

Ostník

Časopis Klubu kaktusářů v Ostravě

Číslo 346.
Ročník 35.
Leden 2006

Astrophytum asterias (Zucc.) Lemaire, Cact. 50, 1868.

Na úvod nového ročníku

Uplynul první rok, kdy jsme vstoupili do druhé padesátky naší kaktusářské činnosti. Dalo by se říct, že to byl běžný rok, bez výjimečných událostí. Přesto náš Klub zažil dvě hlavní, dá se říct přímo události historické.

Jen málokterý Klub se může pochlubit tím, že z jeho středu byl vybrán a oceněn kaktusářským vyznamenáním nejvyšším – Zlatý Alberto. Za dlouholetou propagaci kaktusářství na Ostravsku (a nejen zde) byl vyznamenám náš „Čestný předseda“ MUDr. Vladimír Plesník. Za jeho dvacetileté působení ve funkci předsedy, měl náš Klub největší počet členů. Kde jsou ty časy, kdy nás bylo kolem 300 a na schůzky docházelo kolem 120 členů. Jeho zásluhou se můžete setkávat s Ostníkem, který začal v roce 1971 vydávat a do něhož svými články přispívá dodnes. Stále mě inspiruje svým elánem a nápady, s kterými na schůzky dochází. Za všechny bych chtěl našemu MUDr. Plesníkovi ještě jednou poděkovat za všechno, co pro náš Klub udělal.

Druhým významným krokem, považuji olovení Porubských kaktusářů na sloučení našich Klubů v jeden velký, silný spolek. Po mnoholetým návrzích a jednáních na sloučení, by to byl opravdu historický předěl Ostravského kaktusářství. V dnešní době je to asi to nejlepší řešení. Vždyť kamarádi, kteří se dlouhá léta stýkají a navštěvují různé společné akce, by mohli nyní spojit své síly a vytvořit jeden silný Klub. Spojení Klubů mohu jen vřele doporučit i když vím, že nás bude v tomto roce čekat ještě hodně organizačních jednání.

Na činnost Klubu by sloučení nemělo mít větší vliv. Stále bychom se scházeli 10x ročně, uspořádali s pomocí Frýdeckého Klubu setkání kaktusářů Pobeskydí 2006 a zájezd za kaktusy (letos na jižní Moravu a do Rakouska). Při sloučení Klubů bychom mohli společně uspořádat výstavu kaktusů, kterou náš Klub už dlouhá léta neudělal. Na každé schůzce bude k dispozici nové číslo Ostníku, tj. 10x ročně.

Ke konci roku 2005 jsem mluvil s majitelem firmy Repronis panem Němcem, kde tiskneme náš zpravodaj Ostník. Kromě jiného mluvil o tom, že mu nabídli stroj na tisk barevných listů, kde by se dala cena hodně srazit na přijatelnou hodnotu za tisk jedné strany. To už bychom mohli využít na tisk barevných titulních listů. Má to však ještě háček, stroj je příliš drahý a tisk není tak kvalitní. Technika jde však rychle dopředu a tak co není možné dnes, může být za měsíc, za rok či dva, už docela běžné. Jako redaktora Ostníku by mě velice potěšila barevná titulní strana, ale to už nezáleží na mě. Pokud tento stroj nebo ještě lepší firma Repronis zakoupí, budu o tom včas informován a pak už záleží jen na domluvě. Určitě by to pro redaktora znamenalo úpravu titulního listu, ale zatím zůstaneme u staré úpravě. Přesto se můžeme alespoň těšit, že to snad jednou bude realizovatelné a Ostník bude v barvě.
Lumír Král

Ohlasy na sloučení Klubů

Když jsem v prosincovém čísle Ostníku psal o sloučení Ostravských klubů, netušil jsem jakou to bude mít odezvu. Členové výboru ví kolik práce přináší celoroční zabezpečení klubové činnosti a tak se sloučením souhlasí. Přijdou noví členové do výboru, kteří mohou práci osvěžit novými návrhy, novými nápady a společnou prací. Když jsem rozeslal na toto téma několik e-mailů, dostal jsem i několik odpovědí. Tady jsou:

Velmi mě překvapila zpráva o úmrtí kolegy kaktusáře Jaroslava Vaňka. Byl to opravdový kaktusář a kamarád. Rád budu na něj vzpomínat. Co mě ale nejvíce příjemně šokovalo, byla zpráva př. Krále, že snad konečně svítla naděje na spojení obou kaktusářských Klubů v jeden celek. Prospělo by to oběma subjektům a prohloubilo by to spolupráci mezi všemi kaktusáři, kteří by našli společnou řeč. Osobně si myslím, že jsme v kaktusářském světě byli opravdovou raritou v jednom městě se dvěma kluby kaktusářů. To vypovídalo o něčem nezdravém.

Co říci v krátkosti na závěr? Fandím dobré myšlence a dobrému rozhodnutí, myslím, že konečně zvítězí zdravý rozum nad ješitností několika jednotlivců. Ať se vše vydaří ke prospěchu nás všech.

Tůma Milan

Milý Lumíre,

bylo jen otázkou času, kdy porubská organizace, po ztrátě výborného zázemí v porubském Domě kultury a po ztrátě agilních funkcionářů a členů, bude uvažovat co dále. Jistě mne těší nabídka spolupráce, je to však hlavně uznání práce výboru a činnosti naší organizace, která svým členům nabízí mnohem více než řada jiných okolních organizací. Je to tedy hlavně zásluha Tvé obětavé práce.

Je dobře, že se o spojení bude jednat v plénu a každý bude mít možnost se k němu vyslovit. Tebou zmíněné organizační "detaily" budou představovat nemálo přemýšlení, dohod (raději písemných) a dosti závažných změn, se kterými nemusí každý souhlasit a které se mohou ukázat nad naše finanční možnosti. Nevím, kolik porubských členů by chodilo na naše schůze, tu možnost měli stále, ale přicházel jen tu a tam někdo. Přesto bude třeba získat větší schůzovní místnost s možností zázemí pro knihovnu, ukládání časopisu, projektoru atd. To vše se nedá zařídit ze dne na den a bude to vyžadovat hodně času a práce (např. při stěhování). Je nutné uvážit, zda a kdo z porubských členů by chtěl, či měl pracovat v našem novém výboru, jak bude převeden majetek porubské organizace (pokud ještě existuje, ale měli své diasérie a další) a hlavně bychom měli předem mít doklad, že o sloučení sami a všichni žádají. Nebylo by dobré, kdyby po nějaké době přišel nějaký nespokojenec a vymáhal nějaký předaný majetek. Asi se změní také výše členského příspěvku, který by při větším počtu členů mohl být nižší, ale ve skutečnosti asi bude muset být vyšší.

Bude to těžké a odpovědné rozhodování, nejspíš hlavně Tvoje. Snaž se však získat souhlas všech členů výboru. Jinak to zase časem povede k roztržkám.

S pozdravem Dr. Plesník

Pane tak to by bylo opravdu fajn. Vyřešilo by se tím spousta problémů. Sice by se nějaké nové i vyskytly, ale to nevadí. Bylo by asi i nutné si k tomu sednout a probrat některé detaily konkrétně. Jediné čeho bych se trochu bál, jsou někteří starší členové, kteří mohou mít výhrady. No uvidíme necháme to na schůzi a pokusíme se to probrat s dalšíma z výboru i ze spolku.

Ostravský Ota

Z literatury

Kakteen und andere Sukkulenten č. 5 / 2003

Titulní snímek ukazuje *Pachyphytum kimmachii* na nalezišti v porostu jiných sukulentů, zejména *Agave lechuguilla*. Jeho autory jsou švýcaři Julia Etterová a Martin Kristen, kteří již šest let v žijí za polních podmínek v karavanu v mexickém státě San Luis Potosí. Soustavně se věnují studiu mexických sukulentů, hlavně čeledi *Agavaceae* a *Crassulaceae*. O některých výsledcích své práce píšou v sedmistránkovém článku s bohatou obrazovou dokumentací (16 snímků). Objevili několik velkých nalezišť *Pach. kimmachii*, které bylo považováno za velice vzácné. Zmiňují se také o desítkách dalších sukulentů (např. *Echeveria bifida*, *Erythrina*

OSTNÍK – 2006

flabelliformis, *Graptopetalum pachyphytum*, různí příslušníci rodu *Sedum*), ale i o tamních kaktusech (např. *Coryphanta cornifera*, *Mammillaria crinita*, *Ferocactus histrix* aj). Našli také nemálo novinek, mimo jiné vzhledově zvláštní *Stenocactus spec.*, které čekají na určení a popis.

Přátelé lofofor jistě nevynechají článek s provokujícím nadpisem „**Lophophora jourdaniana** – je to hybrida?“ Po studiu literatury (citována také práce našeho Ing. Gryma), sbírkových rostlin a exponátů v botanických zahradách, došel autor P. Hansen k závěru, že „podle velmi malého počtu semen v plodu a zejména podle nálezu trnů i u některých dospělých rostlin, je *Loph. jourdaniana* nejspíše hybridou“. Na 11 snímcích vesměs kvetoucích rostlin (včetně hybrid *Loph. williamsii*) předvádí krásu těchto hledaných rostlin.

Kubánské melokaktusy rostou především v poměrně úzkém pásmu podél pobřeží. Na některých místech bývají občas z kropeny přílivem mořské vody, aniž by jim to škodilo. Zatím co maďarský botanik M. Mészáros zde popsal, mimo již dříve známých *Meloc. acunae* a *Meloc. harlowii*, čtyři nové, samostatné druhy, autor článku (G. Delanoy), na základě svých pozorování usoudil, že zde roste jen ***Melocactus acunae*** velmi proměnlivého vzhledu. Jeho lokální formy souvisí s přírodními podmínkami lokality. Liší se mezi sebou výškou kuželovitého těla (10 – 40 cm), průměrem těla (10-20 cm), barvou pokožky (žlutozelená až tmavě zelená) a barvou (žlutá až červená) a mohutností trnů. Květy růžové barvy nebyly blíže zkoumány. Roste na slunných až přistíněných místech, teploty jsou zde stále letní, jižní lokality jsou velmi suché. *Meloc. acunae* je blízkce příbuzný *Melocactus harlowii*. Typická populace *Meloc. acunae* má výrazně hrubší trny, většinou hnědočervené barvy (4 snímky).

Také ***Echinocereus palmeri***, rostoucí v mexických státech Chihuahua a Durango, vykazuje nemalou variabilitu v závislosti na nalezišti. Werner Rischer popisuje jeho dva poddruhy **subsp. *palmeri*** a **subsp. *escobedensis***. Subsp. *escobedensis* se liší od subsp. *palmeri* tím, že pomocí odnoží vyrůstajících z těla má rozvětvený tvar, stonek je o něco kratší i slabší, má větší počet (10-12) žeber, hustěji porostlých areolami s početnějšími (12-16) krajními trny bílé barvy, 1-3 středními, hnědočernými trny, většími květy (Ø až 90 mm, délka až 60 mm), žlutavým jícnem růžových okvětních plátků a hustšími areolami na plodu. Tato populace roste ve státě Durango v okolí Las Nieves a General Escobedo. (8 snímků a plánek naleziště).

Seriál doporučených rostlin pokračuje: ***Astrophytum asterias*** (prvně popsáno 1845, ale bez uvedení naleziště. Teprve AVF r. 1923 je znovu objevil a dodal firmě Haage. Snadno se množí výsevem a kříží s jinými druhy astrofyt, dnes je nabízena řada hybrid. Vyžaduje čistě minerální substrát, nesnáší jeho delší zamokření, proto i v létě opatrně zalévat a chránit před pražícím sluncem. Zimovat chladně v naprostém suchu.); ***Mammillaria heidiae*** (poměrně nová – 1975 – ve sbírkách málo rozšířená, s typicky žlutými květy se zelenou bliznou. Pochází z mexického státu Puebla. Dobře roste v minerálním substrátu s přídavkem žulové drti, na teplém stanovišti, mimo výsluní, při mírné zálivce. Zimovat chladně v naprostém suchu. Množí se výsevem); ***Andromischus poellnitzianus*** (typický pro tento tlusticovitý sukulent je krátký stonek, hustě porostlý až 1 cm dlouhými, červenohnědými vzdušnými kořeny. Masité listy se od báze k vrcholu rozšiřují, horní hrana je vlnitá. Pochází z kapské oblasti JAR. Rychle roste v každém písčitém substrátu, v létě vyžaduje výsluní a bohatou zálivku. Zimovat chladně s občasnou slabou zálivkou. Množí se zakořeněním listu, nebo vrcholu stonku.

Thelocactus lausseri, popsali r. 1986 Říha a Bušek a pojmenovali podle nálezce tohoto druhu. Kulovité tělo o výšce až 10 cm a průměru až 8,5 cm má

matnou, šedozelenou pokožku. Lehce spirálovitá žebra (8-10) jsou rozčleněna hrboly, které nesou areoly zcela zaplněné trny. Střední bývají zpravidla 4 postavené do kříže, jsou tuhé, píchavé, až 10cm dlouhé, u báze cibulovitě ztloustlé. Horní z nich je nejdelší, plochý, lehce příčně pruhovaný. Krajiní trny (22-25) jsou jehlovité, cca 2 cm dlouhé, stříbřitě bílé, někdy nažloutlé. Zvonkovitý květ o délce a průměru 36 mm vyrůstá z horní části areol. Barva okvětní plátků je bělavá až narůžovělá s výrazným tmavším středním pruhem. Květ připomíná květy stenokaktusů. Roste v mexickém státě Coahuila na kamenitých plochách a skaliscích, zpravidla na dobře osluněném stanovišti. Pěstovat v propustném minerálním substrátu na výsluní, což podporuje bohaté vytrnění. Zálivka opatrná, zimovat při cca 10°C v naprostém suchu. Množí se výsevem. Někteří autory je tento druh považován za poddruh *Thelocactus bicolor*. (barevný snímek kvetoucí rostliny).

Euphorbia capsaintemariensis (= podle naleziště Cap Sainte Marie, Madagaskar) je malá rostlina s hrbolatě zduřelým kořenem nebo kaudexem. Početné větve jsou tenké, poléhavé až stoupavé, bez trnů. Z jejich konců roste růžice listů, které jsou poněkud ztloustlé, až 25 mm dlouhé a 7 mm široké, tmavě zelené barvy, po celé délce rozdělené střední rýhou, s vlnitými okraji. Květní stvol dlouhý, vidličkovitě dělený se 2 vzpřímenými cyanthiemi špinavě bílé barvy. Roste na volném prostranství ve vápenci. Autor doporučuje kultivaci v substrátu složeném z 1/3 jemné pemzy, 1/3 hrubšího minerálu a 1/3 hlíny. Zálivka při známkách vadnutí listů a podle teploty, která nesmí klesnout pod 15°C. Lze ji množit odřezky, nenaroste však nový kaudex. Výsev je bezproblémový, růst velmi pomalý, druh je vhodný pro bonsaj. (2 snímky).

Krátký článek pojednává o Desert Botanical Garden v arizonském Phoenixu. Tato botanická zahrada, založená r. 1939, se neustále zvětšuje díky nemalým finančním příspěvkům (v r. 2002 např. 17 mil. USD). Má 80 zaměstnanců na plný úvazek a 500 dobrovolných, neplacených pracovníků. Má vlastní herbarium, knihovnu, pracovny a přednáškové sály, vše na moderní úrovni. Tamní podnebí umožňuje venkovní pěstování širokého spektra sukulentů. Vedle jihoafrických aloí rostou jihoamerické echinopsisy nebo mexické mamilárie. Letní teploty často dosahují 45°C, proto chladnomilnější rody (např. rebucie) jsou umístěny do temperovaných tunelových skleníků s větráním a chlazením vodou. Navíc je zde speciální skleník pro chov a sbírku živých motýlů. Ročně přichází cca čtvrt milionu návštěvníků, kteří mimo prohlídky rostlin využívají bohatý prodej sukulentů, velkou nabídku suvenýrů i originálních jídel. (4 barevné snímky).

MUDr. Vladimír Plesník

Drobničky

♣ K výhodám členství v německé DKG patří možnost půjčování knih, diasérií a filmů, nebo získávání každoroční nabídky semen i rostlin. V r. 2003 došlo dokonce ke snížení půjčovního knih z 9 Euro na 6 Euro., u diasérií (mají jich víc jak stovku) z 8 na 7 Euro. Pochopitelně zásilky zahraničním členům jsou dražší. Nabídky semen mohou získat i nečlenové DKG ze zahraničí za poplatek 6 Euro.

MUDr. Vladimír Plesník

Seznam rodů čeledi **CACTACEAE**

Dostal jsem několik dotazů: „jak se vyznat v mnoha názvech kaktusů“? Jeden tazatel dokonce píše, že objednal semena několika rodů, ale vyklíčily mu stejné druhy kaktusů, takže nyní má stejný druh pod několika jmény. Odpověď proč se tak děje, není jednoduchá. Našlo by se spoustu důvodů, jeden z hlavních je důvod komerční. Když se dá do seznamu více druhů pod různými názvy, tak mohu i více druhů prodat. Dnes může mít jeden rod i několik synonym. Hlavním předpokladem, abychom neobjednávali stejné rostliny, je třeba znát jednotlivá synonyma a přiřadit je k patřičnému uznávanému druhu či rodu. Pracovní skupina IOS vydala seznam uznávaných rodů, který zde předkládám. Tučně zvýrazněné jsou uznávané rody, popřípadě za neplatným názvem je tučně zvýrazněn platný název. Avšak ani nyní moc nejásejte, neboť vždy se najde někdo, kdo může uvedené rody překombinovat. Není však třeba věšet hlavu, my si můžeme vybrat název rodu, jak nám to nejlépe vyhovuje nebo jak jej máme vžitý, důležité je abychom věděli o jaký druh se jedná. Nejlépe to s humorem vyřešil na přednášce v Pobeskydí pan Rausch, když k promítanému druhu uvedl hned několik rodových názvů, např. *Pseudolobivia*, *Lobivia*, *Echinopsis* ...

LK

A

- Acanthantus* Y. Ito, The Cactaceae: 354 (1981). = **Echinopsis (1837)**
Acanthinopsis P. V. Heath, Calyx 1(3): 94, (1992). = **Acanthocalycium x Echinopsis**
Acanthocalycium Backeberg in Backeberg & Knuth, Kaktus ABC, 224, 412 (1935).
Acanthocephala Backeberg, Blatt. Kakteenf. 1938-No.6, (1938). = **Parodia (1923)**
Acanthocereus (Engelmann ex Berger) Britton & Rose, Contr. US Nat. Herb. 12: 432 (1909).
Acantholobivia Backeberg, Cact. Jahrb. Deutsch. Kakt.-Ges. 1941: pt. 2: 76 (1942). = **Echinopsis (1837)**
Acanthopetalus Y. Ito, Explan. Diagr. Austroechinocactinae 292. (1957). = **Echinopsis (1837)**
Acanthorhopsalis (Schumann) Britton & Rose, Cact. 4: 211 (1923). = **Lepismium (1835)**
Acentracantha = **Mammillaria (1812)**
Acutosquamae = **Browningia (1920)**
Ahoplocarpus = **Pereskia (1754)**
Acharagma (N. P. Taylor) A. D. Zimmerman ex C. E. Glass, Guia Identific. Cact. Amenazadas Mexico, 1: Ac/ag (1998 publ. 1997). = **Escobaria (1923)**
Airamboa Frič, Akklimatisations und Versuchs-Garten [1] (1933). = **Opuntia (1754)**
Akersia Buining, Succulenta 1961: 25 (1961) = **Cleistocactus (1861)**
Amblyphori = **Echinopsis (1837)**
Ancistrocactus Britton & Rose, Cact. 4: 3 (1923) = **Sclerocactus (1922)**
Andena = **Echinopsis (1837)**
Andenea Frič, in Kreuzinger: Verzeichn. Amer. Sukkulent. 34, (1935). = **Echinopsis (1837)**
Anhalonium Lemaire, Cact. Nov. Gen. et Sp. 1. (1839), = **Ariocarpus (1838)**
Anisocereus Backeberg, Blätt. Kakt.-Forsch. 1938(6): [8, 21] (1938) = **Pachycereus (1909)**
Annemamiera = **Cleistocactus (1861)**
Aparadoa = **Parodia (1923)**
Aporedisocactus = **Aporocactus x Disocactus**
Aporechinopsis G.D.Rowley, Name that Succulent 113, (1980). = **Aporocactus x Echinopsis**
Aporepiphyllum G.D.Rowley, Name that Succulent 114, (1980). = **Aporocactus x Epiphyllum**
Aporberocereus G.D.Rowley, Nation. Cact. Succ. J. (U.K.), 37(2): 46 (1982). = **Aporocactus x Weberocereus**
Aporoberocereus = **Aporocactus x Weberocereus**
Aporocactus Lemaire, Illustr. Hort. 7: Misc. 67 (1860).
Aporocereus Frič & Kreuzinger, in Succulenta, xviii. 120, (1936). = **Disocactus (1845), Aporocactus (1860)**
Aporocryptocereus Xhonneux, in Cact. Aventures 45: 24 (2000). = **hybrid**

Aporoheliocereus Hort. ex Airy Shaw, in Willis, Dict. Flow. Pl. Ferns, ed. 7: 80 (1966). = **Aporocactus x Heliocereus**
Aporoheliocha P.V.Heath, in Epiphytes, 8(30): 40 (1984). = **Aporocactus x Heliocereus**
Aporochia G.D.Rowley, in Epiphytes, 4(13): 12 (1972). = **Aporocactus x Heliocereus**
Aporophyllum hort. ex D.R.Hunt, in Willis, Dict. fl. pl., ed. 7: 80 (1966). = **Aporocactus x Epiphyllum**
Arequipa Britton & Rose, Cact. 3: 100 (1922). = **Oreocereus (1909)**
Arequipiopsis Kreuzinger & Buining, Fedde's Repert. Sp. Nov. 50: 20 (1941) = **Oreocereus (1909)**
Ariocarpus Scheidweiler, Bull. Acad. Sci. Brux. 5: 491 (1838).
Armatocereus Backeberg, Blatter Kakteenforsch. Pt. 3, [p. 4], (1934) nomen, Blätt. Kakt.Forsch. 1938(6): [21] (1938).
Arrojadoa Britton & Rose, Cact. 2: 170 (1920).
Arthrocareus Berger, Kakteen, 146, 337 (1929).
Astrophyton Lemaire, (1839). = **Astrophytum (1839)**
Astrophytum Lemaire, Cact. Gen. Nov. Sp. Hort. Monv., 3 (1839)
Athrophyllum J.Labouret, Monogr. Cact., 406, (1853).
Aulacothele Monvillei, (1841-7). = **Coryphantha (1868)**
Aureilobivia Frič, (1935) = **Echinopsis (1837)**
Austrocactus Britton & Rose, Cact. 3: 44, (1922).
Austrocephalocereus Backeberg, in Cactaceae: Jahrb. Deutsch. Kakt. Ges. 1937, Teil 2, Blätt. Kakt.-Forsch. 1938: (6)[22] (1938) = **Micranthocereus (1938)**
Austrocylindropuntia Backeberg, Blätt. Kakt.-Forsch. 1938(6): [3, 21] (1938) (1) = **Opuntia (1754)**
Austroebnerella = **Mammillaria, Coryphantha (1868)**
Aylostera Spegazzini, An. Soc. Cient. Argent. 96: 75, (1923). = **Rebutia (1895)**
Aztekium Bödeker, Monatsschr. Deutsch. Kakt.-Ges. 1: 52 (1929).
Azureocereus Akers & Johnson, Cact. Succ. J. (US) 21: 133 (1949) = **Browningia (1920)**

B

Backebergia Bravo, An. Inst. Biol. Mex. 24: 230 (1953) = **Pachycereus (1909)**
Bartschella Britton & Rose, Cact. 4: 57 (1923) = **Mammillaria (1812)**
Beahmara P. V. Heath, Calyx 1(2): 68, (1992). = **Epiphyllum x Opuntia x Selenicereus**
Beneckia = **Mammillaria (1812)**
Bergerocactus Britton & Rose, Contr. US Nat. Herb. 12: 435 (1909).
Bergerocereus Frič & Kreuzinger, (1934). = **Bergerocactus (1909)**
Binghamia Britton & Rose, Cact. 2: 167 (1920) not of Farkow ex Agardh 1899 = **Espostoa (1920)**
Binghamia Backbg. 1934, not Britton & Rose 1920 =
Bisnaga Orcutt, Cactography, 1 (1926) = **Ferocactus (1922)**
Blossfeldia Werdermann, Kakteenkunde 1937: 162 (1937).
Bolivicactus A. B. Doweld, Sukkulents (Moscow), 3(1-2): 62 (2000) = **Parodia**
Bolivicereus Cárdenas, Cact. Succ. J. (US) 23: 91 (1951) = **Cleistocactus (1861)**
Bonifazia Standley & Steyermark, Publ. Field Mus. Nat. Hist. bot. ser. 23: 66 (1944) = **Disocactus (1845)**
Borkersia Halda et Panarotto, Acta Musei Richnoviensis 10(2): 150, 2003. = **Akersia x Borzicactus**
Borzicactella Johnson ex F. Ritter, Kakteen in Südamerika 4: 1385 (1981) = **Cleistocactus (1861)**
Borzicactus Riccobono, Boll. R. Ort. Palermo 8: 261 (1909) (4) = **Cleistocactus (1861)**
Borzicereus Frič & Kreuzinger, (1935). = **Cleistocactus (1861)**
Borzimosa G.D.Rowley, Name that Succulent, 116, (1980). = **Cleistocactus x Denmosa**
Borzinopsis G.D.Rowley, in Nation. Cact. Succ. J. (U.K.), 37(2): 47 (1982). = **Cleistocactus x Echinopsis**
Borzipostoa G.D.Rowley, in Nation. Cact. Succ. J. (U.K.), 37(2): 47 (1982). = **Cleistocactus x Espostoa**
Borziroya G.D.Rowley, in Nation. Cact. Succ. J. (U.K.), 37(2): 47 (1982). = **Cleistocactus x Oreocereus**
Brachycalycium Backeberg, Cact. Jahrb. Deutsch. Kakt.-Ges. 1941, pt. 2: 76, (1942). = **Gymnocalycium (1845)**
Brachycereus Britton & Rose, Cact. 2: 120 (1920).
Brasilicactus Backeberg, Cact. Jahrb. Deutsch. Kakt.-Ges. 1941: 76 (1942) = **Parodia (1923)**
Brasilicereus Backeberg, Blätt. Kakt.-Forsch. 1938(6): [18, 22] (1938).
Brasilíopuntia (Schumann) Berger, Entwicklungslinien Kakt., 17, (1926) = **Opuntia (1754)**
Brasiliparodia Ritter, Kakteen in Südamerika 1: 144 (1979) = **Parodia (1923)**
Brasilocactus Frič, (1933). = **Parodia (1923)**

Bravocactus A. B. Doweld, Sukkulents (Moscow), 1998(1): 22, 1998. = **Turbincarpus**
Bridgesia Backeberg, Blatter Kakteenforsch. 1934, Pt. 3, [p. 5], (1934). not of Hook & Arn. 1831
 (Phylolaccaceae) = **Rebutia (1895), Eriosyce (1872)**
Brittonia Hort., ex Journ. Cact. & Succ. Soc. Amer. ii. 407, tab. (1931), Houghton ex C. A. Armstrong, in
 Cactus Journ. ii. 64, (1934). = **Ferocactus (1922)**
Brittonrosea Spegazzini, Anales Soc. Ci. Argent. 96: 69, (1923). = **Echinocactus (1827)**
Browningia Britton & Rose, Cact. 2: 63 (1920).
Buchheimara P. V. Heath, Calyx 1: 109, (1992). = **Echinocereus x Heliocereus x Nopalxochia**
Buiningia Buxbaum, in Krainz, Die Kakteen, Lfg. 46 – 47, (1971). = **Coleocephalocereus (1938)**

C

Cactara = Hybrid
Cactodendron Bigelow, (1856). = **Opuntia (1754)**
Cactus Lemaire, (1868), not of L. 1753. = **Opuntia (1754)**
Cactus Linnaeus, Species Plantarum, 466, (1753). = **Mammillaria (1812)**
Cactus "Linn." ex Kuntze, Rev. Gen., 258, (1891).
Cactus sensu Britton & Rose, Cact. 3: 220 (1922). = **Melocactus (1827)**
Calamorrhypsalis = **Rhipsalis (1788)**
Callisonara P. V. Heath, Calyx 1: 98. = **Arequipa x Heliocereus x Nopalxochia**
Calymmanthium Ritter, Kakt. and. Sukk. 13: 25 (1962).
Cardenasia = **Neoraimundia (1920)**
Carnegiea Britton & Rose, J. New York Bot. Gard. 9: 187 (1908).
Cassyta J. Mill., (1771), not of L. 1753. = **Rhipsalis (1788)**
Cassytha Mill., (1771). = **Rhipsalis (1788)**
Castellanosia Cárdenas, Cact. Suce. J. (US) 23: 90 (1951) = **Browningia (1920)**
Cephalophyllum = **Cephalocereus x Epiphyllum**
Cephalocereus Pfeiffer, Allg. Gartenz. 6: 142 (1838).
Cephalocleistocactus Ritter, Succulenta 1959: 108 (1959) (1) = **Cleistocactus (1861)**
Cephalomammillaria Frič, Život v přírodě, str. 29 (1925). = **Epithelantha (1922)**
Cephalophorus = **Cephalocereus (1838), Pilosocereus (1957)**
Cephalocereus = **Cephalocereus x Heliocereus**
Ceratistes Labouret = **Eriosyce (1872)**
Ceravillea = **Cereus x Acanthocereus**
Cerephyllum = **Cereus x Epiphyllum**
Cereus Miller, Gard. Dict. Abr. ed. 4, [] (1754).
Cinnabarinea Frič, (1935) ex F. Ritter = **Echinopsis (1837)**
Cintia Kniže & Říha, (1995). = **Copiapoa (1922)**
Cipocereus Ritter, Kakteen in Südamerika 1: 54 (1979).
Cirinosum Necker, (1790). = **Cereus (1754)**
Clavarioidia Kreuzinger, (1935). = **Opuntia (1754)**
Cleistoborzicactus = **Cleistocactus** hybrid
Cleistocactus Lemaire, Illustr. Hort. 8: Misc. 35 (1861).
Cleistocereus Frič & Kreuzinger, (1936). = **Cleistocactus (1861)**
Cleistopsis = **Cleistocactus x Echinopsis**
Clistanthocereus Backeberg, (1937). = **Cleistocactus (1861)**
Cochemiea (K. Brandege) Walton, Cactus Journal 2: 50 (1899) = **Mammillaria (1812)**
Cochiseia Earle, Saguaro Land Bull. no. 30: 61, 64 - 66 (1976) = **Escobaria (1923)**
Coleocephalocereus Backeberg, Blätt. Kakt.-Forsch. 1938(6): [22] (1938).
Coloradoa Boissevain & Davidson, Colorado Cacti, 54 (1940) = **Sclerocactus (1922)**
Consolea Lemaire, Rev. Hort. 1862: 174 (1862) = **Opuntia (1754)**
Copiapoa Britton & Rose, Cact. 3: 85 (1922).
Corryocactus Britton & Rose, Cact. 2: 66 (1920).
Corryocereus Frič & Kreuzinger, (1934). = **Corryocactus (1920)**
Corynopuntia F. Knuth in Backeberg & Knuth, Kaktus ABC, 114 (1935) (1) = **Opuntia (1754)**
Coryphantha (Engelmann) Lemaire, Les Cactées, 32 (1868).
Cosmatha = **Echinopsis** hybrid
Cosmopsis = **Echinopsis** hybrid
Cryptocarpa = **Mammillaria (1812)**
Cryptocereus Alexander, Cact. Succ. J. (US) 22: 164 (1950) = **Selenicereus (1909)**
Cullmannia Distefano, Kakt. and. Sukk. 7: 8 (1956) = **Peniocereus (1909)**

Cumarinia Buxbaum, Oesterr. Bot. Zeitschr. 98: 61 (1951) = **Coryphantha (1868)**
Cumingia = **Rebutia (1895)**
Cumulopuntia Ritter, Kakteen in Südamerika 2: 399 (1980) (9) = **Opuntia (1754)**
Cuscuta = **Rhipsalis (1788)**
Cutaxia = **Arthrocereus (1929)**
Cylindrantha = **Echinopsis** hybrid
Cylindrocalycium = **Echinopsis** hybrid
Cylindrolobivia = **Echinopsis** hybrid
Cylindropsis = **Eriosyce x Echinopsis**
Cylindropuntia (Engelmann) F. Knuth in Backeberg & Knuth, Kaktus ABC, 117 (1935) = **Opuntia (1754)**
Cylindrorebutia Frič & Kreuzinger, (1938). = **Rebutia (1895)**
Cylindrosia Y. Ito, (1976). = **Echinopsis** hybrid, **Cylindrolobivia x Soehrensia**

D

Dactylanthocactus Y. Ito, (1957). = **Parodia (1923)**
Deamia Britton & Rose, Cact. 2: 212 (1920) = **Selenicereus (1909)**
Delaelia Backeberg, Die Cact. 6: 3788 (1962) = **Neoporteria (1922)**
Demnosa Fric (1929). = **Denmoza**
Dendrocereus Britton & Rose, Cact. 2: 113 (1920) (1) = **Acanthocereus (1909)**
Denmoza Britton & Rose, Cact. 3: 78 (1922).
Digitorebutia Fric & Kreuzinger ex Buining, Succulenta 22: 51 (1940) = **Rebutia (1895)**
Digitostigma Velazco et Nevarez, Cactáceas y Succulentas Mexicanas XLVII: str. 76-86, 4/2002.
Diploperianthium F. Ritter (1957).
Disapora = **Hybrid**
Disberocereus = **Disocactus x Weberocereus**
Discocactus Pfeiffer, Allg. Gartenz. 5: 241 (1837).
Disheliocereus = **Disocactus x Heliocereus**
Disisocactus Kunze 1845 = **Disocactus (1845)**
Disocactus Lindley, Bot. Reg. 31: t. 9 (1845).
Disocereus Fric a Kreuzinger (1934). = **Disocactus**
Disochia = **Disocactus x Heliocereus**
Disophyllum = **Disocactus x Epiphyllum**
Disoselenicereus = **Disocactus x Selenicereus**
Dolichothele (Schumann) Britton & Rose, Cact. 4: 61 (1923) = **Mammillaria (1812)**
Dracocactus Y. Ito (1950). = **Eriosyce**

E

Ebnerella Buxbaum (1951). = **Mammillaria**
Ebneria = **Acanthocereus**
Eccremocactus Britton & Rose, Contr. US Nat. Herb. 16: 261 (1913) = **Weberocereus (1909)**
Eccremocereus Fric a Kreuzinger (1935). = **Weberbauerocereus**
Efossus Orcutt (1926). = **Stenocactus**
Echidnopsis = **Echinopsis** hybrid
Echinaporus = **Echinopsis x Aporocactus**
Echinobergia = **Stenocactus x Leuchtenbergia**
Echinocactus Fabr. (1759).
Echinocactus Link & Otto, Verh. Ver. Beförd. Gartenb. Preuss. Staaten, 420 (1827).
Echinocereus Engelmann in Wislizenus, Mem. Tour N. Mex., 91 (1848).
Echinocylindra = **Echinopsis** hybrid
Echinofossulocactus Lawrence in Loudon, Gard. Mag. 17: 317 (1841) (1) = **Stenocactus (1933)**
Echinofossulocactus sensu Britton & Rose, Cact. 3: 109 (1922) = **Echinocactus (1827)**
Echinolobivia Y. Ito (1950). = **Rebutia**
Echinomastus Britton & Rose, Cact. 3: 147 (1922) (1) = **Sclerocactus (1922)**
Echinomelocactus = **Mammillaria**
Echinonyctanthus Lemaire (1839). = **Echinopsis**
Echinoparodia = **Echinopsis x Parodia**
Echinopsis Zuccarini, Abh. Bayer. Akad. Wiss. München 2: 675 (1837).
Echinorebutia Fric (1931). = **Rebutia**
Emorycactus A. B. Doweld, Succulenta, 75(6): 270 (1996). = **Echinocactus**

Encephalocarpus Berger, Kakteen, 331 (1929) = **Pelecyphora (1843)**.
Eomatucana Ritter, Kakt. and. Sukk. 16: 230 (1965) = **Matucana (1922)**
Eopuntia (1944). = **Opuntia**
Epallogonium
Epicactus = **Hybrid**
Epiphyllanthus Berger, Rep. Missouri Bot. Gard. 16: 84 (1905) = **Schlumbergera (1858)**
Epiphyllopsis (Berger) Backeberg & Knuth, Kaktus ABC (1935) = **Hatiora (1915)**
Epiphyllum Haworth, Syn. Pl. Succ., 197 (1812).
Epiphyllum Pfeiffer, Enum. Cact., 123 (1837) = **Schlumbergera (1858)**
Epithelantha Britton & Rose, Cact. 3: 92 (1922).
Epixochia
Erdisia Britton & Rose, Cact. 2: 104 (1920) = **Corryocactus (1920)**
Eriocactus Backeberg, Cact. Jahrb. Deutsch. Kakt.-Ges. 1941: 76 (1942) = **Parodia (1923)**
Erioccephala Backeberg, Blätt. Kakt.-Forsch. 1938(6): [7, 21] (1938) = **Parodia (1923)**
Eriocereus (Berger) Riccobono, Boll. R. Ort. Palermo 8: 238 (1909) (2) = **Harrisia (1908)**
Eriogyne Philippi, Anal. Univ. Chile 41: 721 (1872).
Erythrocerus Houghton = **Harrisia**
Erythrorhopsis Berger, Monatsschr. Kakt.-Kunde 30: 4 (1920) = **Rhipsalis (1788)**
Escobaria Britton & Rose, Cact. 4: 53 (1923).
Escobariopsis A. B. Doweld, Sukkulents (Moscow), 3(1-2): 23 (2000) = **Mammillaria**
Escobesseya Hester 1945
Escobrittonia A. B. Doweld, Sukkulents (Moscow), 3(1-2): 17 (2000) = **Coryphantha**
Escocoryphantha A. B. Doweld, Sukkulents (Moscow), 1999(1): 10, 1999 = **Escobaria**
Escontria Rose, Contr. US Nat. Herb. 10: 125 (1906).
Espostingia = **Espostoa x Browningia**
Espostoa Britton & Rose, Cact. 2: 60 (1920).
Espostocactus = **Espostoa x Cleistocactus**
Espositoopsis Buxbaum, Krainz, Die Kakteen Lfg. 38 - 39 (1968).
Euancistracantha = **Mammillaria**
Euarthrocerus = **Arthrocerus**
Eubnerella = **Mammillaria**
Eucereus = **Cereus**
Eulychnia Philippi, Florula Atacamensis, 23 (1860).
Eulychnocactus Backeberg (1931). = **Corryocactus**
Eumediolobivia = **Rebutia**
Eumonvillea = **Cereus**
Euphyllocactus = **Epiphyllum**
Euplatyopuntia = **Opuntia**
Euporteria Kreuzinger a Buining (1941). = **Eriogyne**
Eurebutia Fric (1931). = **Rebutia**
Euscobaria = **Escobaria**

F

Facheiroa Britton & Rose, Cact. 2: 173 (1920).
Faustocereus F. Ritter = **Cleistocactus**
Ferobergia Glass (1966). = **Leuchtenbergia x Ferocactus**
Ferocactus Britton & Rose, Cact. 3: 123 (1922).
Ferofossulocactus = **Ferocactus x Stenocactus**
Ficindica St. Lager (1880). = **Opuntia**
Floresia Krainz a Ritter ex Backeberg (1958). = **Haagecereus**
Floribunda Ritter, Kakteen in Südamerika 1: 58 (1979) = **Cipocereus (1979)**
Fobea Frič, Život přírodě, str. 75 (1925). = **Mammillaria**
Frailea Britton & Rose, Cact. 3: 208 (1922).
Friesia Fric (1930). Not Spreng. 1818. = **Eriogyne**
Furiolobivia Y. Ito (1957). = **Echinopsis**

G

Galactochilia = **Mammillaria**
Geohintonia Glass a Fitz Maurice, Cact. Suc. Mex., 37: 17, (1992).
Gerocephalocereus = **Espositoopsis**

Gerocephalus Ritter, Kakt. and. Sukk. 19: 156 (1968) = **Espositoopsis (1968)**
Glandulicactus Backeberg, Blätt. Kakt.Forsch. 1938(6): [10, 22] (1938) = **Sclerocactus (1922)**
Glandulifera Fric (1924). = **Sclerocactus**
Goniophori = **Echinopsis**
Goniorhopsalis = **Rhipsalis**
Griseocereus (P. V. Heath) P. V. Heath, Calyx, 6(1): 1 (1998) = **Stenocereus**
Grusonia F. Reichenbach ex Britton & Rose, Cact. 1: 215 (1919) = **Opuntia (1754)**
Gymnantha Y. Ito (1957). = **Rebutia**
Gymnanthocereus Backeberg, Blätt. Kakt.Forsch. 1937(7): Nachtr. 15 (1937) (1) = **Browningia (1920)**
Gymnocactus Backeberg, Blätt. Kakt.Forsch. 1938(6): [10, 22] (1938) = **Turbinicarpus (1937)**
Gymnocalycium Pfeiffer, Abbild. Besch. Cact. 2: (1845).
Gymnocereus Backeberg, Die Cact. 2: 920 (1959) = **Browningia (1920)**

H

Haagea Frič, Život v přírodě, 34 (1925). = **Mammillaria**
Haageocactus Backeberg (1931). = **Haageocereus**
Haageocereus Backeberg, Blätt. Kakt.Forsch. 1934(6): [1] (1934).
Haagespostoa = **Haageocereus x Espostoa**
Hamatocactus Britton & Rose, Cact. 3: 104 (1922) = **Thelocactus (1922)**
Hariota Adanson (1763). = **Hatiara (1915)**
Hariota DC. 1834 = **Hatiara (1915)**
Harricereus = **Harrisia x Cereus**
Harrisia Britton, Bull. Torrey Bot. Club 35: 561 (1908).
Harrisinopsis = **Harrisia x Echinopsis**
Haseltonia Backeberg, Blätt. Sukk.Kunde 1: 3 (1949) = **Cephalocereus (1838)**
Hatiara Britton & Rose, Bailey, Standard Cycl. Hort. 3: 1432 (1915).
Heliabrava Backeberg, Cact. Succ. J. Gt. Brit. 18: 23 (1956) = **Polaskia (1949)**
Helianthocereus Backeberg, Cact. Succ. J Gt. Brit. 11: 53 (1949) = **Echinopsis (1837)**
Heliapocryptus = **Heliocereus x Aporocactus x Selenicereus**
Heliaporus = **Heliocereus x Aporocactus**
Heliocereus (Berger) Britton & Rose, Contr. US Nat. Herb. 12: 433 (1909).
Heliocryptus = **Heliocereus x Selenicereus**
Heliochia = **Heliocereus hybrid**
Heliophyllum = **Heliochia x Heliocereus**
Helioselenius = **Heliocereus x Selenicereus**
Heliphyllum = **Heliocereus x Epiphyllum**
Heptocereus = **Selenicereus x Heliocereus**
Hertrichocereus Backeberg, Cact. Succ. J (US) 22: 153 (1950) = **Stenocereus (1909)**
Heterolobivia Y. Ito (1950). = **Echinopsis**
Hickenia Britton a Rose (1922). Not Lillo 1919. (*Asclepiadaceae*) = **Parodia**
Hildewintera Ritter, Kakt. and. Sukk. 17 11 (1966) = **Cleistocactus (1861)**
Hildmannia Kreuzinger a Buining (1941). = **Eriosyce**
Homalocephala Britton & Rose, Cact. 3: 181 (1922) = **Echinocactus (1827)**
Horridocactus Backeberg, Blätt. Kakt.-Forsch. 1938: (6)[7] (1938) (1) = **Neoportheria (1922)**
Hummelia = **Heliocereus**
Hylocalycium = **Gymnocalycium x Hylocereus**
Hylocereus (Berger) Britton & Rose, Contr. US Nat. Herb. 12: 428 (1909).
Hymenolobivia = **Echinopsis**
Hymenorebulobivia Fric (1935). = **Echinopsis**
Hymenorebutia Buining, Succulenta 21: 101 (1939) (1) = **Echinopsis (1837)**

CH

Chaffeyopuntia Frič & Schelle, (1933). = **Opuntia (1754)**
Chamaebivia Halda, Malina et Panarotto, Acta Musei Richnoviensis 10(2): 151, 2003. =
Echinopsis hybrid (Chamaecereus x Lobivia)
Chamaeborzicactus Halda, Malina et Panarotto, Acta Musei Richnoviensis 10(2): 151, 2003. =
Chamaecereus x Borzicactus
Chamaecereus Britton & Rose, Cact. 3: 48 (1922) = **Echinopsis (1837)**
Chamaelobivia Y. Ito (1950). = **Echinopsis hybrid**

Chamaezicactus Halda, Malina et Panarotto, Acta Musei Richnoviensis 10(2): 151, 2003. =
Chamaecereus x Borzicactus
Chamaleopsis = **Echinopsis** hybrid
Chiapasia Britton & Rose, Cact. 4: 203 (1923) = **Disocactus (1845)**
Chichipia Backeberg, in Marnier-Lapostolle, Liste Cact., 12 (1950) = **Polaskia (1949)**
Chilenia Backbg. 1935
Chileniopsis Backeberg, (1935). = **Neoporteria (1922), Eriogyne (1872)**
Chileocactus Frič, (1931). = **Neoporteria (1922), Eriogyne (1872)**
Chileorebutia Frič, (1934) ex F.Ritter (Nom illeg.) (1959). = **Neoporteria (1922), Eriogyne (1872)**
Chilorebutia Frič, (1938). = **Neoporteria (1922), Eriogyne (1872)**
Chilita Orcutt, Cactography, 2 (1926) = **Mammillaria (1812)**
Chimerophora = **Echinopsis**
Chinorebutia = **Rebutia (1895)**
Chrysocactus Y. Ito, (1950). = **Parodia (1923)**

I

Idria = **Pachycereus**
Incaica = **Cleistocactus**
Islaya Backeberg, Blätt. Kakt.-Forsch. 1934(10): [3] (1934) = **Neoporteria (1922)**
Isolatocereus (Backeberg) Backeberg, Cact. Jahrb. Deutsch. Kakt.-Ges. 1941: 76 (1942) =
Stenocereus (1909)

J

Jaenocereus = **Echinopsis**
Jasminocereus Britton & Rose, Cact. 2: 146 (1920).

K

Kadenicarpus A. B. Doweld, Sukkulents (Moscow) 1998(1): 22, 1998 = **Turbincarpus**
Krainzia Backeberg, Blätt. Kakt.-Forsch. 1938(6): [11, 21] (1938) = **Mammillaria (1812)**

L

Lactomammillaria Fric (1924). = **Mammillaria**
Lasiocereus Ritter, Succulenta 48(8): 119 (1966) (2) = **Haageocereus (1934)**
Leimartilocereus = **Myrtillocactus x Stenocereus**
Lemaireocereus Britton & Rose, Contr. US Nat. Herb. 12: 424 (1909) = **Pachycereus (1909)**
Leocereus Britton & Rose, Cact. 2: 108 (1920).
Lepidocereus = **Carnegiea**
Lepidocoryphantha Backeberg, Blätt. Kakt.-Forsch. 1938(6): [10, 22] (1938) = **Coryphantha (1868)**
Lepismium Pfeiffer, Allg. Gartenz. 3: 315 (1835).
Leptocereus (Berger) Britton & Rose, Contr. US Nat. Herb. 12: 433 (1909).
Leptocladia Buxbaum (1951). = **Mammillaria**
Leptocladodia Buxbaum, Oesterr. Bot. Zeitschr. 101: 601 (1954) = **Mammillaria (1812)**
Leucostele Backeberg, Kakt. and. Sukk. 4: 40 (1953) = **Echinopsis (1837)**
Leuchtenbergia Hooker, Curtis's Bot. Mag. 74: t.4393 (1848).
Leuchtenfera = **Ferocactus x Leuchtenbergia**
Lobeira Alexander, Cact. Succ. J. (US) 16: 177 (1944) = **Disocactus (1845)**
Lobirebutia Fric (1935). = **Rebutia**
Lobivia Britton & Rose, Cact. 3: 49 (1922) (6) = **Echinopsis (1837)**
Lobiviopsis Fric (1935). = **Echinopsis hybrid**
Lodia A. Mosco & C. Zanovello, Bradleya, 18: 44 (2000) = **Turbincarpus**
Lophocereus (Berger) Britton & Rose, Contr. US Nat. Herb. 12: 426 (1909) = **Pachycereus (1909)**
Lophophora Coulter, Contr. US Nat. Herb. 3: 131 (1894).
Loxanthocereus Backeberg, Cact. Jahrb. Deutsch. Kakt.-Ges. 1937: 24 (1937) (1) = **Cleistocactus (1861)**
Lymanbensonia Kimnach, Cact. Succ. J (US) 56: 101 (1984) = **Lepismium (1835)**

M

Machaerocereus Britton & Rose, Cact. 2 114 (1920) = **Stenocereus (1909)**

Maierocactus Rost, E. C., Zeitschrift f. Sukkulantenkunde Band: 2 Heft (8) Seite: 138-142, (1925). = **Astrophytum**

Maihuenia (Philippi ex F.A.C. Weber) Schumann, Gesamtbeschr. Kakt., 754 (1898).

Maihueniopsis Spegazzini, An. Soc. Sci Argent. 99: 86 (1925) (5) = **Opuntia (1754)**

Maireocactus Rost E. C., 2: 138, (1925). = **Astrophytum**

Malacocarpus Salm-Dyck, Cact. Hort. Dyck. 1849: 24, 141 (1850) = **Parodia (1923)**

Mamillaria F. Reichenbach (1827). = **Mammillaria**

Mamillopsis Britton & Rose, Cact. 4: 19 (1923) = **Mammillaria (1812)**

Mammariella Shafer = **Mammillaria**

Mammilaria Torrey a Gray (1840). = **Mammillaria**

Mammillaria Haworth, Syn. Pl. Succ., 177 (1812).

Mammilloidya Buxbaum, Bot. Stud. 12: 64, 65 (1951) = **Mammillaria (1812)**

Marenopuntia Backeberg, Desert Plant Life 22(3): 27 (1950) = **Opuntia (1754)**

Marginatocereus (Backeberg) Backeberg, Cact. Jahrb. Deutsch. Kakt.-Ges. 1941: 77 (1942) = **Pachycereus (1909)**

Maritimocereus Akers & Buining, Succulenta 1950: 49 (1950) = **Cleistocactus (1861)**

Marniera Backeberg, Cact. Succ. J. (US) 22: 153 (1950) = **Selenicereus (1909)**

Marshallocereus Backeberg, Cact. Succ. J. (US) 22: 154 (1950) = **Stenocereus (1909)**

Matucana Britton & Rose, Cact. 3: 102 (1922).

Mediocactus Britton & Rose, Cact. 2: 210 (1920) as to type = **Heliocereus (1909)**

Mediocereus Fric a Kreuzinger (1934). = **Selenicereus**

Medioeulychnia = **Eulychnia**

Medioblobivia Backeberg, Blätt. Kakt.Forsch. 1934(2): [3] (1934) (1) = **Rebutia (1895)**

Mediopilocereus = **Cephalocereus**

Mediorebutia Fric (1938). = **Rebutia**

Megalobivia Y. Ito (1950). = **Echinopsis**

Meierara = **Aporocactus x Selenicereus x Heliocereus**

Melocactus Link & Otto, Verh. Ver. Befoerd. Gartenb. Preuss. Staaten, 417 (1827).

Melocarduus = **Melocactus, Mammillaria**

Mesechinopsis Y. Ito (1957). = **Echinopsis**

Meyenia Backeberg (1931). Not of Nees 1832. = **Haageocereus**

Meyerocactus A. B. Doweld, Succulenta, 75(6): 271 (1996) = **Echinocactus**

Micranthocereus Backeberg, Blätt. Kakt.-Forsch. 1938: (6)[22] (1938).

Microanthocereus = **Micranthocereus**

Micropuntia Daston 1947 = **Opuntia**

Microspermia Fric (1929). = **Parodia**

Mila Britton & Rose, Cact. 3: 211 (1922).

Miqueliopuntia Fric (1932) ex F. Ritter = **Opuntia**

Mirabella Ritter, Kakteen in Südamerika 1: 108 (1979) = **Cereus (1754)**

Mitrocereus (Backeberg) Backeberg, Cact. Jahrb. Deutsch. Kakt.-Ges. 1941: 77 (1942) = **Pachycereus (1909)**

Monvillea Britton & Rose, Cact. 2: 21 (1920) *pro parte* (7) = **Cereus (1754)**

Monvillea Britton & Rose, Cact. 2: 21 (1920) *quoad typ.* = **Acanthocereus (1909)**

Morangaya Rowley, Ashingtonia 1: 44 (1974) = **Echinocereus (1848)**

Morawetzia Backeberg, Cact. Jahrb. Deutsch. Kakt.-Ges. 1936: 73 (1936) = **Oreocereus (1909)**

Myrtgerocactus R. Moran (1962). = **Myrtillocactus x Cereus**

Myrtillenocereus = **Myrtillocactus x Stenocereus**

Myrtillocactus Console, Boll. R. Ort. Bot. Palermo 1: 8 (1897).

Myrtillocereus Fric a Kreuzinger (1934). = **Myrtillocactus**

Myrtocereus = **Myrtillocactus x Peniocereus**

N

Napina Fric (1930). = **Eriosyce**

Navajoa Croizat, Cact. Succ. J. (US) 15: 89 (1943) = **Pediocactus (1913)**

Neoabbottia Britton & Rose, Smiths. Misc. Coll. 72: 2 (1921) = **Leptocereus (1909)**

Neoastrrophytum = **Astrophytum**

Neobesseya Britton & Rose, Cact. 4: 51 (1923) = **Escobaria (1923)**

Neobinghamia Backeberg, Cact. Succ. J. (US) 22: 154 (1950), gen. hybr. (= **xHaagespostoa** Rowley).

Neobuxbaumia Backeberg, Blätt. Kakt.Forsch. 1938(6): [8, 21] (1938).

Neocardenasia Backeberg, Blätt. Sukk.Kunde 1: 2 (1949) = **Neoraimondia (1920)**
Neocereus = **Cereus**
Neodawsonia Backeberg, Blätt. Sukk.Kunde 1: 4 (1949) = **Cephalocereus (1838)**
Neodiscocactus = **Discocactus**
Neoevansia Marshall in Marshall & Bock, Cactaceae, 84 (1941) = **Peniocereus (1909)**
Neogomesia Castañeda, Cact. Succ. J. (US) 13: 98 (1941) = **Ariocarpus (1838)**
Neogomezia Buxbaum (1963). = **Ariocarpus**
Neogymnantha Y. Ito = **Rebutia**
Neohickenia Fric (1926). = **Parodia**
Neochilenia Döhl, Fedde's Repert. Sp. Nov. 51: 60 (1942) (3) = **Neoporteria (1922)**
Neoleimaireocereus Backeberg (1942). = **Stenocereus**
Neolloydia Britton & Rose, Bull. Torrey Bot. Club 49: 251 (1922).
Neolobivia (Backeberg) Y. Ito (1950) (2) = **Echinopsis (1837)**
Neomammillaria Britton & Rose, Cact. 4: 65 (1923) = **Mammillaria (1812)**
Neonavajoa A. B. Doweld, Sukkulents (Moscow), (2): 43, 1999. = **Navajoa Croizat**
Neopereskia = **Pereskia**
Neoporteria Britton & Rose, Cact. 3: 94 (1922).
Neoraimondia Britton & Rose, Cact. 2: 181 (1920).
Neorebutia = **Rebutia**
Neotanahashia Y. Ito (1957). = **Eriosyce**
Neowerdermannia Fric, Kaktusar 1(11): 85 (1930).
Nigellocereus (P. V. Heath) P. V. Heath, Calyx, 6(1): 1 (1998) = **Stenocereus**
Nichelia Bullock (1938). = **Eriosyce**
Nopalea Salm-Dyck, Cact. Hort. Dyck 1849: 63, 233 (1850) (5) = **Opuntia (1754)**
Nopaloxenia = **Heliocereus**
Nopalxalis = **Rhipsalis x Heliocereus**
Nopalxochia Britton & Rose, Cact. 4: 204 (1923) = **Disocactus (1845)**
Normanbokea Kladiwa & Buxbaum, in Krainz, Die Kakteen Lfg. 40 - 41 (1969) = **Turbinicarpus (1937)**
Notocactus (Schumann) Fric, Cacti the coming fashion. Price-list for 1928: [3] (1928) (51) = **Parodia (1923)**
Nyctocephalocereus = **Peniocereus x Cephalocereus**
Nyctocereus (Berger) Britton & Rose, Contr. US Nat. Herb. 12: 423 (1909) = **Peniocereus (1909)**

O

Obregonia Fric, Život v Přírodě 29(2): 1 - 4 (1925).
Oehmea Buxbaum, Sukkulentenkunde 4: 17 (1951) = **Mammillaria (1812)**
Oehmia = **Mammillaria**
Ophiorhipsalis = **Rhipsalis**
Opuntia Miller, Gard. Dict. Abr. ed. 4, [] (1754).
Opuntiopsis Knebel (1929). = **Schlumbergera**
Oreobivia M. Lowry, Brit. Cact. Succ. J., 18(4): 216 (2000) = **Oreocactus x Lobivia**
Oreocereus (Berger) Riccobono, Boll. R. Ort. Palermo 8: 258 (1909).
Oroya Britton & Rose, Cact. 3: 102 (1922).
Ortegocactus Alexander, Cact. Succ. J. (US) 33: 39 (1961).

P

Pagmaeocereus J. H. Johnson a Backeberg (1957).
Pacherocactus = **Pachycereus x Bergerocactus**
Pachgerocereus = **Pachycereus x Bergerocactus**
Pachycereus (Berger) Britton & Rose, Contr. US Nat. Herb. 12: 420 (1909).
Parodia Spegazzini, An. Soc. Cient. Argent. 96: 70 (1923).
Parrycactus A. B. Doweld, Novosti Sist. V?ssh. Rast., 32: 117 (2000) = **Ferocactus**
Parviopuntia Soulaire 1955 a Marn.-Lap. = **Opuntia**
Pediocactus Britton & Rose, Britton & Brown, Ill. Fl. ed. 2, 2: 569 (1913).
Peirescia Zuccarini (1837). = **Pereskia**
Peireskia Steud. (1841). = **Pereskia**
Peireskiopsis Vaupel = **Pereskiopsis**
Pelecyphora Ehrenberg, Bot. Zeit. 1: 737 (1843).
Pellosperma = **Mammillaria**

Peniocereus (Berger) Britton & Rose, Contr. US Nat. Herb. 12: 428 (1909).
Perescia Lemaire (1838). = **Pereskia**
Pereskia Miller, Gard. Dict. Abr. ed. 4, [] (1754).
Pereskiopsis Britton & Rose, Smiths. Misc. Coll. 50: 331 (1907).
Pereskiopuntia (Weber) K. Schumann 1898. = **Pereskiopsis**
Peronocactus A. B. Doweld, Sukkulents (Moscow), 1999(2): 20, 1999. = **Notocatus**
Peruvocereus Akers, Cact. Succ. J. (US) 19: 67 (1947) = **Haageocereus (1934)**
Peyotl Z. Hernandez 1790 emend. Sotomayor, Arrendo et Martinez = **Lophophora Coult. 1894**
Pfeiffera Salm-Dyck, Cact. Hort. Dyck. 1844: 40 (1845) = **Lepismium (1835)**
Phellosperma Britton & Rose, Cact. 4: 60 (1923) = **Mammillaria (1812)**
Philippicereus Backeberg, Caet. Jahrb. Deutsch. Kakt.-Ges. 1941: 75 (1942) = **Eulychnia (1860)**
Phyllarthrorhipsalis = **Rhipsalis**
Phyllarthrus Necker 1790 ex M. Gomez = **Opuntia**
Phyllocactus Link, Handb. Erkenn. Gewächse 2: 10 (1829) = **Epiphyllum (1812)**
Phyllocereus Miq. 1839
Phyllorhipsalis = **Pseudorhipsalis**
Pierrebraunia E. Esteve Pereira, Cact. Succ. J. (U.S.A.), 69(6): 296 (1997) = **Arrojadoa**
Pilocanthus B.W. Benson & Backeberg, Kakt. and. Sukk. 8: 187 (1957) = **Pediocactus (1913)**
Pilocereus Lemaire, Cact. Gen. Nov. Sp. Hort. Monv., 6 (1839) = **Cephalocereus (1838)**
Pilocereus sensu Schumann, Engler & Prantl, Nat. Pflanzenfam. 3, 6A: 179 (1894) = **Pilosocereus (1957)**
Pilocopiapoa Ritter, Kakt. and. Sukk. 13: 20 (1961) = **Copiapoa (1922)**
Pilopsis Y. Ito (1950). = **Echinopsis**
Pilosocereus Byles & Rowley, Cact. Succ. J. Gr. Brit. 19: 66 (1957).
Piptanthocereus (Berger) Riccobono, Boll. R. Ort. Palermo 8: 255 (1909) (1) = **Cereus (1754)**
Platyopuntia (Engelmann) Ritter (1979) (14) = **Opuntia (1754)**
Pleurantha = **Coryphantha**
Plutonopuntia P. V. Heath, Calyx, 6(2): 41 (1999) = **Opuntia**
Polaskia Backeberg, Blätt. Sukk.-Kunde1: 4 (1949).
Polyanthocereus = **Cereus**
Porfiria Bödeker, Zeitschr. Sukkulentenk. 2: 210 (1926) = **Mammillaria (1812)**
Pracarthrocereus = **Arthrocereus**
Praecereus Buxbaum, Beitr. Biol. Pflanzen 44: 273 (1968) = **Cereus (1754)**
Pragochamaecereus = **Echinopsis**
Primibaria = **Coryphantha**
Procochemia = **Mammillaria**
Protoparodia = **Parodia**
Pseudoacanthocereus Ritter, Kakteen in Südamerika 1: 47 (1979) = **Acanthocereus (1909)**
Pseudocoryphantha = **Coryphantha**
Pseudoechinocereus Buining (1951). = **Peniocereus**
Pseudoespostoa Backeberg, Blätt. Kakt.Forsch. 1934(10): [1] (1934) = **Espostoa (1920)**
Pseudogrusionia = **Opuntia**
Pseudochinopsis = **Echinopsis**
Pseudolobivia (Backeberg) Backeberg, Cact. Jahrb. Deutsch. Kakt.-Ges. 1941: 76 (1942) = **Echinopsis (1837)**
Pseudomammillaria Buxbaum, Bot. Stud. 12: 84 (1951) = **Mammillaria (1812)**
Pseudomitrocereus Bravo & Buxbaum, Bot. Stud. 12: 49, 53 (1961) = **Pachycereus (1909)**
Pseudonopalxochia Backeberg, Die Cact. 1: 69 (1958) = **Disocactus (1845)**
Pseudopilocereus Buxbaum, Beitr. Biol. Pflanzen 44: 249 (1968) = **Pilosocereus (1957)**
Pseudopilosocereus = **Pilosocereus**
Pseudorhipsalis Britton & Rose, Cact. 4: 213 - 214 (1923).
Pseudoselenicereus = **Selenicereus**
Pseudosolisia Y. Ito = **Turbincarpus, Neolloydia**
Pseudotephrocactus Fric & Schelle (Nom inval.) 1933, Fric (1935). = **Opuntia**
Pseudozygocactus Backeberg, Blätt. Kakt.Forsch. 1938(6): [5, 21] (1938) = **Hatiora (1915)**
Pterocactus Schumann, Monatsschr. Kakt.-Kunde 7: 6 (1897).
Pterocereus MacDougall & Miranda, Ceiba 4: 135 (1954). = **Pachycereus (1909)**
Puebloa A. B. Doweld, Sukkulents (Moscow), 1999(1): 20, 1999. = **Pediocactus**
Puna Kiesling, Hickenia 1: 289 (1982) = **Opuntia (1754)**
Pygmaecereus Johnson & Backeberg, Nat. Cact. Succ. J. 12: 86 (1957) (2) = **Haageocereus (1934)**

Pygmaeolobivia = **Rebutia**
Pyrrhocactus (Berger) Berger, Kakteen, 345 (1929) (2) = **Neoporteria (1922)**

Q

Quiabentia Britton & Rose, *Cact.* 4: 252 (1923).

R

Rapicactus Buxbaum & Oehme, *Cact. Jahrb. Deutsch. Kakt.-Ges.* 1942: 24 (1942) = **Turbinicarpus (1937)**

Rathbunia Britton & Rose, *Contr. US Nat. Herb.* 12: 414 (1909).

Rathbunillocactus = **Stenocactus x Myrtillocactus**

Rauhocereus Backeberg, *Descr. Cact. Nov.*, 5 (1957) = **Weberbauerocereus (1942)**

Rebulobivia Fric (1934). = **Rebutia**

Rebutia Schumann, *Monatsschr. Kakt.-Kunde* 5: 102 (1895).

Rectochilita = **Mammillaria**

Reicheocactus Backeberg, *Cact. Jahrb. Deutsch. Kakt.-Ges.* 1941: 76 (1942) = **Rebutia (1895)**

Rhipsalidopsis Britton & Rose, *Cact.* 4: 209 (1923) = **Hattoria (1915)**

Rhipsalis Gaertner, *Fruct. Sem.* 1: [] (1788).

Rhipsaliphyllopsis Werdermann (1939). = **Hattoria**

Rhodocactus (Berger) F. Knuth in Backeberg & Knuth, *Kaktus ABC*, 48, 96 (1935) = **Pereskia (1754)**

Rimacactus R. Mottram, *Bradleya* 19: 75 (2001) = **Eriosyce**

Rittellicereus P. V. Heath, *Calyx*, 6(1): 1 (1998) = **Nigellocereus x Ritterocereus**

Ritterocactus A. B. Doweld, *Sukkulents (Moscow)*, 1999(2): 22, 1999. = **Notocactus**

Ritterocereus Backeberg, *Cact. Jahrb. Deutsch. Kakt.-Ges.* 1941: 76 (1942) = **Stenocereus (1909)**

Rodentiophila Ritter, *Die Cact.* 3: 1799 (1959) = **Eriosyce (1872)**

Rooksbya (Backeberg) Backeberg, *Die Cact.* 3: 2165 (1959) = **Neobuxbaumia (1938)**

Roseia Fric (1925). = **Sclerocactus**

Roseocactus Berger, *J. Wash. Acad. Sci.* 15: 45 (1925) = **Ariocarpus (1838)**

Roseocereus Backeberg, *Blätt. Kakt.Forsch.* 1938(6): [21] (1938) = **Harrisia (1908)**

Rotundisquamae = **Browningia**

S

Salmodyckiae = **Selenicereus**

Salmiopuntia Fric 1932 = **Opuntia**

Salmonopuntia P. V. Heath (= *Salmiopuntia* Fric 1932 ?), *Calyx*, 6(2): 41 (1999) = **Opuntia**

Salpingolobivia Y. Ito (1957). = **Echinopsis**

Samaipaticereus Cárdenas, *Cact. Succ. J. (US)* 24: 141 (1952).

Sclerocactus Britton & Rose, *Cact.* 3: 212 (1922).

Scoparebutia Fric a Kreuzinger 1936 ex Buining = **Echinopsis**

Seleniaporus = **Selenicereus x Aporocactus**

Selenicereus (Berger) Britton & Rose, *Contr. US Nat. Herb.* 12: 429 (1909).

Seleniocereus = **Selenicereus x Heliocereus**

Seleniphylchia = **Selenicereus x Epiphyllum x Heliocereus**

Seleniphylllum = **Epiphyllum**

Seleniporocactus = **Selenicereus x Aporocactus**

Selenirisia = **Selenicereus x Harrisia**

Selenochia = **Selenicereus x Heliocereus**

Sericocactus Y. Ito (1957). = **Parodia**

Seriocactus = **Parodia**

Seticereus Backeberg, *Cact. Jahrb. Deutsch. Kakt.-Ges.* 1941: 75 (1942) = **Cleistocactus (1861)**

Seticleistocactus Backeberg, *Descr. Cact. Nov.* III, 13 (1963) = **Cleistocactus (1861)**

Setidemnoza = **Denmoza x Cleistocactus**

Setiechinopsis (Backeberg) De Haas, *Succulenta* 22: 9 (1940) = **Echinopsis (1837)**

Setirebutia Fric (1936). = **Rebutia**

Schlumbergera Lemaire, *Rev. Hort. ser.* 4, 7: 253 (1858).

Sicobaccatus Braun & Esteves Pereira, *Succulenta* 69: 6 (1990) = **Micranthocereus (1938)**

Soehrenantha Y. Ito (1976). = **Echinopsis hybrid**

Soehrenfuria = **Echinopsis hybrid**

Soehrenlobivia = **Echinopsis hybrid**

Soehrensia Backeberg, *Blätt. Kakt.-Forsch.* 1938(6): [21] (1938) = **Echinopsis (1837)**

Solisia Britton & Rose, *Cact.* 4: 64 (1923) = **Mammillaria (1812)**
Spegazzinia Backeberg (1933). Not of Saccardo 1886. = **Rebutia**
Spinicalycium Fric (1931). = **Echinopsis**
***Stenocactus* (Schumann) A.W. Hill, *Index Kewensis*, suppl. 8: 228 (1933).**
***Stenocereus* (Berger) Riccobono, *Boll. R. Ort. Palermo* 8: 253 (1909).**
Stenomyrtilus = ***Stenocereus* x *Myrtillocactus***
***Stephanocereus* Berger, *Entwicklungslinien Kakt.*, 97 (1926).**
***Stetsonia* Britton & Rose, *Cact.* 2: 64 (1920).**
Stromatocactus Karw. ex Rümpler (1886). = ***Ariocarpus***
***Strombocactus* Britton & Rose, *Cact.* 3: 106 (1922).**
Strophocactus Britton & Rose, *Contr. US Nat. Herb.* 16: 262 (1913) = ***Selenicereus* (1909)**
Strophocereus Fric a Kreuzinger (1934). = ***Selenicereus***
Submatucana Backeberg, *Die Cact.* 2: 1059 (1959) = ***Matucana* (1922)**
Subnavajoa = ***Pediocactus***
Subpilocereus Backeberg, *Blätt. Kakt.-Forsch.* 1938(6): [22] (1938) = ***Cereus* (1754)**
Subulatopuntia Fric (1932) a Schelle = ***Opuntia***
Sulcorebutia Backeberg, *Cact. Succ. J. Gt. Brit.* 13: 96 (1951) (1) = ***Rebutia* (1895)**

T

***Tacinga* Britton & Rose, *Cact.* 1: 39 (1919).**
Tephrocactus Lemaire, *Les Cactées*, 88 (1868) (10) = ***Opuntia* (1754)**
Thelobergia = ***Eriogyne* x *Leuchtenbergia***
***Thelocactus* (Schumann) Britton & Rose, *Bull. Torrey Bot. Club* 49: 251 (1922).**
Thelocephala Y. Ito, *Expl. Diagr.*, 292 (1957) (2) = ***Neoporteria* (1922)**
Thelomastus Fric (1931). = ***Thelocactus***
Theloneoporteria = ***Eriogyne***
Thrixanthocereus Backeberg, *Blätt. Kakt.-Forsch.* 1937: Nachtr. 15 (1937) (1) = ***Espostoa* (1920)**
Torreyocactus A. B. Doweld, *Sukkulentens (Moscow)*, (1): 19, 1998 = ***Thelocactus***
Toumeyia Britton & Rose, *Cact.* 3: 91 (1922) = ***Sclerocactus* (1922)**
Trichobiviposis = ***Echinopsis hybrid***
Trichocereus (Berger) Riccobono, *Boll. R. Ort. Palermo* 8: 236 (1909) (18) = ***Echinopsis* (1837)**
Trichoechinopsis = ***Echinopsis***
Trichomoza Font et Picca, *Bradleya* 19: 59 (2001) = ***Denmoza rhodacantha* x *Trichocereus atacamensis***
Trichopsis = ***Echinopsis hybrid***
Trochilocactus Lindinger (1942). = ***Disocactus***
Tropidoneoporteria = ***Eriogyne***
Tuna = ***Opuntia***
Tunas Lunell (1916). = ***Opuntia***
Tunilla D. R. Hunt et J. Iliff, *Cactaceae Syst. Initiatives*, 9: 10 (2000) = ***Opuntia***
***Turbinicarpus* (Backeberg) Buxbaum & Backeberg, *Cact. Jahrb. Deutsch. Kakt.-Ges.* 1937: 27 (1937).**

U

***Uebelmannia* Buining, *Succulenta (NL)* 46: 159 (1967).**
Ursopuntia P. V. Heath, *Calyx*, 6(2): 41 (1999) = ***Opuntia***
Utahia Britton & Rose, *Cact.* 3: 215 (1922) = ***Pediocactus* (1913)**

V

Vatricania Backeberg, *Cact. Succ. J. (US)* 22: 154 (1950) = ***Espostoa* (1920)**
Vollia = ***Schlumbergera***

W

***Weberbauerocereus* Backeberg, *Cact. Jahrb. Deutsch. Kakt.-Ges.* 1941: 75 (1942).**
Weberiopuntia Fric (1932). = ***Opuntia***
***Weberocereus* Britton & Rose, *Contr. US Nat. Herb.* 12: 431 (1909).**
Weinbergia = ***Pachycereus***
Weingartia Werdermann, *Kakteenkunde* 1937: 20, 21 (1937) (6) = ***Rebutia* (1895)**
Werckleocereus Britton & Rose, *Contr. US Nat. Herb.* 12: 432 (1909) = ***Weberocereus* (1909)**
Wigginsia Porter, *Taxon* 13: 210 (1964) = ***Parodia* (1923)**

Wilcoxia Britton & Rose, Contr. US Nat. Herb. 12: 434 (1909) = **Echinocereus (1848)**
Wilmattea Britton & Rose, Cact. 2: 195 (1920) = **Hylocereus (1909)**
Winteria Ritter, Kakt. and. Sukk. 13: 4 (1962) non Murray = **Cleistocactus (1861)**
Winterocereus Backeberg, Kakteenlexikon, 455 (1966) = **Cleistocactus (1861)**
Wittia Schumann, Monatsschr. Kakt.-Kunde 13: 117 (1903) non Pantocsek = **Disocactus (1845)**
Wittiocactus Rauschert, Taxon 31: 558 (1982) = **Disocactus (1845)**

Y

Yavia R. Kiesling & J. Piltz, KuaS 52: str. 57-63, (3)2001.
Yungasocereus Ritter, Kakteen in Südamerika 2: 668 (1980) = **Samaipaticereus (1952)**

Z

Zehntnerella Britton & Rose, Cact. 2: 176 (1920) = **Facheiroa (1920)**
Zygocactus Schumann in Martius, Fl. Bras. 4(4): 224 (1890) = **Schlumbergera (1858)**
Zygocereus Fric a Kreuzinger (1934). = **Schlumbergera**

Z naší činnosti

Tradičně poslední schůzka v roce patří tzv. „Mikulášské“. Přátelé přinesou své přebytky, aby potěšili své kamarády a při tombole se dočkali také nějakému malému překvapení. Dříve než tombola proběhla informoval přítomné př. Král o návrhu porubských kaktusářů na sloučení obou ostravských Klubů. Přítomní členové s tímto návrhem souhlasili a tak bude možné v roce 2006 pokračovat v administrativních jednáních a sloučení během roku zdárně dokončit. Hlavním programem večera byla přednáška našeho Čestného předsedy MUDr. Vladimíra Plesníka, s podobnou přednáškou, kterou měl v Chrudimi na předávání ceny Zlatý Alberto. Viděli jsme vzpomínkové obrázky kvetoucích lobivií, jejich historii, pěstitelské rady a další zajímavosti. Abychom si připomněli nejkrásnější období kaktusů, vybral jsem do této rubriky několik kvetoucích lobivií, které pochází od MUDr. Plesníka. Lobvie vždy potěší pestrou paletou barev, velikostí květů a tak i při úvodu některých přednášek můžete vidět obrázek naaranžovaných lobivií, nyní jej zařazuji i do Ostníku.

Prosinec u pana Krále

Prosincová schůzka je už tradičně spojena s „Mikulášskou nadílkou“, i letos tomu nebylo jinak. Počasí se v první půli měsíce prosince pohybovalo stále kolem nuly, v noci většinou pod bod mrazu, pár dnů dokonce až -8°C , přes den těsně nad nulou. Ve skleníku dokvétají některé mesemb, ojediněle vyrazí květy u čilenců, vykvétají orchideje a některé druhy sukulentů. Před Štědrým dnem celé dopoledne hustě sněžilo, napadlo až 10 cm sněhu, aby vše do Ježíška vše roztálo. Až koncem měsíce teploty venku klesají k -8 až 10°C v noci i více. Frýdečtí kaktusáři mě požádali, abych jim ukázal na jejich mikulášské schůzce nějaké obrázky nafocené v letošní sezóně. Kromě kaktusářských akcí pořádaných společně, jsme se podívali i do některých sbírek a na kytky které kvetly ve skleníku. Rovněž porubští kaktusáři měli pěknou mikulášskou, které se zúčastnilo i několik našich členů. Jinak zima je pro kaktusy obdobím vegetačního klidu, i když chodím do skleníku pravidelně kontrolovat jejich stav.

Kalendář kaktusáře – leden

Velké riziko provází nezbytné větrání, kterým odstraňujeme „vyžilý - opotřebovaný“ vzduch. Bez větrání stoupá nebezpečí zchoulostivění rostlin a napadení sbírky plísněmi a houbami. Zásadně rostliny větráme kolem poledne tak, aby nebyly vystaveny ani několik minut trvajícímu průvanu mrazivého vzduchu. To je potíž zvláště u okenních sbírek, kde si musíme pomoci ochranou rostlin krytem z kusu kartonu, skla apod. Ve skleníku je třeba využít každý slunečný den s teplotami nad nulou k důkladnému provětrání. Instalované ventilátory jsou jen částečnou pomocí, víří vzduch, ale „čerstvý“ vzduch nemohou nahradit.

Velkou většinu kaktusů zimujeme na sucho. Výjimkou je rod *Epiphyllum* a jiné epifyty, které potřebují i v zimě slabou závlivku tak, aby substrát zcela nevyschl. Hrozí ztráta kořenů, které jen těžko obnovují a pravidlem v lepších případech je i slabá či žádná násada květů. K závlivce je vhodná měkká voda, ohřátá na $20-25^{\circ}\text{C}$, část můžeme užít k jemnému postřiku. Do večera však mají rostliny oschnout.

Nesmíme zapomínat ani na jiné sukulenty. Zejména rody *Crassula*, *Echeveria*, *Pelargonium* a *Sedum* je třeba opakovaně lehce zalévat, aby jejich masité listy příliš neseschly, nebo nedocházelo k opadu listů. Také rostlinám z rodu *Conophytum* a *Lithops* poskytneme trošku vody.

Leden je pro většinu kaktusářů dobou, kdy se rozhodují, zda se pustí do výsevů. Řada firem i jednotlivců nabízí „zaručeně čerstvá“ semena, rostliny „zaručeně správně určených“ druhů, návody k výsevním postupům nebo pomůcky pro výsevy. Je to velký kšeft, na kterém se bohužel podílí také všelijací vyukové. Nežádá se stává, že některá, nebo většina semen od jisté firmy špatně klíčí. O pravosti rostlin se pěstitel zpravidla přesvědčí až po delší době. Určitou pomocí je nákup materiálu od zavedených solidních firem, které si tolik netroufají nabízet zboží pochybné kvality. Ale výjimky potvrzují pravidlo. Výsev je vždy provázen očekáváním, radostí z úspěchu a hrdostí nad vlastním uměním a znalostmi. Kaktusář nakupující již vzrostlé rostliny přichází o toto pěstitelské potěšení, i když někdy spíše ušetří čas, námahu i peníze. To ale není skutečný milovník kaktusů.

(Upraveno dle článku D. Herbela v KuaS č. 1/2003)
MUDr. Vladimír Plesník

Nabídka

Zahradnické potřeby - Richard Kašpar

Katalog platný od 1.8.2005

Podmínky objednání:

1. Minimální objednávka v hodnotě 100 Kč
2. Vyplněný objednávkový list, označení výrobků, počtu kusů a adresy
3. Zaslání na kontaktní adresu, nebo na e-mailovou adresu

Napište si o zaslání katalogu zdarma: Richard Kašpar, Zavadilská ul. 1715, Tábor, 390 02, tel.: 604714316 nebo 724159205, e-mail: richardmexico@seznam.cz

Informace

--- Letos připadne na první i druhé pondělí v měsíci květnu státní svátek. Z tohoto důvodu se schůzka v květnu překládá na první úterý, tj. o den později na 2.5.2006. O přeložení termínu schůzky v květnu budeme ještě v Ostníku informovat.

--- Klub kaktusářů v Orlové pořádá svoji první schůzku v novém roce dne 16.1.2006 v 17. hodin v Domě dětí a mládeže, kde bude mít přednášku Mgr. Vacek o cestě za kaktusy po jihu západu USA.

Adresy autorů:

Král Lumír, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 723 274 571.

MUDr. Plesník Vladimír, Nezvalovo nám. 846, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 596 910 790.

Ostravský Ota, Horymírova 24, Ostrava – Zábřeh, tel.: 731 153 579.

Tůma Milan, Podroužkova 1679, 708 00 Ostrava – Poruba, mobil: 604 181 134.

OBSAH – LEDEN 2006

Na úvod nového ročníku	2
Ohlasy na sloučení Klubů	2
Z literatury	3
Drobničky	5
Seznam rodů čeledi <i>Cactaceae</i>	6
Z naší činnosti	18
Prosinec u pana Krále	19
Kalendář kaktusáře – leden	19
Nabídka	19
Informace	20

OSTNÍK

Vydavatel: Klub kaktusářů v Ostravě, leden 2006

Šéfredaktor: Lumír Král, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 723 274 571.

Objednávky a distribuce: Ing. Skoumal Vladimír, M.Bayera 6038, 708 00 O.-Poruba, tel: 596951955.

OSTNÍK – 2006

Ostník

Časopis Klubu kaktusářů v Ostravě

Číslo 347.
Ročník 35.
Únor 2006

Lophophora jourdaniana Habermann: Kaktusy, 11(1): 3, 1975.

OSTNÍK – 2006

Z literatury

Kakteen und andere Sukkulente č. 6 / 2003

Květy *cereusů* nebývají k vidění často. Na titulní stránce je kvetoucí ***Lophocereus schottii*** s mimořádně velkou násadou poupat. Na snímku, který zabírá odhadem horní čtvrtinu těla, jsem jich napočítal víc jak padesát.

Unger popisuje novou varietu ***Ferocactus echidne* var. *rhodanthus***. Importní rostlinu a semena získal ze sběru Reppenhagena roku 1983. Semenáče již opakovaně kvetly a ničím se neliší od importu. Na rozdíl od typu *Fer. echidne* má popisovaná varieta menší květy s užšími a špičatými plátky rezavě červené barvy a namodralé zelenou pokožku. Drobné rozdíly v barvě a délce trnů, menší počet semen v semeníku, nižší sklon k odnožování, jsou podle autora dostatečné důvody pro ustavení variety (3 barevné snímky kvetoucích rostlin).

Pro méně odvážné či méně zámožné Evropany, kteří si oblíbili sukulenty, je doporučována návštěva Alp. Tři pracovníci botanického ústavu a botanické zahrady při universitě v Essenu podnikli několik „polních tažení“ do různých alpských lokalit. Jejich výběr zhruba reprezentuje klimatické a půdní podmínky Alp. Na deseti stranách shrnují poznatky o výskytu netřesků v Alpách a připojují důmyslný, zdánlivě prostý klíč k jejich určování. Ze sekce *Sempervivum* popisují místa nálezů a prostředí v němž rostou ***S. wulfenii*, *tectorum*, *calcareum*, *arachnoideum*, *grandiflorum*, *montanum*, *dolomiticum* a *pittonii***. Sekce *Jovibarba* je zastoupena jen třemi podruhy ***S. globiferum* (*allionii*, *hirtum*, *arenarium*)**. Pěkné a instruktivní jsou snímky rostlin na nalezištích (13).

J. Ettelt píše o jednom z největších a nejhezčích „živých kamenů“ – ***Pleiospilos bolusii***. Malou nevýhodou je, že jej lze množit pouze výsevem. Semena jsou však nabízena poměrně často, semenáčky dobře rostou a tříleté už začínají kvést. U starších rostlin mohou mít jejich párové listy délku až 7 cm, tloušťku až 6 cm. Pokožka je poseta tmavě zelenými tečkami. Květ žluté barvy přetrvává na rostlině 10-14 dnů, stále se zvětšuje a dosáhne průměru až 8 cm. Otevírá se na 3-4 hodiny vždy pozdě odpoledne. Má příjemnou kokosovou vůni. Potřebuje dobře propustný substrát a ochranu před delším zamokřením. Vydatnější zálivka přichází v úvahu od května do září, snese plné výsluní. Ani na chlad není choulostivý, přežije i několikadenní nevelký mráz (dva barevné snímky).

Mammillaria grusonii byla popsána již r. 1889 s tím, že její naleziště je v mexickém státě Coahuila v Siera Bola. Při průměrné roční teplotě +20°C panují zde značné teplotní výkyvy od -10°C do +45°C. Celoroční množství srážek obnáší pouhých 400 mm, intenzita slunečního svitu je dána zhruba 210 bezmračnými dny v roce. Rostlina má kulovité tělo o průměru až 25 cm se světle zelenou pokožkou, zpravidla neodnožuje, při poranění roní mléko. Mezi čtyřhrannými mamlemi jsou holé axily, na hrotech mamlí jsou areoly, v mládí se sporou bílou vlnou. Krajních trnů má 14 (10-23), z toho 3 silnější směřují dolů. Dva (1-3) střední trny jsou silnější, ale kratší (4-10 cm), odstávají od těla. Všechny trny jsou rovné, sněhobílé. Poměrně velké žluté (i světle růžové s červeným středním proužkem) květy vyrůstají ve věnečku kolem temene, jejich průměr a délka je 2,5 cm. Pěstovat v hlinitoštěrkovém substrátu s malým přídávkem vápencové drti. V létě hodně slunce a tepla, při chladných dnech nezalévat. Zimovat chladně, snese teploty 5-10°C, při úplném vyschnutí substrátu neškodí ani krátké období s teplotou těsně na 0°C. Množí se výhradně semeny (Dva barevné snímky).

Parodia nivos (= sněhová podle hustého, bílého otrnění), byla popsána Backebergem roku 1934. Neodnožující tělo je v mládí kulaté, později poněkud válcovité, až 15 cm vysoké při průměru 8 cm. Spirálovitě probíhající žebra se člení na kuželovité bradavky s areolami, které v mládí kryje bílá vlina. Asi 18 krajních, tenkých trnů, asi 1 cm dlouhých, má sklovité zabarvení. Čtyři do kříže postavené střední trny, z nichž spodní je až 2 cm dlouhý, jsou sněhobílé. Květ trychtýřovitého tvaru, 3 cm dlouhý a široký, vyrůstá v blízkosti temene. Okvětní lístky jsou zářivě červené. Pochází z argentinské provincie Salta, kde roste na horách ve výškách 1700 – 3400 m. Ke zdárnému růstu potřebuje minerální substrát, bohatší zálivku v době růstu a občasné přihnojení. Zimní teploty nemají klesnout pod 10°C. Množí se jen výsevy. Rostliny odpovídající popisu typu mají čistě bílé trny, pod jmény *Parodia faustiana* a *Parodia uhligiana* jsou rostliny s trny červenohnědými až černými. (Dva barevné snímky).

Služební cesta do Los Angeles byla vítanou příležitostí k návštěvě některých botanických zahrad v Jižní Kalifornii i několika nalezišť kalifornských echinocereusů. V třímilionovém velkoměstě je řada pozoruhodných objektů. Místní „Huntington Botanical Garden“ je v USA největší sbírkou dospělých kaktusů a sukulentů. Na její prohlídku je třeba aspoň dva dny. Autor nadšeně popisuje výlety do dalších botanických zahrad a přírodních rezervací, např. proslulé Joshua Tree National Monument. Nejvíce jej však zajímaly echinocereusy, z nichž nejhojnější je tam ***Echinocereus engelmannii*** a ***Echinocereus triglochidiatus* var. *mojavensis***. Různé stanovištní formy se od sebe lišily zpravidla jen jiným odstínem červenofialového květu, vybarvením jícnu nebo trnů. Za největší úspěch pokládá nález ***Ecer. engelmannii* subspec. *munzii***. Článek je ilustrován devíti přepychovými snímky kvetoucích trsů echinocereusů.

Seriál doporučených kaktusů pokračuje prezentací ***Echinocereus viridiflorus* subspec. *davisii*** (nádherná a proto již ve sbírkách častější rostlina, která kvete již ve velikosti palce. Název napovídá, že květ má typickou zelenožlutou barvu. Roste v USA od Nového Mexika po Colorado. Pěstovat v minerálním substrátu na teplém a slunném místě, zimovat v chladnu a suchu. Množí se výsevem); ***Escobaria hesteri*** (patří k nevelkým druhům, proto je vhodná i do předokenních skleníčků, kde kvete několikrát ročně. Vyžaduje také minerální substrát, hodně tepla a slunce, nejlépe pod sklem. V létě opakovaná, ale opatrná zálivka, v zimě naprosté suchu a chladno); ***Mammillaria pondii* subsp. *maritima*** (původně popsána 1937 jako představitel nového rodu *Cochemiea*. Bohatě odnožující rostlina, trsovitého růstu, pochází z Mexika. Vyžaduje hodně tepla a slunce, ve sbírkách nejlépe se jí daří pod sklem, v čistě minerálním substrátu a opatrné zálivce v létě. Zimovat při 10-12°C na suchu. Množí se zakořeněním odnoží); ***Parodia concinna* subsp. *concinna*** – dříve *Notocactus concinnus*, vyniká ploše kulovitým tělem a bohatostí květů již u mladých rostlin. Sytě žluté květy s červenou bliznou dosahují průměru až 7 cm. Roste na jihu Brazílie až po Uruguay. Dobře a rychle roste v substrátech s humózní příměsí, v létě bohatá zálivka a ochrana před výsluním, v zimě chladno a suchu. Množí se výsevem); ***Aloe broomii*** (tělo tvoří hustá růžice až 25 cm dlouhých masitých listů, opatřených po okrajích výraznými hnědými zuby. Dobře roste v písčitém substrátu s malou příměsí jílu na teplém a osluněném místě. V zimě chladno a téměř suchu. Množí se výsevem); ***Sedum pachyphyllum*** (oblíbený druh polokeřovitého růstu má tlusté, kuželovité listy s modrozeleným povlakem, které spirálovitě rostou kolem stonku. Pochází z mexického státu Oaxaca. V písčitém substrátu a na výsluní dobře roste, při vysazení venku jsou listy zvláště dobře vybarveny. Zimovat chladně s malou

občasnou zálivkou. Množí se snadno asi 5 cm špičkami výhonů, ale i zakořeněním jednotlivých listů).

MUDr. Vladimír Plesník

Drobničky

♣ Zajímavým doplňkem výstav kaktusů může být výstava známek s motivy kaktusů a sukulentů. Vtipné by bylo porovnat podobu rostliny na známkách s jejím skutečným vzhledem. Když se obojí doplní stručným, ale dobře čitelným názvem, případně i pokyny pro pěstování, nebo o místě původu či o zvláštlostech daného druhu, může mít taková ukázka nejen estetický, ale i poučný dopad. Potřebná je ovšem včasná dohoda pořadatele výstavy se sběrateli známek.

♣ Často vznikají potíže se sbírkou kaktusů po zemřelém členovi. Pokud se dědici obrátí na Spolek s představou, že sbírku výhodně a pohodlně zpeněží, bývají velmi zklamáni. Navíc hrozí, že rostliny rostoucí delší dobu bez vhodného ošetření utrpí nenapravitelnou škodu. Optimálním řešením může být po dohodě s dědici nabídka kvalitních rostlin místní botanické zahradě a rozdání ostatních rostlin dětem ve Stanicích mladých přírodovědců, nebo ve školách. Má to i jakousi výhodu v tom, že byť další osud rostlin je nejistý, mohou darované kaktusy najít domov u nových mladých kaktusářů. Součinnost členů Spolku je nejen pomocí pro pozůstalé, ale i projevem úcty k opuštěné památce zesnulého kaktusáře.

♣ Pod názvem Čikuli byl jednu dobu prodáván oblíbený čistící prostředek, ale mnohem dříve se pod podobným názvem konzumovaly sušené hlavičky lofofor k navození rituálního obluzení. V jižní Africe lofofory v přírodě nerostou, přesto tamní léčitelé užívají celou řadu zdejších sukulentů k nejrůznějším účelům. Jejich sušené hlízy, stonky stapélií, listy a kůra euforbií, sukulentních keřků a trav, jsou nabízeny na místních trzích nejen jako lék proti AIDS, ale i jako přípravek „chránící před otravou z jídla“, či dokonce „k ochraně hřiště a před poraněním při kopané“, nebo „ke zvýšení inteligence, k úspěchu ve škole a při zkouškách“.

MUDr. Vladimír Plesník

Dcera A. V. Friče má 100 let

Dne 11. ledna 2006 vyšel v Právu článek René Kočíka o dceři Alberto Vojtěcha Friče (1882-1944), která se dožila 100 let. Hermína Frič Ferreirová žije ve vesnici Puerto Esperanza (Gran Chaco) na severu Paraguaye. Narodilo se jí osm dětí a dnes její rozvětvená rodina čítá asi 160 lidí. V létě ji již podruhé navštívili příbuzní z Česka, kteří o ní do nedávné doby ještě nevěděli.

A. V. Frič ve své první knížce „Frič mezi Indiány“ uvádí celou jednu povídku: „Měla mě ráda a nevěděl jsem o tom“, kde píše o indiánské dívce Loray (Černá

kachna) z kmene Čamakoko. S ní se sblížil při své druhé cestě v roce 1904 za velkých povodní v Gran Chacu. Při své třetí cestě opět navštívil kmen Čamakoků, kde se pravděpodobně dověděl o narození své dcery. Kmen Čamakoků navštívil Frič ještě při své čtvrté cestě. Po uplynutí téměř jednoho století se dověděli příbuzní z Čech, že cestovatel A. V. Frič zanechal v Paraguayi potomka. Editorka Fričova díla Yvonna Fričová, manželka jeho vnuka, nyní přemýšlí jak svým příbuzným v Paraguayi pomoci.

dcera Hermína Ferreirová z vesnice Puerto Esperanza,

syn Ivan Frič v nedávných letech

*Můj drouleť, semens' čid' mra
semiliv'ni stavei. Když jsem
abji itil lla 5 nemluve
a drupí - se jistě letos a m'ho
bude aprovotn nejmlatn' cestuj'
cestovatel jako jsem býval
když já.*

syn Ivan Frič na dobové fotografii a doprovodný text k tomuto obrázku psaný A. V. Fričem

Když jsme u potomků A. V. Friče, musím krátce vzpomenout jeho syna Ivana. Mezi návštěvníky jeho sbírky v roce 1920 ve vile Božínce ho zaujala mladá dívka Draga, která se nakonec stala jeho ženou a matkou syna Vojtěcha Ivana. Toho můžeme vidět na dobovém obrázku k článku v Praktické rádcí. Ivan Frič bydlel v Praze, kaktusům se nevěnoval a s kaktusáři příliš nekomunikoval.

Lumír Král

Za kaktusy cestou necestou

1. díl: Před cestou

Za okny mrzne až praští, v pokoji to ledově protahuje. Kdo by za takových podmínek nezatoužil po teplých krajích! A který kaktusář by při tom pohrdl návštěvou domoviny kaktusů, zvláště když dostal od Ježíška - manželky potřebný souhlas a má nastřádaný i patričný obnos. Nezřídka na schůzkách klubu slyšíme poutavá vyprávění a vidíme snímky z cest těch šťastnějších, kteří si troufli na dalekou cestu za kaktusy do Jižní či Střední Ameriky.

Přiznávám, že zprávy o těchto úspěšných návštěvách, při nichž největší potíží se zdá být ani ne tak orientace a zvládnutí terénu, jako celní a ochranná opatření, vyvolávají ve mně určité pochybnosti, ba obavy. O přípravách na cestu se téměř nehovoří. Nanejvýš se dozvíme odkud, s kým a kam letěli, případně vidíme i snímky letadla či terénního vozu, kterým cestovali. K tomu orientační plánek cesty a pár záběrů krajiny. Méně soudný člověk nabude dojmu, že je to všechno celkem jednoduché. Naiva si řekne, že žádné větší riziko mu přece nehrozí. Ano, je možné mít „z pekla štěstí“ (pro nevěřící na peklo mít „kliku“). Ale spoléhání se na něco tak vrtkavého není rozumné (viz osud přítele Ramíka).

Mnohem lepší je využít služeb osvědčených cestovních agentur, které pořádají speciální, kaktusářům určené, poznávací zájezdy. Bohužel, ani v zahraničí nenajdete více firem s touto nabídkou. Proto mne překvapil obsah jedné výkladní skříně na Alšově náměstí v Ostravě-Porubě, kde cestovní agentura nabízela v ceně kolem 50.000 Kč celkem tři termíny (listopad-prosinec 2005) desetidenních výprav za kaktusy a botanickými zahradami ve Střední Americe. V prvních týdnech března 2006 ohlašuje 17 dnů trvající cestu „Křížem krázem Mexikem“ za 45 000 Kč. Pokusím se získat bližší informace, které čtenářům Ostníku dodatečně sdělím.

Nejčastěji se na cestu vypraví malá skupinka odvážlivců, v níž je aspoň jeden cesty a poměrů znalý, zkušený kaktusář. Nic proti tomu, zejména jde-li o průvodce, který ve zdraví přežil podobné výpravy. A k vyloučení nehody je lépe, vrátil-li se ve zdraví z několika takových cest. Jen je třeba jeho jistě dobře míněných rad poslechnout.

Při plánování cesty je třeba vybrat její cíl, tedy nejen místo, ale i poslání. Tím bývá u kaktusářů - amatérů vyhledávání lokalit, na nichž se nachází určité rody či druhy kaktusů a fotografická dokumentace jejich vzhledu i prostředí ve kterém rostou. Tak zvané studijní cesty a pobyty podnikají skupinky odborníků - botaniků, mající i povolení ke sběru semen či rostlin ke studijním účelům. Chce-li si amatér dovést domů nějaké suvenýry v podobě rostlin či semen, měl by se předem seznámit s mezinárodně platnými předpisy o ochraně rostlin. Nedílnou částí plánu cesty je výběr vhodné doby cesty, přihlížející k očekávaným klimatickým poměrům a životnímu cyklu tamních kaktusů.

Je ještě mnoho toho na co je třeba předem myslet, počínaje třeba oblečením, stravováním, nocováním, až po technickou výbavu, aspoň částečné zvládnutí místního jazyka a zvyků, nebo opatření nezbytných cestovních dokladů a povolení. Vyznávám však zásadu „ševče, drž se svého kopyta“. V dalším se proto budeme zabývat jen otázkami ochrany zdraví při výpravách na naleziště kaktusů. Jejich podstatou je znalost možného ohrožení zdraví, respektování preventivních opatření před, v průběhu a po návratu z cesty a aspoň orientační představa o příznacích nejčastějších infekcí a možnostech i způsobech laické první pomoci.

1. - Zdravotní rizika v navštěvované zemi

Při cestách do **USA** je zdravotní riziko asi nejmenší. Mimo běžných, i u nás se vyskytujících infekcí (onemocnění horních cest dýchacích v podobě „nachlazení“, střevních potíží působených nejčastěji salmonelami), je třeba právě v lokalitách kaktusářsky zajímavých počítat s výskytem různých horeček virového původu, přenášených komáry a klíšťaty. Tato onemocnění jsou většinou jen nepříjemným „zpestřením“ pobytu, někdy však jsou stejně závažná jako u nás virový zánět mozku přenášený klíšťaty, tzv. klíšťová encefalitída. V posledních několika letech se zde zřejmě natrvalo uchytila Západonilská horečka, která se epidemicky rozšířila i ve velkých městech. Nejtěžší je vzácně se vyskytující onemocnění morem, které přenáší ze zvířat (hlodavců) na lidi obvykle blechy. Tzv. přírodní ohniska těchto nákaz dobře znají nejen místní zdravotníci, ale i starousedlíci u nichž je možné získat patřičné informace.

Početnější jsou zdravotní rizika při cestách do **Střední Ameriky**. Ke státům Střední Ameriky, mimo nejčastěji kaktusáři navštěvovaného Mexika, patří také Guatemala, Panama, Nikaragua, Kostarika, Belize, Salvádor, Honduras a Kuba s dalšími ostrovy v Karibském moři.

Mezi zdejší nákazy přenášené komáry (hmyzem) a členovci se řadí malárie, vyskytující se hlavně ve venkovských oblastech. V Mexiku je např. po celý rok možná nákaza malárií (v sestupném pořadí častosti) ve státech Oaxaca, Chiapas, Guerrero, Campeche, Quintana Roo, Sinaloa, Michoacan i jiných. Závažný průběh má tropická malárie, přítomná hlavně v Chiapasu. Pacient má v třídních intervalech záchvaty horečky kolem 40°C, zimnici, silné pocení, kašel, průjem, velké bolesti hlavy, může dojít ke žloutence, poruše krevní srážlivosti, kterou provází krvácivost ze sliznic, dochází k šoku, selhávání činnosti jater a ledvin, k otoku plic a mozku, končícím bez léčby smrtí. Vyjma ohnisek v Chiapasu se v dalších státech vyskytuje především mírnější forma se záchvaty malarických horeček v třídních intervalech. Nákaza malárií však může vzniknout i po transfuzi krve, nebo přenosem nesterilními jehlami a stříkačkami. Inkubační doba (od vniknutí původce malárie do těla do prvních projevů nemoci) je obvykle 7-21 dní, ale u osob užívajících nedostatečné preventivní dávky antimalarik může být i 8-10 měsíců. Prvé potíže se pak objeví až za delší dobu po návratu z cest a málokdy se včas odhalí jejich souvislost se získáním nákazy v zahraničí. V celé Střední Americe hrozí kožní forma leishmaniázy, její forma postihující útroby se vyskytuje v Salvádoru, Guatemale, Hondurasu, Mexiku a na jihu Brazílie. Přenáší ji komárům podobná, krev sající koutule - *Phlebotomus*, žijící ve vlhké půdě v okolí lidských obydlí, stájí, nebo v norách zvířat. Obvykle za 3-16 týdnů po poštípání vnikne nevysoká horečka, bolesti svalů a zduření mízních uzlin. V místě poštípání vznikne dlouho se nehojící vřed, zanechávající rozsáhlé jizvy. Při útrobní formě (Kala-Azar) je nápadná únava, zvětšení sleziny, jater, pacient postupně chátrá, vyvíjí se anémie a bez specifických léků umírá na celkové vyčerpání. Z komáry přenášených infekcí se ve státech Střední Ameriky objevuje horečka Dengue a žlutá zimnice, které jsou mnohem častější v Jižní Americe, nebo Venezuelská koňská encefalitída, pro lidi velmi nebezpečná. Nechci čtenáře přetěžovat informacemi o dalších nemocích, jejichž výskyt je omezen na poměrně malá území. Jsou to např. filariózy nebo říční slepota - onchocerkóza

Nejčastější jsou ve Střední Americe infekce šířící se potravinami a vodou. Mimo i u nás obvyklých průjmových onemocnění je zde častější výskyt břišního tyfu a v posledních 15 letech byly pozorovány nemalé epidemie cholery. Zvláště v Mexiku

je velmi častá amébová úplavice - amebiáza, protože mezi obyvatelstvem je hodně zdánlivě zdravých nosičů této závažné infekce. Původcem je prvok *Entamoeba histolytica*, který se usídí ve střevech a jehož velmi odolné cysty (ve vlhkém prostředí dlouho přežívají), jsou vylučovány stolicí. K nákaze dochází nejčastěji požitím vody či potravin (zejména ovoce a zeleniny), které byly kontaminovány (znečištěny) fekáliemi. Inkubační doba je obvykle 2 – 4 týdny. Většina nakažených nemá větší zdravotní potíže, silné průjmy s příměsí krve, hnisu a hlenu postihnou jen malou část pacientů. Průjmy provází horečka, bolesti břicha, plynatost a nucení na stolicí. U některých osob probíhá infekce chronicky s vylučováním nakažlivých cyst po dobu několika roků. Stále se opakují bolesti břicha s průjmy střídanými zácpou. Bez uvedení předchozího cestování v tropech a subtropích bývá u Evropanů zpočátku obvykle diagnostikován vředový zánět tlustého střeva. K léčení amebiázy je však třeba jiných, specificky působících léků. Hlavní nebezpečí představuje uchycení prvoka v játrech, někdy též v plicích, nebo v mozku, kde vznikne hnisavé ložisko – absces. Léčení těchto případů je složité a nákladné, ne vždy úspěšné. Běžný je výskyt virového zánětu jater typu A i B, nebo střevních parazitóz.

V celé Střední Americe, ale zvláště v Mexiku, je mezi zvířaty vysoký výskyt vztekliny. Nebezpečí představují toulaví psi a některé druhy krev sajících netopýrů. Zatím co se u nás, díky celonárodnímu očkování, prakticky neobjevuje tetanus, u místních obyvatel je to stále téměř vždy smrtelné onemocnění, stejně jako vzteklina. Stejně jako v Jižní Americe i ve Střední jsou rozsáhlé oblasti, v nichž se především u hovězího dobytka a koz, ale i prasat a divoce žijící zvěře vyskytuje antrax. Po vdechnutí velmi odolných spor antraxového bacila (v půdě přežívají i desítky let) vzniká do týdne nebezpečná, bez včasné léčby smrtelná plicní forma antraxu. V dobré paměti asi ještě máte kolik obav a poplachu vyvolala tato infekce, která byla v USA posílána v dopisních zásilkách jako akt terorismu. Proniknou-li spóry antraxu do oděrky kůže dojde k utvoření typického hlubokého vředu s krvácející až černou spodinou (tzv. „uhlák“).

Jižní Ameriku je třeba rozdělit na tropické pásmo (Bolívie, Brazílie, Ekvádor, Kolumbie, Paraguay, Peru, Venezuela) a na mírné pásmo (Argentina, Chile, Uruguay).

V tropickém pásmu Jižní Ameriky jsou největším rizikem pro návštěvníky infekce přenášené komáry a členovci. S výjimkou Paraguaye se ve všech ostatních státech celoročně vyskytuje malárie. Pro návštěvníky - kaktusáře může být jakýmsi štěstím, že komárů ve vysokohorských oblastech, nebo ve velkoměstech, bývá málo, takže riziko je menší. Za to koncem období dešťů v lesnatých oblastech, zvláště v rovníkových pralesích, je velké riziko nákazy nejen malárií, ale i žlutou zimnicí. Toto velmi nebezpečné onemocnění, na které životem doplatily deseti - snad až statisíce dělníků při stavbách železnic, dálnic či Panamského průplavu, působí virus přenášený komáry. Po 3-6 dnech inkubace probíhá nemoc ve dvou fázích. Prvou charakterizuje náhlý vznik horeček kolem 40°C s třesavkou, zvracením a silnými bolestmi v zádech. Po několika dnech horečka klesne a zdá se, že dochází k zotavování. Nastane však druhá, mnohem závažnější fáze nemoci, s krvácením do žaludku a střev, do kůže a úst a s poškozením ledvin a jater, které provází žloutenka. Smrtnost neléčené žluté zimnice je téměř stoprocentní. K nákaze však může dojít po přisátí komára i ve městech.

Z dalšího zhruba tuctu zde se vyskytujících infekcí přenášených komáry a členovci uvedu ještě aspoň dvě. Horečka dengue se v posledních letech rozšířila z tropických oblastí Afriky a Asie téměř do celého teplého klimatického pásma světa,

včetně jihu USA a zemí Latinské Ameriky. Nepravidelně se objevující epidemie dengue vždy vedou k tisícům nemocných. Nejčastější obraz nemoci se velmi podobá chřipce, část nemocných má také na kůži červené skvrny a krvácí do zažívacího traktu. Smrt je u tohoto typu dengue vzácná, ale nemoc pro silnou únavu, nechutenství a řadu jiných drobných potíží představuje konec cestování a k úplnému uzdravení dochází až po několika měsících. Opakovaná nákaza virem vyvolávajícím dengue vede k závažné hemoragické horečce, nebo k šokovému syndromu. Přes léčbu umírá na tyto nemoci 40-50 % osob. Zákeřná je nákaza prvokem *Trypanosoma cruzi*, kterou může člověk na němž sála krev asi dvoucentimetrová ploštice, které místní říkají „assassin“-vrah, nebo „líbající štěnice“. Během dne se skrývá ve škvírách střechy a stěn stavení, v noci vyhledává spící lidi a zvířata, živí se jejich krví a vylučuje trus včetně prvoka, žijícího v jejím střevě. Celý akt trvá jen krátce, oběť jej obvykle ani nepostřehne. Teprve při škrábání svědivých míst si člověk trus obsahující prvoka vetře do oděrek kůže, případně zanesení do úst, či očí. Krevním oběhem proniká do těla a u části nakažených vyvolá nenápadné akutní onemocnění v podobě nevelké horečky, zvětšení mízních uzlin, případně i sleziny a jater. V těžkých případech vznikne akutní zánět srdečního svalu, nebo dojde k poškození centrální nervové soustavy. Smrtnost dospělých bývá 8-10 %, u dětí však až 50 %. Zhruba u třetiny nakažených probíhá nákaza skrytě a teprve po 10-20 letech se objeví obraz Chagasovy nemoci. Vyznačuje se nápadným zvětšením srdečního svalu, jícnu a tlustého střeva, což vede k poruchám srdeční činnosti a k selhání srdce, nebo k zástavě střevní pasáže a smrti. Nemoc je rozšířena na rozsáhlém území více na venkově, než ve městech. Nejčastější je v Argentině, Mexiku a Bolívii, ale nechybí ani ve Střední Americe a ojediněle třeba i v Texasu či Arizoně. Odborníci odhadují, že Chagasovu nemoc má 18-20 milionů lidí a že počet na ni zemřelých za rok je vyšší, než zemřelých na AIDS. Jen okrajově uvádím, že příbuzní prvoci jsou původci spavé nemoci, vyskytující se v Africe. I v tomto pásmu hrozí nákaza leishmaniázou, filariózami, žlutou zimnicí (v džungli), horečkou dengue, nebo některými virovými záněty mozku. V horských oblastech Peru a Kolumbie jsou častá ohniska skvrnitého tyfu (přenašečem je veš šatní), méně častý je dnes výskyt bartonelózy. Tato nemoc, přenášená komárům podobnou koutulí (phlebotomus), má zajímavou historii. Vyskytuje se hlavně v peruánských Andách, kde po staletí sužovala zde žijící Inky. Podle některých byla významným faktorem, který přispěl k porážce Inků Pizarovým vojskem. Později (1870) při stavbě železnice z Limy do města La Oroya vznikla mezi dělníky velká epidemie, což se opakovalo i při dalších stavbách silnic, železničních tratí a tunelů. Roku 1938 byla zavlečena do Kolumbie, kde zemřelo víc jak 4000 lidí a nemoc přetrvává v přírodních ohniscích dosud. Její akutní forma (Orojská horečka) se projevuje schváceností, nepravidelnou horečkou, bolestmi hlavy, kloubů a kostí, hlavně však život ohrožujícím rozpadem červených krvinek. Chronická podoba (peruvské bradavice) často postihne ty, kteří přežili akutní onemocnění. Na kůži vznikají snadno krvácející cévnaté výrůstky, chudokrevnost a přetrvávají bolesti kloubů. Souvislost obou forem nemoci prokázal roku 1885 mladý medik, který si záměrně naočkoval krev z krvácejících výrůstků a denně zapisoval svůj zdravotní stav. Po třech týdnech se u něj objevila Orojská horečka, na kterou po dalších 18 dnech zemřel.

Infekcí, šířících se vodou a potravinami, je v tropické Jižní Americe celá řada. Zcela běžné je onemocnění bacilární úplavicí, amébiázou, virovým zánětem jater typu A, různými střevními parazity. Podobně je tomu u brucelózy, kterou je možné získat pitím syrového mléka (pro kaktusáře je tento způsob infekce spíše neobvyklý).

Od velké epidemie cholery v roce 1992 stále přetrvává určité nebezpečí nákazy cholerou v celé Jižní Americe, zejména v Bolívii, Ekvádoru a Peru.

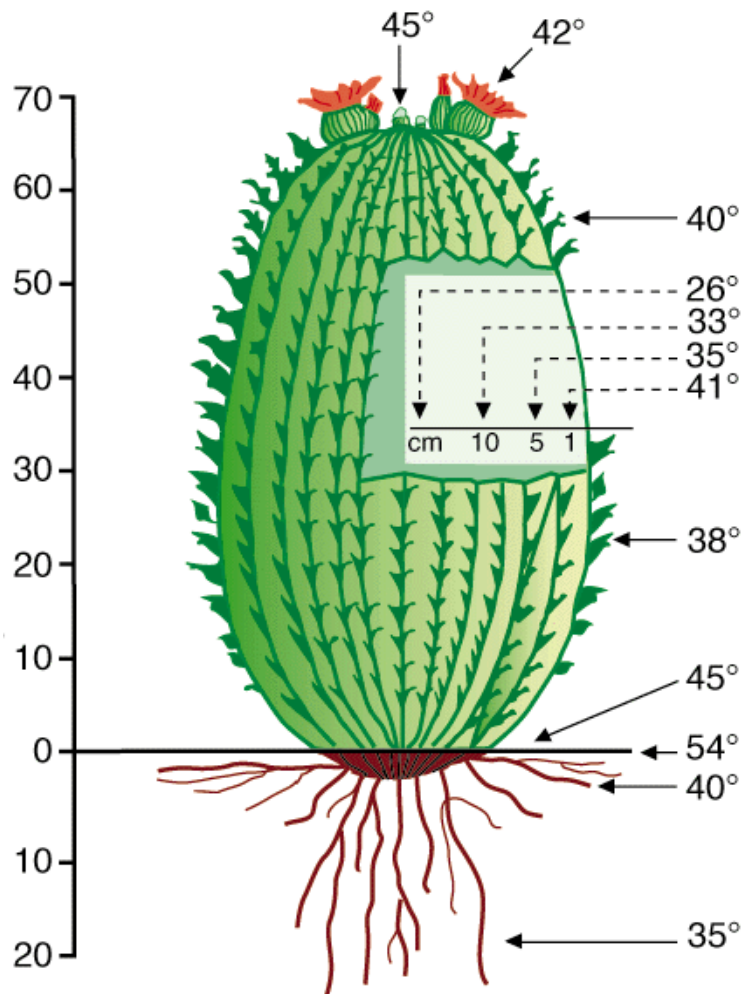
Z ostatních nákaz, přenášených většinou z hlodavců na lidi klíšťaty, blechami a roztoči, nebo komáry, uvedu telegraficky jen hemoragické krvácivé horečky, riketsiózy, mor, tularemii a encefalitidy. S výjimkou velkých nemocnic je riskantní podrobit se vyšetření, operaci, odběru či příjmu krve a výrobků z krve či injekční léčbě. Ještě nebezpečnější je například tetování (i holení !) v tamních officínách, experimentování s drogami a sběr zkušeností u místních kněžek lásky. Mimo získání virových zánětů jater typu B a C je velká pravděpodobnost nákazy AIDS. Pijavice, jedovatí hadi, štíří nebo pavouci, zvířata stížená vzteklinou atd. asi mnoho cestovatelů neodradí.

Mírné klimatické pásmo Jižní Ameriky (Argentina, Chile, Uruguay) má mnohem menší riziko získání infekcí přenášených komáry a členovci. V severní části Argentiny se vyskytuje malárie a Chagasova nemoc, v celém pásmu je třeba počítat s kožní formou leishmaniózy. Nákazy šířící se vodou a potravinami jsou v tomto pásmu velmi časté. Nejčastější jsou průjmy vyvolávané salmonelami, méně častý je výskyt cholery, břišního tyfu, virového zánětu jater typu A, různých střevních parazitárních nemocí (hlavně tasemnice). Ze zbylých infekcí uvádím aspoň vzteklinu (zejména v okolí osad a měst), antrax (chovy dobytka, jatka, mršiny), trachom a hemoragické horečky.

MUDr. Vladimír Plesník

Přizpůsobení kaktusů extrémním podmínkám

Kaktusy jsou přizpůsobené na přežití v nehostinných pouštích a polopouštích tím, že mohou ve svém těle shromažďovat vodu. Slouží jim k tomu speciální tkáň složená s velkých komůrek vyplněných vakuolami, kde se ukládá komůrková šťáva. Sukulentní rostliny dělíme do několika skupin podle toho, kde se voda ukládá. U kaktusů je vyvinutá vysoká sukulence, kde se voda ukládá do stonků, proto se jim říkáme stonkové sukulenty. Hromadění vody je hlavní, ale ne jediný způsob k přežití v extrémních podmínkách. Odpařování vody z těla brání epidermis, která je pokryta vrstvou tukových a voskových substancí. Navíc má pokožka průduchy, které v době horka brání odpařování vody na minimum. Aby odpařování vody bylo co nejmenší, přeměnily se listy kaktusů na trny a tak funkci asimilace převzal stonek. Trny mohou mít spoustu tvarů, vyrůstají ze speciálních míst, které se vyskytují jen u kaktusů a říkáme jim areoly. Hustě otněné kaktusy chrání svým stínem rovněž odpařování vody ze stonku. Stonky kaktusů nejsou zcela hladké, vytváří na povrchu těla žebra nebo bradavky, které rovněž vytvářejí stín. Také zabraňují odpařování vody a přehřívání rostliny tím, že se v době sucha scvrkávají, podobně jako harmonika. V době dešťů se napijí a mohou mnohokrát zvětšit svůj objem. Počet žebek a bradavek, jejich velikost, vzhled a uložení jsou charakteristické pro různé druhy kaktusů. V čase slunečního úpalu se může teplota v některé části stonku nahřát až o 10°C než okolní teplota ovzduší.

Názorné zobrazení teplot u *Ferocactus wislizeni* při teplotě ovzduší 32°C (teploty v °C, výška rostliny v cm, dle The Physiological Ekology)

Kaktusy šetří vodou rovněž speciální formou fotosyntézy zvané CAM (Crassulacean Acid Metabolism), což je jednoduše řečeno způsob „noční vazby CO₂“ a „denního kyslíkového rytmu“. Noční vazba CO₂ znamená, že sukulentní buňky ve tmě přijímají a vážou vzdušný CO₂ prostřednictvím otevřených průduchů. Pojem „denní kyslíkový rytmus“, t.j. denně se opakující výměna kyslíku, označuje komplex chemických pochodů spojených s ukládáním a vazbou CO₂ za noci a se štěpením CO₂ za slunečního světla při fotosyntéze, která pak probíhá stejně jako u ostatních zelených rostlin.

LK

Z naší činnosti

První schůzka v novém roce 2006 proběhla hned po svátcích dne 2.1. Hlavním programem večera byla přednáška pana Jaroslava Procházky z Brna o své cestě po Mexiku. Pro přátele to bylo překvapení, neboť Jarda je známý gymnofil, který navštívil naleziště gymen už několikrát, tentokrát se však zajel podívat do Mexika. Kdo však Jardu zná, ví že pěstuje i mexické rody jako *Turbinicarpus*, *Thelocactus* a další. Cestu podnikli začátkem roku 2005 spolu s panem Záhorou,

Naglem a Holzeisem. Byla to česko-rakouská expedice za poznáním kaktusů na nalezištích v době, kdy zrovna kaktusy kvetou. V pestré galerii snímků jsme viděli stovky většinou kvetoucích kaktusů. Tato přednáška byla zaměřena především na rod *Turbincarpus*, kde nám byly představeny téměř všechny známé lokality s patřičným slovním doprovodem. Kromě jiného jsme viděli i další zástupce doprovodné vegetace jako *Mammillaria*, *Thelocactus*, *Echinocactus*, *Opuntia*, *Agave* apod. Na schůzku se přišlo podívat i několik členů z porubského Klubu, s kterými jednáme o společné spolupráci. Děkujeme přednášejícímu za pěkný zážitek. Na závěr byla slosována keramika z dílny UNIPOL manželů Poláškových, kterým tímto rovněž děkujeme.

Naši jubilanti

Mezi únorové jubilanty se řadí pan **Rudolf Majkus**, který letos oslavuje 60 let. Mezi nás začal docházet až po revoluci a známe jej jako sběratele oznamů a dalších upomínkových předmětů s kaktusovou tematikou. Za tuto krátkou dobu zkompletoval velkou kolekci oznamů, medailí, pohlednic, kalendářů apod. Dopisuje si s podobně postiženými lidmi s celého světa a vyměňuje vše co se týče kaktusů, především však jeho prioritním zájmem jsou oznamy. Můžeme jej vídat na různých kaktusářských akcích, ale především na našich schůzkách. Druhým našim jubilantem je pan **Rudolf Vrabel**, který se 26.2. rovněž dožívá 60 let. Známe jej z našich schůzek, kde pravidelně dochází. Přejeme našim jubilantům do dalších let hodně zdraví, štěstí a pohody.

Rudolf Majkus v Chrudimi, na druhém obrázku v Polsku s Edmundem Gincelisem při výměně oznamů

Ukázka butonů vydaných v Ostravě při různých kaktusářských příležitostech

Leden u pana Krále

Ještě koncem roku a začátkem nového roku napadlo spoustu nového sněhu a na Ostravsku vznikla sněhová kalamita. Já se brodil do skleníku přes 70 cm napadaného sněhu. Teploty se stále pohybují pod nulou, v noci dokonce jednou klesly až na -17°C . Sněhová pokrývka na skleníku dobře izoluje, takže spálené energie není tolik, jak v období bez sněhu a silnějším větrům, které teplo i drobnými netěsnostmi ve skleníku vyfouknou. Dne 17. ledna 2006 jsme se sešli doma na „výborovce“, abychom porovnali a zkontrolovali účty našeho Klubu za loňské období. V loňském roce 2005 zaplatilo členské příspěvky 62 členů, což je o dva členy více než předcházející sezóně, navíc někteří členové chodící na schůzky pravidelně zapoměli příspěvky zaplatit a většinou doplatí zpětně.

Pokladník Ota Ostravský a distributor Ing. Vladimír Skoumal při kontrole účtů za loňské období.

V druhé půli měsíce přišly ještě větší mrazy, které v noci klesaly až kolem -25°C a přes den jen těsně pod -20°C . Tyto mrazivé dny trvaly několik dnů a vyžadovaly si zvýšené topení ve skleníku. Konečně můžeme říct, že letos je zima jak má být.

Ve skleníku kvetou některé sukulenty jako echeverie, aloë a některé cibuloviny, nejhezčí je např. *Weltheimia viridiflora*, která vydrží kvést celý měsíc. Poupata se objevují rovněž u *Jatropha podadriga*, která by měla vykvést v průběhu února. Znovu postupně vykvétají orchideje, které vydrží kvést i několik měsíců. Jednou za čas je třeba prohlédnout kaktusy, zda se neobjevili nežádoucí škůdci či nějaké nepředvídané choroby.

Květy *Weltheimia viridiflora* vykvétají na dlouhém stvolu, což se špatně fotografuje

Weltheimia viridiflora

Pěkná cibulovina z jižní Afriky, jejíž listy už nejsou tak sukulentní jako následující druh. Listy jsou lesklé a okraje zprohýbané. Květy vyrůstají na dlouhém stvolu asi 30 cm dlouhém, jsou trubkovité, postupně se sklání směrem dolů, kde jsou vidět vyčnívající tyčinky a blizna. Květy 3-4 cm dlouhé mají růžovou barvu. Ani tato rostlina nečiní žádné pěstitelské potíže a rovněž se dobře množí odnožujícími cibulkami.

Nádherně kvetoucí *Cattleya* hybr. a *Haemathus albiflos*

Haemanthus albiflos

Krvokvět (*Haemanthus*) by měl kvést asi červeně, avšak u nás se vyskytuje nejčastěji bíle kvetoucí druh *Haemanthus albiflos*, jak již naznačuje sám název. Rostlina je trochu podobná klívii, ale listy jsou značně kratší a jen o málo delší než jsou široké. Báze z níž listy vyrůstají je značně ztluštělá jakoby cibulovitá. Je to však sukulent, pocházející z jižní Afriky. Listů je na rostlině vždy jen několik 2 až 4, protože vyrosteli nový, tak nejstarší uschne. Květ je na stvolu asi 10 cm dlouhý a je to jakýsi chomáč tyčinek s prašníky. Rostlina je pěstitelsky nenáročná a dobře se množí odnožemi cibulí.

***Cattleya* hybr.**

Dnes lze na trhu najít spoustu hybridní kultivarů orchidejí rodů *Phalaenopsis*, *Cymbidium*, *Dendrobium*, *Oncidium* či *Cattleya*. Loni jsem v této rubrice ukázal květy teplomilných falenopsisů, dnes je na řadě katleja. Ze zájezdu na Slovensko jsem si přivezl nějakou katleji a další jsem získal od našeho člena p. Kovalského. Květy hybrid mají různou barvu, letos mi první katleja vykvetla světle fialkovou barvou. Je to epifytická rostlina s jediným, dlouhým, tuhým jakoby sukulentním listem. Původní druhy pochází z Jižní Ameriky. Pěstování nečiní potíží, v létě stanoviště někde venku v polostínu, v zimě chladnější zimování kolem 15°C. Sadíme do hodně vzdušného, propustného substrátu nejlépe do závěsných misek nebo košíků.

Kalendář kaktusáře – únor

V podstatě postupujeme stejně jako v lednu, ale v únoru bývají častější a větší, či delší mrazy, znesnadňující nalezení doby vhodné k provětrání sbírky. Druhy v zimě kvetoucích kaktusů již dokvétají ale začíná hlavní sezóna kvetení epifytických rostoucích rodů, např. *Disocactus*, *Rhipsalis* aj. Ty musí nyní častěji zalít a také lehce přihnojovat plným hnojivem, aby rozkvetla všechna nasazená poupata. Vyžadují prostředí s teplotami o 12-15°C, k zálivce užijeme vlažnou (34-36°C) vodu. Za slunných dnů touto vodou také epifyty častěji rosíme tak, aby do večera oschly. Těsné nahromadění rostlin usnadňuje přenos škůdců, zejména vlnatky a kořenovky, kteří se množí i při nízkých teplotách. Pokud jsme na podzim neošetřili sbírku insekticidy, máme nyní o starost a práci navíc postaráno. Napadené rostliny ošetříme vhodným sprejem, postřik však musíme i několikrát opakovat v intervalech 2-3 týdnů. Jinak nově vylíhnutí škůdci začnou znovu svou „práci“.

Únor je dobou důkladné přípravy na novou vegetační sezónu sbírky. Mimo plánu osvědčených míst pro umístění jednotlivých rodů či velkých rostlin ve sbírce, musíme vybrat vhodné květináče. Optimální jsou čtyřhranné květináče ze světlého plastu, které jsou lehké, trvanlivé, snadno čistitelné i skladovatelné a optimálně využívají prostor bez zbytečných mezer. Pro velké a polštářovitě rostoucí kaktusy volíme plastové kbelíky a mísy. V mísách nejsou rostliny tak na sebe nakupeny, tolik si nestíní a to vše brání nehezkému korkovatění pokožky u báze rostlin. Musíme si včas opatřit dostatek vhodného nebo vyzkoušeného substrátu. Chceme-li znovu použít tentýž substrát je důležité jej propařit. To není nutné jen u nového, čistě minerálního substrátu.

(Upraveno dle článku D. Herbela v KuaS č. 2/2003)

MUDr. Vladimír Plesník

Informace

--- **!!! Důležité upozornění !!!** Schůzka v květnu se překládá na **úterý 2.5.2006**. První i druhé pondělí v měsíci květnu jsou svátky.

--- V březnu představí svou přednášku Rudolf Krajča z Brna o cestě za kaktusy do Brazílie.

--- Schůzky pěstitelů kaktusů a jiných sukulentů s promítáním diapozitivů a přednáškou se konají **každé první pondělí v měsíci** (mimo letních prázdnin) od 17.hodin na ubytovně ČD v sadu B.Němcové. Přijďte mezi nás.

--- Internetové stránky našeho Klubu: <http://www.gardening.cz/ostnik>

--- Informace týkající se činnosti Klubu kaktusářů v Ostravě i příspěvky do Ostníku zasílejte na adresu předsedy: lumir.kral@iol.cz

Adresy autorů:

Král Lumír, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 723 274 571.

MUDr. Plesník Vladimír, Nezvalovo nám. 846, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 596 910 790.

OBSAH – ÚNOR 2006

Z literatury	22
Drobničky	24
Dcera A. V. Friče má 100 let	24
Za kaktusy cestou necestou	26
Přizpůsobení kaktusů ...	30
Z naší činnosti	31
Naši jubilanti	32
Leden u pana Krále	33
Kalendář kaktusáře – únor	35
Informace	36

OSTNÍK

Vydavatel: Klub kaktusářů v Ostravě, únor 2006

Šéfredaktor: Lumír Král, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 723 274 571.

Objednávky a distribuce: Ing. Skoumal Vladimír, M.Bayera 6038, 708 00 O.-Poruba, tel: 596951955.

OSTNÍK – 2006

Ostník

Časopis Klubu kaktusářů v Ostravě

Číslo 348.
Ročník 35.
Březen 2006

Rhipsalis pilocarpa Loefgr. Monatsschr. Kakteenk. 13: 52, 1903.

Z literatury

Kakteen und andere Sukkulente č. 8 / 2003

Na titulní stránce je snímek málo známé ale hezké *Coryphantha salinensis*, mající výrazné otrnění se silnými, žlutými, téměř rovnými středními trny, dlouhými 3-4 cm a 20-30 sklovitě bílými, kratšími a vějířovitě postavenými krajními trny, se žlutavou vlnou v temeni. Květ o Ø cca 5 cm je sytě žlutý s červeným jícem a prašnickovými nitkami, blizna je světle žlutá.

V článku pojednávajícím o okruhu *Matucana aurantiaca* upozorňuje autor na dosud z valné části neznámé lokality v Peru, kde tyto kaktusy rostou. Jsou to úbočí hlubokých koryt horských potoků se specifickými klimatickými poměry. Popisy dosud známých druhů matukán mají jen velmi neúplné údaje o nalezištích ne snad proto, že se tají, ale bez pomoci moderní geostacionární techniky je ani není možné přesněji určit. Autor podle odlišností těla, trnů, květů a semen se rozhodl zařadit do okruhu *M. aurantiaca* poddruhy *aurantiaca*, *currundayensis*, *hastifera*, *fruticosa* a *polzii*, dosud samostatné druhy, k niž ještě řadí *Matucana weberbaueri* a *Matucana ritteri*. Předností článku jsou kvalitní snímky všech zmíněných matukán v květu.

Pět kvalitními snímky je také vybaven následující článek o přírodních hybridách netřesků, rostoucích v Alpách. Autor v létě roku 2001 studoval hybridizaci rodu *Sempervivum* přímo na alpských lokalitách. Jednotlivé druhy rostou v odlišné nadmořské výšce i v jiné části Alp, kvetou v jinou dobu, takže k přirozenému křížení nedochází často. Ale tam, kde rostou poblíž sebe, hybridy vznikají. Nejčastěji se na nich podílí *Sedum arachnoideum* a *S. montanum*.

Při návštěvě Londýna by kaktusář a vůbec milovník rostlin neměl vynechat návštěvu proslulé **Královské botanické zahrady v Kew**. Byla založena v roce 1760 a dnes se rozkládá na 121 hektarech. Ve velkém parku mimo volně rostoucích stromů a keřů z celého světa je i řada budov a skleníků. Veliký, tzv. palmový skleník, je považován za mistrovské dílo stavitelství viktoriánského období, ale je tam i pozoruhodná desetipatrová pagoda, postavená r. 1761 v čínském stylu, která bývá často užívána jako charakteristický znak zahrady. Ve sbírkách je shromážděno přes 7 milionů rostlin, naaranžovaných do scénérií a klimatu, který odpovídá jejich domovině. Pověstná je velká knihovna, každoroční seznamy semen, výměny rostlin atd. Potíž je v tom, že k poznání všeho, co zahrada obsahuje a nabízí, nestačí ani celý rok. Pro návštěvníka od nás je navíc ještě drobná překážka – vstupné ve výši kolem tří tisíc korun.

Stenocactus ochoterenanus (podle prof. Ochoterena, synonymum: *Stenoc. bustamantei*) má stlačeně kulovité, slabě odnožující tělo o Ø 10 cm, s šedou až modrozelenou pokožkou. Více jak 30 úzkých, vlnovitě zprohýbaných žeber, nese areoly s bílou, později nažloutlou vlnou. Husté otrnění se skládá ze 4 středních trnů, žlutohnědých, ve stáří barvy slámy. Tři z nich směřují vzhůru, jsou ploché, až 6 cm dlouhé, střední je nejdelší. Krajních je 22, jsou jehlovité, sklovitě bílé, asi 1,2 cm dlouhé. Květ má proměnlivou barvu, bývá růžový až bílý s červeným středním pruhem, zelenou čnělkou a žlutobílou bliznou, převyšující žluté prašníky. Roste v křovinách v mexických státech Queretaro a Guanajuato. Při teplotě 8-12°C světle zimované kusy lépe kvetou, ale potřebná je na jaře ochrana před popálením sluncem. Vyžaduje trvale mírně vlhký, minerální substrát s malou příměsí humusu a mírné přihnojení. Poměrně bohatě kvete ale snadno se kříží s jinými druhy stenokaktusů, takže druhově čistá semena jsou vzácná. (Snímek kvetoucí rostliny).

Orbea tapscottii (orbis = kruh, podle ztlustělé části ve středu květu), roste keřovitě, odnožuje od spodu, tvoří skupiny o Ø až 50 cm. Jednotlivé výhony jsou až 12 cm vysoké, rovné, šedozelené s hnědými až purpurovými skvrnkami a pruhy. Mají až 2,5 cm dlouhý hrot. Květ vyrůstá zpravidla na spodu výhonu, pěticípá korunka o Ø až 6 cm je kaštanově hnědá se světlými skvrnkami, tvořícími výrazný kruh v jeho středu. Pochází z Jižní Afriky kde roste v písčité zemině převážně v trávě nebo pod řídkými keříky. Kultivace je poměrně snadná ve výživnějším substrátu s pravidelným mírným přihnojením a zálivkou. V létě přistínit, v zimě vyžaduje teplotu nad 10°C. Množí se hlavně řízkou, semena jsou nabízena jen vzácně. Článek je doplněn snímkem kvetoucí rostliny.

Echidnopsis oviflora a ***Echidnopsis specksii*** jsou dva nové sukulentní druhy z východní Afriky. Rod *Echidnopsis* má značný počet druhů rostoucích na území Arabského poloostrova (Jemen, Omán) a Afriky (Sudán, Tanzánie). Jsou to poměrně malé, poléhavé rostliny, s velkými rozdíly jednotlivých znaků těla a květů. Autor popisuje dva nové druhy: *E. oviflora* s malým, k zemi přiléhajícím tělem a purpurovými kvítky vejčitého tvaru, které se rozevírají jen na vršku a jinak zcela obklopují a kryjí uvnitř uloženou korunu. *E. specksii* má od spodu odnožující výhony až 8 cm vysoké, květy vyrůstají v blízkosti temene jsou také vejčitého tvaru, jejich dolní část je červená, horní zelenobílá. Pěticípá koruna je purpurové barvy (10 barevných snímků).

Mezi nejkrásnější sulkorebucie řadí J. Ettl ***Sulcorebutia rauschii***. Roubované kusy však pozbývají jedinečné zbarvení pokožky, trnů o deformaci těla ani nemluvě. Rostlina vždy značně odnožuje, některé klony rostou rychleji, ale méně kvetou. Poměrně malé tělo dorůstá do výšky a průměru kolem 3 cm, ale zemi má mohutný řepovitý kořen. Proto vyžaduje hlubší květináč. Barva pokožky může být světle i tmavě zelená, šedozelená, narudlá až barvy mědi nebo tmavě fialová. Trny mohou být krátké, stočené nebo hřebenitě rozložené, v barvách od žluté, přes červenohnědou, tmavě hnědou až černou. Rozdíly jsou i ve velikosti, tvaru a barvě květů, což vedlo k popisu několika forem a variet, ale nevhodnější je přidržet se označení polním číslem. Přes velkou variabilitu je areál výskytu této sulky malý - okolí městečka Zudañes, další lokality nebyly dosud nalezeny. Špatnou pověst neochotně kvetoucí rostliny si vysloužila pro jeden vegetativně často množený klon, ve skutečnosti kvete stejně často jako jiné sulky. Období květu je však omezeno jen na květen a červen, zřídka později. Roste pomalu, vyžaduje hrubší substrát, slabě hnojivou zálivku od května do září. Řepovitý kořen je zvláště v zimě choulostivý na vlhko a nízké teploty, podléhá pak hnilobě. Množení semeny je dosti zdlouhavé, rychlejší je množení v červnu odřezanými odnožemi. Pokud možno má být řezná rána co nejmenší a musí dobře (nejméně týden v teple na stinném místě) zasychat. Pak se odnož lehce zatlačí do minerálního substrátu, který udržujeme vlhký, nikoliv mokrá. Většinou se prvé kořínky objeví po 4-8 týdnech a během 1-3 let naroste i řepovitý kořen (4 snímky).

Dalším nově objeveným druhem z Brazílie je ***Hildewinteria colademononis*** sp. n. Od Ritterem dříve popsané *H. aureispina* se liší slabším odnožováním při bázi, mnohem delšími bílými trny až v podobě vlasů a tvarem květní trubky. Jazykolamný název byl utvořen podle pojmenování rostliny domorodci „Cola de Mono“, tj. opičí ocas.

Závěrečná přehledka doporučených druhů zahrnuje: ***Acanthocalycium spiniflorum*** (dříve *A. violaceum* s kulovitým, později sloupovitým tělem. Pochází z argentinské Cordoby, u nás snadno roste a pravidelně kvete velkými, světle fialovými květy. Vyžaduje lehce kyselý substrát, promísený kamenitou drtí. V létě výsluní a

bohatou zálivku, v zimě sucho a chladno); ***Echinocactus texensis*** (dříve *Homalocaphala texensis*, dává přednost velmi teplým místům na výsluní, těsně pod sklem, pak pravidelně kvete. Vyžaduje čistě minerální substrát a nevelkou zálivku, zimovat v absolutním suchu. Kvést začíná při průměru 8-10 cm); ***Escobaria sneedii*** (dříve *Coryphantha*, má drobné silně odnožující tělo, takže brzy tvoří mnohohlavé skupiny. Daří se v minerálním substrátu, v létě horko a výsluní. Zálivka jen sporá, je náchylná k hnilobě. V zimě sucho a chladno); ***Gymnocalycium mesopotamicum*** (popsáno teprve v 80. letech, na těle o Ø 4-6 cm má leskle zelenou pokožku, typický je však až 7 cm dlouhý, bílý květ. Často odnožuje, vyžaduje minerální substrát a v létě bohatší zálivku, ochranu před úpalem a poledním sluncem. Zimovat v suchu při 8-10°C. Množí se výsevem i odnožemi); ***Crassula columnella*** (kmínky o výšce až 10 cm jsou opatřeny jemnými vlásky, které se na osluněných částech barví dohněda. Žlutozelené květy rostou na společném stonku, odkvetlý kmínek dále roste a nehyne. Vhodná je každá písčito-humózní půda, nesnáší výsluní, potřebuje častěji opakovanou mírnou zálivku. Zimovat chladně s trochou vláhy. Množí se oddělky kmínků); ***Huernia namaquensis*** (hezký druh z početné rodiny klejichovitých sukulentů Jižní Afriky. Daří se v minerálním substrátu s přísadou jílu, v létě výsluní a bohatou zálivku. Zimovat suše při cca 10°C. Množí se výsevem a odřezky).

MUDr. Vladimír Plesník

Drobničky

► Jako v jiných oborech dochází i při kaktusaření ke specializaci. V německé DKG byly roku 2003 činné tyto „pracovní skupiny“ (Arbeitsgruppen- AG), kterým jsme u nás zvyklí říkat „sekce“ (že by to byl pozůstatek středověkého sektářství?): AG Astrophytum, AG Echinocereus, AG Echinopsis-Hybriden, AG Europäische Länderkonferenz, AG Fachgesellschaft andere Sukkulente n. e. V., AG Freundeskreis Echinopseer, AG EPIG - Interessengemeinschaft Epiphytische Kakteen, AG Gymnocalycium, AG Opuntioideen (Südamerika), AG Parodien a AG Philatelie. Pokusím se o srovnání se situací v ČR i když mi zcela jistě chybí podrobnější informace, které má třeba výbor SČK. Neaktivnější se zdá být sekce gymnofilů, mající hodně zájemců, ale mnohem méně členů ochotných k práci v sekci. U nás tradičně silná sekce milovníků astrofyt se opírá o činnost brněnského spolku, kde také kdysi nějakou dobu pracovala sekce pěstitelů echinocereusů. O její současnosti nevím. Za života libereckého znalce a pěstitele parodií, př. Jelínka, byla velmi početná sekce parodiofilů, pořádající nemálo přednášek a výstav. O našich specialitech na echinopsis není slyšet, ale zájemců o nádherné hybridy echinopsisů je dost, zejména když se objeví snímky kvetoucích hybrid. Téměř každý pravověrný kaktusář má ve skleníku i doma nějaké epifyticky rostoucí kaktusy, především Vánoční a Velikonoční kaktusy, ale speciální sekci jejich pěstitelů nemáme. Je to velká škoda, protože jde o nádherně kvetoucí kaktusy s obrovským počtem vyšlechtěných kříženců. V USA nebo v Anglii existují samostatné společnosti a velké firmy, věnující se převážně epifyticky rostoucím kaktusům. Jejich nabídkový katalog, obsahující někdy také tilandsie, nebo fylokaktusy, je pastvou pro naše oči a zhoubou pro naše kapsy. Výrazně se i u nás zvýšil počet „sukulentářů“ a některé sbírky se zahraničním specialistům vyrovnají. Ba je i předčí tím, že řadu sukulentů

umíme pěstovat i množit a sbírky nejsou závislé na importech. Filatelisty sbírající známky s motivy kaktusů také máme, nevím však, že by se sdružovali v příslušné sekci. Pro naše kaktusáře je dosti odlehlá činnost AG podílející se na organizaci Konferencí evropských kaktusářů. Ovšem poloha ČR ve středu Evropy by nás mohla opravňovat k pořádání celoevropského setkání kaktusářů. To by se však musela najít skupina obětavých a organizování znalých manažerů, která by také měla podporu silných sponzorů.

Když uvážím odbornou i společenskou aktivitu našich notofilů a dříve či dosud trvajících skupin pěstitelů mexických rarit (*Aztekium*), čilských rodů, fraileí (Kroměříž?), nebo ve své době znamenité práce pěstitelů koryfant, založené na velké obětavosti a znalostech př. Zubra, soudím, že i naši kaktusáři-specialisté se mají čím chlubit. Nejspíš ale všechnu činnost neznám a proto budu potěšen, když mé srovnání opravíte nebo doplníte.

MUDr. Vladimír Plesník

Epifytní kaktusy 2.

Rod *Rhipsalis* Gaertner, De Fruct. Sem. Pl. 1:137 (1788) nom. cons.

Cactus L., Species Plantarum (1753)
Hariota Ad pp - Fam. Pl. 2:243 (1763)
Cassyt(h)a Mill (1771) non L 1753 - Gard. dict. ed. 8 (1768)
Lepismium Pfeiff pp - Allg. Gartenz. 3:315,380 (1835)
Erythrorhipsalis Berg - Monatschr. Kakteenk. 30:4 (1920)

Mezi kaktusy mají zvláštní místo epifyty. Můžeme je rozdělit do několika základních skupin, z nichž zvlášť vynikají ripsalisy. Snad každý pěstitel kaktusů měl ve své sbírce alespoň jeden ripsalis, někteří si dokonce vypěstovali celou kolekci. Svým vzhledem ripsalisy ani moc kaktusy nepřipomínají a často si je lidé pletou s jinými rostlinami, které se dají pěstovat jako jiné pokojové rostliny. Pracovní skupina IOS zařadila v časopise Bradleya roku 1990 rod *Rhipsalis* do 4. skupiny spolu s dalšími podobnými rody:

Skupina IV - *Rhipsalideae* DC.

Lepismium Pfeiff. (1835)
Pfeiffera S.-D.(1845)
Acanthorhipsalis (K. Sch.) Br. et R.
Lymanbensonia Kimnach (1984)
Rhipsalis Gaertner (1788)
Erythrorhipsalis Berger (1920)
Hatiara Br. et R. (1915) [= *Hariota* DC. (1834) non Adans. (1763)].
Epiphyllopsis Backeb. et Knuth (1935)
Schlumbergera Lemaire (1858) [= *Epiphyllum* Pfeiff. (1837) non (1812)]
Zygocactus K. Sch. (1890)
Epiphyllantus Berger (1905)

Zástupci rodu *Rhipsalis* zaujímají v čeledi *Cactaceae* ojedinělé místo. Nevyskytují se totiž jen v Severní a Jižní Americe, ale jejich výskyt je rozšířen i do jiných teplých oblastí, kde se kaktusy běžně nevyskytují, jako Madagaskar,

Mascarenes nebo Srí Lanka. Kromě zmíněných zemí rostou ripsalisy v tropických a subtropických oblastech Floridy, Mexika a Karibiku a Jižní Ameriky. Rostou především zachycené v korunách stromů, jejich stonky bohatě odnožují a visí dolů. Navíc bohatě kvetou malými květy, což vypadá velmi efektně a ve sbírkách je můžeme vidět na místě, kde moc nezavazí v závěsných košících nebo květináčích někde pod sklem skleníku. Některé druhy mohou dosahovat značných velikostí a tak je spíše vidáme v botanických zahradách. Pěknou kolekci ripsalisů mají např. v Botanické zahradě v Liberci.

Stonky rostou keřovitě, s převislými dlouhými výhony. Jednotlivé články mohou být válcovité, velmi tenké asi jen 2-5 mm silné, dřevnatější, nebo listové, podobné epifylům. Listy jsou většinou zubaté a za každým pažďím zubů se nachází areoly, které mohou být plstnaté, s drobnými trníky nebo zcela bez trnů. Květy převislé, nálevkovité, až 20 mm dlouhé a 18-20 mm široké, vnější okvětní lístky úzce kopinaté, špičaté, většinou bělavě krémové, žluté, ale i růžové až fialové. Plody jsou kulovité, bílé nažloutlé nebo červené. Semena asi 1 mm velká, kapkovitého tvaru, s černou lesklou testou.

Počet druhů ripsalisů kolísá dle názoru autorů. Dnes se běžně udává asi 35 druhů a lze je rozdělit do několika skupin. Rod ***Rhipsalis* Gaertner** se dělí dnes do pěti podrodů:

podrod: *Rhipsalis*

- baccifera* (J.S.Muller) Stearn
 - spp. *baccifera***
 - spp. *hileiabaiana*** N. P. Taylor & Barthlott
- ewaldiana* Barthlott & N. P. Taylor
- grandiflora* Haworth
- lindbergiana* K.Schumann
- mesembryanthemoides* Haworth
- teres* (Vellozo) Steudel
 - f. *teres***
 - f. *capilliformis*** (F.A..Weber) Barthlott & N. P. Taylor
 - f. *heteroclada*** (Britton & Rose) Barthlott & N. P. Taylor
 - f. *prismatica*** (Lemaire) Barthlott & N. P. Taylor

podrod: *Calamorhipsalis* K. Schumann

- hoelleri* Barthlott & N. P. Taylor
- neves-armondii* K.Schumann
 - f. *neves-armondii***
 - f. *megalantha*** (Löfgren) Barthlott & N. P. Taylor
- puniceodiscus* G.A.Lindberg

podrod: *Epallagonium* K. Schumann

- dissimilis* (G.A.Lindberg) K.Schumann
 - f. *dissimilis***
 - f. *epiphylloides*** (Backeberg) Süplie
- floccosa* Salm-Dyck ex Pfeiffer
 - spp. *floccosa***
 - f. *floccosa***
 - f. *pulvinigera*** (G.A.Lindberg) Barthlott & N. P. Taylor
 - spp. *hohenauensis*** (F. Ritter) Barthlott & N. P. Taylor
- monteazulensis* F. Ritter
- paradoxa* (Salm-Dyck ex Pfeiffer) Salm-Dyck
 - spp. *paradoxa***
 - spp. *septentrionalis*** N. P. Taylor & Barthlott
- pacheco-leonis* Löfgren
 - spp. *pacheco-leonis***
 - spp. *catenulata*** (Kimmach) Barthlott & N. P. Taylor

pentaptera A. Dietrich
sulcata F. A. C. Weber
trigona Pfeiffer

podrod: Phyllarthrorhipsalis F. Buxbaum

cereooides (Backeberg & Voll) Backeberg
crispata (Haworth) Pfeiffer
elliptica G. A. Lindberg ex K. Schumann
oblonga Löfgren
olivifera N. P. Taylor & Zappi
pachyptera Pfeiffer
russellii Britton & Rose

podrod Erythrorhipsalis A. Berger

burchellii Britton & Rose
campos-portoana Löfgren
cereuscula Haworth
clavata F. A. C. Weber
delicatula (Löfgren) Barthlott & N. P. Taylor
juengeri Barthlott & N. P. Taylor
ormindoi N. P. Taylor & Zappi
pilocarpa Löfgren
pulchra Löfgren

Pěstování ripsalisů nevyžadují větších pěstitelských nároků, musí se však dodržet základní podmínky. Ripsalisy pochází z teplejších oblastí, tzn., že jim musíme i v zimě dopřát teplejší stanoviště. Teploty by neměly v zimě klesnout pod 12-15°C a mohou se mírně zalévat, aby substrát zcela neproschnul, při chladnějším zimování raději po suchu. V době vegetace světlé stanoviště, avšak chránit před přímým slunečním zářením. Dobře se jim daří u východního nebo západního okna. V době růstu vyžadují dostatečnou zálivku a substrát by měl být stále vlhký. Doporučuje se rostliny přihnojit a pro zvýšení vlhkosti pravidelně porosit. Jako každé epifyty, vyžadují ripsalisy propustný, spíše humózní substrát s dobrou drenáží. Přesazování nejlépe po odkvětu do menších, ne příliš hlubokých nádob, závěsných košíků, kde vypadají velmi efektně. Ripsalisy obvykle vykvétají v dubnu – květnu, hned několika květy najednou. Množení lze provést jak výsevem ze semen, tak řízkováním, což je jednodušší. Řízky většinou lehce zakoření v jakémkoliv ročním období, po odřezu se trochu osuší a umístí bez zahloubení do vlhké země. Po vytvoření nových kořínků přesadíme do připravené nádoby.

Přehled platných a neplatných názvů rodu *Rhipsalis*:

Rhipsalis aculeata F. A. C. Weber 1892 = ***Lepismium aculeatum***
Rhipsalis acuminata (Cufodontis) Standley 1938 = ***Pseudorhipsalis acuminata***
Rhipsalis aethiopica Welw. 1859 = ***Rhipsalis baccifera***
Rhipsalis alata (Sw.) K. Schum. 1890 = ***Pseudorhipsalis alata***
Rhipsalis alboareolata F. Ritter 1979 = ***Rhipsalis teres***
Rhipsalis alternata (Lem.) Lem. 1868 = ***Rhipsalis paradoxa***
Rhipsalis anceps F. A. C. Weber 1892 = ***Lepismium cruciforme***
Rhipsalis angustissima F. A. C. Weber 1902 = ***Pseudorhipsalis ramulosa***
Rhipsalis asperula Vaupel 1926 : voir ***Lepismium micranthum***
Rhipsalis baccifera (J. S. Miller) Stearn 1939
Cassytha baccifera J. S. Miller 1771
Rhipsalis cassutha Gaertn. 1788
Cactus pendulus Swart 1788
Rhipsalis pendula (Swart) Link & Otto 1827
Cactus fasciculatus Willd. 1813
Rhipsalis fasciculata (Willd.) Haw. 1819

Rhipsalis baccifera subsp. *fasciculata* (Willd.) Süplie 1996
Rhipsalis cassythoides G.Don 1834
Rhipsalis dichotoma G.Don 1834
Rhipsalis hookeriana G.Don 1834
Rhipsalis undulata Pfeiff. 1837
Rhipsalis aethiopica Welw. 1859
Rhipsalis madagascariensis F.A.C.Weber 1889
Rhipsalis minutiflora K.Schum. 1890
Rhipsalis pilosa F.A.C.Weber ex K.Schum. 1890
Rhipsalis comorensis F.A.C.Weber 1891
Rhipsalis suareziana F.A.C.Weber 1892
Rhipsalis zanzibarica F.A.C.Weber 1893
Rhipsalis caripensis F.A.C.Weber ex K.Schum. 1898
Rhipsalis cassutha var. *rhodocarpa* F.A.C.Weber 1898
Rhipsalis baccifera subsp. *rhodocarpa* (F.A.C.Weber) Süplie 1990
Rhipsalis suarensis F.A.C.Weber 1898
Rhipsalis cassythoides Loefgr. 1918
Rhipsalis guineensis A.Chevalier 1920
Rhipsalis bartlettii Clover 1938
Rhipsalis heptagona Rauh & Backeb. 1957
Rhipsalis cassuthopsis Backeb. 1959
Rhipsalis coralloides Rauh (Nom. inval.) 1962
Rhipsalis quellebambensis H.Johnson ex Backeb. (Nom inval.) 1966
Rhipsalis hylaea F.Ritter 1981
Rhipsalis baccifera subsp. *fortdauphinensis* Süplie 1996
Rhipsalis baccifera* subsp. *erythrocarpa (K.Schum.) Barthlott 1987
Rhipsalis erythrocarpa K.Schum. 1895
Rhipsalis baccifera subsp. *fasciculata* (Willd.) Süplie 1996 = ***Rhipsalis baccifera***
Rhipsalis baccifera subsp. *fortdauphinensis* Süplie 1996 = ***Rhipsalis baccifera***
Rhipsalis baccifera* subsp. *hileiabaiana N.P.Taylor & Barthlott 1995
Rhipsalis baccifera* subsp. *horrida (Baker) Barthlott 1987
Rhipsalis horrida Baker 1884
Hariota horrida (Baker) Kuntze 1891
Rhipsalis baccifera* subsp. *mauritiana (DC.) Barthlott 1987
Rhipsalis cassutha (var.) *mauritiana* DC. 1828
Rhipsalis baccifera subsp. *rhodocarpa* (F.A.C.Weber) Süplie 1990 = ***Rhipsalis baccifera***
Rhipsalis baccifera* subsp. *shaferi (Britton & Rose) Barthlott & N.P.Taylor 1995
Rhipsalis shaferi Britton & Rose 1923
Rhipsalis bambusoides F.A.C.Weber 1898 = ***Hatiora salicornioides***
Rhipsalis bartlettii Clover 1938 = ***Rhipsalis baccifera***
Rhipsalis biolleyi F.A.C.Weber 1902 = ***Weberocereus biolleyi***
Rhipsalis boliviana (Britton) Lauterbach 1910 = ***Lepismium bolivianum***
Rhipsalis brachiata Hook. 1843 = ***Rhipsalis cereuscula***
Rhipsalis brevibarbis K.Schum. 1894 = ***Lepismium cruciforme***
Rhipsalis brevispina (Barthlott) Kimnach 1996 = ***Lepismium brevispinum***
Rhipsalis burchellii Britton & Rose 1923
Erythrorhipsalis burchellii (Britton & Rose) Volgin 1981
Rhipsalis campos-portoana Loefgr. 1918
Erythrorhipsalis campos-portoana (Loefgr.) Volgin 1981
Rhipsalis capilliformis F.A.C.Weber 1892 = ***Rhipsalis teres***
Rhipsalis caripensis F.A.C.Weber ex K.Schum. 1898 = ***Rhipsalis baccifera***
Rhipsalis cassutha Gaertn. 1788 = ***Rhipsalis baccifera***
Rhipsalis cassutha (var.) *mauritiana* DC. 1828 = ***Rhipsalis baccifera* subsp. *mauritiana***
Rhipsalis cassutha var. *rhodocarpa* F.A.C.Weber 1898 = ***Rhipsalis baccifera***
Rhipsalis cassuthopsis Backeb. 1959 = ***Rhipsalis baccifera***
Rhipsalis cassytha G.von Beck ndat : ?
Rhipsalis cassytha (var.) *mauritiana* DC. 1828 : ?
Rhipsalis cassythoides Loefgr. 1918 = ***Rhipsalis baccifera***
Rhipsalis cassythoides G.Don 1834 = ***Rhipsalis baccifera***
Rhipsalis cavernosa Lindb. 1890 = ***Lepismium cruciforme***

Rhipsalis cereiformis Förster 1846 = ***Lepismium ianthothele***
Rhipsalis cereoides (Backeb. & Voll) Backeb. 1937
Lepismium cereoides Backeb. & Voll 1935
Rhipsalis cereuscula Haw. 1830
Hariota cereuscula (Haw.) Kuntze 1891
Erythrorhipsalis cereuscula (Haw.) Volgin 1981
Hariota saglionis Lem. 1838
Rhipsalis saglionis (Lem.) Otto 1843
Rhipsalis brachiata Hook. 1843
Rhipsalis penduliflora N.E.Br. 1877
Rhipsalis simmleri Beauv. 1907
Rhipsalis cereuscula var. *rubrodisca* Muehlenpf. 1938 : ?
Rhipsalis chloroptera F.A.C.Weber 1898 = ***Rhipsalis elliptica***
Rhipsalis chrysantha Loefgr. 1915 = ***Rhipsalis dissimilis***
Rhipsalis chrysocarpa Loefgr. 1915 = ***Rhipsalis puniceodiscus***
Rhipsalis clavata F.A.C.Weber 1892
Hatiota clavata (F.A.C.Weber) Moran 1953
Rhipsalis clavata var. *delicatula* Loefgr. 1918 : ?
Rhipsalis clavellina F.Ritter 1979 = ***Rhipsalis teres***
Rhipsalis comorensis F.A.C.Weber 1891 = ***Rhipsalis baccifera***
Rhipsalis conferta Salm-Dyck 1850 = ***Rhipsalis teres***
Rhipsalis coralloides Rauh (Nom. inval.) 1962 = ***Rhipsalis baccifera***
Rhipsalis coriacea Polák 1877 = ***Pseudorhipsalis ramulosa***
Rhipsalis crenata (Britton) Vaupel 1926 = ***Lepismium crenatum***
Rhipsalis criбата (Lem.) Pfersd. ex N.E.Brown 1877 = ***Rhipsalis teres***
Rhipsalis criбата Loefgr. 1915 : ?
Rhipsalis crispata (Haw.) Pfeiff. 1837
Epiphyllum crispatum Haw. 1830
Hariota crispata (Haw.) Lem. 1839
Rhipsalis crispimarginata Loefgr. 1918 = ***Rhipsalis oblonga***
Rhipsalis cruciformis (Vell.) A.Cast. 1925 = ***Lepismium cruciforme***
Rhipsalis cuneata Britton & Rose 1923
Rhipsalis cylindrica (Vell.) Steud. 1841 = ***Rhipsalis grandiflora***
Rhipsalis cylindrica Vaupel non Steud. (1841), non Kuntze (1891) 1925 : ?
Rhipsalis densiareolata Loefgr. 1918 = ***Rhipsalis lindbergiana***
Rhipsalis dichotoma G.Don 1834 = ***Rhipsalis baccifera***
Rhipsalis dissimilis (Lindb.) K.Schum. 1890
Lepismium dissimile Lindb. 1890
Rhipsalis chrysantha Loefgr. 1915
Lepismium chrysanthum (Loefgr.) Backeb. 1959
Rhipsalis epiphyllanthoides Backeb. 1935
Lepismium rigidum (Loefgr.) Backeb. 1959
Lepismium marnieranum Backeb. 1963
Lepismium saxatile Friedrich & Redecker 1965
Rhipsalis saxatilis (Friedrich & Red.) Friedrich & Red. ex G.D.Rowley 1976
Rhipsalis spinescens J.A. Lombardi 1993
Rhipsalis dissimilis forma *epiphyllanthoides* (Backeb.) Barthlott & N.P.Taylor 1995 : ?
Rhipsalis dusenii Hjelmq. 1941 = ***Rhipsalis pachyptera***
Rhipsalis elliptica Lindb. ex K.Schum. 1890
Rhipsalis chloroptera F.A.C.Weber 1898
Rhipsalis elliptica var. *helicoidea* Loefgr. 1918 : ?
Rhipsalis epiphyllanthoides Backeb. 1935 = ***Rhipsalis dissimilis***
Rhipsalis epiphyllodes Porto & Werderm. 1935 = ***Hatiota epiphyllodes***
Rhipsalis erythrocarpa K.Schum. 1895 = ***Rhipsalis baccifera* subsp. *erythrocarpa***
Rhipsalis ewaldiana Barthlott & N.P.Taylor 1995
Rhipsalis fasciculata (Willd.) Haw. 1819 = ***Rhipsalis baccifera***
Rhipsalis fastigiata Hjelmq. 1941 = ***Rhipsalis grandiflora***
Rhipsalis floccosa Salm-Dyck ex Pfeiff. 1837
Hariota floccosa (Salm-Dyck ex Pfeiff.) Lem. 1839
Lepismium floccosum (Salm-Dyck ex Pfeiff.) Backeb. 1935

Rhipsalis gibberula F.A.C.Weber 1892
Lepismium gibberulum (F.A.C.Weber) Backeb. 1935
Rhipsalis flosculosa F.Ritter 1979
Rhipsalis monteazulensis F.Ritter 1979
Rhipsalis floccosa* subsp. *hohenauensis (F.Ritter) Barthlott & N.P.Taylor 1995
Rhipsalis hohenauensis F.Ritter 1979
Rhipsalis floccosa* subsp. *oreophila N.P.Taylor & Zappi 1998
Rhipsalis floccosa* subsp. *pittieri (Britton & Rose) Barthlott & N.P.Taylor 1995
Rhipsalis pittieri Britton & Rose 1923
Lepismium pittieri (Britton & Rose) Backeb. 1959
Rhipsalis floccosa* subsp. *pulvinigera (Lindb.) Barthlott & N.P.Taylor 1995
Rhipsalis pulvinigera Lindb. 1889
Lepismium pulvinigerum (Lindb.) Backeb. 1935
Rhipsalis floccosa* subsp. *tucumanensis (F.A.C.Weber) Barthlott & N.P.Taylor 1995
Rhipsalis tucumanensis F.A.C.Weber 1892
Hariota tucumanensis (F.A.C.Weber) Kuntze 1898
Lepismium tucumanense (F.A.C.Weber) Backeb. 1935
Rhipsalis floribunda Schott ex K.Schum. 1890 = ***Rhipsalis teres***
Rhipsalis flosculosa F.Ritter 1979 = ***Rhipsalis floccosa***
Rhipsalis foveolata F.A.C.Weber 1898 = ***Rhipsalis neves-armondii***
Rhipsalis funalis G.von Beck 1838 : ?
Rhipsalis funalis (Sprengel) Salm-Dyck ex DC. 1828 = ***Rhipsalis grandiflora***
Rhipsalis funalis G.von Beck non Salm-Dyck 1838 : ?
Rhipsalis gaertneri (Regel) Vaupel 1925 = ***Hatiara gaertneri***
Rhipsalis gibberula F.A.C.Weber 1892 = ***Rhipsalis floccosa***
Rhipsalis goebeliana Backeb. 1957
Rhipsalis gonocarpa F.A.C.Weber 1892 = ***Lepismium warmingianum***
Rhipsalis gracilis N.E.Br. 1903 = ***Rhipsalis teres***
Rhipsalis grandiflora Haw. 1819
Lepismium grandiflorum (Haw.) Backeb. 1959
Cactus cylindricus Vell. 1825
Rhipsalis cylindrica (Vell.) Steud. 1841
Hariota cylindrica (Vell.) Kuntze 1891
Cactus funalis Spreng. 1825
Rhipsalis funalis (Sprengel) Salm-Dyck ex DC. 1828
Hariota funalis (Sprengel) Lem. 1839
Rhipsalis hadrosoma Lindb. 1893
Rhipsalis robusta Lindb. 1896
Rhipsalis fastigiata Hjelmq. 1941
Rhipsalis guineensis A.Chevalier 1920 = ***Rhipsalis baccifera***
Rhipsalis hadrosoma Lindb. 1893 = ***Rhipsalis grandiflora***
Rhipsalis harrisii Gürke 1909 = ***Pseudorhipsalis alata***
Rhipsalis heptagona Rauh & Backeb. 1957 = ***Rhipsalis baccifera***
Rhipsalis herminiae (Porto & A.Cast.) Kimnach 1996 = ***Hatiara herminiae***
Rhipsalis heteroclada Britton & Rose 1923 = ***Rhipsalis teres***
Rhipsalis himantoclada Gosselin 1908 = ***Pseudorhipsalis himantoclada***
Rhipsalis hoelleri Barthlott & N.P.Taylor 1995
Rhipsalis hohenauensis F.Ritter 1979 = ***Rhipsalis floccosa* subsp. *hohenauensis***
Rhipsalis hookeriana G.Don 1834 = ***Rhipsalis baccifera***
Rhipsalis horrida Baker 1884 = ***Rhipsalis baccifera* subsp. *horrida***
Rhipsalis houlettiana Lem. 1858 = ***Lepismium houlettianum***
Rhipsalis houlettii Hook. 1894 = ***Lepismium houlettianum***
Rhipsalis hylaea F.Ritter 1981 = ***Rhipsalis baccifera***
Rhipsalis ianthothele (Monv.) K.Brandege 1902 = ***Lepismium ianthothele***
Rhipsalis incachacana Cardenas 1952 = ***Lepismium incachacanum***
Rhipsalis jamaicensis Britton & Harr. 1909 = ***Pseudorhipsalis ramulosa***
Rhipsalis juengeri Barthlott & N.P.Taylor 1995
Rhipsalis kirbergii Barthlott 1989 = ***Rhipsalis micrantha***
Rhipsalis knightii (Pfeiff.) Förster 1846 = ***Lepismium cruciforme***
Rhipsalis leiophloea Vaupel 1923 = ***Pseudorhipsalis ramulosa***

Rhipsalis leucorhaphis K.Schum. 1900 = ***Lepismium lumbricoides***
Rhipsalis lindbergiana K.Schum. 1890
 Hariota lindbergiana (K.Schum.) Kuntze 1898
 Rhipsalis densiareolata Loefgr. 1918
Rhipsalis linearis K.Schum. 1890 = ***Lepismium warmingianum***
Rhipsalis loefgrenii Britton & Rose 1923 = ***Lepismium lumbricoides***
Rhipsalis lorentziana Griseb. 1879 = ***Lepismium lorentzianum***
Rhipsalis lumbricoides (Lem.) Lem. 1842 = ***Lepismium lumbricoides***
Rhipsalis macrocarpa Miq. 1838 = ***Epiphyllum phyllanthus***
Rhipsalis macropogon K.Schum. 1890 = ***Lepismium cruciforme***
Rhipsalis madagascariensis F.A.C.Weber 1889 = ***Rhipsalis baccifera***
Rhipsalis maricaensis Scheinvar 1992 = ***Rhipsalis teres***
Rhipsalis megalantha Loefgr. 1899 = ***Rhipsalis neves-armondii***
Rhipsalis mesembryanthemoides Haw. 1821
 Hariota mesembryanthemoides (Haw.) Lem. 1839
Rhipsalis mesembryanthoides Haw. 1821 : ?
Rhipsalis micrantha (Kunth) DC 1828
 Cactus micranthus Kunth 1823
 Rhipsalis tonduzii F.A.C.Weber 1898
 Rhipsalis wercklei A.Berger 1906
 Rhipsalis roseana A.Berger 1923
 Rhipsalis rauhiorum Barthlott 1974
 Rhipsalis kirbergii Barthlott 1989
Rhipsalis minutiflora K.Schum. 1890 = ***Rhipsalis baccifera***
Rhipsalis mittleri Förster 1846 = ***Lepismium cruciforme***
Rhipsalis miyagawae (Barthlott & Rauh) Kimnach 1996 = ***Lepismium miyagawae***
Rhipsalis monacantha Griseb. 1879 = ***Lepismium monacanthum***
Rhipsalis monacantha var. *espinosa* Kimnach 1995 : ?
Rhipsalis monacantha var. *samaipatana* Cardenas 1957 : ?
Rhipsalis monteazulensis F.Ritter 1979 = ***Rhipsalis floccosa***
Rhipsalis myosurus (Salm-Dyck) C.F.Först. 1846 = ***Lepismium cruciforme***
Rhipsalis neves-armondii K.Schum. 1890
 Lepismium neves-armondii (K.Schum.) Backeb. 1935
 Rhipsalis foveolata F.A.C.Weber 1898
 Rhipsalis megalantha Loefgr. 1899
 Lepismium megalanthum (Loefgr.) Backeb. 1935
 Rhipsalis novaesii Gürke 1909
Rhipsalis neves-armondii forma *megalantha* (Loefgr.) Barthlott & N.P.Taylor 1995 : ?
Rhipsalis novaesii Gürke 1909 = ***Rhipsalis neves-armondii***
Rhipsalis novaesii Loefgr. non Gürke 1915 : ?
Rhipsalis oblonga Loefgr. 1918
 Rhipsalis crispimarginata Loefgr. 1918
Rhipsalis occidentalis Barthlott & Rauh 1987
Rhipsalis olivifera N.P.Taylor & Zappi 1997
Rhipsalis ormindoi N.P.Taylor & Zappi 1997
Rhipsalis pacheco-leonis Loefgr. 1918
 Lepismium pacheco-leonis (Loefgr.) Backeb. 1935
Rhipsalis pacheco-leonis* subsp. *catenulata (Kimnach) Barthlott & N.P.Taylor 1995
 Rhipsalis paradoxa var. *catenulata* Kimnach 1992
Rhipsalis pachyptera Pfeiff. 1837
 Hariota pachyptera (Pfeiff.) Kuntze 1891
 Rhipsalis robusta Lem. 1860
 Hariota robusta (Lem.) Kuntze 1891
 Hariota triquetra Kuntze 1891
 Rhipsalis dusenii Hjelmq. 1941
Rhipsalis paradoxa (Salm-Dyck ex Pfeiff.) Salm-Dyck 1850
 Lepismium paradoxum Salm-Dyck ex Pfeiff. 1837
 Hariota paradoxa (Salm-Dyck ex Pfeiff.) Kuntze 1891
 Hariota alternata Lem. (Nom illeg.) 1841
 Rhipsalis alternata (Lem.) Lem. 1868

Rhipsalis paradoxa subsp. **septentrionalis** Barthlott & N.P.Taylor 1995
Rhipsalis paradoxa var. *catenulata* Kimmach 1992 = ***Rhipsalis pacheco-leonis* subsp. *catenulata***
Rhipsalis paranganiensis (Cardenas) Kimmach 1983 = ***Lepismium paranganiense***
Rhipsalis pendula Vöcht. 1874 = ***Rhipsalis teres***
Rhipsalis pendula (Swart) Link & Otto 1827 = ***Rhipsalis baccifera***
Rhipsalis penduliflora N.E.Br. 1877 = ***Rhipsalis cereuscula***
Rhipsalis pentaptera A.Dietr. 1836
Hariota pentaptera (A.Dietr.) Lem. 1839
Rhipsalis phyllanthus (L.) K.Schum. 1890 = ***Epiphyllum phyllanthus***
Rhipsalis pilocarpa Loefgr. 1903
Erythrorhipsalis pilocarpa (Loefgr.) A.Berger 1920
Rhipsalis pilosa F.A.C.Weber ex K.Schum. 1890 = ***Rhipsalis baccifera***
Rhipsalis pittieri Britton & Rose 1923 = ***Rhipsalis floccosa* subsp. *pittieri***
Rhipsalis platycarpa (Lindb.) Barthlott & N.P.Taylor 1837 : ?
Rhipsalis prismatica (Lem.) Rümpler 1898 = ***Rhipsalis teres***
Rhipsalis pulchra Loefgr. 1915
Rhipsalis pulvinigera Lindb. 1889 = ***Rhipsalis floccosa* subsp. *pulvinigera***
Rhipsalis puniceodiscus Lindb. 1893
Lepismium puniceodiscum (Lindb.) Backeb. 1935
Rhipsalis chrysocarpa Loefgr. 1915
Lepismium chrysocarpum (Loefgr.) Backeb. 1935
Rhipsalis purpusii Weing. 1918 = ***Pseudorhipsalis ramulosa***
Rhipsalis quellebambensis H.Johnson ex Backeb. (Nom inval.) 1966 = ***Rhipsalis baccifera***
Rhipsalis radicans F.A.C.Weber 1896 = ***Lepismium cruciforme***
Rhipsalis ramosissima (Lem.) K.Schum. 1890 = ***Lepismium cruciforme***
Rhipsalis ramulosa (Salm-Dyck) Pfeiff. 1837 = ***Pseudorhipsalis ramulosa***
Rhipsalis rauhiorum Barthlott 1974 = ***Rhipsalis micrantha***
Rhipsalis regnellii Lindb. 1890 = ***Lepismium houlettianum***
Rhipsalis rhombea (Salm-Dyck) Pfeiff. 1837 : ?
Rhipsalis riedeliana Regel 1860 = ***Rhipsalis teres***
Rhipsalis rigida Loefgr. 1915 : ?
Rhipsalis robusta Lindb. 1896 = ***Rhipsalis grandiflora***
Rhipsalis robusta Lem. 1860 = ***Rhipsalis pachyptera***
Rhipsalis rosea Lagerh. 1912 = ***Hatiara rosea***
Rhipsalis roseana A.Berger 1923 = ***Rhipsalis micrantha***
Rhipsalis russellii Britton & Rose 1923
Rhipsalis saglionis (Lem.) Otto 1843 = ***Rhipsalis cereuscula***
Rhipsalis saglionis var. *rubrodisca* Loefgr. 1915 : ?
Rhipsalis salicornioides Haw. 1819 : ?
Rhipsalis salicornioides var. *bambusoides* F.A.C.Weber 1892 : ?
Rhipsalis salicornioides var. *gracilis* F.A.C.Weber 1898 : ?
Rhipsalis salicornioides var. *stricta* F.A.C.Weber 1898 : ?
Rhipsalis salicornioides var. *villigera* Loefgr. 1915 : ?
Rhipsalis salicornoides var. *B* Haw. 1819 : ?
Rhipsalis sarmentacea Otto & A.Dietr. 1841 = ***Lepismium lumbricoides***
Rhipsalis saxatilis (Friedrich & Red.) Friedrich & Red. ex G.D.Rowley 1976 = ***Rhipsalis dissimilis***
Rhipsalis shaferi Britton & Rose 1923 = ***Rhipsalis baccifera* subsp. *shaferi***
Rhipsalis shaferi A.Cast. 1925 : ?
Rhipsalis simmleri Beauv. 1907 = ***Rhipsalis cereuscula***
Rhipsalis spinescens J.A. Lombardi 1993 = ***Rhipsalis dissimilis***
Rhipsalis squamulosa K.Schum. 1890 = ***Lepismium cruciforme***
Rhipsalis suarensis F.A.C.Weber 1898 = ***Rhipsalis baccifera***
Rhipsalis suareziana F.A.C.Weber 1892 = ***Rhipsalis baccifera***
Rhipsalis sulcata F.A.C.Weber 1898
Rhipsalis swartziana Pfeiff. 1837 = ***Pseudorhipsalis alata***
Rhipsalis teres (Vell.) Steud. 1841
Cactus teres Vell. 1829
Hariota teres (Vell.) Kuntze 1891
Rhipsalis conferta Salm-Dyck 1850
Hariota conferta (Salm-Dyck) Kuntze 1891

Hariota cribata Lem. 1857
Rhipsalis cribata (Lem.) Pfersd. ex N.E.Brown 1877
Erythrorhipsalis cribata (Lem.) Volgin 1981
Rhipsalis riedeliana Regel 1860
Hariota riedeliana (Regel) Kuntze 1891
Hariota prismatica Lem. 1863
Rhipsalis prismatica (Lem.) Rümpler 1898
Rhipsalis pendula Vöcht. 1874
Rhipsalis floribunda Schott ex K.Schum. 1890
Rhipsalis capilliformis F.A.C.Weber 1892
Rhipsalis virgata F.A.C.Weber 1892
Rhipsalis tetragona F.A.C.Weber 1893
Rhipsalis gracilis N.E.Br. 1903
Rhipsalis heteroclada Britton & Rose 1923
Rhipsalis alboareolata F.Ritter 1979
Rhipsalis clavellina F.Ritter 1979
Rhipsalis maricaensis Scheinvar 1992
Rhipsalis teres forma *capilliformis* (F.A.C.Weber) Barthlott & N.P.Taylor 1995 : ?
Rhipsalis teres forma *heteroclada* (Britton & Rose) Barthlott & N.P.Taylor 1995 : ?
Rhipsalis teres forma *prismatica* (Lem.) Barthlott 1995 : ?
Rhipsalis tetragona F.A.C.Weber 1893 = ***Rhipsalis teres***
Rhipsalis tonduzii F.A.C.Weber 1898 = ***Rhipsalis micrantha***
Rhipsalis triangularis Werderm. 1937 : ?
Rhipsalis trigona Pfeiff. 1837
Lepismium trigonum (Pfeiff.) Backeb. 1935
Rhipsalis tucumanensis F.A.C.Weber 1892 = ***Rhipsalis floccosa* subsp. *tucumanensis***
Rhipsalis undulata Pfeiff. 1837 = ***Rhipsalis baccifera***
Rhipsalis villigera (K.Schum.) Orcutt 1902 = ***Hatiora salicornioides***
Rhipsalis virgata F.A.C.Weber 1892 = ***Rhipsalis teres***
Rhipsalis warmingiana K.Schum. 1890 = ***Lepismium warmingianum***
Rhipsalis wercklei A.Berger 1906 = ***Rhipsalis micrantha***
Rhipsalis zanzibarica F.A.C.Weber 1893 = ***Rhipsalis baccifera***

Lumír Král

Z naší činnosti

Únor (6.2.) patří tradičně výroční schůzi. Po přečtení zpráv o činnosti a hospodaření za loňský rok, přečtení plánu práce na letošní rok, z nichž nejdůležitější byl historický bod sloučení dvou Ostravských kaktusářských klubů, přišlo hlasování, kde všichni přítomní s tímto krokem souhlasili (viz usnesení). Hlavní program večera zajistil Lumír Král, který ukázal obrázky z dovolené. V první části jsme se podívali do Botanické zahrady v Monte Carlu – Jardin Exotique de Monaco, kterou přednášející navštívil v roce 2004. Stovka obrázků přiblížila pohled do této nádherné zahrady s kaktusy a sukulenty, kterou dnes už navštívil ne jeden český občan. Rovněž jsme se podívali do fantasticky upravené Japonské zahrady. V druhé části jsme navštívili Norské fjordy a ledovec, kterými nás prováděli všude přítomní trolové. Norská příroda je překrásná, drsná, se spoustou zajímavých rostlin. Mezi nimi nejvíce upoutala masožravá tučnice (*Pinguicula vulgaris*), která se vyskytovala ve velkém množství všude, kde bylo vlhko. Na závěr představil přednášející různá barevná pozadí při fotografování kaktusů, z níž nejlépe vychází pozadí černé. Mohli jsme se podívat i na vliv odrazu barev od okolního prostředí apod. Na úplný závěr přinesl Ing. Skoumal své obrázky z Botanické zahrady v Monte Carlu a z lokalit netřesků, které navštívil. Posledním bodem večera byla tradiční tombola, do které věnovat rostliny pan Lumír Bunčec, čímž mu tímto děkujeme.

U S N E S E N Í

výroční členská schůze Klubu kaktusářů v Ostravě

Výroční členská schůze Klubu kaktusářů v Ostravě konaná dne 6.2.2006:

1. Schvaluje zprávu o činnosti Klubu včetně jeho hospodaření za rok 2005.
2. Ukládá výboru, aby se v roce 2006 řídil programem a rozpočtem, tak jak byly přítomným předneseny a jimi schváleny.
3. Ukládá zabezpečit a spolupracovat s frýdeckým Klubem na zorganizování symposia „Kaktusy v Pobeskydí 2005“ a zájezdu do Rakouska.
4. Souhlasí s pokračováním ve výběru 10.-Kč vstupného při členských schůzích na krytí nákladů při jejich zajišťování.
5. Souhlasí s výběrem členských a účelových příspěvků na rok 2006 takto:

- časopis Kaktusy	240,-Kč
- Ostník	100,-Kč
- <u>členský příspěvek</u>	<u>50,-Kč</u>
celkem	390,-Kč

6. Souhlasí, aby byl učiněn historický krok a sloučily se v roce 2006 oba kaktusářské kluby v Ostravě (Klub kaktusářů v Ostravě a Klub kaktusářů „Cereus“ v Porubě) v jeden dobře fungující celek.

7. Výroční členská schůze ukládá výboru publikovat plný text usnesení v březnovém Ostníku.

Schůze se zúčastnilo 27 členů Klubu, s přihlédnutím k paragrafu 5, čl. 8. "Stanov" je usnesení výroční schůze právoplatné, jelikož pro usnesení hlasovali všichni přítomní.

Ostrava, 6.února 2006

Za správnost: jednatel: Lumír Bunčeka

Únor u pana Krále

Začátek měsíce začal opětovně silnějšími mrazy, které klesly až na -17°C . Při příchodu teplejší fronty začalo silně sněžit a napadlo asi 20 cm nového sněhu. Výraznější oteplení přišlo až v polovině měsíce s občasným sněžením nebo deštěm, kdy teploty přes den stouply na $6-7^{\circ}\text{C}$ a v noci se pohybovaly kolem nuly. Avšak paní Zima se nechce stále vzdát své vlády, neboť koncem měsíce opět hlásí větší pokles teplot v noci na -15°C a více. Navíc chladné počasí z mrazy má být až do konce března. Ve skleníku vykvétají další sukulenty, orchideje a dokonce některé kaktusy začínají vystrkovat pupeny. Chcete-li se podívat na moje kvetoucí kaktusy, které jsem nafotil v loňské sezóně, navštivte fotoalbum na adrese: www.kaktus.rajce.net kde kromě obrázků z přírody je v jednom albumu přes sto obrázků kaktusů z mého skleníku. Některé obrázky jistě poznáte ze stránek Ostníku, na internetu jsou však barevné. Dříve než přijde nové vegetační období, můžete se trochu potěšit pohledem na krásu kvetoucích kaktusů alespoň na snímcích z internetu. Už aby bylo jaro.

Zemřel Ing. Ladislav Duda

Zahlédli jsem v novinách oznámení, že 10. února 2006 zemřel ve věku 84 let jeden ze starých kaktusářů, který pro náš klub vykonal mnoho dobré práce. Asi jen málo současných členů jej znalo, proto si myslím, že aspoň několika větami připomenu jeho památku. Poprvé jsem se s ním setkal zhruba před 40 lety na schůzi kroužku ostravských kaktusářů v bývalém Domě kultury VŽKG. Jeho štíhlá, vysoká postava a charakteristická řeč byla nepřehlédnutelná. Po několik volebních období byl členem výboru kroužku, ale do funkcí se nijak nehrnul. Měl náročné zaměstnání i starost o domek s velkou zahradou v Ostravě-Radvanicích. Pro nás všechny bylo velkým překvapením, když na výstavu kaktusů v DK VŽKG dovezl velký, bohatě kvetoucí exemplář *Hildewinteria aureispina*. V té době to byla naprostá novinka i pro většinu kaktusářů. Téměř metrové stonky splývající s konstrukce vitríny, obalené zlatavě žlutými trny a oranžovými květy, se staly velkou senzací pro všechny návštěvníky výstavy i pro nás. Svůj pěstitelský um představil ing. Duda i na dalších výstavách z nichž mi zůstala v paměti jeho nádherná kolekce echinofosulokaktusů, obsahující velké, bezchybně narostlé a krásně vytrněné kusy. Po jeho vzoru jsem se pak také snažil o podobný pěstitelský výsledek. Jeho kvalit jsem však nedosáhl.

Již delší dobu mezi nás nechodil, zdraví mu to nedovolovalo a zřejmě měl i jiné, věku přiměřenější zájmy. Přesto rád na něj vzpomínám a věřím, že nebudu sám.

MUDr. Vladimír Plesník

Kalendář kaktusáře – březen

V únoru jsme si připravili potřebné substráty a nádoby přiměřené velikosti, můžeme začít s přesazováním. Na frekvenci přesazování jsou názory různé, ale vyplatí se všechny starší rostliny každé 2-3 roky vyjmout z květináče, po vytřepání vyžilého substrátu z kořenů zkontrolovat a dlouhé kořeny zkrátit ostrým nožem asi na jednu třetinu původní délky. Po tomto ošetření vložíme kaktus na 1-2 týdny do prázdné nádoby, aby se řezné rány dobře zatáhly. Přesadit do větší nádoby je třeba ty rostliny, které už nádobu zaplnily tak, že mezi jejím okrajem a rostlinou je mezera menší než 1-2 cm. Při přesazování pozor na záměnu či ztrátu jmenovek. Na dno nádoby patří k zajištění dobré drenáže hrubší kusy rozbitých keramických květináčů, nebo přiměřeně velké kusy keramzitu. Kaktus vkládáme do nádoby tak, aby kořeny nebyly ohnuty vzhůru, zasypáváme substrátem, který mezi kořeny natlačíme dřívkem. U menších rostlin stačí několikrát klepnout květináčem, aby substrát sesedl a vyplnil prostory mezi kořeny. Kaktusy s velkými nebo háčkovitými trny si před manipulací s nimi obalíme manžetou ze starých novin. Povrch substrátu kryjeme asi 5 mm vrstvou hrubšího křemičitého písku. Nejen to vypadá hezky, ale krček rostliny rychleji osychá, zatím co nedochází k většímu výparu vody z nižších vrstev substrátu. Po přesazení počkáme se zálivkou aspoň týden, zatím co

nepřesazované rostliny můžeme za příznivého počasí začít opatrně zalévat. U rostlin postrádajících vlnu nebo zpeřené či husté trny, je lépe začít rosením tak, aby do večera rostliny oschly. K postřiku či zálivce použijeme jen měkkou vodu o teplotě 25-30°C.

Vyséváme chladnomilné rody (např. *Rebutia*, *Lobivia*, *Echinocereus* aj.), které při nižších (15-20°C) teplotách lépe klíčí. Teplomilné rody musíme vysévat do výsevních skleniček či kombajnů, které zaručí i při nízké teplotě okolí optimálních 25°C.

(Upraveno dle článku D. Herbela v KuaS č. 3/2003)
MUDr. Vladimír Plesník

Informace

--- **!!! Důležité upozornění !!!** Schůzka v květnu se překládá na **úterý 2.5.2006**. První i druhé pondělí v měsíci květnu jsou svátky.

--- Zájemci o letošní zájezd do sbírek na jižní Moravu a do Vídně ve dnech 3.-4.6.2006 necht' se hlásit u předsedy. Počet míst je omezen kapacitou autobusu, který vyjíždí z FM a nabírá další účastníky v ČT. Z Ostravy se může přihlásit asi 16-20 osob. Cena zájezdu 800.-Kč, v ceně je doprava, ubytování v Pasohlávkách, v sobotu zajištěna večeře a v neděli snídaně.

--- V dubnu přislíbil svou přednášku Ing. Jaromír Chvastek z FM o cestě za kaktusy do Bolívie.

--- V sobotu 11.3.2006 se koná už III.TAKYSYMPOZIUM v divadle Na kopečku v Jihlavě.

--- Tradiční jarní Pražské sympozium se koná 25.3.2006. Informace Ing. Ivan Běták.

--- Internetové stránky Frýdeckého Klubu kaktusářů lze najít na adrese: **www.kaktus.kuduk.cz**

--- Internetové stránky našeho Klubu: **http://www.gardening.cz/ostnik**

--- Schůzky pěstitelů kaktusů a jiných sukulentů s promítáním diapozitivů a přednáškou se konají **každé první pondělí v měsíci** (mimo letních prázdnin) od 17.hodin na ubytovně ČD v sadu B.Němcové. Přijďte mezi nás.

--- Informace týkající se činnosti Klubu kaktusářů v Ostravě i příspěvky do Ostníku zasílejte na adresu předsedy: **lumir.kral@iol.cz**

Adresy autorů:

Bunčec Lumír, Na návsi 95, Ludgeřovice

Král Lumír, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 723 274 571.

MUDr. Plesník Vladimír, Nezvalovo nám. 846, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 596 910 790.

OBSAH – BŘEZEN 2006

Z literatury	38
Drobničky	40
Epifytní kaktusy 2. (Rod <i>Rhipsalis</i>)	41
Z naší činnosti	49
Usnesení	50
Únor u pana Krále	50
Zemřel Ing. Ladislav Duda	51
Kalendář kaktusáře – březen	51
Informace	52

OSTNÍK

Vydavatel: Klub kaktusářů v Ostravě, březen 2006

Šéfredaktor: Lumír Král, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 723 274 571.

Objednávky a distribuce: Ing. Skoumal Vladimír, M.Bayera 6038, 708 00 O.-Poruba, tel: 596951955.

Ostník

Časopis Klubu kaktusářů v Ostravě

Číslo 349.
Ročník 35.
Duben 2006

***Ferocactus robustus* Br. & R., The Cactaceae 3: 135, 1922.**

Z literatury

Kakteen und andere Sukkulente č. 9 / 2003

Toto číslo obsahuje převážně velké články s taxonomickou problematikou, pěstitelé si na své nepřijdou. Parádní titulní obrázek kvetoucí ***Ceropegia distincta* subsp. *haygarthii*** dokazuje, že mezi sukulenty je řada rostlin zajímavých jak svým tělem, tak květy.

Již úvodní článek nadepsaný „***Parodia orthacanta* a *Parodia mamulosa*** – dvě dlouho známé parodie z Brazílie a Uruguay“ zaplaví čtenáře historickými daty a pojmenováními, na nichž se podílela nejméně desítky různých znalců. Uznávám, že může být opodstatněné řadit do tzv. velkorodu *Parodia* i notokaktusy, ale přece jen *Notocactus orthacanthus* nebo *N. mammulosus*, jsem řadu let pěstoval a na tyto názvy jsem si zvykl. Autor A. Hofacker prokázal velkou znalost literatury a snahu zdůvodnit, proč nejsou platné názvy různých variet *N. mammulosus* (var. *brasiliensis*, *paucicostatus*, *masollerensis*). Mezi potenciální synonyma řadí dokonce *N. erythracanthus*, *floricomus*, *gutierrezii*, *mueller-melchersii*, *mueller-moelleri*, *paulus*, *roseiflorus*, *rutilans* a *submammulosus*. Za jedině závažné rozlišovací znaky mezi *P. orthacantha* a *P. mamulosa* považuje velikost těla (30 proti 15 cm), počet středních trnů (1 nebo 3), počet krajních trnů (7-10 nebo 12-13) a délku středních trnů (2,5 proti 1,5 cm). Z velké variability rostlin na nalezištích, doložené četnými importy z rozsáhlé oblasti jejich výskytu, dochází k závěru, že ve skutečnosti jde o jeden druh – *Parodia orthacantha*, protože *P. mamulosa* byla popsána později a platí zásada priority názvu při prvním popisu. Šest stránek výkladů zanechalo ve mně dojem, že rozumnější je označovat tyto kaktusy sběrovými čísly, než snažit se o určení jejich názvu. Třináct barevných snímků ukazuje opravdu velkou vzájemnou podobnost těchto „parodií“.

Není pochyb, že k nejhezčím a nejvzácnějším koryfantám patří ***Coryphantha ramillosa***. Na rozdíl od většiny žlutě kvetoucích koryfant barva jejího květu varíruje v odstínech růžové, od světle až po intenzivně purpurově fialovou. Jsou však i nedoložené zprávy o žlutě nebo bíle kvetoucích odchylkách. Nápadné otrnění sestává z až 20 krajních, bílých trnů o délce až 3,5 cm a z až čtyř delších a silnějších, černých středních trnů, odstávajících od těla. Variety v otrnění a v barvě květů vedly k popisu „nových“ druhů, např. *Cor. magentae*, později označená ve sběrech Laua jako Lau 1244 a Lau 1244s jako *Cor. laui*. Nechybí ani záměny s *Gymnocactus viereckii* var. *major*. Má velkou oblast rozšíření, zhruba od města Saltillo v Coahuila, přes celé severní Mexiko až po Terrell Co. v Texasu. Podle místa sběru se uvádí několik forem (sp. San Jeronimo, sp. Sierra Paila aj.). Temeno rostliny je zpravidla kryto hustým propletením trnů, mezi nimiž se jen stěží prodírá květ. Některé klony silně odnožují, jiné nikdy (4 barevné snímky květů a rostliny).

„**Hvězda z Lorsch**“ je vegetativně množený klon *Lobivia densispina*, vyznačující se sytě žlutými květy, jejichž zevní květní plátky jsou velmi úzké, takže se nad středem květu paprskovitě rozprostírají. Nejen mezi milovníky lobivií je velmi ceněnou (tj. placenou a obdivovanou) raritou (barevný snímek kvetoucí rostliny). *Poznámka referenta: Také jsem našel mezi mými semenáčky L. pentlandii takto kvetoucí rostlinu. Z obavy, že jde o virové onemocnění jsem ji zlikvidoval.*

Seriál o doporučovaných druzích pokračuje rostlinami: ***Matucana polzii*** (popsána 1986 na počest objevitele, který ji našel při cestách po Peru. Charakteristické má být bohaté odnožování a opakující se zakvétání až do pozdního

podzimu i u mladých rostlin. Dobře roste v každém minerálním substrátu, v létě venku chráněna před delšími dešti. V zimě chladno a sucho); **Turbinicactus alonsoi** (nový druh popsáný 1996 ze státu Guanajuato, Mexiko. Přísně chráněný druh, na nalezištích silně ohrožený sběrači. Drobné tělo zdobí v létě fialovočervené květy. Čistě minerální substrát, stanoviště pod sklem, snáší plné výsluní. Jen opatrná zálivka, nesnese trvalejší vlhko. Chladné a suché zimování); **Aloe polyphylla** (velmi vzácný druh z jižní Afriky, kde jej dnes pěstují na plantážích a exportují do Evropy. Kmínek má jen 10 cm, nasedá na něj růžice zelených listů, až 30 cm dlouhých, se žlutými zoubky na krajích. Dobře roste v písčitém substrátu, v létě nejlépe venku s lehkým přistíněním. Zimovat chladně s minimální zálivkou).

Ancistrocactus tobuschii má zpravidla neodnožující tělo krátce kuželovitého tvaru, až 5 cm vysoké a široké s tmavě zelenomodrou pokožkou, opatřené až 9 mm vysokými bradavkami (prvně popsán jako mamilárie). Na poměrně velkých (Ø 5 mm) a světlých areolách má 7-8 krajních a 3 střední trny, z nichž dolní více vyčnívá a končí háčkem. Květy o Ø a délce 3-4 cm jsou žluté s hnědočerveným středním pruhem na korunních lístcích. Pochází z Texasu, kde roste na vápencových kopcích mezi jalovci, duby a trávou. Jeho pěstování se daří v čistě minerálním substrátu. Od konce října do začátku dubna naprosté sucho a chladno. V době vegetace zalévat jen po úplném vyschnutí substrátu. Patří ke snadno kvetoucím kaktusům. Poupata nasazuje již na začátku roku, rozkvetlý květ vydrží otevřený asi 14 dnů. Na nalezištích má údajně 2/3 těla pod úrovní půdy, horní třetina je polokulovitě vyklenuta nad zemí. Podle CITES patří k chráněným rostlinám. (Snímek kvetoucí rostliny).

Ferocactus x tiburonensis (= podle ostrova Tiburon v Golfském proudu u Kalifornie) byl prvně popsán 1955. Má kulovité až krátce válcovité, neodnožující tělo o výšce až 1 m při průměru 35 cm. Asi 21 žeber se dělí na nevelké hrboly s velkými areolami (až 3 cm dlouhé), které v mládí nesou hnědou plst. Trny obvykle mají výrazné vrubování, krajní se od středních liší jen málo. Čtyři centrálně vyrůstající červenohnědé trny jsou prohnuté, postavené do kříže, dolní bývá plochý a až 9 cm dlouhý. Krajní nejsou tak silné, mají světlejší barvu. Na jaře se objeví žluté květy trychtýřovitého tvaru, 6 cm dlouhé o Ø 5 cm. Sklizeň semen je mnohem obtížnější než úspěšný výsev, brzy se pěstitel dočká krásně vytrněných semenáčků. V létě se doporučuje volná kultura na slunečném místě s dostatkem čerstvého vzduchu. Substrát musí být silně propustný, bohatý živinami, lehce kyselý s převahou zvětralé žuly. Zimovat při 8-10°C v absolutním suchu. (Snímek kvetoucí rostliny).

Občas pokračující seriál o epifytně rostoucích kaktusech je v tomto čísle věnován příbuzenskému okruhu **Weberocereus tunilla**. U nás málo známý rod **Weberocereusů** zahrnuje 10 převážně epifyticky rostoucích druhů z tropických oblastí amerického kontinentu. Uvedený druh je charakterický svými úzkými, pnoucími, tří až čtyřžebnými výhony a až 6 cm dlouhými růžovými květy, které vyrůstají z areol blízkých špičce výhonu. Na šesti stránkách autor podrobně probírá příbuznost a drobné rozdíly mezi studovanými rostlinami. Nakonec usoudil, že oprávněný je název *W. tunilla*, s podruhy *tunilla* a *biolley*, a krátce se zmiňuje o *W. trichophorus* a *W. panamensis*. Na sedmi snímcích zachycuje květy a drobné odchylky otrnění, na přiložené mapce jsou zachycena naleziště těchto *weberocereusů* v Kostarice a v Panamě.

Podobnou náplň má také další článek zabývající se typizací Schumannem popsáného **Phyllocactus thomasianus** (= *Epiphyllum thomasianum*).

Kvetoucí *oreocereusy* nejsou v amatérských sbírkách běžné. Jsou to však pěstitelsky vděčné a laiky velmi obdivované kaktusy s jedinou nečtností, že kvetou až ve vyšším věku. Uvádí se, že od výsevu do zakvetení uplyne několik desítek let.

Údajně lze tuto dobu zkrátit naroubováním na silně rostoucí podložku. Autor referuje o kvetoucím **Oreocereus celsianus**, který byl naroubován na 20 cm podložku *Cereus jamacaru*. Samotný oreocereus v době květu dosáhl výšky 80 cm, od báze odnožující postranní výhony jsou 14 cm silné, mají 12 silně hrboilatých žeber. Na velkých žluto-bílých areolách je asi 10 krajních a 1-2 střední trny. Všechny jsou až 3 cm dlouhé, medově žluté barvy, starší bývají tmavší. Parádu představují bílé či nažloutlé až 15 cm dlouhé, husté vlasy. V temeni vyrostl z jedné areoly 10 cm dlouhý květ s prašnickovými nitkami a čnělkou přesahujícími okraj světle karmínového květu trubkovitého tvaru. Květ krásně voněl po medu a seně. Pěstitel přičítá svůj úspěch tomu, že kaktus pravidelně přesazuje tak, aby vždy směřoval stejnou stranou na jih a byl postaven těsně pod sklo skleníku. V zimě téměř nezalévá, v létě substrát prolíje po úplném vyschnutí a jednou za měsíc přihnojí. Ideální je dobře větrané místo na výsluní. (Snímek květu).

Zkušenosti s volnou kulturou kaktusů v bavorském Černém lese popisuje R. Pinther. Místní klima v cca 900 metrech nadmořské výšky je drsné, teploty mohou klesnout až k mínus 25°C. Pochopitelně venku pěstuje jen zimovzdorné druhy. Na záhoně o délce 12 m a šířce 60 cm, přiléhajícím k obvodní zdi domu, odstranil svrchní vrstvu humusu a do spodu vložil asi 3 cm silnou vrstvu drobného štěrku. Svrchu má větší až velké dekorativní kameny, mezi nimiž jsou zasazeny echinocereusy (**E. viridiflorus**), opuncie, eskobarie, netřesky atd. Přes léto ponechává na záhoně také některé agáve a jiné kaktusy. Nehnojí, nezalévá, vše obstará sama příroda. Výborně prosperující a kvetoucí rostliny zachycuje 5 snímků.

MUDr. Vladimír Plesník

Drobničky

♣ Každý rok jsou k nemalému potěšení kaktusářů publikovány objevy a popisy nových kaktusů. V roce 2002 popsal např. př. Slaba novou varietu *Parodia subterranea* var. *aurea* se zářivě žlutými trny a světlezelenou pokožkou, nebo nový druh *Rebutia fischeriana*, lišící se od příbuzné *R. einsteini* větším počtem žeber a delšími, oranžovými květy s fialovými prašnickovými nitkami. Jiní autoři publikovali popisy nových druhů, např. *Agave garciae-mendozae*, *Graptopetalum marginatum* nebo *Agave ovatifolia*. Pozoruhodné je také zjištění nové a bohatší lokality, na níž roste zvláštním moem a malým počtem květuschopných rostlin (jen 9 !) vysoce ohrožený druh *Opuntia corallicola*. M. Kimnach popsal tři nové druhy echeverii z Peru atd.

♣ Zajímavá je zpráva ekologa McIntoshe, který zjistil, že i v přírodě se navzájem sprašují *Ferocactus cylindraceus* a *F. wislizenii*. Počet klíčivých semen je pak vyšší než po opylení vlastním pylem. Prokázal také, že počet květů koreluje s velikostí rostliny a že při větším počtu semen v semeníku bývají semena o něco menší. Doba kvetení a počet květů souvisí s množstvím vodních srážek v předchozím zimním období.

♣ Každým rokem vyhlašuje DKG odměnu ve výši 1.000 euro za vynikající práce a zásluhy o sukulentní rostliny. Navržená práce musí být v souladu s posláním DKG a respektovat zásady ochrany CITES v každém státě s lokalitami kaktusů a sukulentů v přírodě. V letech 1996-2003 podpořili celkem 18 projektů sumou cca

17.000 euro. Například v loňském roce dostal finanční podporu výzkum výskytu rodu *Sempervivum* v Zakavkazské oblasti. Zde se uchovala řada zbylých původních populací netřesků, umožňující studium vývoje tohoto rodu. Jiný podporovaný projekt se zabývá evolucí a fylogenezou epifytních kaktusů ve vztahu k typu půdy, druhům stromů, odlišnostem klimatu atd.

♣ I u nás by řada pěstitelů kaktusů a sukulentů přivítala podobnou akci, jakou organizuje DKG pro své členy. Jedná se o vydání aktuálního seznamu všech firem, zabývajících se pěstováním a prodejem těchto rostlin, nebo prodejem pěstitelského příslušenství a potřeb.

♣ Sekce milovníků astrofyt má v Německu jen 12 členů, ale na rok 2003 si vytýčila dosti náročné úkoly. Patří k nim studium *A. niveum* na nalezišti u Cuatro Cienegas, sledování růstových odlišností u *A. myriostigma*, publikace zkušeností s výsevem semen astrofyt, nebo inventarizace všech článků o astrofyttech, které byly uveřejněny v KuaS.

♣ I velké firmy mají dnes velké problémy: známý podnik Cono's Paradise (Ráj konofyt) z Nettehoefe, Holandsko, oznámil, že končí svou činnost a vyhlásil výprodej asi 50.000 kaktusů a sukulentů. Ceny mají podle velikosti květináčků, nikoliv podle druhu rostlin ! Např. rostliny v květináči 5,5 cm stojí 0,20 €, při velikosti květináče 15-20 cm stojí 2,00 €. Také německá firma S. Schaurig shání velkým inzerátem zájemce o své rostliny, ale ceny jsou podstatně vyšší (6 – 45 €). Norimberská firma G. Schwarz nabízela v prodejní akci kaktusy po 1 €, navíc např. 15 různých barevných hybrid echinopsisů za 30 €, 50 kusů za 80 €. Patnáct druhů zimovzdorných druhů, opatřených jmenovkou, některé již květoschopné, prodávala za 42 €. Při přepočtu eura na koruny mi však ceny nepřipadají zvláště lákavé.

MUDr. Vladimír Plesník

Za kaktusy cestou necestou – II.

Doporučená preventivní opatření před cestou za kaktusy

Účelem předchozích řádků nebylo odstrašit vás od návštěv v zaslíbených končinách kaktusů. Ostatně by tato snaha byla u většiny odvážných cestovatelů marná, jejich touha je příliš mocná. Ale jak už napsal věkem zmoudřelý Casanova, chtít je něco jiného než moci. Před konečným rozhodnutím o uskutečnění cesty vezměte v potaz svůj zdravotní stav, výběr společníků a dostatečnou dobu na řádnou přípravu cesty, včetně vyřízení potřebných cestovních dokladů, povolení a doporučení, v neposlední řadě také pojištění své tělesné schránky a majetku. Berte také v úvahu svou kapsu, neboť mimo financí na cestovné a pobyt v zahraniční musíte mít dost prostředků na řadu poplatků.

a) Při hodnocení vlastního zdravotního stavu se raději nepřeceňujte. Věk není tak rozhodující. Jsou staříci ve vynikající kondici (ale je jich pořídka !), jsou mladší ročníky se zdravím zcela zhutovaným, třeba kouřením. Na cesty by se neměly vydávat osoby s potížemi při pohybu. Nevelké bolesti v kříži, kyčlích, kolenou, ba i kuří oka na nohou, se na cestě nezvyklou námahou obvykle zhorší. Korpulentní postavy sice doznají při cestě žádoucích změn obrysů těla, ale co při tom musí

pretrpět ! Pacientům soustavně užívajícím nějaké léky, zejména diabetikům, astmatikům, kardiakům atd., nestačí připravit si na cestu kufr potřebných léků. Nezbytná je návštěva ošetřujícího lékaře, kterého musí pravdivě informovat o svých záměrech a respektovat jeho rady. Může doporučit konzultaci na pracovišti se specializací na cestovní medicínu, zejména před delším pobytem v rizikové oblasti, při zvláštním posláním výpravy, nebo při vlastních pochybnostech o schopnosti pacienta vrátit se živý a zdravý.

Tři měsíce před odjezdem jsou optimální dobou pro návštěvu Očkovacích středisek pro osoby vyjíždějící do zahraničí. Tato specializovaná pracoviště jsou při krajských hygienických stanicích, také při některých zdravotních ústavech a infekčních klinikách, nebo při oddělení tropické a cestovní medicíny Fakultní kliniky Královské Vinohrady v Praze. Na výše uvedených místech poskytují informace o aktuální nakažové situaci v jednotlivých zemích, o doporučeném či požadovaném očkování a o ochraně před malárií a jinými infekcemi. Nic dnes není zadarmo. Výše poplatků pro kaktusáře - amatéra, včetně nákladů na očkovací látky, jejich podání a na vystavení nezbytného dokladu o očkování je nejpříjemnější v Očkovacích střediscích Krajských hygienických stanic či Zdravotních ústavů.

b) Ke zhodnocení zdravotního stavu turistů je dobré připravit si pro lékaře Očkovacího střediska písemnou zprávu zhruba s těmito informacemi:

Jméno a příjmení, datum a bydliště. Účel a doba cesty, její předpokládaná trasa, způsob přepravy a ubytování. (Většinou půjdete za lékařem, který nezná váš zdravotní stav a anamnézu, proto si vyžádejte u svého ošetřujícího lékaře doklad, ve kterém bude uvedeno aspoň vaše očkování proti tetanu, dětské obrně, virové žloutence typu A i B, zda trpíte nějakou chronicky probíhající nemocí, zejména cukrovkou, epilepsií, vysokým krevním tlakem, chronickým zánětem tlustého střeva, žlučníku, měli jste závažné úrazy a operace, stav po infarktu, kardiostimulátor, alergie na léky, na vajíčka, na hmyzí poštipání), váš současný zdravotní stav a seznam léků, které pravidelně (nebo často) užíváte).

c) Lékař Očkovacího střediska uváží dobu, trvání cesty a její cíl, i předpokládaný způsob stravování a ubytování, což vše se podílí riziku ohrožení zdraví různými původci infekcí. Podle těchto údajů rozhodne o potřebných očkováních a opatřeních proti malárii. Měli byste se také informovat jaké důsledky pro váš zdravotní stav mohou mít velké změny teploty a vlhkosti. Napadení hmyzem, hlodavci a jinými zvířaty, úrazy, zdravotně závadná voda a potraviny, to vše spolu s chyběním řádné lékařské pomoci představuje ve slabě obydlených lokalitách velké nebezpečí.

d) Před cestou je rozumné navštívit také zubního lékaře k revizi stavu chrupu. Zvláště by na tuto návštěvu neměli zapomínat osoby trpící chronickými nebo opakujícími se zubními potížemi (např. paradentóza, neošetřený zubní kaz, zubní protéza).

Očkování do ciziny

Lépe je nemocím předcházet, než při nich trpět a složitě či nákladně se léčit. Při cestě na domovská místa kaktusů se nejčastěji doporučuje očkování proti virovému zánětu jater (hepatitidě) typu A a proti břišnímu tyfu. Navíc vyžadují některé státy, v nichž se vyskytuje žlutá zimnice (ŽZ) také doklad o očkování proti této infekci. Totéž vyžadují státy, kde žijí přenašeči ŽZ, nebo kde trvá nebezpečí jejího zavlečení. Očkované musí být osoby, které delší dobu pobývaly a přijíždějí z oblastí výskytu ŽZ.

Někdy požadují pasové orgány a jiní očkování i od turistů (se záměrem získat úplatek za prominutí požadavku).

Žlutá zimnice se vyskytuje v některých oblastech Bolívie, Brazílie, Guyany, Kolumbie, Panamy, Peru a Venezuely. (viz také první díl tohoto seriálu).

Očkování je neúčinnější ochranou před touto infekcí. Vakcína proti ŽZ se podává v jediné injekci, nemá téměř žádné velké nepříjemné reakce a dobře ji snáší velká většina očkovaných. Ochrana po očkování trvá 10 let, po delší době je při opakované potřebě vhodné přeočkování. Toto očkování je bezplatné, zapisuje se do Mezinárodního očkovacího průkazu, který platně vystaví jen Očkovací středisko. Očkování musí být provedeno nejpozději do 10 dnů před vstupem do země, která toto očkování požaduje.

Naši občané bývají při zahraničních cestách poměrně často ohroženi virovými záněty jater. Je jich několik, zmíním se jen o nejčastějších.

Virová hepatitida typu A (VH-A) je běžná v zemích s nízkou úrovní hygieny. Ještě před 20-30 lety to bylo u nás velmi časté onemocnění dětí, dnes tato nákaza postihuje téměř výhradně rodiny a kolektivy, žijící (vlastní vinou) v nehygienickém prostředí. Jejím původcem je virus vylučovaný ve stolici i od zdánlivě zdravých osob. Přenáší se stolicí znečištěnou vodou, potravinami, rukama i předměty, při čemž virus přežívá v prostředí i několik týdnů. Každý rok se nakazí a onemocní touto žloutenkou několik našich turistů, kteří podcenili potřebu ochrany před ní.

Nákaza VH-A proběhne někdy bez projevů nemoci (častěji u dětí), ale nakažený člověk infekci šíří dále. Inkubační doba bývá 15 – 50 dní, největší nakažlivost je v posledním týdnu inkubace a na začátku potíží. Ty se projevují nevysokou horečkou, bolestmi hlavy a svalů, nevolností, tlakem v břiše, zvracením nebo průjmem. Obvykle se objeví jen některé z uvedených příznaků. Po jednom až dvou týdnech těchto potíží se může (vždy ale nemusí) objevit zažloutnutí očního bělma a kůže, moč má barvu černého piva, kdežto stolice je šedá. Specifický lék pro VH-A není. Nemoc obvykle trvá 3-6 týdnů, u osob, které si „lčí“ zaživačí potíže alkoholem, může dojít k závažnému a trvalému poškození jater.

Ochrana před VH-A poskytne očkování například vakcínou Havrix 1440, která se podává ve dvou dávkách. Ochrana vzniká již po 14 dnech od první dávky a pro kratší, zhruba roční pobyt stačí. Očkování není bezplatné, cena jedné dávky vakcíny se pohybuje kolem 1200 Kč. Lepší a dlouhodobá ochrana (minimálně 10 let) vzniká po druhé dávce, která se podá za 6-18 měsíců po první dávce.

Podobný průběh jako VH-A má také virová hepatitida typu E se stejnou možností přenosu viru rukama, vodou a potravinami, znečištěnými fekáliemi. U nás se vyskytuje velice vzácně, ale v oblastech s teplejším klimatem je častá. Není znám žádný specifický lék této infekce a není dosud dostupná ani očkovací látka.

Ze skupiny virových hepatitid přenášených lidskou krví je možné očkovat proti virové hepatitidě typu B (VH-B). Dříve se jí říkalo „sérová hepatitida“. Zdrojem nákazy je nemocný i zdánlivě zdravý člověk - nosič, mající v krvi a jiných tělesných tekutinách původce této infekce. Zejména v zemích s nižší životní úrovní je počet nakažených osob mnohem vyšší než u nás. Odhaduje se, že ve světě je asi 350 milionů chronických nosičů VH-B. K nákaze našich turistů může dojít potřísněním poraněné kůže a sliznice cizí krví, slinami, nebo při pohlavním styku, tetování, akupunkturu, vstříkávání drog společnou stříkačkou, ošetření místními felčary atd. Riziko představují injekce, operace, transfuze, ale i ošetření zubů. Kaktusář, krkolomně se plazící po skalách, nebo prodírající se trnitými houštinami, má velké riziko poranění kůže, které si stačí ošetřit sám. Ale velké úrazy a zlomeniny musí být ošetřeny v místním zdravotnickém zařízení i s výše uvedeným rizikem. Proto je

rozumné při očekávaném větším riziku úrazů, nebo při plánovaném delším pobytu v cizině, dát se očkovat také proti VH-B. Na trhu je u nás několik stejně hodnotných vakcín, lišících se mezi sebou hlavně cenou. Pro dospělé je vhodnou vakcínou např. Engerix B. Krátkodobé a nepříliš spolehlivé ochrany lze dosáhnout již jednou dávkou, podanou v nitrosvalové injekci. Optimální dlouhodobou ochranu navodí však úplné základní očkování, sestávající ze tří dávek vakcíny. Druhá dávka se podá za měsíc po první, třetí za půl roku po druhé. Očkování není bezplatné, jedna dávka vakcíny Engerix B stojí cca 600 Kč. Výhodné je očkování kombinovanou vakcínou proti VH-A a VH-B. Podává se také ve třech dávkách (za 1 a 3 měsíce po sobě). Ušetříte čas, strach z píchnutí i peníze (ač je dražší než výše uvedené vakcíny). Na cestu se vydejte až budete mít v sobě aspoň dvě dávky kterékoli vakcíny.

Podobně jako VH-B se přenáší další typ virové hepatitidy – typ C (VH-C). Záludnost této infekce je v tom, že většina nakažených má nevelké a pro žloutenky necharakteristické projevy a nemálo postižených nemá žádné zdravotní potíže. Přesto až u 80 % osob plíživě i po 10 až 30 letech vznikne chronický zánět jater, postupně přecházející v cirhosis („ztvrdnutí“) jater s velkým rizikem vzniku rakoviny jater. Terapie chronické VH-C je složitá a velice nákladná, v nejtěžších případech vyžaduje transplantaci jater. Očkovací látka proti VH-C se vyvíjí, zatím ale na trhu není. Tím spíše je třeba dodržovat pokyny k nespecifické ochraně před nákazami přenášenými krví a pohlavním stykem.

Častou infekcí v Latinské Americe je také břišní tyfus. Jeho zdrojem je nemocný člověk, nebo nosič tyfových zárodků. Je to závažné onemocnění začínající několikadenními vysokými (40°C) horečkami, které provází silné bolesti hlavy (starší český název této nemoci je „hlavnička“). Nápadná je celková schvácenost, zácpa častější než průjem, někdy zvláštní vyrážka na kůži, změny na jazyku a další příznaky. Neléčené, nebo špatně a pozdě léčené onemocnění mívá život ohrožující komplikace v podobě krvácení do střev, proděravění střev a zánětu pobřišnice. Od častější horečnaté nemoci – malárie, může i laik někdy odlišit tyfus podle toho, že horečky při malárii se během 1-4 dnů cyklicky objevují a klesají, kdežto u břišního tyfu trvá vysoká horečka stále, i déle než týden. K nákaze dochází pitím vody, požitím tepelně nedostatečně opračovaných jídel, syrové zeleniny a ovoce znečištěných nepatrným množstvím lidských výkalů. Riziko pro nepoučeného turistu představují i kostky ledu, kterými jsou „okořeny“ různé nápoje. V ledu přežívá tyfová salmonela několik měsíců. Vřele doporučuji očkování proti tyfu zejména zvědavým labužníkům, toužícím ochutnat na trhu místní jídla, nápoje a zeleninové saláty. Je možné nechat se u nás očkovat několika vakcínami proti břišnímu tyfu, žádná však nezaručí naprostou ochranu. Dávám přednost vakcíně Typhorab obsahující živé, oslabené zárodky tyfu. Jsou obsaženy v kapsli, která se zapije vodou. Kompletní očkování sestává z požití tří kapslí, podaných obden po sobě. Nevýhodou je, že úspěch očkování spočívá v dodržení všech pokynů, uvedených v příbalovém letáčku a v tom, že vakcína nebývá pro poměrně krátkou použitelnost (18 měsíců) vždy k dispozici. Ochrana po ní nastupuje za dva týdny od poslední dávky a trvá tři roky. K injekčně podávaným vakcínám proti břišnímu tyfu u nás patří např. neživá očkovací látka Typherix (nutné jsou dvě dávky, druhá za měsíc po první). Ochrana po dvou dávkách je neúplná, trvá nejvýše 5 let, poměrně časté jsou nepříjemné reakce (zarudnutí, otok, bolest) v místě vpichu a u méně otrlých osob i celková reakce v podobě bolesti hlavy, únavy, nevrlosti až krátkého snížení pracovní výkonnosti. Lepší ochranu a mnohem vzácnější výskyt nežádoucích potíží po očkování má vakcína Typhim Vi firmy Mériex. Jedna dávka navodí za 14 dnů po

podání imunitu trvající 2-3 roky. Ceny tyfových vakcín se pohybují kolem 350 Kč za jednu dávku.

Vůbec nejčastější jsou však infekční průjmová onemocnění, vyvolávaná řadou různých původců, od virů po prvoky. Nejznámější je jistě cholera, ale téměř každý je postižen „průjmem cestovatelů“. Jeho původcem je skupina bakterií rodu *Escherichia*, které má každý ve střevech a dokonce je potřebné, aby tam byly. Leč některé druhy tvoří bakteriální jedy-toxiny, které způsobují silný vodnatý průjem. Ten rychle vede k život ohrožujícím ztrátám vody i solí z těla a je provázen zvracením a křečemi břicha. Očkování proti choleře a průjmům cestovatelů je sice možné, ale současné vakcíny neposkytují spolehlivou a delší ochranu. Navíc očkování vyvolá falešnou představu o imunitě, vedoucí zpravidla k podcenění pravidel pro bezpečné stravování. O těch si řekneme později. Stejně tak se ještě v dalším zmíním o možnostech laické léčby průjmových onemocnění, které by měl ovládat každý turista, milující mimo kaktusů a ženy (své) také svůj život.

Pokud nejedete lovit živé šelmy, nebudete spát „pod širákem“ a dráždit okolo běžající psy je riziko nákazy vzteklinou malé. Preventivní očkování proti vzteklině se u běžných cestovatelů nedělá.

V dalším třetím dílu tohoto seriálu (pokud váš zájem nepomine) si řekneme aspoň to hlavní o ochraně před malárií.

MUDr. Vladimír Plesník

Rod *Ferocactus* Br. a R.

The Cactaceae 3: 123, (1922).

Syn.:

Cactus Linnaeus, Species Plantarum, 466, (1753).

Echinocactus Link & Otto, Verh. Ver. Beförd. Gartenb. Preuss. Staaten, 420, (1827).

Ancistrocactus Britton & Rose, Cact. 4: 3, (1923).

Hamatocactus Britton & Rose, Cact. 3: 104, (1922).

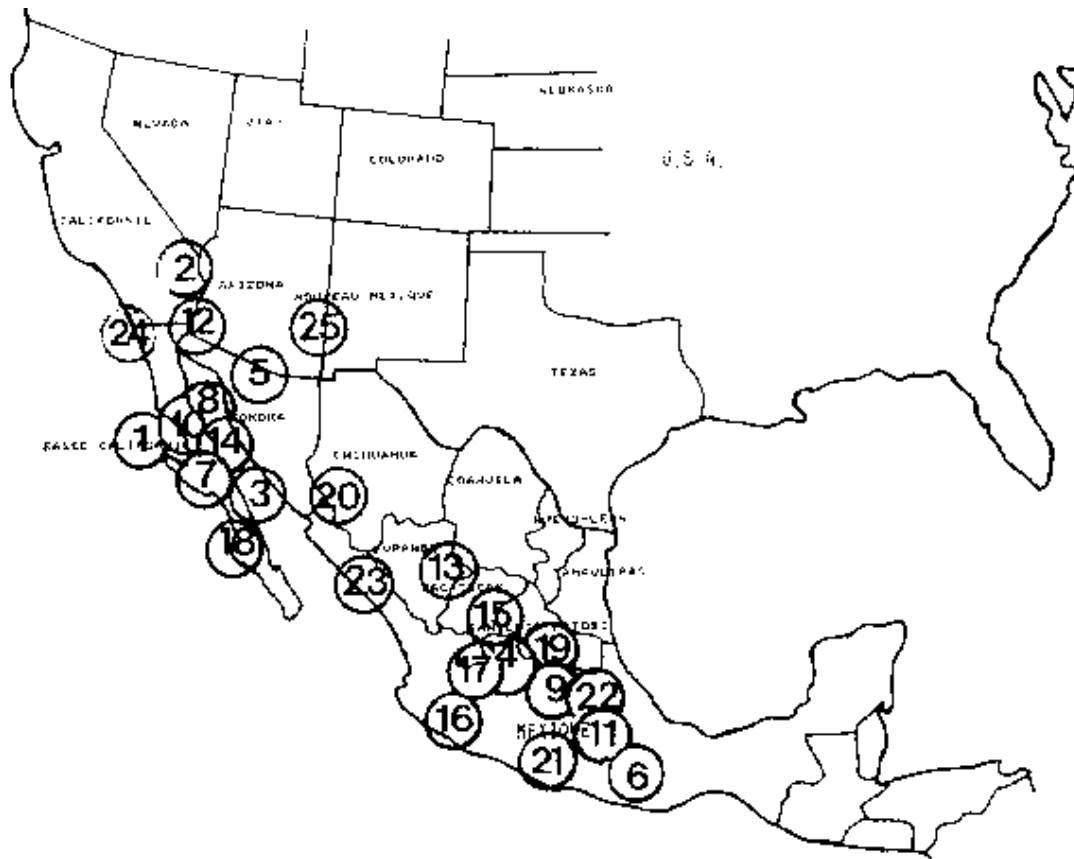
Sclerocactus Britton & Rose, Cact. 3: 212, (1922).

Thelocactus (Schumann) Britton & Rose, Bull. Torrey Bot. Club 49: 251, (1922).

Bisnaga Orcutt, Cactography, 1, (1926).

Stenocactus (Schumann) A.W. Hill, Index Kewensis, suppl. 8: 228, (1933).

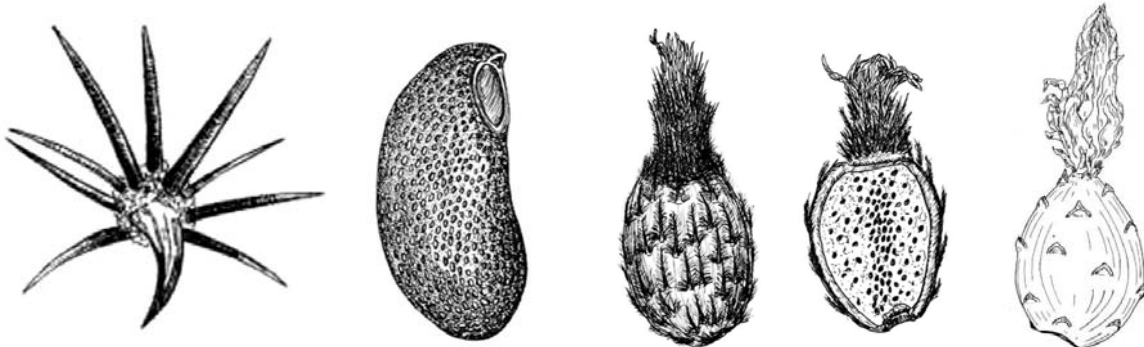
Rod *Ferocactus* ustanovili v roce 1922 američtí botanikové, N. L. Britton a J. N. Rose ve svém díle The Cactaceae. Celý rod byl pojmenován podle otrnění, jež zdobí tyto bezesporu nádherné rostliny (ferox - znamená latinsky silně ozbrojený). Domovem ferokaktusů je především střední, východní a severní Mexiko, ale také jihozápadní státy USA, či oblasti poloostrova Baja California, kde rostou často ve společenství ostatních sukulentních rostlin a patří vůbec mezi největší mexické kaktusy. Celý rod čítá asi 40 druhů a několik variet či forem, existuje však řada synonym některých druhů, a tak je možné najít tutéž rostlinu hned pod několika jmény. V rámci čeledi kaktusovitých se podle platně uveřejněných popisů dělí rod *Ferocactus* na dvě sekce a šest skupin. Dnes je do rodu *Ferocactus* řazen také původně samostatný rod *Hamatocactus* Br. et R., s výjimkou *H. setispinus* (Eng.) Br. et R., který je dnes přiřazován k rodu *Thelocactus* (K. Sch.) Br. et R. Někteří autoři (např. G. Rowley, 1980, N. Taylor, 1984, pracovní skupina I.O.S, 1986) řadí do rodu také zástupce rodu *Stenocactus*, *Ancistrocactus*, *Sclerocactus* a *Thelocactus*, což je asi zcela zbytečné. Známe několik rozdělení rodu, v zásadě jsou si hodně podobná.

Rod *Ferocactus* - výskyt druhů:

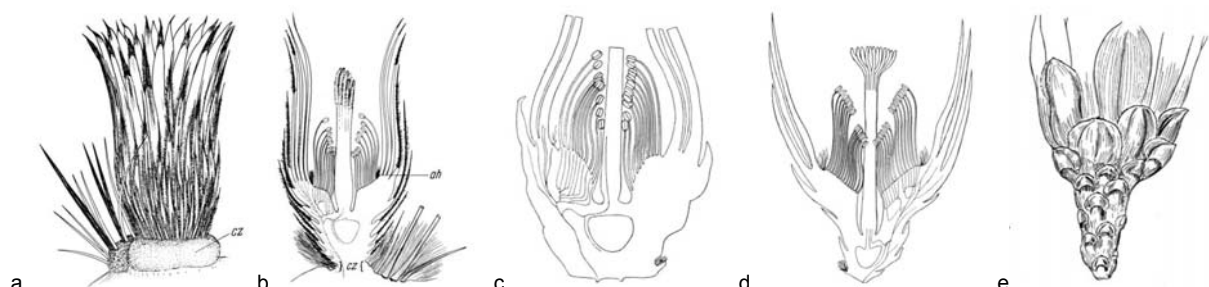
(1)*chrysacanthus*, (2)*cylindraceus*, (3)*diguettii*, (4)*echidne*, (5)*emoryi*, (6)*flavovirens*, (7)*fordii*, (8)*gatesii*, (9)*glaucescens*, (10)*gracilis*, (11)*haematacanthus*, (12)*hertrichii*, (13)*histrix*, (14)*johnstonianus*, (15)*latispinus*, (16)*lindsayi*, (17)*macrodiscus*, (18)*peninsulae*, (19)*pilosus*, (20)*pottsii*, (21)*reppenhagenii*, (22)*robustus*, (23)*schwarzii*, (24)*viridescens*, (25)*wislizenii*

Rostliny mají mohutná žebra, a především velmi silné dřevité barevné trny, jenž jsou často hákovitě zahnuté. Ferokaktusy jsou rostliny, které jsou výrazné především svými trny. Jak již bylo řečeno, lze celý rod pracovním rozdělit do dvou základních sekcí - na druhy s rovnými trny, a na druhy s trny hákovitě zahnutými, pevnými a dřevitými trny. U všech druhů se objevují dva typy trnů - trny okrajové a středové. U některých druhů se v areolách objevují také trichomy, což jsou dlouhé a jemné chloupky vyrůstající společně s ostatními trny. Nově utvořené trny jsou měkké a křehké, postupem času ale ztrácejí vodu a stávají se tvrdými a dřevitými.

Ukázka areoly s trny a semeno *F. latispinus*, plod *F. flavovirens* a jeho řez, plod *F. hamatacanthus*

Ferokaktusy v našich podmínkách často nevykvétají, v dobrých podmínkách až pozdějším věku. Květy se otevírající ve dne, jsou široce trychtýřovité, které jsou rozdělitelné několika rovinami souměrnosti. Všechny druhy ferokaktusů jsou cizosprašné, to znamená, že k úspěšnému oplození je nutné mít ve sbírce alespoň dvě geneticky různé rostliny. Po oplození se ze semeníku stane plod, tedy dužnatá bobule a oplozená vajíčka se změní v semena. Stejně tak, jako jsou druhy rodu *Ferocactus* proměnlivé, také jejich semena jsou různá. Najdeme jak druhy s velkými semeny (*F. coloratus*, *F. santa-maria*), tak druhy se semeny relativně malými (*F. latispinus*, *F. flavivirens*), ale dokonce také druh s velmi jemnými semeny (*F. reppenhagenii*). S blízce příbuznými rody se dají vypěstovat mezirodové hybridy.

Ukázka různých typů květu: a,b - *F. flavivirens*, c - *F. robustus*, d - *F. echidne*, e - *F. hamatacanthus*

Rozdělení rodu *Ferocactus* Br. a R.

<p>Sekce: <i>Bisnaga</i></p> <p>Skupina: <i>Glaucescens</i> <i>Ferocactus flavivirens</i> <i>Ferocactus echidne</i> <i>Ferocactus glaucescens</i> <i>Ferocactus schwarzii</i> <i>Ferocactus reppenhagenii</i></p> <p>Skupina <i>Latispinus</i> <i>Ferocactus lindsayi</i> <i>Ferocactus haematacanthus</i> <i>Ferocactus histrix</i> <i>Ferocactus latispinus</i> var. <i>latispinus</i> <i>Ferocactus latispinus</i> var. <i>spiralis</i> <i>Ferocactus latispinus</i> var. <i>greenwoodii</i> <i>Ferocactus macrodiscus</i></p> <p>Skupina: <i>Hamatacanthus</i> <i>Ferocactus hamatacanthus</i> var. <i>hamatacanthus</i> <i>Ferocactus hamatacanthus</i> var. <i>sinuatus</i> <i>Ferocactus setispinus</i> var. <i>setispinus</i> <i>Ferocactus setispinus</i> var. <i>hamatus</i> <i>Ferocactus setispinus</i> var. <i>setaceus</i></p>	<p>Sekce: <i>Ferocactus</i></p> <p>Skupina: <i>Robustus</i> <i>Ferocactus robustus</i> <i>Ferocactus peninsulae</i> var. <i>peninsulae</i> <i>Ferocactus peninsulae</i> var. <i>towsendianus</i> <i>Ferocactus peninsulae</i> var. <i>santa-maria</i> <i>Ferocactus gracilis</i> var. <i>gracilis</i> <i>Ferocactus gracilis</i> var. <i>coloratus</i> <i>Ferocactus gatesii</i> <i>Ferocactus viridescens</i> var. <i>viridescens</i> <i>Ferocactus viridescens</i> var. <i>littoralis</i></p> <p>Skupina: <i>Cylindraceus</i> <i>Ferocactus cylindraceus</i> var. <i>cylindraceus</i> <i>Ferocactus cylindraceus</i> var. <i>lecontei</i> <i>Ferocactus cylindraceus</i> var. <i>eastwoodiae</i> <i>Ferocactus cylindraceus</i> var. <i>tortulispinus</i> <i>Ferocactus chrysacanthus</i> <i>Ferocactus fordii</i> <i>Ferocactus wislizenii</i> var. <i>wislizenii</i> <i>Ferocactus wislizenii</i> var. <i>herreae</i> <i>Ferocactus wislizenii</i> var. <i>tiburonensis</i> <i>Ferocactus pilosus</i></p> <p>Skupina: <i>Pottsii</i> <i>Ferocactus potsii</i> var. <i>pottsii</i> <i>Ferocactus potsii</i> var. <i>alamosanus</i> <i>Ferocactus diguetii</i> var. <i>diguetii</i> <i>Ferocactus diguetii</i> var. <i>carmenensis</i> <i>Ferocactus emoryi</i> var. <i>emoryi</i> <i>Ferocactus emoryi</i> var. <i>rectispinus</i></p>
---	--

Klíč k určení druhů rodu *FEROCACTUS* Britton a Rose

(Niegel P. Taylor : Bradleya 2/1984, s. 19 - 38)

1.	Tělo vysoké, rozvětvené, tvořící široké skupiny nebo kopce o průměru víc jak 2m; tělo má do 25cm v průměru, má 8 - 13 žeber, trnů víc jak 13 na areole; semena s políčkovitými buňkami testy bez jamek (jv. Puebla až Oaxaca)	2
1.	Tělo jednoduché nebo odnožující a jeho jednotlivé hlavy, žebra, trny a semena nejsou stejná jako shora	3
2.	Květy a plody červené, žeber (11-)13	1. <i>F. flavovirens</i>
2.	Květy a semena žluté, žeber 8	2. <i>F. robustus</i>
3.	Trnů 1 - 10 na areole, rovné nebo lehce zahnuté, žádný není nahoře příliš zahnutý k temeni	4
3.	Trnů víc jak 10 na areole a jeden je nejčastěji velmi zploštělý nebo háčkovitě zahnutý k temeni; 13 - 16 spirálových žeber	15
4.	Semena hladká nebo se stopami síťování, ale bez jamek	5
4.	Semena s jamkami	8
5.	Trnů 1 - 6 (- 8), ± stejných, až 2,5 (- 5,5) cm dlouhé; tělo má 15 - 50(- 60) cm v průměru	6
5.	Trnů zpravidla víc jak 7, centrální je delší, 3 - 10cm dlouhý; tělo má průměr až 25) - 30) cm	7
6.	Tělo modrozelené, semena velmi hladká, vých. Mexiko	3. <i>F. glaucescens</i>
6.	Tělo tmavězelené; semena s patrným síťováním (sev. Mexiko : Sinaloa)	5. <i>F. schwarzii</i>
7.	Areoly na žebrách velmi oddělené, 2 - 4cm od sebe vzdálené; tělo je často trsovité; 12 - 14 laloků blízny (východní Mexiko)	2. <i>F. echidne</i>
7.	Areoly cca 1cm od sebe vzdáleny nebo ± splývající na žebrech; tělo neobráží; asi 7 laloků blízen (jihozáp. Mexiko)	4. <i>F. reppenhagenii</i>
8.	Plod červený až purpurový, nepukavý, nebo velmi šťavnatý a rozměklý; žebra ostrá; tělo nepřesahuje výšku 2m	9
8.	Plod žlutý (u č. 21b červený) a u základu pukavý; žebra tupá nebo ostrá; tělo 30cm - čm vysoké	12
9.	Květy žluté, semena cca 1mm velká	10
9.	Květy červené až purpurově růžové, semena cca 1,8 - 2mm velká	11
10.	Žeber 13 - 18; 6 - 7 trnů na areole; semena podlouhlá, zahnutá (Michocacan)	6. <i>F. lindsay</i>
10.	Žeber 20 - 40; trnů obvykle víc jak 7 na areole, semena ± stejného průměru (sever centrálního Mexika)	8. <i>F. histris</i>
11.	Tělo kulovité až válcovité, 30 - 120cm vysoké, květy 6 - 7cm dlouhé	7. <i>F. haematacanthus</i>
11.	Tělo stlačeně kulovité, diskovité, až 10cm vysoké; květy 3 - 4cm dlouhé	9. <i>F. macrodiscus</i>
12.	Střední trn je jen jeden na areole, je nápadný; semena cca 2 - 3mm	13
12.	Střední trny jsou 4 a moc se neliší od okrajových, semena 1,5 až 2mm	14
13.	Květy až 4,5cm dlouhé, tělo až 1m vysoké (jihozápad Coahuahus, jihovýchod Sonora a sev. Sinaloa)	21. <i>F. pottsii</i>
13.	Květy 6 - 7,5cm dlouhé; tělo až 2,5m vysoké (ižní Arizona až po sev. Sinaloa, převážná část Baja California Sur)	23. <i>F. emoryi</i>
14.	Žeber cca 13 - 20; trny jsou zpravidla červené, ± zploštělé nebo háčkovité, vlasovité bělavé trny jsou časté; tělo trsovité (střed Mexika)	20. <i>F. pilosus</i>
14.	Žeber 25 - 35; trny jsou jasně žluté, vzácněji červenohnědé, štíhlé, všechny stejného typu; tělo solitérní (na ostrovech na záp. straně kalifornského zálivu)	22. <i>F. diguetii</i>
15.	Šupiny na okvětní trubce a na plodu s dlouhou, úzkou a ztenčenou špičkou (střed sev. a již. Mexika)	10. <i>F. latispinus</i>
15.	Šupiny nejdou až nahoru	16

16	Plod růžovočervený, nepukavý, velmi šťavnatý, mazlavý, vypouštějící semena se šťávou	17
16.	Plod žlutý a pukavý u základu, když je zcela zralý	19
17.	Trny rovné nebo zahnuté, ale ne hákovité směrem k temeni; květy 3 - 4cm, krátká trubka	18
18.	Květy purpurově růžové až červené, petály s bledšími okraji; semena až 2mm	9. <i>F. macrodiscus</i>
18.	Květy žluté, semena 1mm	8. <i>F. histrix</i>
19.	Okrajových trnů je 7 - 9 na areole, štíhle kulaté, jeden je štíhle tenší než soliterní štíhle kulatý nebo na stranách ztlačený střední trn	23. <i>F. emoryi</i>
19.	Okrajových trnů je víc jak 9 a jsou mnohem tenší jak jeden nebo více středních trnů	20
20.	Okvětní plátky jsou ± vztyčené; květy mají až 2,5cm v průměru; tělo je často keřovité, až 3m vysoké; hlavních trnů je 6 - 12, nejsou zahnuté nebo hákovité k temeni, často jsou provázeny velmi jemnými vlasovitými okrajovými trny (střed severního Mexika)	20. <i>F. pilosus</i>
20.	Okvětní plátky rozložené; květy 3,5 - 6cm v průměru; tělo je vzácněji trsovité; trny nejsou rozděleny na střední a okrajové (Severozápadní Mexiko a USA)	21
21.	Květy fialově purpurové až lila (záp. pobřeží Baja California, Bahia Sebastian Viscaïno až cca k 31° sev. šířky)	18. <i>F. fordii</i>
21.	Květy zelené, žluté, oranžové nebo červené	22
22.	Trny jasně rozlišitelné; mohutné, tmavě zbarvené střední a horní trny a horní a spodní okrajový trn, a jemné, bělavé, paprskovitě rozložené okrajové trny, které později chybí; semena s políčkovými buňkami testy.	23
22.	Květy na každé areole jsou rozlišitelné co do mohutnosti a barvy; semena s vydutými buňkami testy	25
23.	Nejmohutnější, nahoru nebo dolů směřující střední trny jsou všechny ploché a sobě podobné, zahnuté, ale ne normálně hákovité k temeni; plody 7,5cm dlouhé; květy červené (Baja California, 28 - 31° sev. šířky)	14. <i>F. gracilis</i>
23.	Nejsilnější střední trn je více plochý než ostatní nebo je jinak nepodobný, často je silně zahnutý nebo hákovitý; květy jsou červené až žluté, plod je až 6cm dlouhý	24
24.	Semena s políčky, jemně bradavičitá, buňky testy o ± o stejném průměru (jihozápad USA, Chihuahua, Sonora, sev. Sinaloa a záp. Durango)	19. <i>F. wislizenii</i>
24.	Semena s políčkovitými až vydutými, hrubě bradavičitými buňkami testy, bradavky jsou málo početné a oddělené, vztyčené okraje buněk jsou nápadné a buňky podlouhlé (Baja California, od 29° sev. šířky až po Capel)	13. <i>F. peninsulae</i>
25.	Květy zelenavé; trny až 5cm dlouhé; semena cca 1,5mm velká, (severozáp. Baja California, záp. od Sierra San Pedro, Martir a Juarez, USA poblíž San Diego)	15. <i>F. viridescens</i>
25.	Květy žluté, oranžové nebo červenavé nebo zelené, ale s různým vybarvením v téže populaci; trnů 9 - 17cm dlouhé, semena cca 2 - 3 mm velká	26
26.	Střední nebo okrajové trny jsou ± stálé co do počtu (10), většinou rozložitého tvaru, až 5cm dlouhé, propletené a zploštělé a téměř uniformní, květy oranžové až červené, se 4 - 5mm širokými vnitřními okvětními plátky (západ Baja California, u Punta Abreojos až po Isla Cedros)	17. <i>F. chrysacanthus</i>
26.	Střední trny v menším počtu jak okrajové a 4 jsou větší jak ostatní, 7-17cm dlouhé, stf. trn je ztlačený nebo se neliší od okrajových; vnitřní okvětní plátky jsou 7 - 11mm široké (východ a severovýchod Baja California Norte a severozápad Sonora, jihozáp. USA), (viz též 19c od Isla Tiburon, Gulf of California)	16. <i>F. cylindraceus</i>

Dokončení příště
Lumír Král

OSTNÍK – 2006

Naši jubilanti

Významného jubilea 80 let, se letos v únoru dožil náš bývalý člen pan **Lubomír Otisk** z Orlové. Byl našim členem už v padesátých a šedesátých letech a pracoval jako funkcionář v našem výboru několik let. V době kdy se zakládaly v každém větším městě nové kaktusářské kroužky, byl hlavním organizátorem založení KK v Orlové, kde aktivně pracuje ve výboru dodnes.

Lubomír Otisk

Milan Polášek

Vlastimil Soukup

V dubnu oslaví půl století dva naši dlouholetí členové. Dne 7.4. to je pan **Polášek Milan** ze Staré Vsi, kterého známe jako majitele firmy UNIPOL a dne 15.4. pan **Soukup Vlastimil** z Rychvaldu, kterého známe především z našich schůzek. Oba pěstitele znám už přes třicet let a vždy se velmi zajímali o pěstování kaktusů. Milan Polášek spolu s manželkou Miroslavou pěstují a prodávají kaktusy a jiné sukulenty v pěkně upravených keramických nádobách, které si sami vytvářejí. S výsledky jejich práce se můžeme setkat na různých zahradnických akcích, ale i v naší tombole. Přejeme všem jubilantům do dalších let hodně zdraví, štěstí, spokojenosti a pěstitelských úspěchů.

Z naší činnosti

Březnová schůzka dne 6.3. přinesla malé překvapení, neboť slibovanou přednášku o Brazílii - Mgr. Krajča bohužel na poslední chvíli odřekl. Ochotně jej zastoupil náš člen Mgr. Štarha, který přednesl své zážitky z cest po Iránu. Viděli jsme pohledy na život místních lidí, historické památky, nádherné záběry z hor, doplněné zajímavými drobnými zvířátky, ale i zajímavé rostlinky. Kaktusy v Iránu nerostou, ale malé sukulentní kytky se zde objevují, nejvíc si však přišli na své skalničkáři. Většina promítaných rostlin se dá úspěšně pěstovat na našich skalkách. Nádherné obrázky doplnil přednášející svým poutavým vyprávěním. Zajímavými zážitky všechny přítomné upoutali tak, že nikdo z přednášky neodešel dříve. Život v Iránu je pro nás zajímavý a málokdo se tam v dnešní době jen tak vypraví. Proto se zasvěcené

vyprávění znalého cestovatele místních poměrů všem líbilo. Ještě jednou děkujeme přednášejícímu za skvělý zážitek. Na závěr bylo slosováno mezi přítomné několik rostlin, které tentokrát věnoval pan Kubita.

Březen u pana Krále

V letošním roce plně platí pořekadlo „březen za kamna vlezem, duben ještě tam budem“. Jestli se splní druhá část pořekadla to se ještě uvidí, každopádně je letošní zima za poslední léta nezvykle chladná a příliš dlouhá. Už dlouho se neudržel sníh od jeho prvního napadnutí koncem prosince až do konce března. S humorem vystihl letošní zimní podmínky Jaroslav Nohavica v písni Ladovská zima, kde zpívá: „To mokré bílé svinstvo padá mi za límec, už čtvrtý měsíc v jednom kuse furt prosinec, večer to odhážu, namažu záda, ráno se vzbudím a zas padá“. Lidé si odvykli, že v zimě má být sníh a už jim to vadí. Vzpomínám, kdy nejednou už 1. března jsem měl kaktusy na letním stanovišti a dokonce už i zalité. V posledních letech se však zima prodlužuje a noční mrazíky bývají v dubnu pravidelně a někdy ještě v květnu. Kvůli spotřebě elektrické energie musím ve skleníku udržovat nízké teploty, proto i letos je vegetační růst kaktusů poněkud opožděn, ale ony to všechno doženou až se oteplí. Přesto i v zimě jsou ve skleníku nebo na balkoně kytičky, které potěší a kvetou i v nižších teplotách. Stále kvetou orchideje, echeverie, zakvetly také např. *ripsalis*, *Jatropha podadriga*, *Sinningia cardinalis* apod. Na zahradě se sněhem prodírají kvetoucí sněženky, ale tlačí se květy i jiných skalniček. Koncem měsíce se hodně oteplilo a sníh rychle zmizel, teploty přes den stouply nad 10°C. Potok za zahradou nestihá a tak přes zahradu se letos opět valí velká voda.

Kalendář kaktusáře – duben

Pokračujeme v přesazování kaktusů a jiných sukulentů. Pokud však pěstujeme v čistě minerálních substrátech není časté přesazování nutné. U tohoto typu substrátu dochází jen k malým změnám struktury následkem zvětrávání. Duben je vhodnou dobou k přesazování epifytních rodů (*Aporocactus*, *Disocactus*, *Epiphyllum*, *Heliocereus*, *Rhipsalis*, *Zygocactus* aj.). Jsou to bujně rostoucí kaktusy proto potřebují častější výměnu nádoby za větší. Také humózní substrát, ve kterém rostou, se rychleji rozkládá následkem stálé vlhkosti a ztrácí drobtovitou strukturu, nezbytnou pro jeho vzdušnost. Měl by být vyměňován každé dva roky. Jako přídavek do substrátu pro epifyta se výborně osvědčila drcená kůra smrků v množství asi 1/3 objemu. Rozklad kůry však poutá velké množství dusíku, proto během léta musí být rostliny v takové substrátu pravidelně přihnojovány. Pro epifyty s převislým růstem se výborně hodí závěsné misky, dnes už opatřené spolehlivým závěsem i podložní miskou.

Po dlouhé zimě musíme rostliny přivykat na vodu opatrně, protože potřebují nahradit staré odumřelé kořeny novými. Nejprve proto zvyšujeme vlhkost prostředí, pak jemné rosení s následnou nevelkou zálivkou. Využíváme k tomu bezmrazé, slunečné dny. K zálivce je vhodná vlažná dešťová voda (mimo velká města).

Vodovodní a studniční vodu je třeba upravit. K tomu poslouží soupravy ke snížení tvrdosti vody a úpravě její reakce, kterou nabízí akvaristické prodejny, nebo hypermarkety. Zálivková voda pro kaktusy by měla mít pH kolem 5. Postupně zvyšujeme teplotu ve skleníku tak, aby dosahovala optimálních 20-25°C. Kombinace vyšší vlhkosti vzduchu, mírné vlhkosti substrátu a vyšší teploty vede k rychlému rozvoji nového růstu a k násadě poupat.

(Upraveno dle článku D. Herbela v KuaS č. 4/2003)
MUDr. Vladimír Plesník

Informace

--- !!! Důležité upozornění !!! Ještě jednou důrazně upozorňujeme, že schůzka v květnu se překládá na první úterý 2.5.2006. První i druhé pondělí v měsíci květnu jsou svátky.

--- Klub skalničkářů a pěstitelů bonsajů v Ostravě **ADONIS**, pořádají v Domě zahrádkářů v Ostravě – Zábřehu hned tři výstavy za sebou. Termíny následujících výstav s prodejem rostlinek jsou: 7.- 8. dubna, 26.- 29. dubna a 12.- 13. května.

--- **21. - 23.4.2006** se bude konat XIII. ročník **výstavy TROPIC 2006**. Již tradičně bude výstava zaměřená nejen na tropické, masožravé rostliny, sukulenty, ale i na balkónové a pokojové květiny. I letos bude výstava obohacena o akvaristiku.

--- Zájemci o letošní **zájezd do sbírek na jižní Moravu a do Vídně ve dnech 3. - 4.6.2006** nechtě se hlásí u předsedy. Počet míst je omezen kapacitou autobusu, který vyjíždí z FM a nabírá další účastníky v ČT. Z Ostravy se může přihlásit asi 16-20 osob. Cena zájezdu 800.-Kč, v ceně je doprava, ubytování v Pasohlávkách, v sobotu zajištěna večeře a v neděli snídaně.

--- **1. MÁJ V CHRUDIMI** - již tradiční akce začíná v 10 hod. u kašny na náměstí v Chrudimi

--- Internetové stránky Frýdeckého Klubu kaktusářů lze najít na adrese: www.kaktus.kuduk.cz

--- Internetové stránky našeho Klubu: <http://www.gardening.cz/ostnik>

--- Informace týkající se činnosti Klubu kaktusářů v Ostravě i příspěvky do Ostníku zasílejte na adresu předsedy: lumir.kral@iol.cz

Adresy autorů:

Král Lumír, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 723 274 571.

MUDr. Plesník Vladimír, Nezvalovo nám. 846, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 596 910 790.

OBSAH – DUBEN 2006

Z literatury	54
Drobničky	56
Za kaktusy cestou necestou – II.	57
Rod <i>Ferocactus</i> Br. a R.	61
Naši jubilanti	66
Z naší činnosti	66
Březen u pana Krále	67
Kalendář kaktusáře – duben	67
Informace	68

OSTNÍK

Vydavatel: Klub kaktusářů v Ostravě, duben 2006

Šéfredaktor: Lumír Král, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 723 274 571.

Objednávky a distribuce: Ing. Skoumal Vladimír, M.Bayera 6038, 708 00 O.-Poruba, tel: 596951955.

Ostník

Časopis Klubu kaktusářů v Ostravě

**Číslo 350.
Ročník 35.
Květen 2006**

Náš květnový jubilant – pan Otakar Potyka st. ve svém skleníku

Z literatury

Kakteen und andere Sukkulente č. 10 / 2003

Skutečně zdařilý snímek kvetoucí *Hildewintera colademononis* zdobí titulní stranu toho čísla a je provázen článkem, obsahujícím podrobný popis tohoto „nového druhu“. Již úvodní poznámka redaktora však svědčí o nemalém rozčarování z toho, že originální popis této „fantastické a snadno pěstitelné rostliny“ byl „o fous“ dříve publikován polskými autory v jednom českém kaktusářském časopisu (*Cactaceae etc.* 13(2):68-70) pod názvem *Hildewintera polonica*, čili H. polská. Vzhledem k tomu, že tento popis byl uveřejněn dříve, má název *Hildewintera polonica* přednost. Ještě však mají němečtí autoři (Diers, Krahn) určitou možnost zpochybnit originální popis, protože prý v něm chybí údaj o místě, kde je uložen tzv. holotyp rostliny. Donedávna monotypický rod *Hildewintera* obsahoval jen jeden druh *Hildewintera aureispina*, popsáný Ritterem roku 1966. Od něj se *H. polonica* nápadně liší od báze se větvicím tělem, vytrněním i barvou květ. Pochází z departamentu Santa Cruz ve východní Bolívii, kde roste ve výškách 1300-1400 m spolu s tilandsiemi ve štěrbinách příkrých pískovcových stěn. Výprava německých sběratelů tilandsií objevila tuto rostlinu čistou náhodou v zahradě jedné venkovské bolivijské hospody. Její převislý růst a krása přiměla jednoho člena výpravy k nákupu kaktusu s domorodným názvem „Cola de mono“, čili opičí ocas. Zpravidla má 3-4 dolů visící výhony o \varnothing až 7 cm a délce až 2,5 metru, tvořící na místech přiléhajících ke skále přídavné kořínky, sloužící k uchycení i výživě rostliny. Malé areoly jsou porostlé bělavou, později žlutnoucí plstí vlásků. Z nich vyrůstají z počátku bílé až 6 cm dlouhé vlasy, které na slunných místech se mění na nažloutlé štětiny o délce až 8 cm. Rumělkově červené květy až 7 cm dlouhé a 6 cm široké, zygomorfního tvaru, vyrůstají poblíž konce výhonu. Na rozdíl od květů *H. aureispina*, které jsou samosprašné, *H. polonica* samosprašná není. Podle dosavadních zkušeností lehce se množí výsevem i roubováním na vzrůstné podložky, dospělé rostliny se daří ve větších závěsných miskách. (5 barevných snímků, kresba řezu květem a testy semen).

Veliké údolí Malé Karoo v jihovýchodní části Jižní Afriky je ze všech stran obklopeno nevysokými pohořími. Na tomto území rostou převážně sukulentní rostliny, zejména kosmaticovité a tlusticovité. Složení zdejší půdy je typické ostrůvkovitými plochami křemencového štěrku a písku, jejichž nehluboké vrstvy jsou místy silně kyselé (pH 3-4 !). V takových místech se daří jen rostlinám specificky přizpůsobeným lokálním podmínkám, např. rodům *Argyroderma*, *Dicrocaulon*, *Gibbaeum*, *Dinteranthus*, či *Monilaria*. Rod *Gibbaeum* dnes zahrnuje 17 druhů, z nichž sedm roste výlučně na křemencových plochách. Na kyselé půdě bez stop vápníku roste např. *G. pubescens*, na půdě s neutrálním až lehce zásaditým, s vyšším obsahem vápníku, roste např. *G. cryptopodium*. Druhy *G. petrense* a *G. album* i *G. album* upřednostňují lokality se silnější vrstvou bílého křemičitého písku a s lehce kyselou až neutrální reakcí. Bohužel jen malá část pouště Karoo je zařazena mezi chráněné oblasti. Zvláště v blízkosti osad a farem je všechna vegetace silně ohrožena jak chovem ovcí a pštrosů, stavbou cest ale i nelegálním obchodem se zdejšími sukulenty. (8 snímků a 2 plánky).

K doporučeným rostlinám tentokrát patří: *Mammillaria albicans* subsp. *fraileana* z Baja California. (Miluje velmi teplé stanoviště, výsluní blízko skla, minerální substrát a bohatší opakovanou zálivkou v létě. Kvete až do pozdního podzimu, zdobí ji velké korálovitě červené semeníky. Zimovat suše při 10°C);

Parodia (dříve *Notocactus*) **horstii** (pochází z Brazílie, kulovité tělo s nápadnými oranžově-červenými asi 3 cm velkými květy kolem temene. Nesnáší výsluní, potřebuje substrát s příměsí humusu, který by neměl ani v zimě úplně vyschnout, zimovat na světle při teplotě okolo 15°C); **Pygmaeocereus bylesianus** (tvoří trs bohatě odnožujících, válcovitých výhonů o výšce 5-7 cm, se stejně dlouhými, bílými květy, rozevírajícími se v noci. Snadno roste v minerálním substrátu při opakované záливce v létě a chladném a suchém zimování. Množí se výsevem a zakořeněnými postraními výhony); **Opuntia miquelii** (Backeberg ji řadil mezi *Austrocyllindropuncie* pro válcovitý tvar článků. Roste trsovitě, na čilských nalezištích tvoří kupy o průměru až pěti metrů. Nápadnou ozdobou jsou husté, rezavě zbavené glochidy. Podmínky pěstování jako výše); **Conophytum approximatum** (pochází z jižní Afriky, kde roste hlavně na písčité-humózních půdách. Po vegetačním klidu v době našeho léta začíná kvést a růst v říjnu. Charakteristické jsou poměrně velké žluté květy a dlouho se držící hnědé slupky ze starších listů. Na podzim vyžaduje lehkou záливku, v zimě teploty +12 až 15°C. V únoru je třeba záливku omezit a v dubnu úplně přestat); **Crassula perfoliata var. minor** (známá jako *C. falcata*, vyniká množstvím ohnivě červených květů na dlouhém květním stvolu i tvarem těla ze vstřícně postavených dvojic listů šedozelené barvy. Daří se v každém písčitém substrátu, v létě bohatě zalévat a přihnojit. Zimova v chladnu a na sucho. Snadno se množí postraními odnožemi).

J. Lüthy referuje o popisu nového rodu a druhu kaktusu - **Digitostigma caput-medusae**, který objevil Nevárez na lokalitě na severu Nuevo Leon, kde studoval rod *Wilcoxia*. Všiml si kvetoucí rostliny vypadající na první pohled jako wilcoxie, ale pak zjistil její značnou odlišnost. Rostlina má ve srovnání s nadzemní částí dlouhý, masitý, řepovitý kořen z něž rostou provazcovité postranní kořeny. Krátké válcovité tělo navazuje na kořen krčkem, který je pokryt papírovitými trny hnědočervené barvy. Z těla vyrůstá 3-5, výjimečně více, až 19 cm dlouhých, poměrně měkkých mamlí o průměru 2-5 mm. Jejich bradavčitá, šedomodrá pokožka je hustě poseta bělavými vločkami šupinatých trichomů. Na špičce mamlí jsou areoly s bílou vlnou a 0-4 krátkými trny. Květ o průměru až 53 mm a délce 47 mm má žlutou barvu s červeným jícnem. Silně připomíná květy astrofyt. Až 3 mm velká semena jsou leskle černá. Název *Digitostigma* je odvozen od prstovitého (digito) tvaru mamlí, pokrytých vločkami (stigma). Při větším počtu zprohýbaných mamlí připomíná vzhled kaktusu hlavu Medúzy. Rostlina s podobnou kombinací znaků nebyla dosud nalezena, proto autor pro ni zvolil nový rod. Na nalezišti bylo objeveno celkem 129 roztroušeně rostoucích exemplářů, ohlodávaných kozami a zajíci. V poslední době však Hunt přeřadil digitostigmum do podrodu *Stigmatodactylos* astrofyt s názvem *Astrophytum caput-medusae* (5 barevných snímků).

Coryphantha poselgeriana byla pojmenována podle německého chemika a kaktusáře Poselgera (1818-1883) a prvně popsána již roku 1851. Neodnožující kulovité tělo dosahuje 13-18 cm průměru a 10-30 cm výšky, člení se na mohutné mamle, v rýhách mezi nimi je šedobílá plst. Z velkých areol roste 9-12 krajních, až 4cm dlouhých, silných, dolů přihnutých trnů, z nichž dolní jsou silnější, v mládí bílé, ve stáří až černé barvy. Jeden střední trn o délce 2-3 cm je podobný krajním. Květ o průměru 6-7 cm je světle růžový s karmínovým jícnem, okvětní plátky jsou zašpičatělé. Prašnikové nitky jsou karmínové, blizna žlutá. Tato koryfanta vyžaduje teplo a hodně světla, nejlépe ve skleníku na dobře větraném místě na polici pod sklem, jinak hrozí popálení. Roste poměrně pomalu, zimovat na světle, v suchu při 4-12°C. Substrát by měl být neutrální až lehce vápenitý, hlavně však provzdušněný a vodopropustný, nesnáší přemokření a dlouhodobě vlhký substrát. Je to velmi

variabilní rostlina co do počtu trnů a vzhledu mladých a starších kusů, barvu květu nevyjímaje. Popsána byla i čistě žlutě kvetoucí forma. (barevný snímek).

Crassula orbicularis (= kruhovitá), má tělo ve tvaru růžice, hojně odnožující a brzy tvořící husté skupiny. Růžice jsou cca 6 cm široké a 2-4 cm vysoké, skládají se z 10-12 dužnatých listů, dolu přihnutých, zelené až purpurové barvy s tmavšími, zvlněnými okraji. Pětídílná květní koruna na stvolu 3-7 cm vysokém má bílou až krémovou barvu. Daří se v polostínu, na slunci zůstávají růžice kompaktnější a zčervenají. V létě vydatnější zálivka, při teplotách nad 10°C může zůstat venku. Daří se v každém substrátu, výhodnější je lehká příměs humusu. Snadno se množí četnými postranými odnožemi. Na nalezištích kvete od zimy až do půlky léta (2 barevné snímky).

Nový popis: ***Echinopsis bollingeriana***, Mächler & Walter, pochází z chilské provincie Cardenal Caro, pojmenována po vedoucím sbírky sukulentů v Curychu, Dr. Bollingerovi. Žlutozelené poléhavé výhony odnožují již od báze, při průměru 8-12 cm a délce 1-2 metry (staré kusy až 5 m) zpravidla visí na skalních stěnách a jejich temeno je fajfkovitě zahnuto nahoru. Jen díky přídatným kořínkům na ploše naléhající na podložku se těžké tělo rostliny nezřítí dolů. Na cca 20 žebrech jsou malé areoly s hnědou delší plstí a se 20 jehlovitými, až 15 mm dlouhými krajními trny rohové barvy a až 8 středními trny, z nichž jeden je až 4,5 cm dlouhý, odstávající od těla. Květ až 16 cm dlouhý, trychtýřovitého tvaru, má zevní okvětní plátky žlutozelené s načervenalou špičkou, vnitřní jsou bílé. (5 snímků, 2 srovnávací tabulky s příbuznými druhy, nákresy semene a plánek výskytu).

MUDr. Vladimír Plesník

Drobničky

♣ Originální oslavu 25ti let existence uspořádala německá kaktusářská firma Steinfeld. Asi 300 posluchačů z okolí i zahraničí vyslechlo koncert, na němž slavný pianista Francois Killian zahrál na úvod skladbu „Kaktusy“. Toto dílo skladatele Paula Juona (1972-1940) pak vystřídala skladba Medelssohnova, se kterou vystoupilo Evropské trio krásného umění (klavír, violoncello a housle). Po několika předávkách přišlo na pódium kapela Comedian Harmonists, která korunovala koncert a oslavy šlágrm „Můj malý zelený kaktus“. Kdo by si pomyslel, že mimo u nás známé skladby „Chlupatý kaktus mám tak rád“ jsou i další hudební skvosty, věnované kaktusům ?

♣ Sto let od založení slavil Spolek kaktusářů v Mnichově (1903-2003). Za účasti řady významných osobností, hostů a členů odezněly slavnostní proslovy s přípitky, uskutečnily se dvě velké přednášky s diapozitivy, byl vydán speciální 44ti stránkový almanach o historii Spolku a vyroben slavnostní odznak (buton) s obrázkem postaršího kaktusáře se starobylou čepicí, s brejličkami a fajfkou v ústech, který drží v rukách květináč s velkým, kvetoucím echinopsisem.

MUDr. Vladimír Plesník

Za kaktusy cestou necestou – III.

Díl 4. Ochrana před malárií

Považuji za potřebné zmínit se o této nemoci obšírněji než o jiných proto, že možnost nákazy malárií bývá našimi lidmi podceňována, nebo i při nevelkých potížích, vyvolaných tzv. antimalariky, je jejich pravidelného užívání přerušováno. Každý rok dojde u několika desítek našich občanů k onemocnění malárií. Ve světě je ročně hlášeno asi 25 milionů nových onemocnění a kolem dvou milionů úmrtí na malárii. Jinak řečeno, počet zemřelých na malárii za jeden rok se zhruba rovná počtu zemřelých na AIDS v posledních 10 letech. K nákaze může dojít už během několika hodinového pobytu v malarické oblasti, ba už i na letišti.

Očkovací látka proti malárii zatím není, ochrana spočívá v respektování několika doporučení, k nimž patří:

- a) vyhybat se pobytu venku za soumraku a po západu slunce, kdy přenašeč malárie- komár z rodu Anopheles - nejvíce napadá teplokrevné oběti. Jistě víte, že krev sají jen komáři samičky, samci se živí rostlinou šťávou..(Nezdá se vám, že je v tom jakási podoba situace u lidí ?)
- b) před ulehnutím na lůžko, opatřené sítí proti hmyzu (moskytiérou), dobře se podívat, zda pod sítí, ošetřenou hmyz odpuzujícím preparátem (repelentem) není nějaký komár, zkontrolovat neporušenost sítí proti hmyzu v oknech, větrácích a dveřích,
- c) nosit oděv s dlouhými rukávy i nohavicemi, nejlépe světlé barvy a nepřiléhající těsně k tělu. Oděvem nechráněné části těla postříkat repelentem. Doba ochrany po postřiku se pocením zkracuje, proto při delším pobytu venku a větším pocení bývá třeba postřík opakovat po 2-4 hodinách,
- d) vnitřek ložnice (stanu) postříkat vhodným hmyz zabíjejícím preparátem (insekticidem), pozor na dodržení návodu k použití (riziko ohně, výbuchu, otravy),
- e) pravidelné užívání doporučeného antimalarika.

Nespoléhejte na starou zkušenost ani na (asi dobře míněné) rady známých. Výběr vhodného preparátu nechejte na lékaři-odborníkovi, který také zná aktuální situaci výskytu malárie v místech, které hodláte navštívit i resistenci (necitlivost) tamního původce malárie na některá antimalarika. S přihlédnutím k vašemu zdravotnímu stavu, k tomu, jaké léky trvale užíváte a co tam budete dělat, vybere preparát s největší šancí na účinek a vystaví vám na něj recept. Zdravotní pojišťovny jej neuhradí, preparát si musíte sami zaplatit. Bláhovci, kteří nechávají nákup antimalarik až po příjezdu do malarické oblasti, jsou ohroženi nejen pozdě zahájeným příjmem preparátu, ale riskují nákup pro ně nevhodného, či zcela neúčinného preparátu, který koupí jen „hloupý cizinec“. Je dobré si uvědomit, že lidé žijící od dětství v malarické oblasti získávají během let částečnou imunitu proti této infekci. Jejich tvrzení, že antimalarika nepotřebujete protože oni je také neužívají, může být pro Evropana smrtelně nebezpečné.

U nás je běžně dostupných pět druhů antimalarik. Obecně platí, že lék se začíná užívat týden před odjezdem (k vyzkoušení snášenlivosti), u některých jen 1-2 dny před odjezdem, v dávce 1-2 tablety týdně, u některých preparátů denně. Lék se musí užívat pravidelně ve stejný den v týdnu a ve stejnou hodinu. Lépe se snáší po jídle a zapití 0,25-0,5 litru čaje nebo vody. Bohužel, stačí vynechání jediné dávky a ochrana je „prolomena“. Užívání antimalarika je nutné po celou dobu pobytu a

obvykle ještě čtyři týdny po opuštění malarické oblasti (i když jste neměli žádné známky malárie). Preparát se má uchovávat na suchém a tmavém místě. Množství doporučeného preparátu je třeba vypočítat podle délky pobytu v malarické oblasti (+ dávka před cestou a 4 dávky po návratu) a podle tělesné hmotnosti. Osoby s váhou nad 75 kg potřebují větší dávky, jejich stanovení přenechejte lékařům Očkovacího střediska.

V převážné části Jižní a Střední Ameriky převládá výskyt mírnější formy malárie, vyvolávané *Plasmodium vivax*. Pro Evropana je však i tato mírnější forma malárie nebezpečná. Žádné antimalarikum není stoprocentně účinné, ani jeho užívání není bez nežádoucích potíží. Proto znovu připomínám nutnost dodržovat výše uvedená obecná opatření ochrany před komáry a jiným, krev sajícím hmyzem.

Jistě vás bude zajímat, co ten špás s antimalariky stojí. Tady je těžké uvést třeba jen orientační cenu, protože nejen co výrobce a preparát, ale i co lékárník má měnit se marže a tudíž i ceny. Navíc od března letošního roku dojde k dalšímu zdražení léků a nevím, nakolik se bude týkat i antimalarik.

V lokalitách s velmi malým rizikem nákazy malárií, nebo při dlouhodobém pobytu, vyžadujícím užívání antimalarika po mnoho měsíců, je možné vynechat jejich užívání a mít s sebou tzv. pohotovostní dávku preparátu. Tu je třeba užít nejpozději do třetího dne nemoci odpovídající obrazu malárie. Pohotovostní dávka je výhodná i v situacích, kdy nemáte možnost brzké návštěvy lékaře, tj. do tří dnů od začátku potíží. Pozdě zahájená léčba malárie je mnohem svízelnější a má menší vyhlídky na naprosté uzdravení. Podezření na malárii zakládá vznik záchvatu horečky s následným silným pocením, provázený bolestí hlavy a svalů, navíc někdy slabostí, zvracením, průjmem a kašlem. Vždy je třeba co nejdříve vyhledat lékařskou pomoc a po návratu domů podrobit se kontrolnímu vyšetření zdravotního stavu. O tom ale později.

Díl 5. Výbava na cestu

Jsou dva základní typy cestovatelů. Prvým bere přípravu tak důkladně, že trvá i několik let a nakonec se cesta ani nemusí uskutečnit. Druhým typem jsou cestovatelé hazardéři, kteří nechtějí o nějakém riziku ani slyšet a vyrazí na cestu stůj co stůj. Věřím, že pořádný kaktusář je člověk uvážlivý, vždyť to ani s pěstováním kaktusů jinak nejde. Zamyslí se nad účelem a cílem své cesty, prostuduje možnosti dopravy, vybaví se mapami, kompasem, dalekohledem a především fotoaparátem nebo kamerou, s níž dokumentuje své nálezy. Necháám stranou pasy, víza, řidičský průkaz, platební karty, pojišťovací smlouvu a podobné doklady o své existenci a movitosti. Zde se zaměřím jen na zdravotní, částečně i na toaletní potřeby ve výbavě na cestu.

Velikost výbavy by měla odpovídat trvání cesty, očekávané spotřebě a možnostem doplnění výbavy v místech pobytu. Zavazadlo se zdravotnickými potřebami je nutné mít všude tam, kde je větší riziko ohrožení zdraví a kde si nejsme jisti zdravotnickou pomocí. Mělo by obsahovat základní léky na nejčastější zdravotní problémy, na poskytnutí první pomoci a zásobu těch léků, které cestovatel běžně, pravidelně užívá. Může být užitečné mít současně lékařské potvrzení s razítkem zdravotního zařízení, že léky, stříkačky, jehly a další přiměřené vybavení zavazadla je pro osobní potřebu cestovatele (nikoliv na kšeft). Kufřík s osobní cestovní lékárníčkou, se všemi potřebnými léky, by měl být stále po ruce. Je to opatření proti zlodějům a ztrátě někde zapomenutého, nebo nedoručeného zavazadla. Záloha léků,

záložní brýle a další zdravotnické potřeby mohou zůstat v zavazadle přepravovaném v nákladním prostoru letadla, či auta.

Nelze-li čekat, že během cesty a na místě pobytu si bude možné koupit toaletní potřeby, je nutné mít to nejpotřebnější v zavazadle navíc. Samozřejmostí je mýdlo, cestovní hygienické ubrousky, zubní kartáček a pasta, opalovací krém, případně i holící nádobíčko. Ženy mají pochopitelně daleko větší nároky.

Co patří do osobní cestovní lékárničky ?

Výbava pro poskytnutí první pomoci

- náplasti různé velikosti, s poduškou i bez ní, a obvazy (sterilní)
- antiseptický roztok k ošetření kožních oděrek a ran (balení ve spreji může v horku explodovat !)
- kapky do očí (časté záněty spojivek, vyvolané velkým suchem, prašností)
- kapky do nosu, běžně užívané při rýmě
- preparát k odpuzování hmyzu (repellent - doporučuje se zakoupit s ohledem na účinnost až v cílové oblasti pobytu)
- mast k potlačení reakce na bodnutí hmyzem (při známé přecitlivělosti-alergii poraďte se s lékařem)
- prášky k přípravě rehydratačního roztoku (slouží k náhradě tekutin a solí při průjmeh a zvracení, jsou nejpotřebnější !)
- léky proti bolesti, nejlépe paracetamol - Paralen a podobné
- lékařský teploměr (digitální, rtuťový se snadno rozbije), nůžky a pinzeta

Obsah zavazadla se zálohou zdravotních potřeb

- léky proti průjmu, pohotovostní dávky léků proti malárii
- protiplísňový zásyp,
- léky, které pacient trvale nebo často potřebuje vzhledem ke zdravotnímu stavu
- sedativa, prášky na spaní, proti kinetóze (potíže z otřesů při letu, plavbě, delší jízdě)
- přípravky na desinfekci vody
- sterilní stříkačky a jehly (pro vlastní ošetření při poranění, léčbě)
- kondomy a jiné věci podle předpokládané potřeby
- záložní brýle a záloha základních toaletních potřeb a repelentů.

Při společné výpravě několika přátel obvykle postačí společné (přiměřeně obsažnější) zavazadlo se zálohou zdravotních a toaletních potřeb. Přesto každý by měl mít při sobě vlastní cestovní lékárničku.

Pokračování příště

MUDr. Vladimír Plesník

Rod *Ferocactus* Br. a R.- dokončení

Seznam platných a neplatných názvů:

Ferocactus acanthodes (Lem.) Britton & Rose (Nom illeg.) 1922 = *Ferocactus cylindraceus*

Ferocactus acanthodes var. *eastwoodiae* L.D.Benson 1969 = *Ferocactus eastwoodiae*

Ferocactus acanthodes var. *lecontei* (Engelm.) G.E.Linds. 1955 = *Ferocactus cylindraceus* subsp.

OSTNÍK – 2006

lecontei

Ferocactus acanthodes var. *rostii* (Britton & Rose) W.T.Marshall & Bock 1941 = ***Ferocactus cylindraceus***

Ferocactus acanthodes var. *tortulispinus* (H.E.Gates) G.E.Linds. 1955 = ***Ferocactus cylindraceus* subsp. *tortulispinus***

Ferocactus alamosanus (Britton & Rose) Britton & Rose 1922

Echinocactus alamosanus Britton & Rose 1913

Ferocactus alamosanus var. *platygonus* G.E.Linds. 1942

Ferocactus alamosanus* subsp. *reppenhagenii (G.Unger) N.P.Taylor 1998

Ferocactus reppenhagenii G.Unger 1974

Ferocactus alamosanus var. *platygonus* G.E.Linds. 1942 = ***Ferocactus alamosanus***

Ferocactus bicolor (Galeotti ex Pfeiff.) N.P.Taylor 1979 = ***Thelocactus bicolor***

Ferocactus bicolor var. *bolaensis* (Rünge) N.P.Taylor 1979 = ***Thelocactus bicolor***

Ferocactus bicolor var. *flavidispinus* (Backeb.) N.P.Taylor 1979 = ***Thelocactus bicolor* subsp. *flavidispinus***

Ferocactus bicolor var. *schwarzii* (Backeb.) N.P.Taylor 1979 = ***Thelocactus bicolor* subsp. *schwarzii***

Ferocactus chrysacanthus (Orcutt) Britton & Rose 1922

Echinocactus chrysacanthus Orcutt 1899

Ferocactus chrysacanthus* subsp. *grandiflorus (G.E.Lindsay) N.P.Taylor 1998

Ferocactus fordii var. *grandiflorus* G.E.Linds. 1955

Ferocactus coloratus H.E.Gates 1933 = ***Ferocactus gracilis* subsp. *coloratus***

Ferocactus coptonogonus (Lem.) N.P.Taylor 1980 = ***Stenocactus coptonogonus***

Ferocactus covillei Britton & Rose 1922 = ***Ferocactus emoryi***

Ferocactus crassihamatus (F.A.C.Weber) Britton & Rose 1922 = ***Sclerocactus uncinatus* subsp. *crassihamatus***

Ferocactus crispatus (DC.) N.P.Taylor 1980 = ***Stenocactus crispatus***

Ferocactus cylindraceus (Engelm.) Orcutt 1926

Echinocactus viridescens (var.) *cylindraceus* Engelm. 1852

Echinocactus cylindraceus (Engelm.) Engelm. 1856

Echinocactus acanthodes Lem. (Nom illeg.) 1839

Ferocactus acanthodes (Lem.) Britton & Rose (Nom illeg.) 1922

Ferocactus rostii Britton & Rose 1922

Ferocactus acanthodes var. *rostii* (Britton & Rose) W.T.Marshall & Bock 1941

Echinocactus hertrichii Weinberg 1929

Ferocactus cylindraceus* subsp. *lecontei (Engelm.) N.P.Taylor 1998

Echinocactus lecontei Engelm. 1856

Ferocactus lecontei (Engelm.) Britton & Rose 1922

Ferocactus acanthodes var. *lecontei* (Engelm.) G.E.Linds. 1955

Ferocactus cylindraceus var. *lecontei* (Engelm.) Bravo 1980

Ferocactus cylindraceus* subsp. *tortulispinus (H.E.Gates) N.P.Taylor 1998

Ferocactus tortulispinus H.E.Gates 1933

Ferocactus acanthodes var. *tortulispinus* (H.E.Gates) G.E.Linds. 1955

Ferocactus cylindraceus var. *tortulispinus* (H.E.Gates) Bravo 1980

Ferocactus cylindraceus var. *eastwoodiae* (L.D.Benson) N.P.Taylor 1984 = ***Ferocactus eastwoodiae***

Ferocactus cylindraceus var. *lecontei* (Engelm.) Bravo 1980 = ***Ferocactus cylindraceus* subsp.**

lecontei

Ferocactus cylindraceus var. *tortulispinus* (H.E.Gates) Bravo 1980 = ***Ferocactus cylindraceus* subsp. *tortulispinus***

Ferocactus diguetii (F.A.C.Weber) Britton & Rose 1922

Ferocactus diguetii* var. *carmenensis G.E.Linds. 1955

Ferocactus eastwoodiae (L.D.Benson) L.D.Benson 1982

Ferocactus acanthodes var. *eastwoodiae* L.D.Benson 1969

Ferocactus cylindraceus var. *eastwoodiae* (L.D.Benson) N.P.Taylor 1984

Ferocactus echidne (DC.) Britton & Rose 1922

Echinocactus echidne DC. 1834

Echinocactus rafaelsis J.A.Purpus 1912

Ferocactus rafaelsis (J.A.Purpus) Borg 1937

Ferocactus rhodanthus Fritz Schwartz 1979

Ferocactus echidne* var. *victoriensis (Rose) G.E.Linds. 1955

Echinocactus victoriensis Rose 1909
Ferocactus victoriensis (Rose) Backeb. 1961
Ferocactus emoryi (Engelm.) Orcutt 1926
Echinocactus emoryi Engelm. 1856
Ferocactus covillei Britton & Rose 1922
Ferocactus emoryi (Engelm.) Backeb. 1961 : ?
Ferocactus emoryi* subsp. *rectispinus (Engelm.) N.P.Taylor 1998
Echinocactus emoryi (var.) *rectispinus* Engelm. 1896
Ferocactus rectispinus (Engelm.) Britton & Rose 1922
Ferocactus emoryi var. *rectispinus* (Engelm.) N.P.Taylor 1984
Ferocactus emoryi var. *rectispinus* (Engelm.) N.P.Taylor 1984 = ***Ferocactus emoryi* subsp. *rectispinus***
Ferocactus flavovirens (Scheidw.) Britton & Rose 1922
Echinocactus flavovirens Scheidw. 1841
Bisnaga flavovirens (Scheidw.) Orcutt 1926
Ferocactus fordii (Orcutt) Britton & Rose 1922
Echinocactus fordii Orcutt 1922
Ferocactus fordii var. *grandiflorus* G.E.Linds. 1955 = ***Ferocactus chrysacanthus* subsp. *grandiflorus***
Ferocactus gatesii G.E.Linds. 1955 = ***Ferocactus gracilis* subsp. *gatesii***
Ferocactus glaucescens (DC.) Britton & Rose 1922
Echinocactus glaucescens DC. 1829
Bisnaga glaucescens (DC.) Orcutt 1926
Echinocactus pfeifferi Zucc. 1837
Ferocactus pfeifferi (Zucc.) Backeb. 1961
Ferocactus glaucus (K.Schum.) N.P.Taylor 1979 = ***Sclerocactus glaucus***
Ferocactus gracilis H.E.Gates 1933
Ferocactus viscaianensis H.E.Gates 1933
Ferocactus peninsulae var. *viscaianensis* (H.E.Gates) G.E.Linds. 1955
Ferocactus gracilis* subsp. *coloratus (H.E.Gates) N.P.Taylor 1998
Ferocactus coloratus H.E.Gates 1933
Ferocactus gracilis var. *coloratus* (H.E.Gates) G.E.Linds. 1955
Ferocactus gracilis* subsp. *gatesii (G.E.Lindsay) N.P.Taylor 1998
Ferocactus gatesii G.E.Linds. 1955
Ferocactus gracilis var. *coloratus* (H.E.Gates) G.E.Linds. 1955 = ***Ferocactus gracilis* subsp. *coloratus***
Ferocactus haematacanthus (Salm-Dyck) Bravo ex Backeb. & F.M.Knuth 1935
Echinocactus electracanthus (var.) *haematacanthus* Salm-Dyck 1850
Echinocactus haematacanthus (Salm-Dyck) Monville ex F.A.C.Weber 1896
Bisnaga haematacantha (Salm-Dyck) Doweld 1999
Ferocactus haematacanthus (Monv.) Borg 1951 : ?
Ferocactus hamatacanthus (Muehlenpf.) Britton & Rose 1922
Echinocactus hamatacanthus Muehlenpf. 1846
Bisnaga hamatacantha (Muehlenpf.) Orcutt 1926
Hamatocactus hamatacanthus (Muehlenpf.) F.M.Knuth 1935
Echinocactus longihamatus Pfeiff. 1848
Echinocactus longihamatus var. *crassispinus* Engelm. 1856
Ferocactus hamatacanthus var. *crassihamatus* (Engelm.) L.D.Benson 1974
Ferocactus hamatacanthus* subsp. *sinuatus (A.Dietr.) N.P.Taylor 1998
Echinocactus sinuatus A.Dietr. 1851
Hamatocactus sinuatus (A.Dietr.) Orcutt 1926
Ferocactus hamatacanthus var. *sinuatus* (A.Dietr.) L.D.Benson 1969
Bisnaga hamatacantha subsp. *sinuatus* (A.Dietr.) Doweld 1999
Ferocactus hamatacanthus var. *crassihamatus* (Engelm.) L.D.Benson 1974 = ***Ferocactus hamatacanthus***
hamatacanthus
Ferocactus hamatacanthus var. *sinuatus* (A.Dietr.) L.D.Benson 1969 = ***Ferocactus hamatacanthus* subsp. *sinuatus***
Ferocactus hastifer (Werderm. & Boed.) N.P.Taylor 1979 = ***Thelocactus hastifer***
Ferocactus herrerae J.G.Ortega 1927
Ferocactus wislizenii var. *herreranae* (J.G.Ortega) N.P.Taylor 1984

Ferocactus heterochromus (F.A.C.Weber) N.P.Taylor 1979 = ***Thelocactus heterochromus***
Ferocactus histrix (DC.) G.E.Linds. 1955
 Echinocactus histrix DC. 1829
 Bisnaga histrix (DC.) Doweld 1999
 Ferocactus melocactiformis Britton & Rose 1922
Ferocactus horridus Britton & Rose 1922 = ***Ferocactus peninsulae***
Ferocactus johnsonii (Engelm.) Britton & Rose 1922 = ***Echinomastus johnsonii***
Ferocactus johnstonianus Britton & Rose 1923
Ferocactus johnstonii (Parry) Britton & Rose 1922 : ?
Ferocactus latispinus (Haw.) Britton & Rose 1922
 Cactus latispinus Haw. 1824
 Bisnaga recurva subsp. *latispina* (Haw.) Doweld 1999
 Cactus recurvus Mill. (Nom illeg.) 1768
 Ferocactus recurvus (Mill.) Borg 1937
 Bisnaga recurva (Mill.) Doweld (Nom inval.) 1999
 Cactus nobilis L. (Nom illeg.) 1771
 Ferocactus nobilis (L.) Britton & Rose 1922
 Echinocactus cornigerus DC. 1838
 Bisnaga cornigera (DC.) Orcutt 1926
 Ferocactus recurvus var. *greenwoodii* Glass 1968
 Ferocactus latispinus var. *greenwoodii* (Glass) N.P.Taylor 1984
Ferocactus latispinus* subsp. *spiralis (Karw. ex Pfeiffer) N.P.Taylor 1998
 Echinocactus spiralis Karw. ex Pfeiff. 1837
 Ferocactus latispinus var. *spiralis* (Karw. ex Pfeiffer) N.P.Taylor 1984
Ferocactus latispinus var. *greenwoodii* (Glass) N.P.Taylor 1984 = ***Ferocactus latispinus***
Ferocactus latispinus var. *spiralis* (Karw. ex Pfeiffer) N.P.Taylor 1984 = ***Ferocactus latispinus***
subsp. *spiralis*
Ferocactus lecontei (Engelm.) Britton & Rose 1922 = ***Ferocactus cylindraceus* subsp. *lecontei***
Ferocactus leucacanthus (Zucc. ex Pfeiff.) N.P.Taylor 1979 = ***Thelocactus leucacanthus***
Ferocactus lindsayi Bravo 1966
Ferocactus macrodiscus (Mart.) Britton & Rose 1922
 Echinocactus macrodiscus Mart. 1832
 Bisnaga macrodisca (Mart.) Doweld 1999
Ferocactus macrodiscus* subsp. *septentrionalis (J.Meyran) N.P.Taylor 1998
 Ferocactus macrodiscus var. *septentrionalis* J.Meyran 1987
 Bisnaga macrodisca subsp. *septentrionalis* (J.Meyran) Doweld 1999
Ferocactus macrodiscus var. *septentrionalis* J.Meyran 1987 = ***Ferocactus macrodiscus* subsp. *septentrionalis***
Ferocactus mathssonii (Berge ex K.Schum.) N.P.Taylor 1979 = ***Sclerocactus uncinatus***
Ferocactus melocactiformis Britton & Rose 1922 = ***Ferocactus histrix***
Ferocactus mesae-verdae (Boissevin & Davidson ex Marshall & Bock) N.P.Taylor 1979 = ***Sclerocactus mesae-verdae***
Ferocactus nobilis (L.) Britton & Rose 1922 = ***Ferocactus latispinus***
Ferocactus orcuttii (Engelm.) Britton & Rose 1922 = ***Ferocactus viridescens***
Ferocactus parviflorus (Clover & Jotter) N.P.Taylor 1979 = ***Sclerocactus parviflorus***
Ferocactus peninsulae (F.A.C.Weber) Britton & Rose 1922
 Echinocactus peninsulae F.A.C.Weber 1895
 Ferocactus horridus Britton & Rose 1922
Ferocactus peninsulae var. *santa-maria* (Britton & Rose) N.P.Taylor 1984 = ***Ferocactus santa-maria***
Ferocactus peninsulae var. *townsendianus* (Britton & Rose) N.P.Taylor 1984 = ***Ferocactus townsendianus***
Ferocactus peninsulae var. *viscainensis* (H.E.Gates) G.E.Linds. 1955 = ***Ferocactus gracilis***
Ferocactus pfeifferi (Zucc.) Backeb. 1961 = ***Ferocactus glaucescens***
Ferocactus phyllacanthus (A.Dietr. & Otto) N.P.Taylor 1980 = ***Stenocactus phyllacanthus***
Ferocactus piliferus (Lem. ex Labouret) G.Unger 1986 = ***Ferocactus pilosus***
Ferocactus pilosus (Galeotti ex Salm-Dyck) Werderm. 1933
 Echinocactus pilosus Galeotti ex Salm-Dyck 1849
 Echinocactus pilosus (var.) *stainesii* Salm-Dyck 1850
 Ferocactus stainesii (Salm-Dyck) Britton & Rose 1922
 Echinocactus piliferus Lem. ex Labouret 1853

Ferocactus piliferus (Lem. ex Labouret) G.Unger 1986
Echinocactus pilosus (var.) *pringlei* J.M.Coult. 1896
Ferocactus pringlei (J.M.Coult.) Britton & Rose 1922
Ferocactus polyancistrus (Engelm. & Bigelow) N.P.Taylor 1979 = ***Sclerocactus polyancistrus***
Ferocactus pottsii (Salm-Dyck) Backeb. 1961
Echinocactus pottsii Salm-Dyck 1850
Ferocactus pottsii var. *alamosanus* (Britton & Rose) 1971 : ?
Ferocactus pringlei (J.M.Coult.) Britton & Rose 1922 = ***Ferocactus pilosus***
Ferocactus pubispinus (Engelm.) N.P.Taylor 1979 = ***Sclerocactus pubispinus***
Ferocactus rafaensis (J.A.Purpus) Borg 1937 = ***Ferocactus echidne***
Ferocactus rectispinus (Engelm.) Britton & Rose 1922 = ***Ferocactus emoryi* subsp. *rectispinus***
Ferocactus recurvus (Mill.) Borg 1937 = ***Ferocactus latispinus***
Ferocactus recurvus (Speg.) G.D.Rowley 1952 : ?
Ferocactus recurvus var. *greenwoodii* Glass 1968 = ***Ferocactus latispinus***
Ferocactus reppenhagenii G.Unger 1974 = ***Ferocactus alamosanus* subsp. *reppenhagenii***
Ferocactus rhodanthus Fritz Schwartz 1979 = ***Ferocactus echidne***
Ferocactus robustus (Pfeiff.) Britton & Rose 1922
Echinocactus robustus Pfeiff. 1837
Ferocactus rostii Britton & Rose 1922 = ***Ferocactus cylindraceus***
Ferocactus santa-maria Britton & Rose 1922
Ferocactus townsendianus var. *santa-maria* (Britton & Rose) G.E.Lindsay 1955
Ferocactus peninsulae var. *santa-maria* (Britton & Rose) N.P.Taylor 1984
Ferocactus scheeri (Salm-Dyck) N.P.Taylor 1979 = ***Sclerocactus scheeri***
Ferocactus schwarzii G.E.Linds. 1955
Ferocactus setispinus (Engelm.) L.D.Benson 1969 = ***Thelocactus setispinus***
Ferocactus spinosior (Engelm.) N.P.Taylor 1979 = ***Sclerocactus spinosior***
Ferocactus stainesii (Salm-Dyck) Britton & Rose 1922 = ***Ferocactus pilosus***
Ferocactus stainesii var. *haematacanthus* (Salm-Dyck) Backeb. 1961 : ?
Ferocactus stainesii var. *pilosus* (Galeotti ex Salm-Dyck) Backeb. 1961 : ?
Ferocactus stainesii var. *pringlei* (R.T.Craig) R.T.Craig 1961 : ?
Ferocactus tiburonensis (G.E.Linds.) Backeb. 1961
Ferocactus wislizenii var. *tiburonensis* G.E.Linds. 1955
Ferocactus tobuschii (W.T.Marshall) N.P.Taylor 1979 = ***Sclerocactus breviphamatus* subsp. *tobuschii***
Ferocactus tortulispinus H.E.Gates 1933 = ***Ferocactus cylindraceus* subsp. *tortulispinus***
Ferocactus townsendianus Britton & Rose 1922
Ferocactus peninsulae var. *townsendianus* (Britton & Rose) N.P.Taylor 1984
Ferocactus townsendianus var. *santa-maria* (Britton & Rose) G.E.Lindsay 1955 = ***Ferocactus santa-maria***
Ferocactus uncinatus (Galeotti) Britton & Rose 1922 = ***Sclerocactus uncinatus***
Ferocactus vaupelianus (Werderm.) N.P.Taylor 1980 = ***Stenocactus vaupelianus***
Ferocactus victoriensis (Rose) Backeb. 1961 = ***Ferocactus echidne* var. *victoriensis***
Ferocactus viridescens (Torr. & A.Gray) Britton & Rose 1922
Echinocactus viridescens Torr. & A.Gray 1840
Echinocactus orcuttii Engelm. 1886
Ferocactus orcuttii (Engelm.) Britton & Rose 1922
Ferocactus viridescens* var. *littoralis G.E.Linds. 1973
Ferocactus viscaianensis H.E.Gates 1933 = ***Ferocactus gracilis***
Ferocactus whipplei (Engelm. & Bigelow) N.P.Taylor 1979 = ***Sclerocactus whipplei***
Ferocactus wislizenii (Engelm.) Britton & Rose 1922
Echinocactus wislizenii Engelm. 1848
Ferocactus wislizenii var. *herrerae* (J.G.Ortega) N.P.Taylor 1984 = ***Ferocactus herrerae***
Ferocactus wislizenii var. *tiburonensis* G.E.Linds. 1955 = ***Ferocactus tiburonensis***
Ferocactus wrightiae (L.D.Benson) N.P.Taylor 1979 = ***Sclerocactus wrightiae***

Popsané mezirodové hybridy:

Ferobergia Glass (1966). = ***Leuchtenbergia* x *Ferocactus***
Ferenocactus Doweld, Sukkulenty (Moscow) 8(1-2): 16, 2005. = ***Stenocactus* x *Ferocactus***

Pěstování feroaktusů není příliš náročné. Většina feroaktusů jsou výrazně teplomilné druhy, které i ve své domovině vyhledávají slunné a teplé stanoviště. To bychom měli poskytnout rostlinám i ve sbírce, dopřejeme jim proto co nejslunnější umístění. Zimování po suchu při teplotách 12-15°C. V našich sbírkách se tyto rostliny pěstují pro své divoké vytrnění, avšak vidět velké kvetoucí exempláře některých druhů je spíše výjimkou, záleží na dovednosti pěstitele. Jsou však malé druhy, které kvetou již po několika letech a jsou chloubou pěstitele.

Lumír Král

Jak na ně ?

Znáte to. Začíná jaro a kromě klíčení semen, rašení semenáčků a prvních květů na kaktusech se začínají probouzet i škůdci, které jsme nestihli minulou sezonu zlikvidovat. A pokud pěstitel nechce každého jednotlivého tvorečka sebrat a odnést někam hodně daleko od svých milovaných rostlinek (například v případě svilušek by to asi dalo dost práce), pak nezbyvá než použít CHEMII.

O likvidaci škůdců toho bylo napsáno mnoho. Nedávno jsem v jednom starším zahradnickém časopise četl postupy jak chemicky i nechemicky s nevídanými návštěvníky skleníku zatočit. Bohužel, sortiment chemických přípravků se každý rok mění, stále se zpříšňují bezpečnostní podmínky pro prodej u užívání postřiků a škůdci se stávají stále více odolnějšími. Nebo že by chemie už nebyla účinná? Každopádně tento článek zcela jistě již za pár let pozbude platnosti, protože budou přípravky nové a lepší a úplně nejlepší

Ale každopádně opakování je matkou moudrosti a proto si dovoluji v níže uvedené tabulce představit insekticidy a fungicidy (přípravky proti breberkám a houbám), které lze v sezóně 2006 sehnat a použít. Z přáním zdravých rostlin bez škůdců.

Škodlivý činitel	Přípravek	Koncentr.	Dávka	Ochranná lhůta (dny)	Poznámka
		%	na 10 l vody		
padání klíč. ros.	Previcur 607 SL	0.15-0.25	15-25 ml	3	u semenáčků 15 ml
	Previcur 607 SL	0.15+0.1	15 ml + 10g	7	tato kombinace je na
	Fundazol				téměř celé spektrum hub
	Polyversum	0.05	5 g	0	stimuluje růst,Pythium
	Supresivit		10 g/m ³	0	do substrátu,zálivka 2 g/m ²
plíseň šedá	Captan(Merpan)	1,5	150		
	Euparen Multi	0,16	16,5 g	7	i metlovitost
	Dithane DG				na většinu plísní
	Fundazol 50 WP	0.06	6 g	7	nepředávkovat,horší růst
	Mythos 30 SC	0,075-0,1	7,5-1,0		jahody 5 dní,jádroviny 21
	Ronilan 50 WP	0.1	10 g	5	možno rosit semenáčky
	Rovral 50 WP	0.1	10 g	3	možno rosit semenáčky
	Ridomil	0.1	10 g	3	
	Thiram granulflo	0,3-0,4	30-30 g	14	

padlí	Bayleton 25 WP	0.08	8 g	2	pozor na popálení	
	Clarinet	0.1	10 ml	3		
	Karathane LC	0,05	5 ml	3		
	Rubigan 12 EC	0.05	5 ml	2		
	Thiram Granulflo	0,3-0,4	30-40 g	14		
	Topas 50 WP	0.125	12.5 g	3		
	Zato 50 WG					
povrch. skvrnitosti	Novozir ,Dithane	0.2	20 g	7		
	Baycor 25 WP	0.08	8 g	2		
	Captan(Merpan)	0,3	30 g			
	Thiram Granulflo	0,3-0,4	30-40 g	14	obsahuje síru	
phytophthora	Aliette 80 WP	0,25	25 g	7	moření cca 20-40 min.	
mšice	Actellic 50 EC	0.2	20 ml	3	a třásněnky	
	Aztec 140 EW	0.5	50 ml	3		
	Calypso	0,2	2 ml	14	i na pilatku, a květopyasy	
	Confidor 70 WG	0.008	0.8 g	42	mšice chmel.+ molice	
	Cyper 10 EM	0.02-0.03	2.0-3.0 ml	3		
	Decis 2.5 EC	0.03	3 ml	3		
	Decis 50 EW	0.01-0.15	1.0-1.5 ml	3		
	Inca	0.05	5 ml	3	dlouhá účinnost 28 dní	
	Karate 2.5 EC	0.03	3 ml	3	pouze vajíčka	
	Mospilan 20 SP	0.04	2,5 g	3	včetně vlnatky a obaleče	
	Nurelle D	0.2	20 ml	3	obaleč, mandelinka	
	Perfekthion	0.10,125	10-12,5 ml	7		
	Pirimor 25 WG	0.1-0.15	10-15 g	3		
	Reldan 40 EC				i obaleč a pilatka	
	Sumialpha 5 EC	0.03	3 ml	3		
	Sumithion Super	0,05-1,0	5-10 ml	7	vlnatka, kořenovka, sviluška	
	Vaztac 10 EC	0.5	50 ml	3		
	Zolone 35 EC	0,2-0,4	20-40 ml	7	svilušky, kořenovky, vlnatky	
	kořenovky, vlnatky	Anthio 33	0.1-0.15	10-15ml	2	
		Basudin 600 EC	0.15	15 ml	7	třásněnky, štítenky, puklice
Calypso		0,03	3 ml	3	i na mšice	
Confidor		0,01-0,03	1-3 g	42		
Mospilan 20 SP		0,04	2,5 g	3	i na mšice	
Nurelle D		0.06	6 ml	7	i na molice,svilušky	
Perfekthion		0.1-0,125	10-12,5 ml	7	bývalé BI-58 , BI-58 Neu	
Sumithion Super		0,1	10 ml	7	molice a mšice	
Vydate L		0.15	15 ml	7	bere i molice a mšice	
svilušky	Apollo 50 SC	0.06	6 ml	5	pouze na vajíčka, končí	
	Bladafum II	-	-	7	dýmavnice,1 ks/100 m3	
	Ekol	0.2	20 ml	7	jen jarní postřik	
	Magus 200 SC				i vlnatky a hálčivci	
	Mitac 20 EC	0.2	20 ml	7	pozor na popálení, bere molice	
	Nissorun 10 WP	0.07	7 ml	1		
	Oleokol				jen jarní postřik	

	Omite 30 W	0.1-0.2	10-20 g	7	částečně i vlnatka
	Omite 570 EW	0.1-0.2	10-20 g	7	vlnatka, halčivci
	Sanmite 20 WP	0,05-0,075	5-7,5 ml	42	
	Talstar 10 EC	0.08	8 ml	7	i mšice, molice, třásněnky
	Torant	0.1	10 ml	7	ploštice, štítenky, puklice
	Ultimate			7	dýmavnice, 1 ks/200 m3
	Vermitec 1,8 EC	0.1	10 ml	3	třásněnky, vrtalky
molice	Applaud 25 WP	0.1	10 g	14	pouze vajíčka
	Calypso	0,03	3 ml	3	ekologický, syst., úč. až 12 dní
	Confidor	0,0+-0,03	1-3 g	42	systémový, účinnost až 6 týd.
	Isathrin 100 EC	0.05	5 ml	3	
	Lannate 90 WS	0.1	10 ml	7	
	Morestan 25 WP	0.05	5 g	5	
	Mospilan	0,04	2,5 g	3	
	Regent	0,025-0,1	0,25-1,0 g		neregistr., mand. 1g/12,5 l-14
	Vydate L	0.15	15 ml	14	
třásněnky	Actellic 50 EC	0.2	20 ml	3	a mšice a obtížný hmyz
	Basudin 600 EC	0.15	15 ml	7	i na drátovce a jiné půdní šk.
	Decis 2.5 EC	0.03	3 ml	3	
	Dicarzol 200 SP	0.25	25 g	7	i na molice, svilušky, ploštice
	Dursban 10 G	0.15	15 ml	7	i na drátovce a jiné půdní šk.
	Karate 2.5 EC	0.03	3 ml	3	obaleči, mandelinky, housenky
	Nurelle D	0.2	20 ml	7	píďalky, mšice, mandelinka
	Sumialpha 5 EC	0.03	3 ml	3	
	Talstar 10 EC	0.05	5 ml	3	molice a svilušky
	Vertimec 1.8 EC	0.1	10 ml	3	svilušky
slimáci	AZ Slug Pellets		3 g/m2		
	Mesurool Schn.K.		0.5 g/m2		
	Vanisch		3 g/m2		a plzáci
Desinfekce půdy	Basamid granul.		30 - 60 g/m2	21	proti drátovcům až 200 g/m2

Roman Štarha (starha@tiscali.cz)

Z naší činnosti

Dne 03. měsíce 04. v 05. hodin odpoledne roku 06 jsme se sešli na schůzce abychom si vyslechli přednášku Ing. Jaromíra Chvastka z FM, který byl loni na podzim opět na cestách v Bolívii. Jak sám přednášející říkal, Bolívie mu není asi souzená. Už při předešlých expedicích měl v Bolívii problémy, avšak při této poslední cestě vše vyvrcholilo – zpožděný let letadla, přepadení domorodci, opakované průjmy, uvíznutí v rozvodněné řece a zlikvidované auto. Naštěstí se nikomu nic nestalo a všichni dobře dojeli domů. Jediným kladem expedice byla nádherná příroda se spoustou pěkných a zajímavých rostlin. Kromě kaktusů jsme viděli i orchideje, tilandsie, cibuloviny, skalničky a další kytičky. Vynikající odborný doprovod doplněný, teď už humornými historkami, všechny přítomné upoutal. Děkujeme přednášejícímu za skvělý večer. Na závěr bylo mezi přítomné slosováno několik rostlin.

OSTNÍK – 2006

Naši jubilanti

V dubnu oslavil 40 let náš pokladník pan **Ota Ostravský**, specialista na rod *Coryphantha*, ale i znalec mnoha jiných rostlin. V květnu 30.5. oslaví kulaté jubileum náš dlouholetý člen pan **Potyka Otakar st.** Nestárnoucí, stále plný aktivit a elánu se dožívá neuvěřitelných 70 let. Nádherná, velká sbírka s velkými kaktusy, ale i mnoha zajímavými sukulenty je pěstována v komplexu několika skleníků. Otu lze považovat za mága a pěstitelského kouzelníka, kterému kvetou snad i květináče – jednoduše řečeno „UMÍ“. Při návštěvě jeho sbírky si každý najde něco pro sebe, jeho široký sortiment výpěstků uspokojí snad každého zájemce. O sbírku se stará společně se svým synem Otou Potykou ml. Ota starší po odchodu do důchodu se plně věnuje svému koníčku. Přejeme našim jubilantům do dalších let mnoho zdraví, štěstí, spokojenosti a hodně pěstitelských úspěchů s jejich milovanými rostlinkami.

Duben u pana Krále

Důsledky záplav na zahradě se projeví až na začátku dubna. Místy vymlela voda hlínu, odnesla lehké věci někam jinak, naopak se na plotech zachytilo spousta nežádoucích věcí, ale už vůbec nedělá radost všude usazené bláto. Voda se však do skleníku ani do chatky nedostala, takže po oschnutí proběhne jarní úklid. Záplavy odneslo jen několik rostlin na zahradě. Ve dnech 7.-9.4. proběhlo v Eugendorfu (A) tradiční setkání gymnofilů, kterého se zúčastnilo i 9 kaktusářů z Čech. Při této akci byly se zahraničními přáteli domluveny přednášky a návštěvy sbírek pořádané našim Klubem. Po návratu jsem se pustil do přenášení kaktusů na letní stanoviště. Už v březnu kvetly některé turbinikarpusy, mamilárie apod. a kvetení pokračovalo i začátkem dubna. Na kaktusech se objevuje stále více pupat a postupně vykvétají další druhy jako matukany, neoporterie, lofofory, strombokaktusy, astrofytá ap. Již VII. jarní setkání polských kaktusářů se letos nekonalo v Beskydech, ale v Jeseníkách hned za přechodem ve Zlatých Horách v rekreačním středisku ZIEMOWIT (obec Jarnoltówek u Glucholaz) ve dnech 28.-30.4.

Kalendář kaktusáře – květen

Je nejvyšší čas dokončit přesazování. V druhé polovině měsíce, po zmrzlých, přemístíme větší rostliny, zejména cereusy, echinopsisy, agáve, dračince atd. navenek. Je-li deštivo, či hrozí ještě mrazík, kryjeme rostliny polštářkovou fólií. Optimální ke stěhování rostlin ze zimoviště na světlo jsou dny, kdy je zatažená obloha, případně prší. Rostliny musí postupně zvykat na slunce, jinak hrozí jejich popálení.

Nově přesazené epifytní rody také vystěhujeme navenek. Ideální je stanoviště pod pergolou, menším stromem, kde mohou vegetovat v závěsných květináčích. Pro některé rody je zvláště vhodný pobyt v dobře větraných pařeništích. Platí to zejména o rodu *Echinopsis*, *Lobivia*, *Rebutia*, *Sulcorebutia* a *Tephrocactus*, ale i o některých echinocereusech. Podobně se v pařeništi daří sukulentům rodů *Agave*, *Aloe*, *Crassula*, *Echeveria*, *Sedum*, řadě kosmatcovitých, které bez krytu sklem mohutně rostou a na podzim se vybarvují. Přesto je při delším období dešťů nutný kryt. Choulostivé druhy proto raději ponecháme ve skleníku.

Loni vyseté semenáčky poprvé pikýrujeme. Pikýrování mladších semenáčků je vždy spojeno se ztrátami, někdy citelnými. Osvědčilo se přesazování asi 6-8 semenáčků do květináčů o velikosti strany 4-6 cm. Zatím co k výsevu se často používá směs jemně proseté rašeliny s křemičitým pískem, substrát pro pikýrované rostliny má být čistě minerální, jen na dno květináče můžeme dát asi 1-2 cm rašeliny. Delší kořínky ustříhneme tak, aby při vkládání do substrátu nebyly propletené či otočené vzhůru. Asi po týdnu přesazené semenáčky opatrně zalijeme, substrát nesmí být delší dobu přemokřený. V dalších týdnech zálivku pomalu zvyšujeme, výjimkou jsou rody mající v létě vegetační pauzu. Lepší je zálivka navečer, aby rostliny mohly vodu využít dříve, než se v teple a na slunci odpaří. V průběhu vegetace nezapomínáme, že minerální substráty obsahují málo živin a proto je třeba přihnojovat. K tomu poslouží buď speciální hnojiva pro kaktusy a sukulenty, nebo každé univerzální hnojivo s nízkým podílem dusíku. Zásadně zaléváme slabě koncentrovanými roztoky, ale

častěji. Došlo-li k úplnému vyschnutí substrátu je před hnojivou zálivkou rozumné nejprve mírně zalít čistou (dešťovou) vodou.

(Upraveno dle článku D. Herbela v KuaS č . 5/2003)

MUDr. Vladimír Plesník

Informace

--- **16. - 21. 5. 2006 KK Přerov** pořádá již 30. výstavu kaktusů a sukulentů. Informace: josef.kralik@home.mitrinet.cz

--- **20. 5. - 28. 5. KK Astrophytum Brno** zve všechny přátele kaktusů a sukulentů na tradiční výstavu, která se bude konat v areálu zahradnictví ČTYŘLÍSTEK Brno-Bystrc (poblíž ZOO).

--- **19. - 21. 5. 2006 - již 12. bratislavské sympozium „KAKTUSÁRSKA JAR“**. Místem konání je Botanická zahrada Přírodovědecké fakulty UK Bratislava. Program tradičně začíná pátečním posezením u táboráku. V sobotu od 10.00 hodin bude prohlídka Botanické zahrady a od 13.00 hodin přednáškové turné. Ve večerních hodinách po občerstvení následují noční přednášky a posezení s přáteli. V neděli bude organizován zájezd. Po celou dobu bude malá klubová výstava a v sobotu a v neděli burza rostlin. Informace: Miroslav Luňák, Hviezdoslavova 27, 911 01 Trenčín, mirolunak@seznam.cz

--- **26. - 28. 5. 2006 - OTEVÍRÁNÍ SEZÓNÝ ve Dvoře Králové n. L.** Pořádá KK Dvůr Králové nad Labem, velká burza rostlin a cyklus přednášek (1-2 zahraniční) v reprezentativních prostorách Velkého sálu a přilehlých prostorách Hankova domu, přátelské posezení při country hudbě, nedělní návštěvy většiny vybraných sbírek, ubytování (možno zajistit již od pátku 26. 5.). Celodenní občerstvení a stravování budou zajištěny přímo - propojením s restaurací a otevřením kavárny a kuřárny v prostorách Hankova domu. Bližší informace: Zdeněk Franc, 28. října 822, 544 01 Dvůr Králové n. L., e-mail: z.franc@tiscali.cz

--- Internetové stránky Frýdeckého Klubu kaktusářů lze najít na adrese: www.kaktus.kuduk.cz

--- Internetové stránky našeho Klubu: <http://www.gardening.cz/ostnik>

--- Informace týkající se činnosti Klubu kaktusářů v Ostravě i příspěvky do Ostníku zasílejte na adresu předsedy: lumir.kral@iol.cz

Adresy autorů:

Král Lumír, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 723 274 571.

MUDr. Plesník Vladimír, Nezvalovo nám. 846, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 596 910 790.

Štarha Roman (starha@tiscali.cz)

OBSAH – KVĚTEN 2006

Z literatury	70
Drobničky	72
Za kaktusy cestou necestou – III.	73
Rod <i>Ferocactus</i> Br. a R. - dokončení	75
Jak na ně?	80
Z naší činnosti	82
Naši jubilanti	83
Duben u pana Krále	83
Kalendář kaktusáře – květen	83
Informace	84

OSTNÍK

Vydavatel: Klub kaktusářů v Ostravě, květen 2006

Šéfredaktor: Lumír Král, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 723 274 571.

Objednávky a distribuce: Ing. Skoumal Vladimír, M.Bayera 6038, 708 00 O.-Poruba, tel: 596951955.

OSTNÍK – 2006

Ostník

Časopis Klubu kaktusářů v Ostravě

Číslo 351.
Ročník 35.
Červen 2006

Mammillaria candida Scheidw., in Bull. Acad. Brux. 496, 1838.

Z literatury

Kakteen und andere Sukkulente č. 11 / 2003

Titulní stránku zdobí snímek kvetoucí *Mammillaria herrerae*, jedné z nejhezčích bílých mamilárií, kterou jsem toužil mít ve sbírce od jejího prvního shlédnutí u pana Fleischera. O již květoschopnou rostlinu jsem přišel, když mi potřetí vykradli skleník. Z výsevu mám novou, ale ještě nekvete.

Cereus trigonodendron (= trojžebrý), ač byl popsán již r. 1913, ve sbírkách, ba ani ve velkých botanických zahradách nenajdeme. Přitom má zajímavé vlastnosti. Jeho štíhlý kmen o průměru nejvýše 25 cm je od spodu kolem dokola obklopen souběžně, kolmo do výšky rostoucími, asi o polovinu tenčími rameny. Ramena mají jen tři žebra, někdy tak roste i kmen. Na rozdíl od převážně bíle kvetoucích cereusů má jeho 15 cm dlouhý květ červenohnědavou barvu, žluté plody vejčitého až kulovitého tvaru jsou při \varnothing 6 cm asi 7 cm dlouhé. Semenáče u nás rychle rostou ale potíží je v tom, že v dospělosti dosahují výšky kolem 15 metrů. (9 barevných snímků).

Weisbarth popisuje nový poddruh mezi ariokarpusy – *Ariocarpus retusus* subspec. *pectinatus*. Liší se od dříve popsaného poddruhu *Ar. retusus* subspec. *retusus*, mnohem delšími areolami (až 2 cm), dosahujícími někdy až do axily, a přítomností pektinátne postavených trnů, až 2 mm dlouhých, které jsou ukryty ve vlně na areolách. Květ je čistě bílý. Genetická stabilita čtyř generací poddruhu svědčí o tom, že nejde o hybrid. Semena pochází ze sběru Laua (č. 1971), naleziště má být v Huizache, San Luis Potosí. (7 barevných snímků).

Kvetoucí *Ferocactus rectispinus* je v našich sbírkách raritou. Husté a dlouhé (10-23 cm) trny medově žluté barvy brání rozevření pupat. Z celé násady pupat se to podaří jednomu až dvěma pupatům, rostoucím nejbližší temeni, kde trny ještě nejsou tak vyvinuté. Málo se otevírající květy opylují asi někteří brouci. Tento nádherně otrněný ferokaktus je vzácností pro nedostatek semen, nabízená semena jsou často hybridní. (2 snímky).

Z Jemenu a snad i jiných míst arabského poloostrova pochází *Ceropegia rupicola*, liána se silně zdužnatělým stonkem v podobě hlízy, mající typický květ v podobě lampičky. Představuje jej srostlá pětičetná korunka rudohnědé barvy, v níž jsou ukryty vlastní rozmnožovací orgány. Mezi zhruba 180 druhů ceropegií patří k nejhledanějším, nejen pro zvláštní barvu ale i pro velikost (až 6 cm) květů. Kultivace je stejná jako u jiných klejichovitých (*Asclepiadaceae*), v zimě nesmí teplota klesnout pod 15°C a proti nadměrnému seschnutí vyžaduje slabou zálivku. V létě může být zálivka bohatá, snáší přihnojení každé dva týdny. (Snímek květu).

Pěstitelům jsou doporučovány: *Epithelantha micromeris* (silně proměnlivý druh roste na velkém území od západního Texasu po sever Mexika. Na snímku jsou zachyceny nápadné červené plody, které zdobí už tak mimořádně přitažlivou rostlinu. Plná zralost plodu se projevuje lehkým svrasknutím plodu, semena mají krátkou dobu klíčivosti, nejlépe klíčí hned po sklizni); *Lepisminium houletianum* (epifytický druh z Brazílie, jeho převislé výhony jsou až dva metry dlouhé. Na nových výhonech vykvétají na podzim a v zimě početná bělorůžová kvítka. Dobře roste v závěsném košíku naplněném humosní směsí. Vyžaduje stálé vlhko, v létě pobyt venku v polostínu, přezimovat při 10-15°C. Nutná ochrana před výsluním, množí se řízky, které snadno koření); *Euphorbia susannae* (dnes je tato rarita již častěji nabízena. Tělo je poměrně malé, do 10 cm výšky, bohatě odnožující, vznikají mnohohlavé skupiny. Potřebuje písčité substrát s malým podílem jílu, slabou zálivku i v době letní

vegetace, jinak rychle podléhá hnilobě. Většinou se proto pěstuje naroubovaná. Zimovat při 10°C a v suchu. Množí se výsevem nebo zakořeněním postranních odnoží).

Aztekium ritteri má stlačeně kulovité tělo o šířce až 5 cm, zanořené temeno je kryto šedobílou vlnou. Na 9-11 výrazně rýhovaných žebrech jsou malé plstnaté areoly, mající 1-3 krátké trny, které na starších areolách chybí. Asi 1 cm dlouhý květ o průměru 8 mm má bílé až růžové korunní plátky, zevní jsou opatřeny tmavším středním proužkem. Malá semena (do 0,5 mm) jsou obsažena v drobných růžových plodech, zcela překrytých vlnou v temeni. Množí se obtížně, jemná semena nevalně klíčí, semenáčky rostou velmi pomalu a jsou choulostivé na každou pěstitelskou chybu, zejména na větší zálivku. Proto se obvykle roubují (nejlépe na *Myrtillocactus geometrizans*), při čemž ale ztrácí typický vzhled a silně odnožují. Odnože málokdy zakoření, zpravidla zaschnou. *Aztekium* vyžaduje teplo a dostatek světla, ne však úpal. V zimě absolutní sucho a teploty mezi 5-10°C. Pro pravokořenennou kulturu je nutný čistě minerální a silně propustný substrát. Na nalezištích roste v čistém sádrovci. Po více než 60 let měl tento rod jen jeden druh, teprve r. 1992 byl popsán další – *Aztekium hintonii*. (Barevný snímek).

Mammillaria roemerii – krásná novinka, popsána roku 2002, pocházející ze Zacatecas, Mexiko. Patří do sekce *Krainzia*, v níž jsou také např. *M. herrerae*, *M. albiflora*, nebo *M. lasiacantha*. Má krátký silnější kořen, jehož boční ramena probíhají pod povrchem půdy až do vzdálenosti 10 cm. Stlačeně kulovité tělo má v průměru až 35 mm a výšku 10-20 mm. Mírně vpáčené temeno je zcela zakryto bílými trny. Početné mamle nesou oválné areoly, které jsou v mládí opatřeny vlnou. Na nich je 25-32 krajních, paprscitě uspořádaných a k tělu přiléhajících speřených trnů, cca 2 mm dlouhých, sklovitě bílých, Střední trny nemá. Květy vyrůstající v blízkosti temene jsou trychtýřovitého tvaru, 12 – 14 mm dlouhé a široké, mají bílou až krémovou barvu a nazelenalý střed. Zevní strana okvětních plátků má růžový střední proužek. Čnělka, blizna i prašníkové nitky jsou bílé, žluté pylové váčky vystupují nad úroveň květu. Malý semeník obsahuje jen 4.- 14 černých semínek. Roste na vápencových blocích v drobném štěrku, téměř bez krytu. Dosud je známo jediné místo výskytu o rozloze hřiště pro kopanou. Nejsou zkušenosti s kultivací. Patří mezi kaktusy kvetoucí v době naší zimy, proto v té době bude potřebovat teplé a světlé stanoviště aby mohla kvést. (2 snímky).

Jednou z pozoruhodností Arizony je národní park „Zkamenělý prales“. Také se mluví o „barevné poušti“, protože velké písčité plochy střídají modravé pruhy jílovité půdy, porostlé nizoučnými keři a tu a tam i kaktusy. Z nich vyniká ***Echinocereus fendleri***, který na jiných nalezištích dorůstá až 20 cm výšky a jeho výhony mají v průměru až 8 cm. Zde však je jeho růst trpasličí (max. 5 cm výšky) a mimo dobu květu je k nenalezení. Nádherný fialovo-oranžový („magenta“) květ je však do daleka nápadný nejen barvou, ale i velikostí (11cm délky, 12cm šířky) (3 barevné snímky).

Deset stran zabírá článek o ontogenezi (= vývoji od vzniku do zániku) trnů rodu ***Turbinicarpus***. V průběhu života dochází u tohoto rodu ke změně formy, struktury, konsistence, barvy, uspořádání a původu trnů. Jsou druhy vypadající „v dětství“ stejně, ale v dospělosti se od sebe zřetelně liší a druhy, lišící se od sebe „v dětství“, ale v dospělosti shodné. Popisy turbinikarpusů jsou založeny na znacích dospělých, květoschopných rostlin, což vedlo a vede k častým změnám názvů nejen druhů, ale i rodů. Lüthy zpracoval r. 2002 novelizaci rodu *Turbinicarpus* a rozdělil jej do dvou sekcí a tří řad (sérií). Prvá je sekce *Gymnocactus*, kam patří *G. gielsdorfianus*, *horripilus*, *knuthianus*, *saueri* var. *nelissae*, *viereckii* subspec. *viereckii* a subspec. *major*, dále ještě *G. ysabelae*. Do druhé sekce *Turbinicarpus* patří v řadě

Pseudomacroleche *T. krainzianus*, *lausseri*, *minimus* a *pseudomacroleche*, v řadě *Valdeziani* *T. valdezianus* a *T. pseudopectinatus*, v řadě *Lophophoroides* *T. hoferi*, *jauernigi*, *lauri*, *lophophoroides* a *T. swoboda*, do poslední řady *Turbinicarpus* zařadil *T. alonsoi*, *bonatzii*, *dickinsoniae*, *flaviflorus*, *gracilis*, *macroleche* subspec. *macroleche*, *frailensis* a *polaskii*, *T. rioverdensis*, *schmiedickeanus* se čtyřmi subspec. *schmiedickeanus*, *andersonii*, *klinkerianus*, *rubriflorus* a *schwarzii*. Přihlížel hlavně k morfologii trnů u malých semenáčků, která se může velice lišit od trnů květuschopných kusů. Jeho sáhodlouhé popisy a vývody však přečte jen skutečný zájemce a specialista na tento rod. Cenná je proto prohlídka 17 barevných snímků trnů různých druhů a zejména pěkně zpracovaná tabulka s přehledem vzhledu všech druhů turbinikarpusů v juvenilním a dospělém stádiu.

Lahůdkou je snímek květu ***Selenicereus x fulgidus***, nádherné hybridy častěji pěstované Královnou noci – *Selenicereus grandiflorus*, jejímž pylem byl sprášen květ *Helicocereus speciosus*. Hybridka je také velmi vzrůstná, za rok se hlavní výhon prodlouží cca o 1,5 metru. Až hříchem je její využívání jako výtečně podložky, co platí pro většinu *selenicereusů*. Ke svému růstu potřebuje dostatek místa, proto se musí i ve větším skleníku stáčet do kruhu a vyvazovat na pevnou konstrukci. Z řízku o délce asi 20 cm prý už za čtyři roky vyroste květuschopný exemplář. Dobře roste v běžném substrátu pro kaktusy, vyžaduje však občasné přihnojení. Od Královna noci se hybridka liší nejen purpurovou barvou květu, ale i jeho delší trvanlivostí (24 hodin), rozkvétáním ve dne a větší odolností proti chladu. V zimě snáší teplotu 5-10°C (1 barevný snímek květu). Mezi inzeráty je také nabídka dobře zakořeněných řízků této hybridy, kus za 10 € plus poštovné 5 €.

MUDr. Vladimír Plesník

Drobničky

♣ Diatéka DKG zveřejnila přehled v roce 2003 nabízených diasérií, obsahujících 50 – 100 diapozitivů na dané téma. Celkem 253 sérií má po sto dia, další diasérie mají menší počet kusů, nebo větší velikost *diapozitivů* (6x6 cm), jsou na videokazetách (6x), nebo jde o stereodiapozitivy (3x). Každou diasérii provází komentář jejího autora.

♣ Za pouhých 51 (!) € je poslední možnost k nákupu nejlepší současné knihy o rodu ***Echinocereus***, Autoři W. Blum, M. Lange, W. Rischer a J. Rutow se opírají o důkladnou znalost nalezišť tohoto rodu v USA a Mexiku a o své mnohaleté zkušenosti s pěstováním *echinocereusů*. Kniha je vybavena 212 barevnými obrazy, černobílými snímky semen z rastrovacího mikroskopu a 15 plánky nalezišť. Obsahuje podrobnosti o vzhledu, otrnění, semenech a chromosomech jednotlivých druhů a podrobný klíč k jejich určování.

♣ Náramně stoupla poptávka po hybridách. Nejčastěji jsou hledání kříženci *Echinopsis x Trichocereus* (velkověté hybridy), *Echinopsis x Cleistocactus*, dále hybridy *Hildewinteria* a mnoha epifytických rostoucích kaktusů, např. *Epiphyllum*, *Rhipsalis* nebo *Schlumbergera*.

MUDr. Vladimír Plesník

Za kaktusy cestou necestou – IV.

Díl 6. : Ochrana zdraví během výpravy za kaktusy

Jsem v pokušení uvést několik mravoličných příběhů, které znám z doslechu, nikoli z vlastní zkušenosti. Bystrý čtenář by si však mohl odvodit účastníky, nebo mylně podezřívát nepravé osoby. Bude proto lépe, když tento text bude pojat obecněji.

Vzájemné vztahy

Jistě jste už slyšeli o „ponorkové nemoci“. Poměrně často postihuje skupinu osob, nucenou spolu trávit delší dobu. Společně jí, bydlí, pracují a v nestejně míře pečují svou osobu. I nejlepším kamarádům po čase začne vadit potem aromatizovaný oděv, neřku-li silně čpící ponožky a boty. Špinavé ruce, špatně umyté nádoby, hrubé prohrěšky při vyprazdňování útrobu, jsou dalšími důvody narůstajícího napětí ve výpravě. Když se k tomu přidá arogance, nebo ješitnost vůdce či některého člena výpravy, hned je oheň na střeše. Někdy vede i k rozpadu skupiny a k následným problémům s dělením společné výbavy. Proto je rozumnější má-li každý účastník výpravy aspoň základní potřeby vlastní. Ostatně nikdy nemůžete tvrdit, že všech okolností zůstanete spolu. Co když některý člen výpravy bude postižen větším úrazem, závažnou nemocí se kterou bude muset zůstat v nemocnici, co když ho zadrží místní ochránci zákona a zůstane pár dnů či týdnů v jejich jistě „pohostinném přístřeší“ ? Problémy bývají s milovníky ohnivé vody a ochotných dívek. V krásném filmovém přepisu Effelova Stvoření světa stojí : „Milujte se a množte se !“ Ale turista by to neměl přehánět, i když má zásobu kondomů. Suma sumárum - úspěch výpravy závisí na vzájemných vztazích účastníků.

Stravování

Hlad a žízeň jsou nerozlučnými průvodci cestujících. Pokud se pohybují v civilizované krajině a mají dost peněz, nečiní ukojení těchto chťičů větší potíž. V takové situaci si mnohdy umanou, že musí ochutnat místní speciality pro ně exotické kuchyně. Co hůře, suchozemci baží po jindy nedostupných „darech moře“, po neznámém ovoci a koření. Následky nedají na sebe dlouho čekat. Do dvou hodin, v lepším případě do dvou dnů, prožijí revoluci žaludku a střev i s případným pozdějším postižením jater, nebo ledvin.

Jídla, na která člověk není zvyklý, má jen ochutnat, ale nic víc. Co vydrží trénovaná zažívadla místních lidí a v čem si oni libují, to budiž pro Evropana tabu. Ale i při ochutnávání je třeba respektovat tyto pokyny:

- k pití kupovat jen nápoje v originálním balení, které si sami otevřete, nebo otevírání obalu sami vidíte a kontrolujete. Dávejte přednost pití slabšího čaje nebo kávy (žádné smrtáky !) a balené vody-minerálky. Vodovodní voda i v nejdražších hotelech nemusí být nezávadná. Voda ve studních a místních potůčcích (pokud na nějaké narazíte) je téměř jistě zdravá nebezpečná přesto, že ji léta pije celá rodina, vesnice a že v ní perou prádlo a také se koupou. Není-li ovocný džus připravován před vašimi očima ze zdravého a umytého ovoce (čistými rukama a v čisté nádobě), raději si nechejte zajít na něj chuť.

- nedávat do žádného nápoje kostky ledu. Bývají připraveny z vody pochybné kvality a chuti a velká většina mikrobů v ledu dlouho přežívá. Je nebezpečná pověra, že alkoholické nápoje „dezinfikují“ tělo. Naopak, alkohol vede k podráždění sliznic a tím i

k jejich větší prostupnosti pro zárodky břišního tyfu a paratyfů, cholery, virových žloutenek a řady dalších mikrobů. Často ještě přispívá k poškození ledvin a jater a zhorší průběh nemoci.

- jezte jen zdravé (nenahnilé) ovoce, které si můžete důkladně omýt zdravotně nezávadnou vodou, nebo je vlastnoručně oloupat a sníst. Nejezte však syrovou zeleninu, která může být bohatým zdrojem vajíček různých střevních parazitů.
- nepodléhejte svodům zmrzliny a jiných tepelně nezpracovaných jídel, zejména nabízí-li je pouliční prodavači.
- nepodceňujte osvědčenou zkušenost: Jez jen to, co provaříš nebo oloupeš, ostatní vyhod'!

Mytí, koupání a praní prádla

Jakkoliv jde o společensky vítanou aktivitu a většinou i o slastný pocit čistoty, který však není každému daný, není ani tato činnost bez zdravotního rizika. Takové mytí rukou, omývání zpoceného obličeje či dokonce koupání v přírodě může být bezprostředně spojeno s nečekáným napadením kajmanem nebo piraní, mnohem častěji s útokem hmyzu žijícím v okolí vody a nejčastěji vůbec s nějakou střevní infekcí. Ale většina nalezišť kaktusů neoplývá takovým množstvím vody, které umožňuje koupání, praní prádla nebo rybaření. Na březích jezer a moře je třeba dbát na to, aby naše místo vybrané pro očistu nebylo v blízkosti vyústění místní kanalizace, strouhy odpadní vody z osady, jatek i hotelů. Není-li nablízku žádná povrchová vodoteč je to skoro lepší. Jistě nebude výprava čekat až zaprší, ač ta dešťová voda by byla nejbezpečnější. Nejen k vaření, ale i k mytí rukou a zubů, případně k holení, je nutné vozit si zásobu vody. Nabízí se řada plastových kanýstrů na vodu. Velikost a tvar volíme podle úložného prostoru a očekávané spotřeby. Zkušenost říká, že zásoba by měla být o 10-25 % větší, než je předpokládaná potřeba. Denní potřeba tekutin u dospělé osoby je kolem 3 litrů, na nejnужnější mytí činí asi 10-15 litrů. Při námaze, v horku, při velkém pocení nebo průjmu a zvracení, může být potřeba několikrát větší.

Také voda se kazí, zejména v teple. Dvacetiminutový var ji prakticky zbaví choroboplodných zárodků, ale pít se to dá jen se sebezapřením. Pomocí může přídavek několika kapek chuťových esencí. Existují a jsou i u nás k dostání přípravky k desinfekci pitné vody pro osobní potřebu. Ve větší lékárně by měli mít nabídku nejméně jednoho druhu přípravků i s návodem pro použití.

K otírání upoceného obličeje a k očištění rukou lze s výhodou použít tzv. hygienické kapesníčky, nebo vlhké kojenecké ubrousky. Výhodou je jejich jednoduché jednorázové použití a jejich mírně dezinfekční účinek, daný přídavkem dezinfekčního činidla. Podstatnou nevýhodou je však jejich cena, malá trvanlivost v podmínkách tropů a velká potřeba. Šetrný turista si proto koupí balíček papírové vaty a lahvičku alkoholického dezinfekčního roztoku na ruce. Je lépe mít více lahviček, ne snad pro riziko konzumace obsahu (chutná odporně), ale pro častou potřebu i k desinfekci oděrek a drobných poranění kůže.

Starosti se šatníkem

Oblékání bylo vždy a stále je uměním. Nemám na mysli krásu oděvu, ale jeho účelnost. Pro výběr šatstva by mohly být nápovědou snímky krojů místního obyvatelstva, ale těmi se turista řídí jen při nákupu suvenýrů v podobě sombréra a ponča. Už výše bylo uvedeno, že oděv má být světlé barvy, má mít dlouhé, nepřiléhavé rukávy a nohavice. Dokumentární snímky našich lovců kaktusů z nalezišť však většinou ukazují osmahlá, jen střídmě zahalená těla pupkatých

svalnatců v kraťasech, s efektním „slamákem“, s elegantními slunečními brýlemi a s fotoaparátem na krku. Nic nesvědčí o tom, že ve vyšší nadmořské výšce jsou i mrazivé noci a že je třeba pamatovat na náhlou změnu počasí. Rozhodně se vyplatí mít v batohu pořádný svetr, teplé ponožky a podle stupně otužilosti i další oteplovací propriety. Pro předpokládané nocování venku je dobré mít mimo stanu také deku, nebo spací pytel.

Výběr bot je jedním z nejdůležitějších rozhodování. Pro putování cestou necestou je třeba mít boty pevné, s podrážkou odolnou vůči propíchnutí, sahající až nad kotníky. Musí být již trochu ochozené- prošlápnuté- a poněkud větší, aby bylo možné do nich obout silnější, pot sající ponožky. Ideální by bylo mít boty dvoje pro střídání, pro různý terén a hlavně pro jistotu, že nebude hrozit pochod jen v ponožkách. Ve výběru obuvi je užitečné dát na rady zkušeného cestovatele.

Opatrnost před hmyzem, členovci a stykem se zvířaty

Dotěrné mouchy obtěžují hlavně na tržištích, v hospodách a v blízkosti stájí dobytka. Na svých chlupatých nožkách přenáší desítky milionů mikrobů. Zkušenost z laboratoře říká, že je-li mezi stovkami vzorků stolice k vyšetření třeba jediný, v němž jsou původci bacilární úplavice (dysenterie), mouchy jej neomylně najdou, navštíví a zárodky přenesou dále. Mouchy lze proto obdivovat, ne však milovat.

Zvuk letícího komára nechá v klidu jen zcela apatickou osobu. Většina lidí se zcela automaticky ohání, opatrnější začínají pátrat, kam komár usedl. Výše uvedená volba oděvu souvisí s ochranou před napadením komáry. V oblasti výskytu malárie je vhodné omezit pobyt venku po setmění a v noci na minimum. Naštěstí výprava kaktusářů není safari spojené s nočním pozorováním a lovem zvěře. Kaktusy do rána neutěčou a lovit se stejně nesmějí. Oděvem nekryté části těla je vhodné ošetřit hmyz odpuzujícím přípravkem- repelentem. Je nutné uvědomit si rozdíl mezi repelenty a insekticidními preparáty. Repelent jen odpuzuje, insekticid hmyz zabíjí. Nelze jej však nanést na kůži těla, protože se vstřebává a po nějaké době, či při větší dávce, není ani pro lidi zcela neškodný.

Riziko napadení hmyzem a členovci zmenší výběr místa ubytování. Nejlepší je vyhledat slušný hotel, vzdálený od líhnišť komárů (vodotečí, bažin, smetiště, ale komáří dolet je až 3 km !). Pokoj by měl být ve vyšším patře, vybaven sítěmi v oknech a v malarické oblasti i lůžkem s moskytiérou, která je napuštěna insekticidem. Za velký komfort se považuje trvalé vypařování – zakuřování pokoje insekticidem, nebo aspoň postříkání stěn nepřiliš smradlavým, přec však účinným preparátem. Bohužel, nemalé náklady na takové ubytování a na možnost koupele, spořivější turisty odradí.

V odlehlých končinách se zřídka najde možnost přenocování v opuštěných chatrčích, nebo u přátelsky se chovajících domorodců. Často si pak turista na památku odnáší svrab, místní vši a blechy, v horších případech je pobodán štěnicemi a plošticemi, přenášejícími Chagasovu nemoc (viz 1. díl). Následky nocování u zvláště útulných hostitelek se ukáží už po několika dnech, ale také až po roce.

Zdá se, že pro méně finančně zajištěného turistu je nejbezpečnější nocování venku v autě, nebo pod stanem. Na nalezištích kaktusů však turista nezaslechne vytí divokých šakalů, popisovaném v diktátě profesora Hrbolka. Pouze štěkot kojotů a co huře, zdivočelých psů, může ohlašovat riziko napadení a nebezpečí nákazy vzteklinou. Do auta se nedostanou, do stanu snad. Mimo z knih a filmů známé ohňové obrany proti vlkům, lvům a jiným šelmám, toužícím poznat jak chutná turista, je jiných možností pořádku. Flintu ani kolt nemá, rozdělat oheň není snadné, mnohdy ani z čeho. Co dokáže oheň z petrolejového vaříče turisty ukázal nedávno požár v

čilské přírodní rezervaci. Z vlastní zkušenosti vím, že dobrou ochranu poskytuje tzv. obranná sprej, v nouzi jakákoli sprej, bez ohledu na její „vůni“ a účel použití. Mnohem citlivější nos tyto šelmy prostě odradí od páchnoucí kořisti. Některé zahraniční firmy dokonce nabízejí spreje, speciálně určené k takovému účelu. Většina divoce žijících zvířat je plachá a před lidmi prchá. Divoká zvířata, která se nebojí lidí, jsou vždy podezřelá, že mají vzteklinu.

Spaní v autě při větrání pootevřeným oknem může mimo komárů přilákat krev sající netopýry- vampýry. Jistě není příjemné pomyšlení na setkání s nimi, ale jejich „pouštění žilou“ je tak jemné, že oběť se obvykle neprobudí. Není však radno být pro vampýry dárce krve, může při tom dojít k přenosu vztekliny. Spolehlivé zakrytí okna vhodnou sítí chrání před komáry i vampýry, ale ovzduší v autě není nic moc. Puštěná klimatizace je v autě výborným, leč hlučným a poněkud nákladným řešením, které ani každý samohyb nemá.

Nevítané jsou také návštěvy stanu nežádoucími a dosti nebezpečnými hosty v podobě pavouků, hadů a štírů. Za chladnějších nocí je přitahuje teplo lůžka, hromádky oděvu, či bot. Ranní rozčvičce by proto měla předcházet opatrná prohlídka šatstva a vytřepání obuvi.

Potřeba ošetření ve zdravotnických zařízeních

Pokud je ošetření nezbytné a je příležitost dojet do velkého města, je lepší obracet se o pomoc tam. Prozíravý turista si již před cestou zjistí na našem zastupitelství v zemi, kterou chce navštívit, v kterém zdravotnickém zařízení může očekávat solidní úroveň lékařské pomoci. V jiných zařízeních je vždy lepší odmítnout injekce léků jejich stříkačkami a jehlami a využít k tomu injekčních pomůcek z vlastní zásoby. Nejsou-li nezbytně nutné okamžité zubolékařské a chirurgické zákroky (úrazy, dopravní nehody atd.) vyplatí se podrobit se jim až v konsulátem doporučeném zařízení. Očkování sice poskytne ochranu před hepatitidou typu B, ale ne už před hepatitidou typu C, nákazou původcem AIDS a jinými choroboplodnými zárodky. Je-li nezbytně nutná transfuze krve, měl by poraněný (pokud je při vědomí, jinak jeho doprovod) vždy trvat na vyšetření podávané krve aspoň na známky infekce AIDS, hepatitidy B a příjice (syfilis).

Mnohem častější jsou na štěstí méně závažné stavy a poranění, kde vystačí znalost první pomoci a prostředky obsažené v zavazadle se zdravotnickými potřebami. Zásady první nemoci najde kaktusář v jiné literatuře, o kaktusech nepojednávající. Jistě však má zkušenosti s odstraňováním trnů a s ošetřováním drobných poranění, jak zacházet s puchýři, nebo jak ovázat ránu. Přesto chci připomenout jeden velmi důležitý, často i život zachraňující postup při poranění (pokousání, poslintání oděrek) zvířaty. Postižené místo má být co nejrychleji (nejlépe okamžitě) důkladně drhnuto (5-15 minut) vodou a mýdlem i přes protesty poraněného a nebezpečí úbytku zásoby vody. Mnohem lepší je předejít poranění zvířetem tak, že není provokováno voláním, příchodem do jeho blízkosti, třeba i hlazením. Nevrlá jsou zvířata zejména tehdy, pečují-li o svá mláďata, nebo se právě krmí.

Díl 7. Ještě není konec trápení

Téměř všichni se z výpravy za kaktusy vracejí, většina však měla za pobytu v cizině nějaké zdravotní potíže. K nejčastějším, mimo drobných a již zhojených oděrek, patří přetrvávající zhnisané rány, vyrážky, horečky nebo průjmy. Ale i ti nejopatrnější šťastlivci, kteří byli ušetřeni těchto nepříjemností a jsou skálopevně

přesvědčení o svém zdraví, by měli zhruba do dvou týdnů navštívit svého ošetřujícího lékaře a podrobit se zdravotní prohlídce. Zvláště je potřebná, jestliže během návratu a několika týdnů po něm, se objeví horečky, průjem, zvracení, žloutenka, zánět močových cest, nebo kožní a pohlavní infekce. Prohlídka se obvykle skládá z cíleného zjištění změn zdravotního stavu (anamnézy) během cesty, z běžného klinického vyšetření a z odběru vzorků krve, moči a stolice na laboratorní vyšetření. Zdravotní prohlídku velice urychlí příprava odpovědí k dále uvedeným bodům:

1. Datum odjezdu a příjezdu; Navštívené země, včetně pouhého zastavení při cestě; Zvolená místa pobytu : města a venkov;
2. Klimatické poměry, roční období; Poranění hmyzem, pavouky, plazy, savci; Styk se zvířaty, včetně pokousání a olízání;
3. Styk s nemocnými lidmi; Nechráněný pohlavní styk a partneři;
4. Druhy konzumovaných jídel a nápojů, kdy a jak byly připravovány;
5. Údaje o očkování, kontrola očkovacího průkazu a dodržování zásad užívání antimalarik;
6. Způsob cestování; Kvalita služeb při cestě;
7. Vybavení léky na cestu a pro vlastní potřebu; Poranění nebo onemocnění (jak a kde byl léčen, dostal injekce, podrobil se odběru krve, dostal transfuzi krve, byl operován, sterilita nástrojů a použitého materiálu);
8. Data vzniku jednotlivých příznaků a jejich posloupnost.

Prvý záchvat malárie se u většiny účastníků několikátýdenní výpravy objeví krátce po návratu, ale výjimečně i po roce. Naprosto nutné je pokračovat v užívání léků proti malárii ještě 4 týdny po opuštění malarické oblasti. Výjimečně dochází k onemocnění i u těch osob, které léky řádně užívaly. Proto je třeba při výskytu horečky vždy upozornit lékaře na pobyt v malarické oblasti.

Na závěr

Asi jsem někoho vylekal, jiného znechutil. Ale buďte si jisti, že v tomto seriálu jsou pouze ta nejčastější zdravotní rizika, se kterými se může lovec kaktusů setkat. Lehkomyslnost se nevyplácí. **Kaktusů je moc, peněz je málo, zdraví je jen jedno !**

MUDr. Vladimír Plesník

Recenze knih

Pravověrní kaktusáři asi nebudou úplně nadšeni, ale v tomto příspěvku jsem se rozhodl seznámit čtenáře s novinkami, které se týkají botaniky obecně.

Ze čtveřice představovaných knih mě nejvíce zaujala publikace kolektivu autorů – **Chráněné rostliny České a Slovenské republiky**. Kniha obsahuje 328 plnobarevných A4 stran a byla vydána těsně před Vánoci 2005 (cena 990 Kč). Precizně zpracovaná publikace popisuje a fotografiemi dokumentuje asi 300 druhů rostlin z přibližně 2500 taxonů cévnatých rostlin bývalého Československa. Ne všechny představované rostliny jsou zrovna chráněnými druhy, ale většina z těch, které ještě chráněné nejsou, mají k vymření poměrně blízko. Každý taxon je nejprve

botanicky zařazen, následuje popis rostliny a možné záměny s jinými druhy, celkové a lokální rozšíření, stupeň ohrožení popř. poznámky a zpravidla 3 barevné fotografie. Knihu doporučuji všem milovníkům české flóry.

S výše uvedenou knihou jsou úzce spojeny i dvě následující publikace. **Orchideje České republiky** autora Davida Průši vyšly rovněž v prosinci 2005 (cena 490 Kč) a obsahují 192 stran. Po všeobecném botanickém úvodu (morfologie, fyziologie, ekologie) je čtenář seznámen se všemi druhy a poddruhy, které se v současnosti vyskytují na území ČR. Jsou zde zmiňovány i absolutní novinky. Významná je zejména obrazová část publikace, ze které je jasně patrný vzhled rostliny, detail květu a květenství, plody a biotop.

Horské rostliny autorů P. Eliáše, D. Dítěte a D. Hrčky (2006, cena 290 Kč) obsahuje 228 plnobarevných stran a zavede nás do oblastí Šumavy, Jeseníků, Beskyd nebo Krkonoš, kde nám pomůže poodhalit krásy horské květeny. Mimo popis je v tomto průvodci uvedeno několik fotografií daného taxonu.

Poslední čerstvou novinkou je kniha Martina Zouna **Masožravé rostliny**. Kniha obsahuje 84 barevných stran (březen 2006, 169 Kč) a má napomoci k poznání světa masožravých rostlin. Je určena začátečníkům a je zaměřena na ty nejběžnější a nejnáze dostupné druhy masožravce, které valná většina pěstitelů pěstuje v bytech.

Bližší informace a obstarání knih zajistí autor recenze.
Roman Štarha (starha@tiscali.cz)

Z naší činnosti

V květnu jsme se sešli první úterý v měsíci 2.5. Myslel jsem si, že tato změna termínu schůzky může přinést menší účast, avšak stal se pravý opak. Podle presenční listiny se zúčastnilo schůzky 37 členů a hostů, což už dlouho tak velký počet členů na schůzce nebyl. I na posledních schůzkách přesáhl počet účastníků přes třicet, což se v loňském roce sestávala. Je to asi tím, že k nám přijíždějí s přednáškou kvalitní přednášející, ale hlavně se zúčastňují schůzek přátelé z Porubského Klubu a to ještě nechodí všichni. Asi budeme muset vážně uvažovat na příští rok o větší schůzovní místnosti. Po organizačních záležitostech se ujal slova milý host z Brna – Ing. Tomáš Kulhánek, který na začátku roku 2006 navštívil naleziště kaktusů v Argentině. Přednášející je specialista na rod *Gymnocalycium*, což se promítlo do přednášky. Viděli jsme však i jiné rostlinky, nádhernou krajinu, ale hlavně skvělý odborný slovní doprovod. Děkujeme za přednášejícímu za příjemné strávený večer a můžeme se jen těšit v zimním období na druhou část cesty.

40 let PTMK v Glucholazích

Letos se nekonalo setkání polských kaktusářů v polských Beskydech, ale přesunulo se do Glucholaz, kde se sešlo asi 70 účastníků v nedaleké vesnici Jarnoltówek, v rekreačním středisku Ziemowit. Krásné horské prostředí, vhodné i na krásné procházky. Ze zahraničí zde byli jen dva čeští kaktusáři, kteří to měli z našich

Zlatých Hor asi 3 km za hranicí. Celé setkání se neslo v duchu 40. výročí polské kaktusářské společnosti PTMK. Dopolední přednášky připomenuly historické vzpomínky zakládajících členů a vyznamenání zasloužilých organizátorů. Zbývající přednášky až do večera vyplnily polští kaktusáři, kteří už též jezdí za kaktusy na jejich původní naleziště. Polská setkání kaktusářů se nesou vždy v přátelském duchu, bylo tomu tak i letos. Jedinou negativní částí setkání bylo jen třídní deštivé počasí.

LK

Naši jubilanti

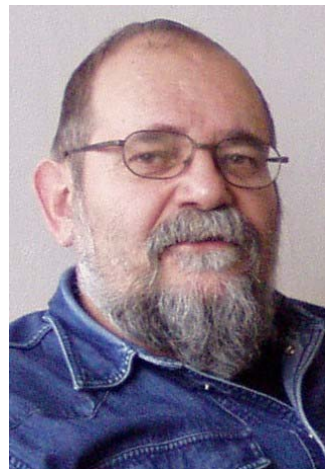
Blíží se prázdniny a tak se nám počet jubilantů trochu rozrostl. Půl století oslaví 10.7. náš dlouholetý člen pan **Jaromír Wilk**. Obsáhlejší příspěvek najdete v tomto čísle na jiném místě. Silná trojka pan **Jiří Havlík** (3.6.), **Zdeněk Schlesinger** (13.7.) a **Ing. Rudolf Grym** (1.8.) si mohou připsat šest křížků. Všichni tři jmenovaní jsou dobře známí Ostravští kaktusáři, kteří se zúčastňují našich akcí. Zanedbatelné nejsou ani jejich pěstitelské úspěchy i když každý se specializuje na jinou skupinu kaktusů. Pan Havlík se zabývá pěstováním lobivií a echinocereusů a jiných zimovzdorných kaktusů, pan Schlesinger je vyhlášený specialista na gymnna a Ing. Grym na rod *Lophophora*, z jiných sukulentů na rod *Bursera*.

Havlík Jiří

Schlesinger Zdeněk

Ing. Grym Rudolf

Sýkora Waltr

Litner Josef

Skvělé pěstitelské úspěchy má další jubilant, jenž slaví tři čtvrtě století (12.8.) je pan **Walter Sýkora** z Hošťákovic. Nezapomenutelné na výstavách byla např. jeho velké homalocephaly, dnes se věnuje spíše pečení svatebních koláčů, které pomáhá péct v Domě zahrádkářů. Nestárnoucí a stále mladý, je poslední náš oslavenec (18.8.) pan **Josef Litner**. Pěstitelské úspěchy, množení stále nových rostlinek, úsměvy žen, neutuchající elán, mnoho přátel, to je recept na krásný život. Přejeme všem našim jubilantům do dalších let hodně zdraví, štěstí, spokojenosti a pěstitelských úspěchů.

Sbírky za humny

Wilk Jaromír
(*10.7.1956)

Pan Jaromír Wilk začal pěstovat kaktusy už jako kluk ve škole asi před 40 léty. Své rostliny měl umístěné na parapetu u okna. První kaktusky získával od pana Litnera, který bydlel nedaleko jeho tety a který ho přivedl do Ostravského kroužku kaktusářů. Už začátkem sedmdesátých let dochází pravidelně na schůzky, ale i burzy rostlin, které tenkrát navštěvovalo spoustu pěstitelů a kde se dalo sehnat mnoho zajímavých rostlin. V tuto dobu jsem začal docházet do Klubu i já a už tenkrát jsme se potkávali. Jak se sbírka rozrůstala, byly parapety už málo a tak si postavil u už zmíněné tety na zahradě přenosné pařeniště. Jak už to bylo u kaktusářů zvykem jedno pařeniště bylo málo, takže přibylo další a další až nakonec postavil skleník. Dnes už jsou i tyto prostory málo a tak se chystá rozšířit skleník a předělat jej do polykarbonátových desek.

Ve sbírce se dají najít zástupci rodů z Jižní i Severní Ameriky. Větší kolekce jsou např. *Gymnocalycium*, *Rebutia*, *Parodia*, *Echinofossulocactus*, *Mammillaria* a další. Avšak jeho oblíbenými kaktusy jsou rarity z Mexika jako turbinikarpusy, gymnokaktusy, aztekia, lofofory, leuchtenbergie, ale zvláště pak ariokarpusy. Velmi pěkné úspěchy má s výsevy. Jaromír se rád podělí se svými pěstitelskými úspěchy, zúčastňuje se s přáteli kaktusářských akcí apod. Přejeme mu do dalších let ještě hodně radostí a úspěchů se svými milovanými pichláčky.

pohledy do sbírky Jaromíra Wilka

Květen u pana Krále

Na jaře je ve skleníku i na zahradě nejvíce práce. Letos se vegetace v přírodě trochu opozdila, ale postupně vše dohání, např. vstavač májový kvete asi o deset dní později, podobně však i jiné rostliny. Na zahradě je to nejkrásnější právě nyní koncem měsíce, když zakvetly azalky a rododendrony. Podobná situace je i ve skleníku, když kaktusy začínají kvést poněkud intenzivněji. Každý den kvetou nové a nové druhy a tak je stále co fotit, opylovat apod.

Mammillaria goldii

Pelecypora asseliformis

Lophophora jourdaniana

Mammillaria prolifera

Neoporteria multicolor

Escobaria nellieae

Astrophytum myriostigma

Aporocactus flagelliformis

V ukázce je vidět jen několik druhů, nelze zde představit všechno co kvete. Hojně kvetou např. lofofory, turbinikarpusy, mamilárie, mediolobvie, matukany, notokaktusy, astrofytá, eskobarie, z gymem okruh *bruchii*, začínají kvést lobvie apod.

Kalendář kaktusáře – červen

Léto je v našich poměrech charakterizováno i delším obdobím vyšších teplot, s tropickými dny a nocemi, které střídají občasná ochlazení s vydatnými lijáky. Pro většinu kaktusů i sukulentů jsou to ideální podmínky k růstu, výjimkou jsou jen druhy a rody, mající v létě růstovou přestávku. V plném růstu je většina druhů rodů *Cereus*, *Echinocactus*, *Echinocereus*, *Echinopsis*, *Ferocactus*, *Mammillaria*, *Opuntia*, *Rebutia*, *Thelocactus* a další, zpravidla v této době také kvetou. Proto je nutné dbát na trvalou lehkou vlhkost substrátu. Umění je vystihnout potřebu závlivky různých substrátů, aby nedošlo k jejich přeschnutí, ani k přemokření. Jemné kořenové vlášení potřebuje provzdušněný substrát, což je dáno jeho propustností. Choulostivé druhy, mezi něž patří hlavně sbírkové rarity, však i v létě zaléváme jen opatrně, zpravidla zvečera, aby se rostliny během noci napily a přes den substrát vyschl. K zálivce je výhodná čistá dešťová voda, získaná např. při tání sněhu na jaře, nebo v průběhu silnějších dešťů. Vodovodní vodu, která je zpravidla tvrdá a chemicky dezinfikovaná, raději upravíme. K tomu použijeme soupravy k úpravě vody, nabízené v prodejnách pro zahrádkáře nebo akvaristy.

Čistě minerální substráty obsahují málo živin, které musíme doplňovat hnojivou zálivkou. V intervalech 2-3 týdnů přidáváme do zálivky speciální hnojivo pro kaktusy a sukulenty. Můžeme užít i tzv. plné hnojivo s nižším obsahem dusíku, ale s vyšším podílem fosforu (podporuje násadu květů) a s větším obsahem draslíku (podporuje pevnost rostlinných pletiv, zvyšuje odolnost vůči nemocím). Dávky hnojiva, doporučené výrobcem, nikdy nezvyšujeme, spíše využíváme nejnižší doporučenou dávku. Mimo živin potřebují rostliny „stopové prvky“, které mají podobnou úlohu, jako vitamíny u lidí. Kvalitní hnojiva již tyto prvky obsahují. Někdy navíc bývají k dostání speciální preparáty se stopovými prvky, mezi něž patří bór, železo, mangan, hořčík, měď atd.

V této době je pro zdravý růst kaktusů a sukulentů zvláště významná vyšší vlhkost vzduchu (80-90% !). Ve skleníku to může být obtížně dosažitelné. Proto večer po parném dnu poléváme podlahu skleníku, při deštích větráme, nebo máme ve skleníku starší lavór s vodou na odpařování.

Musíme častěji kontrolovat rostliny. Nepátráme pouze po poupatech, ale hlavně po známkách napadení rostlin škůdci. Čím dříve je odhalíme, tím menší škody a náklady na jejich likvidaci. Podrobnější informace hledejte v článkách obírajících se touto tematikou. Zde jen připomenu, že některé přípravky, zejména dříve vyráběné, jsou značně jedovaté nejen pro škůdce, ale i pro lidi. I když nemáte projevy akutní otravy (např. nevolnost, zvracení, třes, bolesti břicha, hlavy, nejistá chůze, poruchy řeči, zraku atd), malé, podprahové dávky jedu se mohou v těle hromadit a vyvolat vážné poškození zdraví (zvl. jater, nervové soustavy, ledvin) ještě po letech. Nově na trh uváděné přípravky pro amatéry jsou již mnohem bezpečnější, ale i u nich je třeba dodržet bezpečnostní pokyny uvedené v příbalovém letáčku.

(Upraveno dle článku D. Herbela v KuaS č. 6/2003)

MUDr. Vladimír Plesník

Informace

--- 8. - 11. 6. **KK Olomouc** - výstava kaktusů a sukulentů. Místo konání: prostory Vlastivědného muzea Olomouc, nám. Republiky 5. Otevřeno denně od 9 do 17 hod.

--- 10. - 25. 6. **SPKS Praha** - Jarní výstava kaktusů a sukulentů v Praze 2006. Pořádají Botanická zahrada Přírodovědné fakulty UK v Praze Na Slupi a Spolek pěstitelů kaktusů a sukulentů

OSTNÍK – 2006

Praha. Otevřeno denně od 9 do 18 hod. Bohatá nabídka literatury a největší výběr rostlin v ČR, poradenská služba. Informace Ing. Ivan Běťák.

--- **12. - 25. 6. Klub kaktusářů Liberec** pořádá výstavu kaktusů a jiných sukulentů v **Botanické zahradě Liberec**. Informace Jiří Duda, e-mail: jiriduda2004@volny.cz

--- **14.-17.6.2006** – výstava kaktusů v prostorách klubovny na Zámecké náměstí ve **Frýdku**

--- **15.-18.6.2006** – výstava kaktusů a sukulentů ve Společenském domě Reneta v **Havířově**. 15.-17.6. otevřeno od 9-18 hod. 18.6. od 8-12 hod. Vstupné 10 Kč, děti 5 Kč. Spojeno s prodejem rostlin.

--- **17. - 20. 6. KK Cereus Ostrava- Poruba** - tradiční výstava kaktusů a sukulentů ve Stanici přírodovědců při SVČ Korunka v Ostravě-Porubě (Čkalova ulice u zimního stadionu). Otevřeno od 9 do 17 hod., poslení den (20. 6.) do 15 hod. Informace: Ing. Pavel Klouda, Hýlova 2, Ostrava-Výškovice, e-mail: klouda@iol.cz

--- **23. - 25. 6. KK Český Těšín** - výstava kaktusů se koná na náměstí v Českém Těšíně u příležitosti konání Svátku tří bratří od 8 do 19 hod. Je to výborná příležitost pro návštěvníky semináře Kaktusy v podbeskydí, který se koná ve stejnem termínu na Čeladné. Srdečně zvou kaktusáři z Těšínska. Bližší informace na e-mailu pavlosek.loj@tiscali.cz

--- **23. - 25. 6. 2006 - KAKTUSY V POBESKYDÍ 2006**. Podobně jako loni pořádají KK Frýdek - Místek a KK Ostrava dnes už 13. mezinárodní setkání kaktusářů ve staronových prostorách hotelu SRDCE BESKYD Čeladná - Podolánky, uprostřed lesů, vysoko v horách, v krásné chráněné krajinné oblasti, v malebném údolí Čeladenky. Tradičně v pátek večer přátelské posezení s hudbou u ohně, opékané speciality, pivečko zdarma. V sobotu celodenní přednáškový den, v neděli návštěvy sbírek. Všichni zájemci jsou srdečně vítáni.

P.S. Do časopisu Kaktusy bylo mylně uvedeno místo konání Frýdlant nad Ostravicí. Takže ještě jednou: sejdem se na Srdci Byskyd - Čeladná-Podolánky. Bližší informace: Lumír Král

--- **26. 8. 2006 - SETKÁNÍ GYMNOFILŮ v Praze**. Informace: Jiří Vařečka, e-mail: jiri.varecka@seznam.cz

--- Schůzky pěstitelů kaktusů a jiných sukulentů s promítáním diapositivů a přednáškou se konají **každé první pondělí v měsíci** (mimo letních prázdnin) od 17.hodin na ubytovně ČD v sadu B.Němcové. Přijďte mezi nás.

--- Internetové stránky našeho Klubu: <http://www.gardening.cz/ostnik>

--- Informace týkající se činnosti Klubu kaktusářů v Ostravě i příspěvky do Ostníku zasílejte na adresu předsedy: lumir.kral@iol.cz

Adresy autorů:

Král Lumír, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 723 274 571.

MUDr. Plesník Vladimír, Nezvalovo nám. 846, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 596 910 790.

Štarha Roman (starha@tiscali.cz)

OBSAH – ČERVEN 2006

Z literatury	86
Drobničky	88
Za kaktusy cestou necestou – IV.	89
Recenze knih	93
Z naší činnosti	94
40 let PTMK v Glocholazích	94
Naši jubilanti	95
Sbírky za humny – Jaromír Wilk	96
Květen u pana Krále	98
Kalendář kaktusáře – červen	99
Informace	99

OSTNÍK

Vydavatel: Klub kaktusářů v Ostravě, červen 2006

Šéfredaktor: Lumír Král, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 723 274 571.

Objednávky a distribuce: Ing. Skoumal Vladimír, M.Bayera 6038, 708 00 O.-Poruba, tel: 596951955.

OSTNÍK – 2006

Ostník

Časopis Klubu kaktusářů v Ostravě

Číslo 352.
Ročník 35.
Září 2006

Sulcorebutia arenacea (Cárdenas) Ritter, The National Cactus and Succulent Journal (GB) 16 (4): 81, 1961.

Z literatury

Kakteen und andere Sukkulente č. 12 / 2003

Titulní stranu zdobí snímek kvetoucí *Crassula mesembrianthemopsis*, která může být ozdobou každé sbírky sukulentů.

Napětí nepostrádá článek o pátrání po *Matucana huagalensis* na nalezišti uvedeném Lauem v roce 1968. Když roku 1999 navštívil totéž naleziště v provincii San Marcos, Cajamarca, Peru, nebyla tam už ani jedna rostlina. Několikrát opakované pátrání větších výprav vedlo v sousedních oblastech vedlo k nálezu jen několika nekvetoucích rostlin, takže jejich spolehlivé určení nebylo možné. Až roku 2002 jedna z nich vykvetla v botanické zahradě San Marcos růžovým květem, pro tento druh typickým. Po velké námaze bylo nalezeno asi 250 rostlin, rozsah naleziště na příkré skalní stěně, ve štěrbinách vyplněných mechem, je zřejmě velmi omezený. Kulovité až mírně protažené tělo špenátově zelené barvy má ± 21 hrbolatých žeber, na velkých, oválných areolách je bílá plst. Z ní vyrůstá cca 25 krajních, až 2,5 cm dlouhých, hnědých trnů, ve stáří šedých a 3-5 středních, až 6 cm dlouhých trnů stejné barvy. Květ je světle růžový v jícnu často nažloutlý, při rozevření má průměr 8 cm. Někdy roste v malých skupinách, vzniklých asi výsevem semen kolem mateřské rostliny, nebo odnožováním od báze rostliny. Ve vzdálenosti několika kilometrů jsou lokality s populacemi *Matucana intertexta*, *aurantiaca*, *myriacantha*, *krahni* a *formosa*. Mladé rostliny *M. huagalensis* s ještě neúplně vyvinutými trny, se podobají dvěma prvním z uvedených matukán. Autoři přiznávají, že tento druh je nutné ověřit výsevy a sledováním vývoje mladých rostlin, přikládají 9 snímků a tabulku srovnávací popisů tří autorů.

Sclerocactus whipplei stále patří ke vzácným a obtížně pěstovatelným druhům. Cestopis líčí putování po jeho nalezištích na jihozápadu USA. Po mnoha štrapácích a zklamáních našli na ploše cca 1000 m² jen několik malých rostlin. Všechny však už měly typické ploché střední trny v okolí temene (4 snímky).

Seriál o doporučovaných sukulentech pokračuje vyobrazením a stručným textem o *Coryphantha delaetiana* (menší druh z Coahuily v Mexiku, o výšce do 8cm, v dospělosti odnožuje a tvoří celém trsy. Vyžaduje výsluní pod sklem, v létě opakovanou bohatou závlivku, minerální substrát s příměsí jílu. Zimovat v naprostém suchu a chladnu, pak kvete i několikrát do roka); *Geohintonia mexicana* (senzační novinka z roku 1991, nalezená ve státě Nuevo Leon, Mexiko. Je přísně chráněná, sběr rostlin i semen na nalezišti je přísně zakázán. Přesto z importovaných semen se podařilo vypěstovat nemalé množství roubovaných, květu schopných rostlin, které umožnily jejich větší rozšíření do sbírek. Doporučuje se minerální substrát, snáší výsluní. Roubované kusy rychle rostou a opakovaně v létě kvetou. V zimě chladno a sucho, semenáčky se zpravidla roubojí na *Echinopsis* nebo *Pereskia*); *Oreocereus trollii* (na nalezištích v severoargentinských velehorách (až 4200 m) dosahuje výšky max. 60 cm. Tělo je hustě zahalené do dlouhých, bílých vlasů, z nichž tu a tam ční silné, žluté střední trny. Snadno roste v minerálním substrátu na slunném místě pod sklem, potřebuje ochranu před deštěm a pokropením při závlivce. Nutné je absolutní sucho v zimě a teploty 6-10°C. Roubované semenáčky rostou rychleji); *Hatiora salicornioides* (epifyt z Brazílie, rozkvétá v době naší zimy žlutými květy zvonkovitého tvaru o průměru až 1 cm. Vhodný do závěsných košíků s humózním, vzdušným substrátem. V létě polostín pod korunami stromů, v zimě stále navlhký substrát a 12-15°C. Snadno se množí na jaře a v létě odřezky);

Cyanotis somaliensis (hezká rostlina z příbuzenstva známějších tradeskancií. Pro trsovitý růst vhodná do závěsných košíků. Rychle roste v písčité půdě, v létě se lépe daří venku na slunci, což zajistí stlačený vzhled rostliny, s bohatými, ve špičce načervenalými listy, mající na okrajích nápadné bílé vlásky. Zimovat poměrně suše, v chladu a na světle. Množí se zpravidla odnožemi, které snadno zakořeňují); **Echeveria atropurpurea** (pochází z Mexika. Na kmínku až 20 cm vysokém mají kusy pěstované volně na slunci nápadné, velké a tmavě červené listy. Spolehlivě roste v písčitých substrátech, dobře snáší zmlazovací řez, ale je velmi citlivá na noční mrazík. Zimovat v chladnu a i v zimě slabě zalévat).

Na snímcích je dokumentováno 15 (!) mimořádných patvarů **Astrophytum myriostigma**. Zhruba je lze dělit do tří kategorií. V první jsou rostliny s normálně utvářeným tělem, ale mající v temeni jakési cefálie. To je složeno z maličkých odnoží a zaschlých pupat květů. U jiné rostliny vyrůstá z temene věnec nových hlaviček, nebo je temeno zakončeno šroubovicí žeber. Ve druhé skupině jsou kusy, u nichž od báze nebo z hrany žeber vyrůstá nová, často deformovaná hlava, nebo i celý trs malých hlaviček. Třetí skupinu tvoří rostliny se zcela rozpadlým tělem do jakési krystalu. Autor, který nasbíral tyto rarity se zamýšlí nad příčinami jejich vzniku (spontánní vznik, poranění, poškození škůdci nebo postřiky, extrémní teploty nebo světla?). Přiznává, že žádná z uvedených možností, se nedá dokázat.

Zámek Trauttmansdorf v Meránu, Jižní Tyrolsko, se pyšní pozoruhodnou zahradou o rozloze 12 hektarů, založenou teprve v roce 2001. Kdysi občas pobývala na zámku také rakouská císařovna Sisi. Mimo areálů s americkou nebo asijskou flórou nachází se zde i skvělá sbírka vzrostlých importů kaktusů a sukulentů. Na fotografiích jsou **Ferocactus** spec., **Echinocactus grusonii** (forma s bílými trny), kvetoucí **Trichocereus strigosus**.

Gymnocalycium chiquitanum z Bolívie bylo popsáno Cardenasem roku 1963. Má ploše kulovité tělo při \varnothing až 15 cm jen 2-4 cm vysoké, obvykle se 6-7 hrbolatými žebry, pokrytými světle až tmavě zelenou pokožkou, která při intenzivním oslunění nabíhá do červena. Řídce postavené areoly nesou šedou plst a 5-9 krajních, až 3 cm dlouhých trnů, přiléhajících k tělu, s počátku černých, pak šedých. Střední trn, pokud je, bývá slabší a kratší. Úzce trychtýřovité květy jsou 7 cm dlouhé s karmínovým osemením a trubkou světlejšího odstínu. Zevní korunní plátky jsou hnědorůžové, vnitřní světle růžové, v jícnu vždy tmavší. Na nalezištích obývá kamenité mýtiny subtropického lesa, často pod ochranou trav, bromelií a nízkých keřů. Roste v křemičitém písku nebo v malých prohlubních, vyplněných směsí písku a humusu. U nás se spokojí s běžnou půdou pro kaktusy i s čistě minerálním substrátem. Nadbytek slunce, signalizovaný zčervenáním pokožky, je následován zastavením růstu. V době vegetace je vhodná častější závlaha s lehkým přídavkem hnojiva, pak kvete opakovaně. Bezmrázé místo pro zimování má být suché a světlé. Roubování je zbytečné, dobře se množí výsevem i odnožemi. Backeberg popsal tento druh neplatně jako *G. hammerschmidii*. Blízce příbuzné druhy jsou Schützovo *G. paediophilum* a Amerhauserovo *G. chacoense*.

Euphorbia balsamifera má širokou oblast výskytu (Kanárské ostrovy, západní Afrika, Arabský poloostrov, Sudan, Somálsko). Většinou roste na půdě sopečného původu v nižší nadmořské výšce. Široce rozvětvené kořeny bývají větší než nadzemní část rostliny, tvořená polštářem nízkých (max. 5 cm) kmínků s růžicemi vejčitých, zelených až namodralých listů, o délce do 8 cm. Na koncích výhonů se objevují žluté, až 2 cm široké, samosprašné květy. Často je nabízena v podobě malých sukulentních bonsajů, pěstovaných přes léto venku, v zimě na světlém místě s teplotou kolem 15°C (2 barevné snímky).

Následují dva cestopisy. Jeden pojednává o mamiláriích, které rostou na severu Mexika v „Měděném kaňonu“ Sierra Tarahumare. Autor nejvíce pozornosti věnoval *Mammillaria lindsayi* a jejím varietám, *M. floresii* s tmavě karmínovými květy a parádním vytrněním, dále *M. hertrichiana* a *M. craigii*, která byla dlouhou dobu pokládána za ztracenou, a našel několik mamilárií, které snad dosud ještě nebyly objeveny a popsány. Zmiňuje se také o řadě jiných zde rostoucích kaktusech a sukulentech. Článek je vybaven 29 snímků krajiny a rostlin, především mamilárií. Autor druhého cestopisu již potřetí navštívil naleziště *Echinocereus fobeanus* při San Pedro de las Colonias, Coahuila, Mexiko. Popisuje nález *Ecer. metornii*, jednoho z nejmenších echinocereusů, který v době kdy nekvete je téměř k nenalezení. Velký, sytě růžový květ se žlutým jícnem, prašníky a zelenou bliznou však nelze ani mezi kameny přehlédnout.

MUDr. Vladimír Plesník

Drobničky

♣ Časopis *Kakteen und andere Sukkulente* je mezi německy hovořícími kaktusáři považován za nejlepší ze všech. Ročník 2003 obsahoval skoro 400 stran s 550 snímky vesměs vynikající kvality. Převažují články z cest po nalezištích, pak přehledy často pěstovaných, či módních rodů a druhů, méně časté a nepříliš kvalitní jsou statě s pěstitelskou tematikou. Téměř polovinu každého čísla zabírají spolkové zprávy Společností německých, rakouských a švýcarských kaktusářů, včetně informací o náplni schůzí, výstav, plánu akcí a nekrologů, spolu s inzeráty obchodníků s kaktusy a s potřebami pro pěstování kaktusů.

♣ Členský příspěvek DKG byl pro cizince na rok 2004 stanoven ve výši 40 € (cca 1200 Kč). Noví členové navíc platí poplatek za přijetí a podle státu, v němž bydlí, se také liší cena časopisu v důsledku odlišného poštovního.

♣ Roku 2003 vyšla nová publikace Dichta a Lüthyho „*Coryphantha*, *Kakteen aus Nordamerika*“, která údajně obsahuje nejnovější a nejkompletnější údaje o tomto rodu. Autoři jej rozdělili na 43 druhů a 11 poddruhů, každý druh je podrobně popsán a vyobrazen, v knize je také klíč k určování rodu i pokyny pro jeho pěstování. Na 272 stranách je 300 barevných fotografií, 22 barevných a 187 černobílých kreseb. Cena baťovská – 69,90 € (cca 2099 Kč).

♣ Knihkupectví a antikvariát J. Köpper z Wupertalu ohlašuje knižní novinky, mezi které patří také 1. díl ruské universální encyklopedie kaktusů, obsahující abecedně uspořádané rody od *Acanthocalycium* až po *Gymnocalycium*. Kniha v ruštině o 344 stranách a 1033 barevných snímcích stojí 48 €. V němčině vychází kniha *Kakteen-Enzyklopädie* od našich autorů Kunteho a Šubíka. Má 288 stran, 600 barevných snímků a obsahuje informace o kaktusech s přihlédnutím k jejich nalezištím, také o pěstování a hybridách. Nabídka je podle knihkupce zcela mimořádně výhodná!

♣ Známé firmy Uhlig *Kakteen* a *Kakteen-Haage* vydaly disketu *Kakteen 6.0* pro Windows. Obsahuje 2100 obrazů, k tomu informace v němčině o kaktusářství, popisy více než 7.300 kaktusů, asi 10.000 odkazů na kaktusářskou literaturu a 2100 snímků více než 900 rostlin. Cena je 69,90 € plus poštovné. Demoverze k nahlédnutí je také na internetové adrese www.kakteen-haage.de/downloads/kfwdemo.htm.

♣ Mexický časopis Crop. Research (2002, č.3, s.538-544) uveřejnil zajímavé informace o množení a kultivaci kaktusů (včetně ohrožených, vzácných a choulostivých druhů) ve vysokohorských údolích Mexika. Ověřovala se metoda výsevu, při níž byly výsevní misky uchovávány při teplotě 27-30°C a při nepřetržitém osvětlení (24 hod.). Většina druhů různých rodů kaktusů vykazovala za těchto podmínek dobrou klíčivost. Krátké období sucha po 10 až 15 dnech urychlilo růst semenáčků a tvorbu trnů. Autoři tvrdí, že ani u ohrožených druhů není třeba pomýšlet na meristémové množení ve zkumavce, protože u většiny z nich je možný úspěšný výsev.

MUDr. Vladimír Plesník

***Sulcorebutia arenacea* (Cárd.) Ritt.**

The National Cactus and Succulent Journal (GB) 16 (4): 81, 1961.

Syn.:

Rebutia arenacea Cárdenas, The Cact. And Succ. Journ. (U.S.) 23 (3): 94-95, 1951.

Z Bolívie pochází kytka z titulní stránky tohoto Ostníku, která byla svého času velmi vyhledávaná, ale i dnes ještě zdobí nejednu sbírku. Lokalita se nachází v department Cochabamba, provincie Ayopaya, blízko Tiquipaya, asi 10 až 15 km směrem k Santa Rosa, z výšky 2000 až 2500 m a na západ nebo severozápad od Monte Tunari mezi Quillacollo a Kami u silnice na Independentia. Výskyt *S. arenacea* zapadá do areálu rozšíření *S. breviflora*, *S. caineana*, *S. haseltonii*, se kterými je nejvíc příbuzná, dále *S. candiae*, *S. menesesii*, *S. muschii* a *S. glomeriseta*. Do stejného příbuzenského okruhu dále patří i poněkud geograficky vzdálená *S. cardenariana* a také *S. langeri*, nacházející se dokonce v sousedním departementu Santa Cruz. Rostliny ve sbírkách pocházejí v malé míře ze sběrů Cárdenase, hlavně však Rausche (WR 460) a Vasqueze.

V popisu se píše: stonky jednotlivé až vytvářející celé polštáře, hlavy zploštělé kulovité, 20-35 mm vysoké a 25-50 mm široké, žlutozelené s proláklým temenem. Žeber kolem 30, spirálovitě uspořádaných, rozložených do 3 mm širokých hrbolů. Areoly podlouhlé, pokryté hustou žlutavě bílou plstí, orientované šikmo k žebřím. Trny všechny okrajové, v šesti nebo sedmi párech, směřující do stran a po jednom na vrcholech areol, všechny štětinovitě a přitisknuté k tělu, asi 5 mm dlouhé, částečně propletené, pískově žlutě zbarvené. Květy vyrůstají ze spodní nebo střední části těla, trychtýřovité, 30 mm dlouhé a 30 mm široké v otevřeném stavu, zlatožluté. Semeník jen na bázi s plstí, jinak holý se širokými překrývajícími se červenohnědými šupinami. Květní trubka krátká, asi 3 mm dlouhá a 4 mm široká, mírně zahnutá. Vnějších okvětních lístků je málo a překrývají se, lopatkovité, 7 mm dlouhé, 3 mm široké, nahnědlé s červenou špičkou a světle zelenými okraji, výše položené až 15 mm dlouhé, lopatkovité nebo kopinaté, zlatožluté s nahnědlou špičkou. Vnitřní okvětní lístky jsou 13 mm dlouhé, špičaté, žlutooranžové. Tyčinky od dna trubky po bázi koruny, nitka zlatožlutá, prašník světle žlutý. Čnělka 15 mm dlouhá, světle žlutá, delší než tyčinky, s pěti bílými 3 mm dlouhými bliznovými laloky.

Sulkorebutia arenacea je v našich sbírkách zastoupena v celé své variační šíři. Rostliny se odlišují hlavně různou barvou epidermis a to od žlutozelené přes

šedozelenou až po různé odstíny hnědé, přičemž převažuje tmavší zbarvení. Také variabilita trnů je veliká. Jejich barva se mění od čistě bílé přes pískovou až po hnědou. Délka se pohybuje v rozmezí 2-5 mm. Rostliny se silnějšími trny tvoří přechod k *S. caineana*. Nejvíce se vyskytují rovné trny. Částečně zahnuté a propletené jsou vzácnější. U kulturních rostlin trn na horním vrcholu areoly chybí. *S. arenacea* v našich podmínkách roste soliterně, odnože dobrovolně nevytváří. Je to jeden z nejkrásněji otrněných druhů z rodu *Sulcorebutia*, který si zaslouží zcela naši pozornost a neměl by chybět v žádné sbírce. Nároky na pěstování se neliší od kultury ostatních druhů rodu. Množí se dobře semeny i odnožemi. LK

Z naší činnosti

Na poslední schůzku (5.6.) před prázdninami mezi nás zavítal vzácný host Mgr. Rudi Krajča z Brna, který představil svou cestu za uebelmanniemi do Brazílie v roce 2005. Sám o tom píše na internetu: „*Ve dnech 13.8. - 19.9. 2005 jsme se s přítelkyní Nadou ocitli v Brazílii (Minas Gerais). Cíl byl jasný: pěkný výlet a k tomu navštívit lokality rodu Uebelmannia. Kytičky jsme viděli, ale že zažijeme taková dobrodružství jsme věru nečekali...*“ Kdo byl na přednášce a slyšel jeho osobitý projev, zcela určitě si nenechá ujít seriál článků z jeho cesty, které můžete najít na jeho www stránkách na adrese: www.vzacnykytky.cz Najdete zde i spoustu pěkných fotografií. Kdo nemá připojení k internetu, mohl si zakoupit CD ROM o této cestě. Díky jeho postřehům jsme opět po dlouhé době viděli teplomilné kaktusy. Uebelmannie prošly v posledních letech novým zájmem, zvláště když bylo objeveno několik nových druhů. Děkujeme přednášejícímu za jeho zajímavé povídání, plné dobrodružných zážitků. Jako vždy proběhla na závěr tombola.

Zájezd 2006

V letošním roce proběhl zájezd do sbírek na jižní Moravu a do Vídně ve dnech 3. a 4. června 2006. Autobus po nabrání osob ve FM, Č.Těšíně a Ostravě byl zcela zaplněn, celkem 50 účastníků, z toho v Ostravě nastupovalo 20 členů. První sbírku si vymodlili pěstitelé sukulentů a to už po několikáté jsme navštívili sbírku pana Tomandla v Prostějově. I po několikáté návštěvě je zde stále co nakoupit, neboť manželé Tomandlovi stále obměňují nový sortiment. V Topolanech jsme navštívili sbírku Pana Kuchařika. Zde si přišli na své všichni, kteří chtěli nakoupit kvalitní semenáčky. Po obědě na Rohlence jsme odjeli do Brna a navštívili dvě sbírky nacházející se v Lišni blízko sebe. Pana Kundeliuse známe ještě z Fleischerova komunálu, dnes vede zahradnictví, jehož součástí je velká sbírka kaktusů. V hlavním skleníku byl prostřední parapet věnován sbírce, zatímco krajní dva parapety byly prodejní rostlinky. I zde se nacházelo spoustu zajímavých kaktusů a každý si nějaký odnášel do autobusu. Poslední sbírka pana Metely potěšila především pěstitelé jihoamerických lobivií, sulkorebutcií, rebucií, mediolobivií apod. Pestrá paleta barev kvetoucích kaktusů všechny učarovala. I zde byly některé rostlinky na prodej. Kdo nenakoupil tady, tak druhý den ve Vídni už toho moc nenakoupil, do Vídně jsme se jeli především podívat do známých sbírek.

Po ubytování v Pasohlávkách jsme brzy ráno vyrazili směr Vídeň, kde nás už na smluveném místě očekávali manželé Baumgartnerovi, kteří nám celodenní program perfektně zorganizovali. Druhým skvělým pomocníkem byl pan Procházka, který u Vídně pracoval mnoho let, takže znal dobrý průjezd městem, ale také zprostředkoval potřebný překlad. Asi 15 km za Vídní v malé vesničce Dornbach jsou dvě velké sbírky hned vedle sebe. První sbírka manželů Richarda a Franzisky Wolfových je známá a nádherná kolekce se spoustou zajímavých kaktusů. Pan Wolf je vyhlášený pěstitel echinocereusů a jeho manželka především mamiláriemi. U nás je dobře známý, neboť už měl přednášku v Ostravě-Porubě a asi před deseti lety i na Pobeskydí. Přislíbil také, že by si přednášku na Pobeskydí v příštím roce zopakoval. Sousední sbírku mají manželé Friedrich a Lili Hüttelovi, kde se nachází kromě kaktusů i spousta krásných sukulentů. Při této návštěvě se dalo procházet z jedné sbírky do druhé, bohužel zrovna zde se spustil drobný deštěk, který však až tak nikomu nevadil. Při zpáteční cestě nás pan Baumgartner zavedl do sbírky pana Rausche. Ve sbírce „kaktusářské legendy“ jsme byli autobusem už podruhé (já už potřetí, jednou jsem zde přivezl polské kaktusáře). Přijeli jsme v pravou dobu, když zrovna kvetla velká většina lobivií, mediolobivií, sulek apod. Poslední návštěvu sbírky si nechali pro sebe manželé Baumgartnerovi, i zde už jsme byli. Velký skleník se spoustou kytek, byl nedávno opraven. Kdo se pozorně díval, určitě mu neunikla keramická upomínka na krbu z Pobeskydí 1998. Rakouští přátelé nás všude mile přivítali a pohostili, avšak u Baumgartnerů vše vyvrcholilo opékáním klobásek a ochutnáváním velmi dobrých specialit. Někteří naši kaktusáři neodolali a v Rakousku si také kupovali kaktusy – samozřejmě za eura. Účastníkům se program zájezdu velmi líbil, a já mohu jen poděkovat všem, kdo nás přijal a postaral se o perfektně připravené návštěvy sbírek – panu Procházkovi, ale především manželům Baumgartnerovým. V příštím roce bude zájezd pravděpodobně někde dále do Čech a také asi na tři dny, přesnější informace až v příštím roce.

Lumír Král

Pobeskydí 2006

KK Frýdek - Místek a KK v Ostravě uspořádali ve dnech 23. - 25.6.2006 - 13. ročník mezinárodního symposia KAKTUSY V POBESKYDÍ 2006 v Čeladné – Podolánky, na hotelu Srdce Beskyd, který se nachází uprostřed lesů, vysoko v horách, v krásné chráněné krajinné oblasti, v malebném údolí Čeladenky, mezi Smrkem (1276 m.n.m.) a Kněhyní (1257 m.n.m.). Místo je vhodné i pro podnikatele, neboť zde nefunguje ani jeden telefonní operátor a můžete se plně věnovat kaktusářským akcím. V pátek večer proběhlo přátelské posezení u ohně s country muzikou, opékanými speciality a pivem zdarma, které se protáhlo do pozdních nočních hodin. V sobotu dopoledne si účastníci mohli zakoupit přebytky rostlin známých pěstitelů, literatury apod. Odborný program přednesli po uvítání a organizačních záležitostech od 9. do 18. hodin (mimo přestávku na oběd mezi 13.-14. hodinou), přední naši i zahraniční přednášející, kteří byli za své úsilí odměněni pěknou keramikou s kaktusářskou tematikou.

Dopolední přednášky:

Ernst Holzeis (Rakousko) – Baja California křížem krážem

Tomáš Kulhánek – Argentina 1.část

Jaroslav Bohata – Rod *Lophophora*

Ludwig Bercht (Holandsko) – Nový Zéland

Ivo Židek – rostliny Madagaskaru

				
Ernst Holzeis	Tomáš Kulhánek	Jaroslav Bohata	Ludwig Bercht	Ivo Židek
				
Wolfgang Papsch	Jaroslav Záhora	Andrzej Mucha	Jaromír Chvastek	Lumír Král

Odpolední přednášky:

Wolfgang Papsch (Rakousko) – gymnokalycia východní Argentiny

Jaroslav Záhora – okruh *Efsc.* a rozlišení vstavačů na Srdci Beskyd

Andrzej Mucha (Polsko) – Parodie z Bolívie a Argentiny

Jaromír Chvastek – krásy Dubaje

Ludwig Bercht (Holandsko) – kaktusy Bolívie
Lumír Král – Norsko země trolů 2005
Tomáš Kulhánek - Argentina 2. část

Večerní posezení se protáhlo dlouho do noci. V neděli po snídani se účastníci rozjeli po domluvených okolních sbírkách. Krásné počasí přilákalo mnoho zájemců a tak už v pátek večer se ubytovalo jednou tolik lidí než loni. Celkem se přijelo do hor pobavit a poslechnout si pěkné přednášky asi 150, většinou známých kaktusářských osobností. O kvalitní překlad zahraničních hostů se postarali Dagi Baumgartnerová a Jaroslav Záhora, kterým tímto ještě jednou děkujeme. Poděkování patří i organizátorům a všem účastníkům, kterým se letošní setkání kaktusářů Pobeskydí 2006 na Srdci Beskyd líbilo. Všichni účastníci obdrželi na památku drobné upomínkové předměty. V neděli se rozjeli přátelé do okolních sbírek a následně do svých domovů. Známi gymnofilové p. Bercht, Hold, Papsch, Procházka a další navštívili sbírku p. Lukašika, z které si odvezli několik pěkných rostlin. Všechny zájemce srdečně zveme na příští rok.

Zleva nahoře: p. Procházka, Lukašik, Kuchařik, Bercht, Hold, Doubrava, Papsch, dole: Procházková, Král a Kulhánek

Další fotografie z 13. setkání kaktusářů Pobeskydí 2006 si můžete prohlédnout na internetové adrese: www.kaktus.rajce.net LK

PS. – Na uvedené www adrese lze najít i další fotografie s kaktusářskou tematikou. Jednou z nich je např. setkání gymnofilů konané v Praze, o němž je napsáno v následujícím příspěvku.

OSTNÍK – 2006

Setkání gymnofilů v Praze 2006

Poslední víkend v srpnu (25.-27.8.2006) proběhlo v Praze setkání gymnofilů, za široké účasti našich i zahraničních účastníků. Tentokrát můžeme setkání opravdu nazvat jako mezinárodní, neboť přijeli gymnofilové nejen z Rakouska, kteří zde mají už tradičně přednášky, ale přijeli další hosté z Polska, Holandska, Itálie či Ruska. Účastníci se sjížděli už v pátek odpoledne na místo ubytování v Domově mládeže a odtud se přesunuli na večerní posezení v restauraci „U Jaurisů“, kde se uskutečnily dvě přednášky zaměřené na rod *Frailea*. První přednášku měl známý propagátor tohoto rodu pan Lubomír Berka z Prahy a po něm přednášel pan Ludwig Bercht. Sobotní program proběhl v domově Sue Ryder, kde bylo zajištěno i stravování. Všechny tři místa byla blízko sebe, vzdáleny asi do 200 metrů.

Setkání zahájil předseda gymnofilů Jaroslav Procházka z Brna, následoval hlavní organizátor Jiří Vařečka z Prahy a tradičně přišel tuto akci pozdravit předseda Pražského Klubu – Ing. Ivan Běták. Pak už se dostali ke slovu první přednášející: Ing. Tomáš Kulhánek z Brna představil svou letošní cestu po Argentině. Druhou dopolední přednášku přednesl Helmut Amerhauser z Rakouska. Po obědě se ujal slova Gert Neuhuber z Rakouska, po něm Ludwig Bercht z Holandska, Jiří Vítek prezentoval nový CD ROM o rodu *Gymnocalycium*, Martin Tvrdík pohovořil o své cestě po Bolivii, Argentině a Čile, závěr patřil jedinému druhu – *Gymnocalycium monvillei*, o kterém zaslíbeně hovořil Ing. Václav Jiránek. Po zakončení akce nechybělo další posezení v restauraci „U Jaurisů“.

Organizátoři setkání gymnofilů v Praze 2006 – př. Jiří Vařečka a Jaroslav Procházka

V neděli ráno nechyběla tradiční „vyprošťovací“ česnečka u Jirky Vařečky a samozřejmě prohlídka jeho sbírky. Odtud se mohli účastníci podívat do dalších sbírek, které se nachází blízko sebe, a to pana Záruby a Ing. Jiráňka. Několik zájemců se pak přesunulo na druhý konec Prahy, do další sbírky př. Studenovského. Jestliže první tři sbírky byly specializovány na gymna nebo mamilárie, zde se mohlo oko potěšit i dalšími druhy kaktusů. Ojedinelá je kaktusová skalka, která nemá chybu. Všechny kaktusy zde rostou volně celý rok a jsou vhodně doplněny dřevinami a skalničkami. Od poslední návštěvy před šesti léty, kdy zde bylo setkání gymnofilů, některé opuncie (např. *Op. imbricata*) trochu povyroستly, takže vypadají jako nějaké keře a dnes dosahují výšky až 1,5 metru. I zatvrzelí gymnofilové si odsud odnášeli pěkné rostlinky.

kaktusáři z Polska

mezinárodní trojka z Itálie, Holandska a Rakouska

Jaroslav Procházka a kaktusáři z Holandska,

Viktor Gapon z Ruska a Gert Neuhuber z Rakouska

Jiří Vochozka a Ivan Milt

Lubomír Berka a Václav Jiránek

Na závěr lze jen konstatovat, že každé setkání gymnofilů si u nás získává stále lepší pověst a zúčastňuje se ho stále více milovníků tohoto rodu nejen od nás, ale i ze zahraničí. Jen gymnofilům z Ostravy jakoby došel dech, neboť přijeli jen dva. Poděkování za pěkně strávený víkend v kruhu přátel gymnokalycií patří Spolku pěstitelů kaktusů a sukulentů v Praze, ale především jeho hlavnímu organizátorovi panu Jiřímu Vařečkovi, který se o nás staral jako o vlastní. Díky!
Lumír Král

Červen a prázdniny u pana Krále

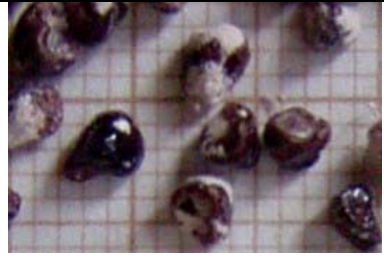

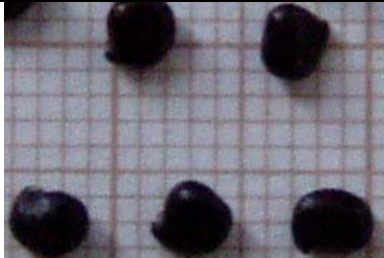

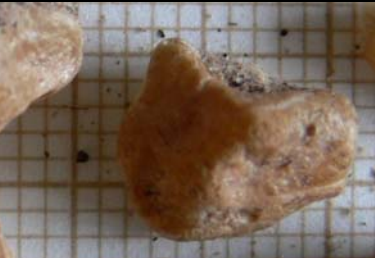
Červen je vůbec nejhezčí měsíc pro kaktusáře, kdy kvete nejvíce druhů. Bylo to poznat i letos, kdy se v záplavě květů objevili i druhy, které mi ještě předtím nekvetly. Možná to bylo i tím, že jsem je předtím neměl. Však to znáte, jedete někam na zájezd, řeknete si, že už nic nebudete kupovat, ale vracíte se plnými taškami kaktusů. Bylo tomu tak i letos, když jsme se vrátili ze zájezdu na Brněnsko a do Rakouska, který proběhl začátkem června. Poté už se vše točilo kolem přípravy setkání kaktusářů v Beskydech. Nakonec vše dopadlo velmi dobře. Možná díky krásnému počasí, přijelo na Srdce Beskyd skoro jednou tolik lidí než loni.

kaktusy zblízka - poznáte poupatá těchto druhů?

Vlastně už od té doby byl i celý červenec nadnormálně horký. Kaktusy zastavily růst a dokonce přestaly kvést. Bylo dlouhé období, kdy ve skleníku nekvetl ani jeden kaktus. Stačilo aby se začátkem srpna ochladilo a hned to bylo poznat. Kaktusy opět začaly kvést i když už ne v takové síle jako v červnu, říká se tomu druhá vlna. V polovině srpna jsme se jeli ohřát do Chorvatska, kde jsme se kochali flórou jižní Evropy. Po příjezdu domů jsem odjížděl druhý den do Prahy na setkání gymnofilů. Konec srpna byl poměrně chladný s častým deštěm. Kaktusy postupně dokvétaly stále dalšími květy, všechno co kvete - fotím. Podíváme se na focení blíže.

Dříve než se semena vysejí, je dobré je dokumentovat. Před léty se sepsal seznam vysévaných druhů, dnes k němu můžeme přidat i jejich fotografie. Uložené obrázky v počítači se dají zvětšit a je hned vidět rozdíl u jednotlivých druhů. Představuji alespoň malou ukázkou fotografovaných semen i když asi na této stránce rozdíly u příbuzných druhů nebudou tak patrné, rozdíly v rodech však lze dobře rozeznat.

		
<i>Turbinicarpus alonsoi</i> Adjuntos, GM O24	<i>Turbinicarpus bonatzii</i> Cerritos, SLP	<i>Turbinicarpus laui</i> (typ) Buena Vista, SLP
		
<i>Turbinicarpus lophophoroides</i> Rancho La Chiripa, MZ 724	<i>Turbinicarpus pseudomacrochele</i> (Bunček)	<i>Gymnocactus ysabelae</i> Tula, Tamaulipas
		
<i>Astrophytum asterias</i>	<i>Astrophytum capricorne minor</i>	<i>Astrophytum myriostigma</i>
		
<i>Astrophytum niveum</i>	<i>Astrophytum ornatum</i>	<i>Austrocactus coxii</i>
		
<i>Maihuenia poeppigii</i>	<i>Tephrocactus geometricus</i>	<i>Maihuneopsis</i> sp.

Na první pohled jsou vidět rozdíly ve velikosti semen mezi rody. Největší semena mají opunciovité druhy. Nejmenší semena na této stránce jsou semena turbinikarpusů. Jsou však ještě menší semínka, např. parodií či aztekia, které se velmi špatně fotografují, ale při trochu trpělivosti se vše zvládne. I u jednotlivých rodů mohou mít semena různou velikost. Pozorovat to můžete zde např. u rodu *Turbinicarpus*, kde *Turb. alonsoi* má semínka nejmenší, naproti tomu *Turb. pseudomacrole* má semínka největší. Obrázky sice nemají kvalitu jako REM snímky, ale pro naši potřebu zcela postačí. Abych docílil dobrých snímků, nafotím semínka na největší rozlišení a potom v počítači oříznu obrázek přibližně na stejný rozměr 3x2 cm, aby bylo na první pohled vidět jejich rozdíl ve velikosti. Semínka jsou nafocena na milimetrovém papíře, takže poměr velikosti je u všech druhů stejný.

Další zajímavé výřezy fotografií kaktusů lze udělat v průběhu celého roku. Můžeme fotografovat vývoj pupat, detaily květů, trnů apod. Už jste poznali výše uvedené pupata kaktusů? Tak se na ně podívejte (zleva): *Notocactus crassigibbus*, *Matucana haynei*, *Thelocactus conothelos*, *Mammillaria candida*, *Tephrocactus dactyliferus* či *Epiphyllum* hybr.

Pro ty, kteří si chtějí procvičit paměť, tu mám další ukázkou několika kaktusů, tentokrát výřezy plodů. Poznáte na 10 obrázcích o jaké druhy se jedná? Odpověď najdete v příštím čísle *Ostníku*.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Nabídka, poptávka

--- Prodám 18. ročníků informátora ostravských kaktusářů OSTNÍK, a to ročníky 1971, 72, 73,74, 75, 76, 77, 78, 79, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91 a 92.

František Úředníček, Krasnoarmějčů 25, 700 30 Ostrava-Zábřeh. Tel.: 596 746 935.

--- Prodám velké kusy kvetoucích feroaktusů ze své sbírky. Rostliny jsou asi 50 let staré. Informace: Rudolf Polok, Třemešná ve Slezsku, tel.: 607 665 965.

--- Pan M. Rozínek ze Dvora Králové nad Labem nabízí vyráběné jmenovky různých velikostí. Vyrobeny jsou z tvrzeného PS (HPS) o sílách 0,4 a 0,5 mm, oboustranně matné. U větších velikostí je možné použít materiál 0,75-0,8 mm, ale je z jedné strany matnější a z druhé hladký. K tomuto materiálu může nabídnout i popisovač k tomuto účelu určený (pro zahrádkáře a pěstitele). Velikosti od 4 cm do 10 cm, šířky od 0,7 do 1,5 cm u závěsných., a závěsné o délce 12 cm. Ceny jmenovek se pohybují od 4,- do 15,- Kč/50 ks, průměrná cena jedné jmenovky je 0,15 - 0,20 Kč. Více se dozvíte také na našich stránkách: www.jmenovky.wz.cz, E-mail: michal.rozinek@seznam.cz nebo centrum.cz, Telefon: 499 622 763.

Informace

--- **8.-15.9.2006** proběhne ve sklenících Botanické zahrady přírodovědecké fakulty MU Brno (roh ulic Veveří a Kotlářská) **prodejní výstava sukulentních rostlin a tilandsií** od 9.00 do 17.30 hodin. Široký výběr sukulentních rostlin vystavují ve spolupráci s Botanickou zahradou přední specializovaní pěstitelé. Informace: Atomandl@seznam.cz

--- **16. 9. 2006 - VII. ročník PLZEŇSKÉ KAKTUSÁŘSKÉ KOLOKVIUM.** Přihlášky, rezervace prodejních stolů a ubytování: Ing. Petr Česal, e-mail: cesal@seznam.cz

--- **30. 9. 2006 - ZAMYKÁNÍ SEZÓN V CHRUDIMI.** Tradiční setkání kaktusářů z celé republiky a okolních zemí, od 8 hodin budou otevřeny skleníky u Pavlíčků - 10% sleva na rostliny, občerstvení. Dopoledne začíná burza rostlin od 10 do 14 hod. v sále jídelny bývalé Transporty. Odpolední program od 14.30 hod s šesti mini přednáškami v sále městského kina. Večer od 19 hod. Country bál v restauraci Na Borzně. Ubytování z pátku na sobotu a ze soboty na neděli zajištěno v dostatečné kapacitě v internátu průmyslovky. Informace Pavel Pavlíček, Gorkého 886, 537 01 Chrudim, tel. 469 688 366

--- Podle slov prezidenta SČSPK Ing. Ivana Bětáka vydá Česká pošta první české známky s kaktusovou tematikou 13. září 2006. Při této příležitosti se budou případným zájemcům podepisovat autoři těchto návrhů. Bližší informace: Ing. Běták.

--- Schůzky pěstitelů kaktusů a jiných sukulentů s promítáním diapozitivů a přednáškou se konají **každé první pondělí v měsíci** (mimo letních prázdnin) od 17.hodin na ubytovně ČD v sadu B.Němcové. Přijďte mezi nás.

--- Internetové stránky Frýdeckého Klubu kaktusářů lze najít na adrese: www.kaktus.kuduk.cz

--- Internetové stránky Pavla Kloudy z Poruby: www.cmail.cz/klouda/kaktusy/index.htm

--- Internetové stránky našeho Klubu: <http://www.gardening.cz/ostnik>

--- Internetový fotoalbum Lumíra Krále, kde jsou i kaktusy: www.kaktus.rajce.net

--- Informace týkající se činnosti Klubu kaktusářů v Ostravě i příspěvky do Ostníku zasílejte na adresu předsedy: lumir.kral@iol.cz

Adresy autorů:

Král Lumír, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 723 274 571.

MUDr. Plesník Vladimír, Nezvalovo nám. 846, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 596 910 790.

OBSAH – ZÁŘÍ 2006

Z literatury	102
Drobničky	104
Sulcorebutia arenacea (Cárd.) Ritt.	105
Z naší činnosti	106
Zájezd 2006	106
Pobeskydí 2006	108
Setkání gymnofilů v Praze 2006	110
Červen a prázdniny u pana Krále	112
Nabídka, poptávka	115
Informace	116

OSTNÍK

Vydavatel: Klub kaktusářů v Ostravě, září 2006

Šéfredaktor: Lumír Král, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 723 274 571.

Objednávky a distribuce: Ing. Skoumal Vladimír, M.Bayera 6038, 708 00 O.-Poruba, tel: 596951955.

OSTNÍK – 2006

Ostník

Časopis Klubu kaktusářů v Ostravě

Číslo 353.
Ročník 35.
Říjen 2006

Ariocarpus fissuratus (Engelm.) K.Schum., Nat. Pflanzenfam. 3, 6a:15, 9 (1891).

Z literatury

Kakteen und andere Sukkulente č. 1 / 2004

Nejkrásnější květy mají lobivie, ale jejich vadou je jen krátké trvání. Zato velké květy *Echinocereus* vydrží otevřené až týden, postupně se mírně zvětšují, někdy i odstín barvy. Na titulním snímku je kvetoucí ***Echinocereus pectinatus subsp. ctenoides***. Mimo typicky zelené blizny je zelený také jícen květu. Barva korunních plátků se od středu mění ve žlutou, oranžovou, na špičkách sytě oranžovo červenou s výrazným červeným středním pruhem.

Málokdo se specializuje na pěstování opuncí, tefrokaktusů a příbuzných rodů. Gilmer a Thomas píše o téměř neznámé rostlině – ***Puna bonnieae***, patřící také do čeledi opunciovitých. Vůbec rod *Puna*, popsáný teprve roku 1982, má zvláštní historii. Nověji do něj zařadili druh dříve popsáný jako *Tephrocactus subterraneus*, považovaný za „rebutii mezi opuncemi“ pro růst v malých, kompaktních skupinách a velký počet květů. Do rodu *Puna* byla také zařazena rostlina známější jako *Cylindropuntia clavaroides* („ruka negra“). *Puna bonnieae* (název je odvozen od jména nálezkyň) tvoří malé skupinky o průměru do 15 cm, tvořené maximálně dvoucentimetrovými ploše kulovitými hlavičkami. Nevysoké hrboly pokrývá pokožka šedozelené barvy, nabíhající dohněda. Z areoly roste cca 20 přiléhavých, paprscitě rozložených, krátkých (do 4 mm) trnů, růžové až hnědavé barvy. Krásný květ je poměrně velký (3-4 cm), růžovobílé barvy s tmavším růžovým středním pruhem. Kaktus má velký řepovitý kořen, potřebuje hluboký květináč a substrát, složený ze 2/3 minerální a 1/3 humusovité složky. Chránit před úpalem a přímým sluncem, v zimě naprosté sucho, teplota kolem 0°C. Roste pomalu, nevyžaduje větší prostor, vhodný do dobře větraných skleniček (6 snímků).

Oblíbený rod ***Haworthia*** zahrnuje až extrémně odlišné druhy, u nichž by nezasvěcený těžko hledal příbuznost. Většinu z uznávaných 68 druhů lze u nás pěstovat ve skleníku a ve stejných podmínkách, jako jiné sukulenty. Jedinou výjimkou je potřeba mírně osvětleného místa, bez letního úpalu. V Jižní Africe, odkud pocházejí, rostou většinou ve stínu jiných rostlin, nebo na částečně zastíněných lokalitách. Přemíra slunečního svitu škodí vzhledu rostliny a některé druhy dokonce se spálí. Nepomůže bohatší závlivka, protože hrozí ztráta kořenů. Množí se čtyřmi způsoby: odnožemi, podzemními výhony-stolony, zakořeněním řízků listů a výsevem. Semena bývají nabízena jen málokdy, jejich nevýhodou je krátká doba klíčivosti (jen několik týdnů). Podle morfologie listů byl rod rozdělen na tři podrody:

Podrod ***Haworthia*** Haworth má listy, které mají na průřezu trojúhelníkovitý tvar. Podrod ***Hexangulares*** má šestiúhelníkovitý tvar průřezu květů.

Podrod ***Robustipedunculares*** má mimořádně robustní květy a semeníky.

Všechny druhy haworcií jsou silně variabilní. Na každém kopci lze najít „nový“ druh, čehož využívají jak obchodníci, tak psavci, toužící zvěčnit své jméno při popisu rostlin. Z více než 400 popsáných „druhů“ je asi 68 skutečných druhů a asi tucet variet. Nechybí ani umělé či přírodní hybridy haworcií. Tomuto rodu byly v posledních letech věnovány dvě obsáhlé monografie (Breuer 1998 a Pilbeam 1983), jeho taxonomické zpracování napsali Scott (1985), nebo Bayer (1999). Čtenář asi nejvíce uvítá 21 snímků, sice menšího formátu, ale kvalitních. Zachycují ty nejkrásnější, nebo nejodlišnější druhy haworcií. Již tyto snímky musí u milovníka přírody vzbudit touhu aspoň některé z nich mít ve vlastní sbírce.

Silně kritický je článek s titulkem „Poznámky k některým novým popisům od Josefa Haldy“. Píše se v něm, že před několika lety překvapil kaktusáře záplavou nových popisů a rekombinací, které byly většinou publikovány v jím vydávaném časopise „Acta Musei Richnoviensis Sect. Natur“. Překladatel nemá tolik znalostí a možností, aby posoudil kdo je blíže pravdě. Omezím se proto jen na uvedení zpochybňovaných názvů: ***Sulcorebutia hertusii***, ***Scr. tarabucoensis subsp. hertusii***, ***Scr. veronikae***, ***Scr. jarmilae*** a ***Scr. odehnalii***. Jeho autoři (Gertel a Wahl) připojili k článku šest snímků a řadu odkazů na literaturu a mínění jiných znalců sulcorebucí.

Sulcorebutia vasqueziana (podle jména bolivijského sběrače kaktusů - R. Vasqueze). Má řadu synonym, včetně kuriosního *Weingartia saxatilis* F. Brandt. Drobné (15 x 20 mm) tělo nasedá na řepovitý kořen. Naroubované kusy však dosahují větších rozměrů a odnožují. Tmavě zelená barva pokožky se mění na slunci v tmavě fialovou. Až 13 žeber člení hrboly, mající areoly s nažloutlou plstí. Krajní trny v počtu 10-18 jsou až 15 mm dlouhé, prohnuté, odstávají od těla a jsou navzájem propletené, barvy zlatožluté, u báze silnější a červené. Střední trny nemá. Květ až 35 mm dlouhý, okvětní plátky fialově růžové až červené, někdy v jícnu bílé nebo žluté. V době růstu vyžaduje slunné, dobře větrané místo, nejlépe v pařeništi. Ve stínu je vytrnění slabší a tělo se deformuje. Pravidelná zálivka s občasným přihnojením. V zimě světlo, sucho a chladno (snáší i teploty kolem 0°C). Minerální, propustný substrát s malým přídávkem humusu, lehce kyselý. Roubování je zbytečné. Značně proměnlivý vzhled vedl k popisu čtyř poddruhů (ssp. *vasquesiana*, *alba*, *chatajillensis*, *losenickyana*).

Thelocactus heterochromus (= různobarevné trny), byl prvně popsán jako *Echinocactus* již r.1896. Má stlačeně kulovité tělo o Ø 6-15 cm a výšce 4-7 cm, se šedo až modrozelenou nelesklou pokožkou. Žebra sestávají z velkých, okrouhlých hrbolů, nesoucích nápadně velké, oválné areoly přecházející v podobě žlábků až do poloviny horní stěny hrbolu. Mladé trny jsou tmavě červené, později bílé až žluté s načervenalými příčnými kroužky. Staré trny jsou černočervené, u báze světlejší. Zpravidla má jeden střední, silný, 2-4 cm dlouhý, odstávající střední trn. Krajních bývá 6-9, jsou 16-28 mm dlouhé, silné, paprscitě odstávající od areoly. Horní bývá často plochý a přihnutý k tělu. Voňavé květy o Ø až 10 cm a délce až 5,5 cm se objevují v létě. Korunní plátky jsou hedvábně lesklé, fialovo-oranžové barvy (magenta), s tmavším středním pruhem a světlejšími okraji. Blizna žlutá až červená. Roste ve státech Chihuahua a Durango (Mexiko) na vápencových skalách v nadmořské výšce 1200-1400 metrů. Výsev je složitější, dospělé kusy potřebují hodně slunce a tepla, což vede k zarudnutí pokožky a silnému vytrnění. V zimě sucho a teploty kolem 10°C. Aby se zabránilo přebujelému růstu je užitečné pěstovat tento druh v chudším minerálním substrátu a hnojit jen velmi málo (barevný snímek kvetoucí rostliny).

Na deseti snímcích je představena obrovská variabilita barvy květů ***Echinopsis candicans***, která roste na obrovském území pěti argentinských provincií. Tomu odpovídají odlišnosti jak v barvě a velikosti květů, tak těla a vytrnění. Existují také přírodní hybridy s rody, do kterých byla od prvního popisu v roce 1835 postupně zařazována (*Cereus*, *Echinocereus*, *Echinocactus*, *Trichocereus*), což vysvětluje nomenklaturní zmatky. Podle současných poznatků však patří nepochybně do rodu *Echinopsis*. Autoři několikrát navštívili řadu lokalit, kde se tato rostlina vyskytuje. Na nich převládají jednotlivé barevné formy s květem sytě oranžovým, žloutkově žlutým, karmínovým, růžovým, zářivě šarlatovým, bílým atd. Květy mají

větší počet korunních plátků někdy s výrazným středním pruhem, obvykle mají tmavší jícen. Několik lokalit je těžce ohroženo výstavbou cest a pastevectvím.

Ostrov Curaçao, ležící v Karibském moři při severním pobřeží Venezuely, bývá spolu s většinou nepojmenovanými okolními ostrůvky někdy pokládán za „pravlast“ rodu *Melocactus*. Již r. 1897 bylo zde objeveno a popsáno 19 druhů melokaktusů, později ale zařazených do jediného druhu *Melocactus macracanthus*. Je to druh s mimořádnou variabilitou v počtu, uspořádání a barvě trnů, v počtu žeber, tvaru těla i cefálie. Dodnes není jasné, co je varietou a co samostatným druhem. ***Melocactus citrispinus*** je neplatně popsáný druh, který byl nalezen na vápencových útesech, vyznačujících se suchem a horkem. Liší se od jiných nápadně širokým cefálie, zakrývajícím celé temeno rostliny jako čepice ze světle červených štětín (3 barevné snímky).

Seriál doporučených kaktusů a sukulentů tentokrát zahrnuje: ***Mammillaria rekoii* subsp. *leptacantha*** (roste ve státě Oaxaca, Mexiko. Vyniká hustou spleť silných a dlouhých trnů, obklopující celé tělo rostliny. Okolo temene vyrůstá věnec karmínových květů s dlouhou květní trubkou. Potřebuje čistě minerální substrát, výsluní a v létě opakovanou zálivku. V zimě chladno a sucho); ***Turbinicarpus laui*** (poměrně nový, roku 1975 popsáný druh. Od jiných turbinikarpusů se liší kulovitým, neodnožujícím tělem, světlými trny a bohatou vlnou v temeni. Nejlépe roste v čistě minerálním substrátu při opatrné zálivce a ochraně před trvalou vlhkostí kořenů. Snáší po celý rok výsluní pod sklem. Zimovat chladně a suše. Výsev vede do několika málo let k získání květoschopných rostlin); ***Aloe squarrosa*** (dorůstá max. 20 cm výšky, od báze odnožuje, listy mají bílé skvrny a příčné pruhy, ztlustělé okraje jsou vybaveny silnými zoubky. Roste na ostrově Sokotra, u nás nejlépe v písčitém substrátu, kde brzo tvoří větší trsy výhonů. Snáší plné slunce, při opakované bohatší zálivce může být v létě i venku. Na zimu do sucha a chladna. Snadno se množí z jara oddělením odnoží).

Vzpomínka na Augusta Weberbauera (1871-1948) obsahuje málo známé životopisné údaje o tomto pruském botanikovi, který se zasloužil o studium kaktusů, rostoucích v Peru. Po něm je pojmenován rod *Weberbauerocereus*, nebo *Matucana weberbaueri*. Ibero-americký institut v Berlíně dostal od univerzity v Limě vzácný dar v podobě originálů deníků, cestovních zpráv a itinerářů, katalogů a fotografií rostlin z Weberbauerovy pozůstalosti.

MUDr. Vladimír Plesník

Drobničky

♣ Návod k samovýrobě krystalní nebo monstrózní formy kaktusů popisuje A. Daul takto: „Vegetační střed v růstové zóně se nařízne a do řezné ranky se vloží třeba dřevěné párátko na dobu než se rána zhojí. Buď pak naroste krystáta, nebo monstrum, nebo také nic.“ Nepochybně má autor návod pravdu.

♣ Madagaskar je čtvrtým největším ostrovem světa. Roste tam, nebo žije řada endemitních druhů rostlin a zvířat, která představují 80% všeho živého na ostrově. Nejnovější informace jsou soustředěny v časopise Sukkulentenwelt č. 8 / 2003, který vydává Förderverein Sukkulenten-Sammlung Zürich (Naučná společnost ženevské sbírky sukulentů).

MUDr. Vladimír Plesník

Rod *Ariocarpus* Scheidweiler

Bull. Acad. Sci. Brux. 5: 491 (1838).

Syn.:

Anhalonium Lemaire, Cact. Gen. Nov. Sp. 1, (1839)

Pelecyphora Ehrenberg, Bot. Zeit. 1:737 (1843)

Mammillaria Haworth, subg. *Anhalonium* (Lem.) Engler in Emory, Cact. Bound. 17, P1. 16 (1859)

Stromatocactus Karw. ex Ruempl., Handbuch der Kaktenkunde, 229 (1886)

Strombocactus Britton et Rose, Cactaceae 3:106 (1922)

Roseocactus A. Berger, J. Wash. Acad. Sci. 15:45 (1925)

Obregonia Frič, Život v přírodě 29:14 (1925)

Encephalocarpus Berger, Kakteen 332 z91 (1929)

Neogomesia Castañeda, Cact. Succ. J. Amer. 13:98 (1941)

Neogomezia F. Buxbaum (1963)

O rodu *Ariocarpus* už toho bylo napsáno mnoho a ještě toho hodně napsáno bude. Je to jeden nejhezčích skvostů v přírodě i ve sbírkách, které vykvétají především až na podzim. Jsou to rarity, které zdobí sbírku i když právě nekvetou. Každý pěstitel kaktusů alespoň několik těchto rostlin ve sbírce má. Ariokarpusy se vyskytují většinou ve středním a severním Mexiku, (Chihuahua, Coahuila, Durango, San Luis Potosí, Zacatecas, Nuevo Leon, Tamaulipas, Queretaro, Aguascalientes a Guanajuato) a areál výskytu zasahuje do Texasu v USA.

První rostliny tohoto rodu objevil v roce 1838 ředitel botanické zahrady v Bruselu H. G. Galeotti v tehdejší mexické provincii San Luis Potosí. Ještě téhož roku jej popisuje M. J. Scheidweiler, profesor botaniky na zahradnické škole v Gentu jako nový rod *Ariocarpus* s jediným druhem *Ariocarpus retusus*, který byl rovněž později prohlášen za typovou rostlinu rodu. Latinský rodový název je řeckého původu a je složen ze dvou základů – Aria (podle plodu jeřábu - Sorbus, sekce Aria) a Karpos (podobnost plodů - karpos). Během dalších roků bylo popsáno hned několik nových druhů. I posledních letech se objevují stále nové popisy, proto rod *Ariocarpus* prošel několika revizemi. První zásadní rozdělení rodu zavedl Berger (1925), když jej rozdělil na dva rody s popisem nového rodu *Roseocactus*. Roku 1941 zavádí M. Castañeda nový rod *Neogomesia*. F. Buxbaum zařadil ariokarpusy do linie *Strombocacti*, kde jsou nejbližší příbuzné s rody *Lophophora*, *Obregonia* a *Pelecyphora*. V letech 1960-1965 shrnuje E. F. Anderson výsledky svých polních i laboratorních studií do revize rodu *Ariocarpus*, ve které jasně prokazuje neoprávněnost rodů *Roseocactus* a *Neogomesia*.

Ariocarpus trigonus K.Schum.

Ariocarpus retusus Scheidw.

Rostliny jsou obvykle jednotlivé, 20-200 mm široké, podzemní část řepovitého tvaru s větvenými silnými kořeny, nadzemní část zploštělá nebo zploštěle kulovitá s plochým nebo okrouhlým temenem, rozložená do spirálovitě uspořádaných bradavek, bradavky tuhé, silné, více méně trojúhelníkovitého tvaru, na horní straně ploché nebo okrouhlé, na spodní straně kýlovité, areola většinou rozdělena na trnitou a květní část, spojené někde středovou vlnatou brázdou, květní část umístěna poblíž báze bradavky. Trny chybějí (někdy s výjimkou mladých rostlin). Květy vznikají ve středu rostliny, nebo v jeho těsné blízkosti, zvonovitého až trubkovitého tvaru, bílé, žluté, růžové, červené nebo červenofialové, 20-50 mm velké, okvětní lístky na okraji brvité, nitky bílé až fialové, prašníky bílé až oranžové, bliznové laloky v počtu 5-10, bílé až žluté. Plod masitý, později zasychající, kulovitý až oválný, holý, bělavý, zelený nebo červenavý, 5-30 mm dlouhý a 2-12 mm široký. Semena černá, kulovitá až oválná, 0,75-1 mm velká s velkým bazálním hilem.

Rozdělení rodu *Ariocarpus* dle Andersona:

Subg. *Roseocactus* (Berger) W. T. Marshall, Cact. Succ. J. (US), 18: 55, 1946.

Nejcharakterističtější rysem rostlin, zahrnutých do tohoto podrodu je výrazná brázda v podélné ose bradavky, spojující tzv. trnitou a květní část areoly, vyplněná hustou vlnou. Bradavky jsou v průřezu trojúhelníkovité s rovnými nebo vypouklými hranami, zejména horní, jejíž plocha bývá nejčastěji silně příčně i podélně rozbrázděná. Květy jsou ponejvíce červené až červenofialové, ale také růžové až bílé.

1. *Ariocarpus fissuratus* (Engelm.) K. Sch., 1894.

1a var. *fissuratus*

Mammillaria fissurata Engelm., 1856.

Anhalonium fissuratum Engelm., 1859.

Anhalonium engelmannii Lem., 1868.

Základním rozlišovacím znakem nominální variety je hluboká středová brázda, probíhající po celé délce bradavky a další dvě okrajové podélné brázdy.

1b var. *lloydii* (Rose) W. T. Marshall, 1941.

Ariocarpus lloydii Rose, 1911.

Ariocarpus lloydii var. *mayor* Frič, 1925.

Roseocactus lloydii Berger, 1925.

Roseocactus intermedius Backeb. et Kilian, 1960.

Tato varieta vyniká na první pohled robustním vzrůstem a vzhledem (bradavky jsou spíše okrouhlé, masivnější). Svrchní strana bradavek je oproti typické varietě méně rozbrázděná, brázdy kontrující okraje bradavek chybějí, středová brázda ve většině případů nedosahuje až ke špici bradavky (vzácnou zvláštností je forma, nazvaná *intermedius*, s brázdou, probíhající po celé délce bradavky).

Vyskytuje se v mexických státech Coahuila, Durango a Zacatecas.

1c var. *hintonii* W. Stuppy et N. P. Taylor, 1898

Varieta je na první pohled miniaturním *A. fissuratus* včetně střední a okrajových brázd na horní straně bradavek. Dospělé rostliny dosahují v přírodě velikosti max. 6 cm, květ je sytější barvy a drobnější stejně jako semena.

2. *Ariocarpus kotschoubeyanus* (Lem.) K. Sch., 1897.

A. kotschoubeyanus patří svým vzhledem mezi velké zvláštnosti mexické kaktusové flóry. Charakteristickým znakem jsou bradavky ostře trojúhelníkovitého tvaru a průřezu s výraznou střední vlnatou brázdou. Oproti *A. fissuratus* je vzrůst většinou podstatně menší. Velikost bradavek a barva květu jsou proměnlivé (nejčastější barvou je červenofialová, vyskytují se však také květy světlejšího odstínu

nebo čistě bílé). Tato variabilita byla podnětem pro další vnitrodruhové členění, které však není dnešními taxonomy mnohdy uznáváno (např. právě E. F. Andersonem).

2a. var. *kotschoubeyanus*

Anhalonium kotschoubeyanum Lem., 1842.

Anhalonium sulcatum S. – D., 1850.

Ariocarpus kotschoubeyanus (Lem.) K. Sch., 1898.

Roseocactus kotschoubeyanus (Lem.) Berger, 1925.

Vyskytuje se v mexických státech Coahuila, Tamaulipas, San Luis Potosí, a snad i Zacatecas.

2b. var. *albiflorus* Backeb., 1951.

Varieta je charakterizována zejména svými bílými květy, rostliny se vyskytují na několika lokalitách v hraničních oblastech mexických států Nuevo Leon, San Luis Potosí a Tamaulipas.

2c. var. *elephantidens* Skarupke, 1973.

Jedná se o robustní formu s izolovaným výskytem ve státě Querétaro.

2d. var. *macdowellii* (Backeb.) Krainz

Trpasličí forma, jejíž statut je ze všech uvedených variet pravděpodobně nejméně oprávněný. Vyskytuje se v mexických státech Coahuila a San Luis Potosí.

Subg. *Ariocarpus*

Rostliny této skupiny nevytvářejí na horní straně bradavky areolovou brázdu. Tvar bradavek je v zásadě trojúhelníkovitý, často však s klenutými plochami, zvláště horní. Jsou hladké nebo jen málo a nepravidelně rozvrásněné. Květy jsou žluté, bílé, růžové nebo červené. Podrod lze též rozdělit na dvě relativně samostatné skupiny a to podle charakteru areoly: Rostliny, nesoucí dimorfní areoly, tedy areoly s oddělenou trnitou a květní částí – sem patří *A. agavoides* a *A. retusus*. Monoformní areoly jsou u *A. trigonus* a *A. scapharostrus*.

3. *Ariocarpus retusus* Scheidweiler, 1838.

3a. var. *retusus*

Anhalonium prismaticum Lem., 1839.

Anhalonium retusum (Scheidweiler) S. – D., 1850.

Anhalonium elongatum S. – D., 1850.

Anhalonium aerolosa Lem., 1859.

Anhalonium pulviligerum Lem., 1969.

Základní forma velmi variabilního komplexu rostlin je charakterizována bradavkami s výraznými hranami a ostře ohraničeným trojúhelníkovitým průřezem. Trnitá část areoly je málo výrazná. Květy jsou bílé až růžové. Vyskytuje se na velkém území států Coahuila, Tamaulipas, Zacatecas, Nuevo Leon, San Luis Potosí, kde je pravděpodobně nejhojnější

3b. var. *furfuraceus* (Watson) Frank, 1975.

Mammillaria furfuracea Watson, 1890.

Anhalonium furfuraceum (Watson) Coulter, 1894.

Ariocarpus furfuraceus (Watson) Thompson, 1898.

Ariocarpus furfuraceus var. *rostratus* Berger, 1925.

Bradavky jsou klenutější, často výrazněji zbrázděné než je tomu u typové variety, rovněž je výraznější trnitá část areoly. Květy jsou bílé až růžové. Rozšíření této variety v přírodě je v podstatě stejné jako u nominální variety, var. *retusus* i var. *furfuraceus* rostou často společně i na jedné lokalitě a vytvářejí prakticky plynulou řadu forem. Často se proto setkáváme s užíváním pouze jediného jména *A. retusus* bez dalšího varietálního členění. Také E. F. Anderson varietu *furfuraceus* neuznává.

4. *Ariocarpus agavoides* (Castaněda) E. F. Anderson

Charakteristický miniaturní druh s dlouhými štíhlými bradavkami, tzv. trnitá část areoly je velmi výrazné. Květ je sytě červený až fialový. Vyskytuje se na jediné lokalitě ve státě Tamaulipas.

5. *Ariocarpus trigonus* (Weber) K. Sch., 1898.

Anhalonium trigonum Weber, 1893.

Ariocarpus trigonus var. *elongatus* Backeb., 1961.

Ariocarpus trigonus var. *minor* Voldan, 1976.

Hladké a dlouhé trojúhelníkovité bradavky a žluté (vzácně červené) květy, tvořící se mezi staršími bradavkami, tedy ne v úplném středu rostliny, jsou typické pro tento jeden z nejmohutnějších druhů rodu. Vyskytuje se ve státech Tamaulipas a Nuevo Leon.

6. *Ariocarpus scapharostrus* Böd., 1930.

Stejně jako u *A. agavoides* jde o vzácný endemit, tentokrát ze státu Nuevo Leon, zařazený do seznamu přísně chráněných rostlin. *A. scapharostrus* je nezaměnitelným taxonem s člunkovitými vztyčenými bradavkami a červeným květem.

K Andersonově rozdělení byl i určovací klíč jednotlivých druhů. Další revizi rodu *Ariocarpus* provedl J.J.Halda roku 1998, kde zahrnul i rody *Encephalocarpus*, *Obregonia*, *Pelecyphora* a *Strombocactus*.

Rozdělení rodu *Ariocarpus* dle Haldy:

subg. *Ariocarpus*

Ariocarpus scapharostrus Boedeker, Monats. Deutsch. Kakt. 1:60(1930).

Ariocarpus kotschoubeyanus (Lemaire) Schumann in EngleretPrantl, Pflanzenf. Nachtr. 259(1897).

subsp. *kotschoubeyanus*

var. *kotschoubeyanus*

[*Anhalonium kotschoubeyanum* Lem. in Cels, Cat. Bull. Cercle Conf. Hort. Dep. Seine (1842); *Anhalonium fissipedum* Monville, Cat. (1846); *Anhalonium kotschubeyi* Lem. ex Salm-Dyck, Cact. Hort. Dyck (1849): 5 (1850); *Anhalonium sulcatum* Salm-Dyck, Cact. Hort. Dyck (1849): 78 (1850); *Stromatocarpus kotschoubeyi* Karwinsky ex Lem., Illustr. Hort. 16:72 (1869); *Stromatocactus kotschoubeyi* Karw. ex Ruempler in Foerster, Handb. Cact. 2a: 232 (1886); *Cactus kotschoubeyi* Kuntze, Rev. Gen. P1. 1:260(1891); *Ariocarpus sulcatus* Schum. in Engler andPrantl, Nat. Pflanzenf. 3, 6a:195 (1894); *Ariocarpus kotschobeyanus* Cobbold, J. Hort. Cact.Gard. Home Farm. 3,64:332 (1903); *Roseocactus kotschoubeyanus* (Lem.) Berger, J. Wash.Acad. 15:43 (1925); *Stromatocactus kotschoubeyi* Karw. ex Backbg., Cactaceae 5:3070 (1961)].

var. *macdowellii* (Marsh. ex Krainz) Krainz, Die Kakteen CVIIIb.

[*Ariocarpus macdowellii* Marshall In Marshall and Bock, Cactaceae 135 (1941), nom. nud; *Roseocactus kotschoubeyanus* ssp. *macdowellii* (Marsh.) Bscckbg., Blatt. Kakt. 1:8 (1949), comb. nud; *Roseocactus kotschoubeyanus* (Lem.) Berg. var. *macdowellii* (Marsh.) Backbg., Cactaceae 5:3075 (1961)].

subsp. *tulonsis* J.J. Halda nom. nov.

[*Roseocactus kotschoubeyanus* (Lem.) Berger var. *albiflorus* Backbg., Kakteenfr. 4:66 (1935), sine descr. lat; *Roseocactus kotschoubeyanus* sep. *albiflorus* (Backbg.)

Backbg., Blat. Sukk. 1:8 (1949), comb. nud; *Roseocactus kotschoubeyanus* (Lem.) Berg. var. *albiflorus* Backbg., Cact. Succ. J. Amer. 13:151 (1951)].
 subsp. **bravoanus** (H. Hernandez & E. F. Anderson) Halda stat. nov.
 [*A. bravoanus* H. Hernandez & E. F. Anderson In Bradleya 10:1 (1992)].
 subsp. **agavoides** (Castaneda) J. J. Halda stat. nov.
 [*Neogomesia agavoides* Castaneda, Cact. Succ. J. Amer. 13:98 (1941);
Ariocarpus agavoides (Castaneda) Anderson, Amer. J. Bot. 49:615 (1962)].
Ariocarpus fissuratus (Engelmann) Schumann in Engler and Prantl, Nat. Pflanzenfam. 3, 6a:15, 9 (1891).
 subsp. **fissuratus**
 var. **fissuratus**
 [*Mammillaria fissurata* Engelmann, Proc. Amer. Acad. Sci. 3:270(1856); *Anhalonium fissuratum* Engelmann, Cact. Mex. Bound. 75(1859); *Anhalonium engelmannii* Lemaire, Cactes 42 (1868); *Roseocactus fissuratus* (Engelmann) Berger, J. Wash. Acad. Sci. 15:45 (1925)].
 var. **lloydii** (Rose) Marshall, Cact. Succ. J. Amer. 18(4):56 (1946).
 [*Ariocarpus lloydii* Rose, Contr. U. S. Nat. Herb. 13:308(1911); *Ariocarpus lloydii* var. *major* Fric, Zivot v prirode 29:15 (1926); *Roseocactus lloydii* (Rose) Berger, J. Wash. Acad. Sci. 5:43 (1925); *Ariocarpus fissuratus* var. *lloydii* (Rose) Marshall in Marshall and Bock, Cactaceae 135 (1941), comb. nud; *Roseocactus intermedius* Backbg. and Kilian, Kakt. Sukk. 11(10):149 (1960)].
 subsp. **hintonii** (W. Stuppy & N. P. Taylor) Halda stat. nov.
 [*A. fissuratus* (Engelm.) K. Schum. var. *hintonii* W. Stuppy & N. P. Taylor in Bradleya 7:84 (1989)].
Ariocarpus retusus Scheidweiler, Bull. Acad. Sci. Brux. 5:492 (1838).
 subsp. **retusus**
 [*Anhalonium prismaticum* Lemaire, Cact. Gen. Nov. Sp. 1 (1839); *Anhalonium retusum* Salm-Dyck, Cact. Hort. Dyck (1844) 5,77(1844); *Anhalonium elongatum* Salm-Dyck, Cact. Hort. Dyck (1849) 5,77(1850); *Mammillaria aloides* Monville ex Labouret, Monogr. Cact. 153(1853), nom. nud; *Anhalonium areolosum* Lem., Illustr. Hort. 6, Misc. 35 (1859); *Anhalonium pulvilligerum* Lem., Illustr. Hort. 16:72 (1869); *Mammillaria aloides pulvilligera* Monv. ex Lem., Illustr. Hort. 16:72(1869); *Mammillaria areolosa* Hemsley, Biol. Centr. Amer. Bot. 1:503 (188); *Mammillaria elongata* Hemsley, Biol. Centr. Amer. Bot. 1:509 (1880); *Mammillaria prismaticum* Hemsley, Biol. Centr. Amer. Bot. 1:519(1880); *Mammillaria furfuracea* S. Watson, Proc. Amer. Acad. Sci. 25:150 (1890); *Cactus prismaticus* Kuntze, Rev. Gen. P1. 1:261 (1891); *Anhalonium furfuraceum* Coulter, Contr. U.S. Nat. Herb. 3:130 (1894); *Ariocarpus furfuraceus* (S. Wats.) Thompson. Rep. Mo. Bot. Gard. 9:130 (1898); *Ariocarpus pulvilligeris* Schumann ex Engler, Bot. Jahrb. 24:550(1898); *Ariocarpus prismaticus* Cobbold, J. Hort. Cot. Gard. Home. Farm. 3, 46:332 (1903); *Ariocarpus furfuraceus* (S. Wats.) Thomps. var. *rostratus* Berger, Kakteen 334 (1929); *Ariocarpus elongatus* (Salm-Dyck) Wittstein, Kakteenkunde 13 (1933); *Ariocarpus retusus* Scheidw. var. *furfuraceus* (S. Wats.) Frank in Krainz, Die Kakteen CVIIIb, 1. 10(1975)].
 subsp. **scapharostroides** Halda and Horacek in Cactaceae etc. 3,97:97(1997).
Ariocarpus confusus J. J. Halda and L Horacek in Cactaceae etc. 1,97:4(1997).
Ariocarpus elongatus (Salm-Dyck) Wittstein emend. Halda emend.nov.
 subsp. **elongatus**
 subsp. **horaceki** J. J. Halda stat. nov.
 [bas: *A. trigonus* Schumann var. *horaceki* Halda in Cactaceae etc. 3/97:98 (1997).

subg. Obregonia J. J. Halda subg. nov.

[bas: *Obregonia* Fric, Zivot v prirode 29(2):14 (1925) pro gen.J.

Type: *A. denegrii* (Fric) Marshall.

Ariocarpus denegrii (Fric) Marshall, Cact. Succ. J. Amer. 18(4):56 (1946).

[*Obregonia denegrii* Fric, Zivot v prirode 29(2):14 (1925); *Strombocactus denegrii* (Fric) Rowley in Repert. P1. Succ. (IOS.) 23:9 (1972, publ. 1974), without basionym date).

subg. Strombocactus (Britton & Rose) J. J. Halda subg. nov.

[bas: *Strombocactus* Britton & Rose, Cactaceae 3:106(1922), pro gen.; *Ariocarpus* Scheidw. emend. Marshall, Cact. Succ. J. Am. 18(4):55 (1946), pp.].

Type: *A. disciformis* (DC.) Marshall.

Ariocarpus disciformis (DC.) Marshall, Cact. Succ. J. Amer. 18:56 (1946).

subsp. ***disciformis***

[*Mammillaria disciformis* DC., Mem. Mus. Hist. Nat. Paris 17:114 (1828); *Echinocactus turbiniformis* Pfeitfer, Allg. Gartenz. 6:275 (1838); *Echinofossulocactus turbiniformis* Lawrence in Loudon, Gard. Mag. 17:318 (1841); *Mammillaria turbinata* Hooker in Curtis, Bot. Mag. 69:3984 (1843); *Cactus disciformis* Kuntze, Rev. Gen. P1. 1:260 (1891); *Cactus turbinatus* Kuntze, Rev. Gen. P1. 1:261 (1891); *Anhalonium turbiniforme* Weber in Bois, Dict. Hort. 90 (1893); *Echinocactus disciformis* Schumann in Engler and Pranti, Pflanzenfam. 36a:1 89 (1894); *Strombocactus disciformis* (DC.) Britton and Rose, Cactaceae 3:106 (1922); *Strombocactus (Turbinicarpus) disciformis* (DC.) Backbg., Blat. Kakt. 1 (1936)].

subsp. ***jarmilae*** (J. J. Halda) J. J. Halda stat. nov.

[bas: *Strombocactus jarmilae* J. J. Halda in Cactaceae etc. 3:83(1996); *S. disciformis* subsp. *jarmilae* (J. J. Halda) J. J. Halda in Acta Mus. Richnov. 4:71 (1997)].

Ariocarpus pulcherrimus (J. J. Halda) J. J. Halda stat. nov.

[*Strombocactus pulcherrimus* J. J. Halda in Cactaceae etc. 3:88 (1996); *S. disciformis* subsp. *esperanzae* Glass and Arias, Cact. Succ. J. GB. 47,vol.14 (4):200-204(1996)].

subg. Pelecyphora (Ehrenberg) J.J. Halda subg. nov.

[*Pelecyphora* Ehrenberg, Bat. Zeit. 1:737(1843) pro gen.; *Encephalocarpus* Berger, Kakteen 332 (1929) pro gen.].

Acta Mus. Richnov., Sect. natur. 5(1):1-48, 1998 38

sect. *Pelecyphora*

Tubercula aselliformis, non Imbricata.

Tubercles aselliform, not imbricate.

Type: *A. aselliformis* (Ehrenberg) Web.

Ariocarpus aselliformis (Ehrenberg)Web. in Bois, Dict. Hort. 931 (1898).

[*Pelecyphora aselliformis* Ehrenberg, Bot. Zeit. 1:737 (1843); *Pelecyphora aselliformis* con color Hooker in Curtis, Bot. Mag. 99:6061 (1873), nom. nud; *Mammillaria aselliformis* W. Watson, Cact. Cult. 188(1889); *Mammillaria asellifera* Monville ex Weber in Bois, Dict. Hort. 931 (1898); *Anhalonium aselliforme* Web. in Bois, Dict. Hort. 931 (1898); *Pelecyphora aselliformis grandiflora* Haage Jr., Kakt. Kultur 2a:206 (1900)].

sect. *Encephalocarpus* (Berger) J. J. Halda sect. nov.

[bas: *Encephalocarpus* Berger, Kakteen 332 (1929), pro gen.].

Type: *A. strobiliformis* (Werd.) Berger.

Ariocarpus. strobiliformis Werd., Zeits. Sukk. 3:126 (1927).

[*Encephalocarpus strobiliformis* (Werd.) Berger, Kakteen 332 (1929); *Pelecypora strobiliformis* (Werderm.) Fric and Scheele in Kreuzlnger, Verzeichnis 9 (1935)].

Ariokarpusy patřili v minulosti k obtížněji pěstovaným kaktusům. Dnes už při dodržení základních pěstitelských podmínek, lze mít ve sbírce nádherné kolekce. Rozmnožování se provádí výsevem semen, kdy pro urychlení růstu semenáčky často roubujeme. Když roubovanci narostou do velikosti 3-5 cm, tak je seřezeme a zpravokořeníme. Pravokořenné semenáčky jsou choulostivé na přelítí, zvláště v horkém létě. Pan Potyka však úspěšně množí ariokarpusy ze semen, bez roubování, kdy docílí květoschopnosti za pár let. Jakmile se začnou rostliny brzy na jaře zalévat, musí mít stále vodu až do zimy. I parné letní dny stály ariáky ve vodě a s přidáním hnojiva dorostly za dva roky do průměru 5 cm. Jakmile však jednou semenáčky zaschnou, už se nesmí zalévat, neboť řepovité kořeny mohou zahnit. Zimování kolem 10°C.

Lumír Král

Dovolená v Chorvatsku

Jestliže se chceme v létě slunit a užít si slané vody, jezdí hodně Čechů do Chorvatska. Bude to asi tím, že je to relativně nejbližší, s Chorvaty se dobře domluvíme - jazyky jsou si totiž hodně podobné a je tam krásná příroda. Nejnavštěvovanější je asi Makarská riviéra, kde všechny městečka a vesničky kolem pobřeží jsou závislé na turistickém ruchu. Letos jsme se vypravili do Podgory. Už název napovídá, že se městečko nachází pod horami. Vlastně celá Makarská riviéra leží po horami, které se zdvihají kousek od pobřeží a dodávají tak ojedinělý pohled.

Letos jsem nějak zvláště neuvažoval o cestě k moři, ale když mě Jaroslav Procházka sdělil, že u nich v Doubravniku pořádají zájezd a mají ještě šest míst volných – nechal jsem se přemluvit.

Když jsem vrátil zpět domů, zjistil jsem, že v Chorvatsku o pár dní později byl v Brele i náš člen Pavel Válek nebo o týden dříve přímo v Podgoře Jaroslav Doubrava. Avšak zajímavější informace byla od dalšího našeho člena - Ing. Jaroslava Vícha, který byl Tučepech, tj. jen 4 km od Podgory a dokonce ve stejnou dobu. Kdybychom to věděli, tak bychom se asi sešli, neboť když se sejdou tři kaktusáři, tak už je to na diskusní kroužek. Přesto i ve dvojko jsme často o kaktusech hovořili, ale hlavně se několikrát podívali po okolí, co kde pěkného roste.

A je na co se dívat, všude roste středomořská vegetace. Podle slov „pana domácího“ v Podgoře ani v zimě nemrzne, teplota se pohybuje kolem 10°C, ojediněle může klesnout na 5°C, nikdy však nemrzne. Jedná se o pobřežní pás pod horami, který je ovlivněn blízkostí teplého moře. Na horách, ve vyšších polohách se sníh už objevuje a mohou zde být i mrazíky. To by se pěstovaly kaktusy !!! Nepotřebovali bychom žádné topení, dokonce ani skleníky a mohli bychom mít kaktusy nasázené volně na záhoně v zahradě. Když jsme se procházeli úzkými uličkami mezi domy, dokonce jsme takové záhony s kaktusy a jinými sukulenty objevili. Když vyrazíte na výlet do kopců, setkáte se všude s borovicemi, olivami, fíkovníky, svatojánským chlébem, středomořskými duby, jalovci, agávami, ostrými travinami, bodláky, na skalách roste všude sedum (objevil jsem tři druhy) a další skalničky. Kolem domů přibývá i jiných teplomilných kulturních rostlin. Snad nejhezčí jsou fialově kvetoucí bougainvillea pnoucí se po domech nebo na promenádě či u domů rostoucí palmy a juky.

Pohled z moře na část Podgory a pláž, kde jsme se chodili koupat

Všude se nacházely opuncie (dokonce několik druhů) nebo velká *Agave americana*. Opuncie byly většinou nasázené v nádobách nebo na zahradách kolem domu, zatímco agáve rostly nejen tam, ale i volně všude v okolní přírodě.

Často se pěstují u domu užitkové rostliny, jako citroníky, hroznové víno, kiwi, granátové jablka, mišpule, vavřín a samozřejmě olivy nebo fíky. Pak se zde objevují hodně oleandry, ibišky, cykasy, trubače, albizie, cealsispiny, aloe, krasuly, aptenie, karpobrotusy, ale také kaktusy. Z kaktusů převládají opuncie v několika druzích, sloupovité cerysy, vše pro dekoraci. Objevili jsme i malé kulovité druhy volně nasazené v záhoně na zahradě nebo pěstované v květináčích, převládají echinopsisy nebo grusoni. Jinak se všude pěstuje hodně květin (u nás jako pokojové) v květináčích, rozestavěných po celé zahradě nebo kolem domů.

Z mesemb se zde všude nacházejí hlavně *Aptenia cordifolia* a *Carpobrotus acinaciformis*

Na záhoně volně vysázený *Chamaec. silvestrii*, u domu rostou velké yuky a kvetoucí bougainvillea

Agave americana variegata a záhon s *Chamaec. silvestrii*, apteniemi, karpobrotusem a 4 druhy opuncí

Příjemným zpestřením byl celodenní výlet lodí na ostrov Hvar a kolem pobřeží s opékanými makrelami a vínečkem na oběd. Kdo si chtěl ještě více užít nějakých atrakcí, mohl si zalétat na padáku taženém za lodí, zajezdit si na loďce či vodním skútru apod. Nerad jezdím na dovolenou na stejná místa, ale do Chorvatska bych se určitě ještě rád někdy zajel podívat. Dovolenu v Chorvatsku lze všem jen doporučit.

Lumír Král

Nové české známky

Tak jsme se dočkali. 13. září 2006 byla vydána kolekce prvních českých známek s kaktusovou tematikou. Čtyři známky mají připomenout zásluhy českých kaktusářů a tak vyobrazené kaktusy jsou spojeny s českými jmény. Autory výtvarných návrhů emise jsou ak. malíři a grafici Libuše a Jaromír Knotkovi. Známky o rozměrech 23 x 30 mm jsou v tiskových listech po 50 kusech.

Na známkách se nachází:

7,50 Kč - *Gymnocalycium denudatum*

7,50 Kč - *Obregonia denegrii*

10 Kč - *Cintia knizei*

10 Kč - *Astrophytum asterias*

Z naší činnosti

Na první schůzku po prázdninách dne 4.9.2006 přišlo poměrně málo členů. Možná to zapříčinil krásný slunný den, kdy po chladném srpnu chtěli všichni dohnat práce na zahrádkách. Jelikož vím, že př. Zdeněk Schlesinger fotografuje digitálním fotoaparátem, přemluvil jsem jej, aby představil své kytičky ze své sbírky. A udělal jsem dobře, neboť př. Schlesinger předvedl nejen krásné obrázky, ale i zasvěcený slovní doprovod. Na své si přišli zvláště pěstitelé gymnokalycií, které jsou hlavním jeho pěstitelským zájmem. Proto hlavní část přednášky byla věnována tomuto rodu. V závěru však přišla řada i na další kaktusky jako echinocereusy, sulkorebucie, mamilárie, turbinikarpusy a další. Je vidět, že i naši pěstitelé, když chtějí, mohou předvést skvělou přednášku. Děkujeme.

Každý kdo má dnes digitální fotoaparát, může přinést své obrázky na CD a po domluvě ukázky z této sbírky představit všem svým přátelům. Tak to udělal pan Kovalský, z jehož sbírkou se seznámíme v některé z příštích schůzek. Najdou se další odvážlivci, kteří mají obrázky z digitálu a chtěli by je představit na naší schůzce? Ozvěte se a představte své rostlinky.

Září u pana Krále

Po extrémně horkém červenci, chladném srpnu, přišlo v září krásné „babí léto“. Na své si přišli především houbaři, kteří měli po oteplení houbařské žně. Houby rostly vlastně celé září snad na celém území. Nejvíc hřibů jsem nasbíral v Jeseníkách, Oderských vrších, o něco méně v Beskydech. Kaktusy začaly opět kvést, svou krásu představily především turbinikarpusy, ariokarpusy, ale i gymna, lobivie apod. Letos trochu se zpožděním začaly kvést litopsy a další mesemb. Když však tyto sukulenty zakvetou, jsou na parapetu mezi rostlinami vidět zdaleka, zvláště odpoledne, když své květy otevřou naplno.

Ariocarpus fissuratus K.Schum.

Lobivia arachnacantha Buining & F.Ritter

Turbinicarpus lophophoroides

Turbinicarpus jauernigii

Turbinicarpus flaviflorus

Informace

--- **14. 10. 2006 - Tradiční podzimní sympozium KK Astrophytum Brno** v Klubu Univerzity obrany na Šumavské ulici v Brně, program bude upřesněn.

--- V minulém čísle Ostníku byly zobrazeny detaily plodů kaktusů a měli jste si vyzkoušet svou paměť - o jaké druhy se jedná. Takže zkusme si to porovnat: 1. *Ferocactus wislizenus*, 2. *Echinocereus triglochidiatus*, 3. *Rhipsalis micrantha*, 4. *Notocactus apricus*, 5. *Neoporteria paucicostata*, 6. *Coryphantha andreae*, 7. *Mammillaria parkinsonii*, 8. *Homalocephala texensis*, 9. *Epithelantha greggii*, 10. *Tephrocactus glomerata*.

--- Schůzky pěstitelů kaktusů a jiných sukulentů s promítáním diapozitivů a přednáškou se konají **každé první pondělí v měsíci** (mimo letních prázdnin) od 17.hodin na ubytovně ČD v sadu B.Němcové. Přijďte mezi nás.

--- Internetové stránky Frýdeckého Klubu kaktusářů lze najít na adrese: **www.kaktus.kuduk.cz**

--- Internetové stránky Pavla Kloudy z Poruby: **www.cmail.cz/klouda/kaktusy/index.htm**

--- Internetové stránky našeho Klubu: **<http://www.gardening.cz/ostnik>**

--- Internetový fotoalbum Lumíra Krále, kde jsou i kaktusy: **www.kaktus.rajce.net**

--- Informace týkající se činnosti Klubu kaktusářů v Ostravě i příspěvky do Ostníku zasílejte na adresu předsedy: **lumir.kral@iol.cz**

Adresy autorů:

Král Lumír, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 723 274 571.

MUDr. Plesník Vladimír, Nezvalovo nám. 846, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 596 910 790.

OBSAH – ŘÍJEN 2006

Z literatury	118
Drobničky	120
Rod <i>Ariocarpus</i> Scheidweiler	121
Dovolená v Chorvatsku	127
Nové české známky	130
Z naší činnosti	131
Září u pana Krále	131
Informace	132

OSTNÍK

Vydavatel: Klub kaktusářů v Ostravě, říjen 2006

Šéfredaktor: Lumír Král, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 723 274 571.

Objednávky a distribuce: Ing. Skoumal Vladimír, M.Bayera 6038, 708 00 O.-Poruba, tel: 596951955.

OSTNÍK – 2006

Ostník

Časopis Klubu kaktusářů v Ostravě

Číslo 354.
Ročník 36.
Listopad 2006

Část kolekce diskokaktusů ve sbírce pana Pavla Válka

Z literatury

Kakteen und andere Sukkulente č. 2 / 2004

Agave parryi je sama o sobě velká, ale když z ní vyrůstá mohutný až několikametrový květní stonek, je i bez rozvinutých květů impozantní rostlinou.

Zájem o astrofytu neutuchá. Přes téměř stoletý průzkum tohoto rodu stále jsou některé jeho záhady neobjasněny. Název **Astrophytum myriostigma** byl odvozen od velkého počtu malých vlnatých vloček bílé barvy (*myrio* = tisíce, *stigma* = skvrna) na pokožce celého těla. Objevují se jen v růstové zóně a po jejich odpadnutí nebo setření znovu nenarostou. Důvody pro jejich existenci nejsou jasné. Vysvětlují se např. schopností vloček sát vodu ze vzduchu, ochranou před nízkými teplotami, nebo před nadměrným slunečním zářením. Nicméně právě zelená, tzv. nudální varieta – **Astrophytum myriostigma var. nuda** – roste na nalezištích zcela volně, na slunci exponovaných místech, aniž by byla kryta půdou nebo porostem hechtíí, který je zde hojný. Autoři procestovali různá stanoviště nudální variety ve státě San Luis Potosí (Mexiko). Dospěli k názoru, že jsou dvě sekce této variety a jsou i přechodné formy. Nudální varieta se pěstuje stejně jako vločkovaná. Dobře roste v převážně minerálním substrátu, v zimě být v suchu při teplotě kolem 10°C. Doba vegetace trvá od dubna do října, kdy také pravidelně kvete slámově žlutými květy. Na starších kusech se i v optimálních podmínkách objevují na pokožce červenohnědé skvrny, které pak korkovatí. Autoři se domnívají, že je to zcela přirozený jev, zjišťovaný i u rostlin na nalezištích. (*Pozn. referenta: jde o napadení poraněné pokožky některými houbami. Není však znám postup, jak tomu spolehlivě předejít*) (9 snímků).

P. Rothbarh uvádí, že v jeho sbírce se objevily tři kristálně rostoucí kaktusy: *Rebutia spec.*, *Mammillaria duwei* a *Toumeyia papyracantha*. Ponechal si jen kristátu *Toumeyia*, rostoucí na naroubovaném semenáčku z vlastního výsevu. Podložkou je silně odnožující hybridní *echinopsis*, čtyři postranní odnože má i roub. Jedna odnož *Toumeyia* začala bujně růst jako kristáta, její konce bylo nutné odříznout. Po naroubování na *Opuntia phaeacantha* takto množená kristáta dobře roste, její trny jsou však kratší a hustší. Papírovitý střední trn měří cca 6 mm, krajní jen 2 mm. Kristáta dosud nezakvetla. (2 barevné snímky). (*Pozn. referenta: Škoda, že autor neuvedl, zda i kristáty rebucie a mamilárie byly naroubovány na stejnou echinopsis. Pokud ano, mohlo by to znamenat, že podložka je infikovaná a infekce se přenáší také na rouby*).

Sinnigia douglasii (čeleď podpětovitých - *Gesneriaceae*) je botaniky označovaná za brazilskou „alpskou protěž“, nebo brazilskou gloxinii. Gloxinii je zhruba 70 druhů, převážně rostou v Africe. Mají hlízu, která může mít v průměru až 15 cm, z níž na jaře vyráží výhony s velkými, tmavě zelenými listy zoubkovaných okrajů a se sametovým porostem malých vlásků. Na rozdíl od hybridních gloxinii s velkými, nádhernými květy, které jsou žádaným zahradnickým zbožím, mají botanické druhy květy mnohem menší (3 snímky).

Seriál doporučených rostlin pokračuje: **Echinocereus scheeri** (bohatě odnožuje, brzy vznikají velké trsy s květy silně proměnlivé barvy, nejčastěji světle fialové. Zvláštností je, že se květy na noc nezavírají. Slunečné stanoviště, vydatná zálivka s přihnojováním. Zimovat velmi chladně a suše na světle); **Pilosocereus gounellei** (vzácně pěstovaný ač krásný druh z Brazílie, dorůstá až tří metrů. Má 4-6 střední, zlatožluté trny, nejdelší až 10 cm. Vlasy jen slabé v temeni. Vyžaduje písčité substrát, výsluní, chránit před přemokřením kořenů. Zimovat tepleji (15°C), ale suše);

Mammillaria decipiens subsp. albescens (předností jsou silně vonící květy krémové barvy, polštářovitý růst a husté, bílé, dlouhé trny. Snadno pěstitelná v písčitém substrátu a na výsluní, při bohaté závlivce a přihnojování. Zimovat chladně a suše. Množí se výsevem, rychleji zakořeněním postranních odnoží); **Turbinicarpus pseudopectinatus** (dlouho známý druh, pěstovaný pod starším jménem *Solisia*. Je to náročná miniatura z Mexika. Nezbytně potřebuje teplo, výsluní pod sklem, čistě minerální substrát s velkým podílem písku. Zálivka i v létě opatrná, chránit před delším zamokřením kořenů. Zimovat v naprostém suchu a chladnu. Množí se výsevem, ale semenáčky rostou velmi pomalu); **Hoya bella** (patří spolu s huerniemi, stapeliemi a tavaresiemi do čeledi klejichovitých. Má typický převislý růst, daří se i v suchém prostředí bytu. Má být pěstována v závěsném košíku s písčitém substrátem a na světle. Starší rostliny je nutné řezem zmlazovat, množí se 10 cm zakořeňováním odřezků špiček výhonů. Zimovat v pokoji při 18-20°C; **Peperomia wolfgang-krahnii** (novinka /1986/ menšího vzrůstu, se zoubkovanými masitými lístky. Vyžaduje teplé stanoviště s vlhčím vzduchem, opatrnou zálivku a písčité substrát. Chladné a suché zimování).

Echinopsis cardenasiana, byla popsána Rauschem také jako *lobivia* 1972. Zploštělé tělo o Ø až 10 cm člení až 18 kolmo probíhajících, plochých žeber. Oválné areoly nesou bílou plst a šídlovité trny, bílé až nažloutlé varvy s tmavou špičkou. Střední (2-3) trny mohou být až 3cm dlouhé. Květ vyrůstá po straně těla, je 8-10 cm dlouhý, o Ø 6-7 cm. Zevní okvětní plátky jsou růžové, vnitřní jsou fialovo-oranžové, v jícnu bílé. Pochází z Bolívie (dept. Tarija) kde roste ve výškách kolem 2300 m na kamenitých srážech s nízkým podrostem. Kultivace je snadná. V létě dost slunce a vzduchu, chránit před úpalem. Substrát má být v době vegetace stále mírně vlhký, lehké opakované přihnojování podporuje růst a násadu květů. Zimovat na světle, v suchu a chladu. V suchém snese krátkodobě i noční mrazíky. Na severním okraji naleziště roste forma se sytě červeným květem. Léta se vlekou spory o zařazení do rodu *Echinopsis* nebo *Lobivia*. Rausch (1987) ve svém díle o lobiviích uvedl, že *E. cardenasiana* je podobná *Lobivia calorubra* a přejmenoval ji na *Lobivia cardenasiana*.

Ferocactus wislizeni (podle německého lékaře-kaktusáře Wislizeny). Má neodnožující kulovité až krátce válcovité tělo, staré kusy mohou být až 2,5 m vysoké. Ostrá, až 3 cm vysoká žebra s tmavozelenou pokožkou se postupně zmnožují, ve stáří jich může být víc jak 35. Areoly o Ø 1 cm kryje nahnědlá plst a na horní straně je nektarová žláza. Asi 20 krajních, lehce jehlovitých krajních trnů, o délce až 6 cm, žluté až hnědočervené barvy, přiléhá k tělu. Čtyři silné střední trny, hranaté až ploché, jsou červenohnědé, až 15 cm dlouhé. Široce se rozevírající květy červené až žluté barvy dosahují Ø až 6 cm. Čnělka a blizna bývají žluté až růžové. Roste na velkém území Texasu, jižní Arizony ve výškách kolem 1750 m na rovinatých pastvinách i na skaliscích. Období dešťů zde začíná asi v květnu, zimy bývají velmi mírné. V čistě minerálním substrátu je růst pomalý, zimovat minimálně při 5-10°C a v suchu. Optimální se zdá začít s větší zálivkou od března, ve vrcholném létě dodržet růstovou přestávku. Květy se objeví až na větších kusech (o Ø cca 20 cm), množí se výsevem. Barva květů závisí na nalezišti, rostliny s čistě žlutým květem z oblasti Guaymas byly popsány jako *Ferocactus herrerae*.

Bohatě ilustrovaný (16 snímků) cestopis je zaměřen na sukulenty rostoucí v oblasti mexického Guadalajara, o kaktusech jsou jen zmínky. Úplným rájem pro milovníky sukulentů jsou úbočí skal s hustým porostem různých agáve, echeverií, burser, rozchodníků, senecií nebo s velkými polštáři *Graptopetalum fruticosum*. Flóru doplňují opuncie, stenocereusy, několik druhů mamilárií, tilandsie a další. Čtenáře

jistě zaujmou snímky *Echeveria colorata*, s namodralou pokožkou růžice listů, mající na hranách a ve špici jemně růžovou barvu

H. Heinemann s velkou pílí pátral ve starých knihách a pomocí nich se snaží odpovědět na zdánlivě prosté otázky „Co vlastně slovo Kaktus znamená, kde se vzalo a jak se používalo?“. Dnes už jen zbytky klasického vzdělání a mých dřívějších znalostí řečtiny a latiny mne vedly k podrobnějšímu studiu tohoto článku. Proto s jeho výsledky seznámím čtenáře Ostníku v samostatném zpracování článku.

Caralluma bucharii patří mezi nevelký počet evropských klejichovitých s kmínkem. Roste na Kanárských ostrovech spolu s *Caralluma europaea*, *Ceropegia fusca* a *dichotoma*. Polštářovité porosty ve skalních štěrbinách jsou v době sucha snadno přehlédnutelné, za to na podzim jsou nápadné svými až 20 cm vysokými hnědožlutými květy, porostlými bílým vlásky. Kultivace není náročná, ale v zimě je třeba dodržovat teplotu 10-15°C. Jednou měsíčně stačí důkladná zálivka vlažnou vodou (barevný snímek).

MUDr. Vladimír Plesník

Dr. Beneš o A.V.Fričovi

O tom, že A.V.Frič byl rozporuplnou osobou, bylo už popsáno hodně stran. Neměl rád spoustu lidí, stejně tak zase nemělo rádo jeho. Jedním z nich byl např. ministr zahraničních věcí dr. Beneš, s kterým vedl dlouholetý spor. A.V.Frič dokonce pojmenoval po dr. Benešovi jeden ze svých kříženců rajčat, kterému dal název „Ritsusima“. Když se jej ptali, proč dává své hybridě japonský název, odpověděl, že je to na počest dr. Beneše, který je holohlavý a vypadá jak „řit' s ušima“. Zatím jsme však znali jen názor A.V.Friče. Teď se podíváme na názor druhé strany, kdy dr. Beneš předstoupil před senát Národního shromáždění. Vyjímám část proslovu, která se týkala osoby A.V.Friče i s úvodním vstupem. V zápisu se píše:

„Slovo si vyžádal pan ministr záležitostí zahraničních dr. Beneš, uděluji mu je.

Ministr zahraničních věcí dr. Beneš: Vážené dámy a vážení pánové! Lituji, že odpovídá na dotaz pánů dr. Kloudy a soudr. musím mluvit mnoho o věcech osobních. Dlouho jsem váhal věcmi těmi veřejně se vůbec zabývat. Uvažoval jsem, zda-li by nebylo nejlépe pohnat určitá individua před soud. Ve třech případech jsem to již učinil, dva pomlouvači byli již odsouzeni, třetí soud bude co nejdříve proveden.

Ale případ tento má jistý význam politický. Je charakteristický pro jistou část naší veřejnosti a vrhá ostré světlo na politické mravy některých našich lidí. Ukazuje také na jeden z typických zjevů revolverového žurnalisty u nás a v celku dobře veřejnosti může naznačiti, jak se politická kritika provádět nemá. Politická kritika je dobrodiní pro stát a veřejnost, politické klepaření, štvání, hanobení a na cti utržení je politickým trhanstvím, ničemností a zločinem na státu. (Výborně!)

Chtěl bych použití případu, na nějž jsem dotazován, abych ukázal, čeho je schopno takovéto politické trhanství.

Může to být také výstrahou naší veřejnosti, která nesmí zapomínat, že před krátkou dobou trhanství tomu úplně podlehla, a která musí si uvědomit, že před podobným revolverovým žurnalismem nebude jist zítra za těchto okolností nikdo. (Tak jest!)

Nejedná se o mně a o moji osobu, jedná se o otázku veřejné politické morálky, a o to, zda-li naše veřejnost dá se soustavně rozčilovat, štvát, podvádět a vyssávat rafinovaně připravenými štvanicemi na veřejně činné lidi.

Vážným lidem nebylo by třeba o věcech těchto dávat dlouhých výkladů. Ale lidé mne vyzývali, abych hnal Friče na soud, a jiní si zase přáli aspoň odpovědi na známé letáky Fričovy. Fričovi bych nikdy neodpovídal, (*Výborně! Zcela správně!*) odpovídám jen na dotaz o Fričovi.

Co se týče soudu, v tom si zachovám volnost. Přirozeně, že dle okolností přijde jeden po druhém. Nyní je na řadě Čeřenský. Ale aby veřejnost zbytečně nebyla rozčilována, rád užiji této příležitosti, abych to nejdůležitější řekl už dnes.

I. Poslání A. V. Friče.

A. V. Frič přišel ke mně loni z jara do Paříže, když jsem byl na konferenci. Žádal ode mně, abych ho jmenoval vyslancem republiky pro Jižní Ameriku. Mluvil jsem s ním několikrát, avšak hned po prvním setkání jsem se přesvědčil, že na místo vyslanecké a vůbec do služby zahraniční se nehodí. Je to člověk velmi chorobný a nervově do nemožnosti rozdráždovatelný, s imaginací až do bizarnosti nemocnou.

Rozhodně jsem tedy odmítl. Už tehdy v Paříži začal mne za to napadati v letácích; pak přišel znovu a slevoval, žádaje podpory pro činnost propagační. Učinil jsem tedy pokus a slíbil jsem mu, - poněvadž prohlásil, že v každém případě do Jižní Ameriky půjde, - že by mohl mít jistou podporu ministerstva zahraničních věcí pro případ, že by užil své příležitostní cesty také k propagandě, a nabídl jsem mu na rok podporu 1000 fr. měsíčně. Věc tu formuloval jsem ve zvláštním listě >Ordre de mission<. V květnu 1919 odejel. Ale zůstal nespokojen, protože chtěl stůj co stůj býti diplomatem. Hledal tudíž záminky k útokům a bylo to vidět už z jeho dopisů, jež byly čím dále tím arrogantnější. Byl stále přesvědčen o různých komplotech proti sobě, o intrikách, o pronásledování se strany zahraničního ministerstva (*Hlas: Stihomam!*), ačkoliv toto nemělo ani ponětí o jeho nápadech, fantasiích a zlobných jeho kombinacích, nemohlo se starat o osobní kaprice p. Friče a ani nemělo vůbec příčiny věnovat mu více pozornosti, nežli jiným v podobné situaci. Jeho imaginace pracovala však stále úžasně. První záminky k útokům našel si ve věcech styku s ministerstvem a ve věcech placení měsíční podpory, jež mu byla slíbena. Začal vytykáti, že ministerstvo zahraničních věcí neposílalo mu ani materiál propagační ani peníze.

Netřeba zdůrazňovati, že tvrzení Fričova, jakoby mu zahraniční ministerstvo znemožňovalo uplatnění jeho schopností, vyplynulo z chorobné podrážděnosti. Listinný a zpravodajský materiál byl mu zasílán tak, jak jiným zástupcům. Také styk písemný byl s ním udržován zcela pravidelně. Ovšem, bylo to v době, kdy mezinárodní doprava nebyla ještě plně obnovena a kdy zejména poštovní styk s Jižní Amerikou byl zdoluhavý.

Z týchž důvodů nastal i jistý, ministerstvem nezaviněný průtah ve výplatě smlouveného platu. Jednou byla odeslána větší částka na osobu, kterou on sám udal, ale která zatím zemřela, po druhé nebyla známa přesná adresa pana Friče, který měnil často místo svého pobytu a udával různé adresy, zapomínaje, že při tehdejší dopravě objevoval se účín nové adresy teprve po značné době. Po třetí došel mu plat v okamžiku, kdy opustil Ameriku a vracel se domů.

Pan Frič z toho usoudil, že mu někdo v ministerstvu zásilky krade, a začal z toho dělat skandální historie ve svých letácích. Netřeba zdůrazňovati, že toto usuzování bylo již výronem churavé fantasie a vášnivé zloby. Doklady o všem tom jsou v archivu ministerstva zahraničních věcí.

II. Fričovy letáky.

Zabývat se podrobně známými letáky Fričovými je prostě nemožné. Je v nich nahromaděno tolik chorobného žvanění a tolik zlé vůle, že to ani nelze analysovat. Uvedu však jen dva jejich charakteristické rysy: Je příznačno pro povrchnost a psychosou rozdrážděnou část naší veřejnosti, že si dosud nevšimla, jak nepatrný počet faktů skutečných, doložených faktů, obsahují Fričovy letáky při vší své rozsáhlosti a nafouklosti. Když pak uvede v nich Frič nějaký skutečný fakt, a obviní někoho konkrétně z nějakého přečinu, je v tom tolik bizarních a chorobných zkrouceností, diktovaných zlobou a zlou vůlí, že z fakta jeho, jakmile je začnete zkoumat, nezbude naprosto nic. Dám o tom typické doklady.

Stejně příznačno je, že při všech těch útocích téměř nikdy neobviňuje přímo z nějakého činu, který by se dal přímo žalovat: Vždy ve formě insinujících otázek o tom neb o onom, o zpronevěře peněz, o zneužití úřední moci nebo o něčem podobném, učiní pokus vrhnout před veřejností na napadeného podezření a nic více. Jindy zase učiní to podmíněčně: Jestliže byste byl učinil to a to, tedy...,

pakliže je pravda, že to a to se stalo, tedy..., atd. atd. Je to ten nejrafinovanější způsob podlého napadání cti občanů. Mnozí z těch, kdo volali po soudu nad Fričem, si snad ani nevšimli, že v žádném letáku neřekl na př. o amerických penězích nebo o mírové konferenci něco, co by bylo možno žalovati. Přímo zarážející je fakt, že jistá část naší veřejnosti toto vše neviděla, nebo nechtěla vidět, že této insinující taktice podlehla, že tak nekriticky ji přijímala, nechtěla vidět tu rozvratnou a travičskou činnost celé jisté společnosti, která se koncentruje na krajní levici kol Friče a >Sociálního Demokrata< a na krajní pravici kol >Staroslovana< a >Moravské Orlice<, (*Sen. dr. Soukup: To je pěkná koalice!*) že mohla se dát tak zlobně a slepě hnát a štvát do chorobné psychosy, stávajíc se stejně tak zjevem chorobným, jako je zjevem chorobným sám Frič.

Uvedu několik takových typických dokladů, aby jasně vynikl i charakter letáků Fričových i ráz osobního hanobení, ve kterém se od svého návratu z Ameriky specialisoval.

III. Fričova zavazadla.

Sem patří především >kompromitující< prý obsah zavazadel, jež se prý panu Fričovi ztratila. Zavazadla, žel, ztratila se v této poválečné době již leckterému cestujícímu, ale teprve pan Frič usoudil, že tím vinno ministerstvo zahraničních věcí. Dlužno poznamenat, aby bylo vidět, jaké povahy tvrzení ta jsou, že zavazadla ztratila se prý na cestě z Jižní Ameriky někde z Terstu do Čech; nic nebylo posíláno prostřednictvím ani konsulátu ani zahraničního ministerstva a tudíž za nic zodpovědnost jsme neměli. Ale pan Frič je přesvědčen, že já to zavinil proto, aby prý jeho dokumenty mohly zmizet, že ministerstvo zahraničních věcí jeho zavazadla někde sledovalo a zachycovalo, a dokonce tvrdil, že zavazadla jeho se nalézají na ministerstvu zahraničních věcí, ačkoliv potom je našel u speditéra. (*Veselost!*) Na údajích těch není ani slova pravdy, ale je to charakteristické pro Fričovo štvání. Mluvení o dokumentech svědčících o tom, že ministerstvo mu činilo překážky, je lež nebo dětinství. Z historie jeho zavazadel je již patrné, jak vážně možno brát jeho všechna ostatní tvrzení. Ze ztráty svých zavazadel obvinil Frič dokonce dříve nežli nás kancelář presidenta republiky, (*Hlasy: Slyšte!*) tvrdě, že prý mu byla zavazadla zadržena, prohlížena a učiněn soupis (*Hlas: Blázen!*) jejich obsahu. Nemoha nic kanceláři dokázat, obvinil z téhož ministerstvo zahraničních věcí. Kancelář presidenta republiky dala však věc vyšetřit policejním ředitelstvím, které od zástupce společnosti

Praga obdrželo vysvětlení, jež odhaluje úplně ráz jednání Fričova. Uvádím je doslovně:

>Policejnímu ředitelství v Praze. Dne 27, června 1920 obrátil se na mne jako na zástupce fy. Praga pan A. V. Frič, bytem na Smíchově čp. 148, se žádostí o zprávu o svých zavazadlech, které asi 7./VI, předal terstské filiálce jmenované firmy. Jelikož té doby nebyl jsem ještě v žádném služebním poměru ku spol. Praga, nýbrž intervenoval jsem v jejím jméně pouze u pražských úřadů, žádal jsem ihned centrálu v Brně a filiálku terstskou o zakročení. Dostalo se mi odpovědi, že zavazadla Fričova odešla 6. července na adresu Schenker a spol., Praha. Jelikož pan Frič vyslovil podepření, že zavazadla byla prohlížena, sdělil jsem mu několikrát, že toto jest věc naprosto nemožná. Na jeho opětovnou urgenci pátral jsem já i brněnská centrála po zavazadlech a mohl jsem zjistiti, že vagón se zavazadly prošel v pořádku stanicí Cmunt. Proti tvrzení Fričovu, že zavazadla byla prohlížena, jak i ve článku v >Právu Lidu< ze dne 7./VIII. bylo tvrzeno, zaujal jsem opětavě stanovisko, vykládaje mu celou železniční manipulaci. Omylem terstské firmy byla zásilka adresována firmě Plohn a spol. a nikoliv, jak ujednáno bylo a nám i panu Fričovi oznámeno, fě. Schenker a spol. Jakmile fa. Plohn a spol. zásilku obdržela a nás vyrozuměla, byla zavazadla panu Fričovi vydána. Přezkoušení váhy a obsahu stalo se na celnici na Denisově nádraží v Praze za přítomnosti pp. železničního rady dr. Budlovského, celního inspektora Wenera, celního deklaranta Dvořáka (fa. Plohn a spol.), podepsaného a Slatkesa (fa. Praga), Friče a dvou amerických Čechů, Trnky a Barka. O předání a převzetí sepsán byl protokol, který pan Frič na důkaz souhlasu podepsal a který jest v majetku podepsané firmy. (*Slyšte!slyšte!*) Jedna bedna, jež náležela p. Řeháčkovi v Chlumu, stanice Ždírec - Krucemburk, byla tomuto na výslovné jeho přání zaslána drahou.

Zprávu tuto podáváme na vyzvání policejnímu ředitelství.

V Praze, dne 19./VIII. 1920. V zastoupení: dr. Rybák.<

Myslím opravdu, že k tomu není třeba dalších komentářů.“

Zápis z jednání pokračuje dalšími příklady, které dr. Beneš přednesl, ale ty už nás nemusí zajímat. Že se neměli dr. Beneš s Fričem rádi, bylo všeobecně známo, ale že se vše bude projednávat až v senátu Národního shromáždění, to by nikdo nepředpokládal. Nepřipomíná vám to něco? Vždyť věčné pomlouvání a hádky našich politiků můžeme slyšet denně i nyní. Asi už je to v české povaze, všechny pomlouvat a za nic neděláním - brát co nejvíc peněz.

Lumír Král

Rod *Scadoxus*

Tento méně známý rod cibulovin patřící do čeledi *Amarillidaceae* zahrnuje několik taxonů s většinou kulovitými okolíky červených květů. Patrně nejznámějším zástupcem je *S. multiflorus*, známý také pod starším názvem *Haemanthus multiflorus* nebo *H. katherinae*, který afričtí Zuluové nazývají isiPhompo nebo kateřinská cibule. Tato trvalka je 30-100 cm vysoká, listy se zpravidla vyskytují současně s květem, jsou v počtu 4-5, široce kopinaté, částečně vzpřímené a u báze vytvářejí jakýsi falešný stonek. Samotných červených květů je značné množství (až 200 a jsou až 40 mm velké), tvoří více-méně pravidelnou kouli v průměrku kolem dvaceti centimetrů.

Dalším pěstovaným taxonem je *S. puniceus* (syn. *H. magnificus*, *H. natalensis*, *H. puniceus*), který se v afrických savanách nazývá uMayime. Opět se jedná o cibulnatou trvalku s výškou do 60 cm. Listy jsou jasně zelené, eliptické, částečně vzpřímené a u báze jsou opět spojené. Lodyha má pouze do 100 trubkovitých, oranžově červených květů (až 25 mm velkých) v kuželovitých okolících s červenými, nazelenalými nebo nahnědlými listeny.

Rostliny rodu *Scadoxus* se pěstují podobně jako ostatní běžné amarylisy, v létě vyžadují částečné zastínění, v zimě by teplota neměla klesnout pod 10°C, ale spíš by měla být okolo 15°C. Půda by měla být dobře propustná. První zálivka by měla proběhnout, až když rostliny nasazují na květ, jinak hrozí uhnítí.

Roman Štarha

Rod *Discocactus* Pfeiffer

Allg. Gartenz. 5: 241 (1837).

Syn.:

Cactus L., Sp. Pl. 466. (1753).

Malacocarpus Salm-Dyck, Cact. Hort. Dyck. 1849, 24. (1850).

Echinocactus Link & Otto, in Verh. Preuss. Gartenb. Ver. 3. 420. t. 13. (1827).

I když jsou diskokaktusy atraktivní kaktusy s cefáliemi, příliš se v našich sbírkách nevyskytují. První popsáný druh *D. tricornis* uvádí Monville už v roce 1847. Během dalších let bylo popsáno mnoho dalších druhů. Ze starších známých rostlin jsou pěstovány např. *Discocactus alteolens*, *boliviensis*, *hartmannii*, *heptacanthus*, *insignis* či *placentiformis*. Stejně jako jiné rody i diskokaktusy podléhaly módním vlivům. V sedmdesátých letech ovlivnili módu Horst a Übelmann, kteří sbírali a objevili několik nových druhů v Brazílii. Vše završil Buining, když vydal svou monografii o rodu *Discocactus*. I když v této době pěstovalo diskokaktusy hned několik našich členů, dnes jsem je viděl jen u př. Pavla Válka. A je na co se dívat, velké rostliny s cefálií jsou okrasou celé sbírky. Před léty se móda diskokaktusů opět vrátila, bohužel k nám nedorazila. Je to dáno tím, že tyto rostliny jsou teplomilné a i v zimě potřebují teploty 18-20°C. Jediným kdo se zajel podívat do teplých oblastí Brazílie, byl Mgr. Krajča s přítelkyní (přednášku z cesty jsme mohli vidět i u nás). Diskokaktusy zasahují svým výskytem i do sousedních zemí, východní Bolívie nebo severní Paraguaye.

Základní charakteristické znaky rodu *Discocactus* jsou: Tělo rostliny bývá kulaté, ploché, až lehce proláklé. Na temeni má malé cefálie, nepřevyšující 4 cm. Skládá se z bílé, šedivé až žlutavé vlny protkané řídkými i velmi početnými kratšími či delšími chlupy, které však mohou také zcela chybět. Počet žeber se mění v závislosti na velikosti rostliny. Většinou je žeber více, jsou u base širší a na hranách se člení na hrboly. Tvar hrbolů označují někteří autoři za „boulovitý“ nebo dokonce „strukovitý“. Trny jsou zpravidla silné, u base zřetelně ztlustělé, rovné i prohnuté, odstávají nebo přiléhají k tělu. Dokonce byl popsán také diskokaktus bez trnů (*D. subnudus*). Květ vyrůstá z okrajových partií cefálie a má trychtýřovitý až číškovitý tvar. Zcela se rozvíjí až v noci a pěkně voní. Lysá květní trubka je na průřezu okrouhlá až oválná. V horní polovině nese zřetelné šupiny a sporou vlnu. Zevní korunní plátky jsou často při plném rozkvětu stočeny dolů, kdežto vnitřní, úzce

lancetovité plátky, uspořádané ve dvou řadách, jsou rozprostřeny vodorovně. Prašníky jsou velké a vyčnívají z koruny květu. Naopak blizna je malá a schovaná v květu. Plod je měkký, protáhlý, se zaslým zbytkem květu. Jeho barva přechází od bílé přes růžovou, až po světle červenou. Je přirostlý ke stopce, jejíž délka závisí na výšce cefálie. Plod sesychá a rozevívá se podélnými trhlinami. Semena jsou poměrně velká (2 x 2,5 mm), leskle černá, testa je pokryta drobnými hrbolky.

Několik autorů se pokusilo rod rozčlenit do příbuzenských skupin. Někdo uznává třeba jen 7 druhů, zatímco další autor 24 druhů. Např. přední odborník na tento rod Dr. Pierre Braun uvádí v KuaSu roku 1996 rozdělení rodu *Discocactus* a později znovu v roce 2003 na svých internetových stránkách uznává 24 druhů, rozdělených do 10 skupin se 17 subspeciemi a dalšími varietami:

A. - DISCOCACTUS HARTMANNII-GROUP

1. - *D. HARTMANNII*

1.1 - ssp. *hartmannii*

- 1.1.1 var. *hartmannii*
- 1.1.2 var. *patulifolius*
- 1.1.3 var. *mamillosus*
- 1.1.4 var. *magnimammus*
- 1.1.5 var. *bonitoensis*
- 1.1.6 var. *giganteus*

1.2 - ssp. *setosiflorus*

B. - DISCOCACTUS BOLIVIENSIS-GROUP

2. - *D. BOLIVIENSIS*

3. - *D. FERRICOLA*

4. - *D. SILICICOLA*

5. - *D. PACHYTHELE*

6. - *D. SILVATICUS*

C. - DISCOCACTUS HEPTACANTHUS-GROUP

7. - *D. HEPTACANTHUS*

7.1 - ssp. *heptacanthus*

- 7.1.1 var. *flavispinus*
- 7.1.2 var. *semicampaniflorus*

7.2 - ssp. *melanochlorus*

8. - *D. SQUAMIBACCATUS*

9. - *D. SUBTERRANEA-PROLIFERANS*

D. - DISCOCACTUS ESTEVESII-GROUP

10. - *D. ESTEVESII*

11. - *D. CANGAENSIS*

12. - *D. CRASSISPINUS*

12.1.1 var. *crassispinus*

12.1.2 var. *araguaiensis*

E. - DISCOCACTUS CATINGICOLA-GROUP

13. - *D. CATINGICOLA*

13.1 - ssp. *catinicola*

13.1.1 var. *spinosior*

13.1.2 var. *griseus*

13.1.3 var. *nigrisaetosus*

13.2 - ssp. *rapirhizus*

F. - DISCOCACTUS BAHIENSIS-GROUP

14. - *D. BAHIENSIS*

14.1 - ssp. *bahiensis*

14.2 - ssp. *subviridigriseus*

G. - DISCOCACTUS ZEHNTNERI-GROUP

15. - *D. ZEHNTNERI*

15.1 - ssp. *zehntneri*

15.1.1 var. *zehntneri*

15.1.2 var. *boomianus*

- 15.1.3 var. *albispinus*
- 15.1.4 var. *araneispinus*
- 15.1.5 var. *horstiorum*
- 15.2 - ssp. *buenekeri*
- H. - DISCOCACTUS CEPHALIACICULOSUS-GROUP**
- 16. - *D. CEPHALIACICULOSUS*
- 16.1 - ssp. *cephaliaciculosus*
- 16.2 - ssp. *nudicephalus*
- 17. - *D. DIERSIANUS*
- 17.1.1 var. *diersianus*
- 17.1.2 var. *goianus*
- 18. - *D. LINDAIANUS*
- 19. - *D. PROMINENTIGIBBUS*
- I. - DISCOCACTUS LATISPINUS-GROUP**
- 20. - *D. LATISPINUS*
- 20.1 - ssp. *latispinus*
- 20.2 - ssp. *pulvinicapitatus* (+ *latis. pulvinicap. fa. gigantoglobosus*)
- 20.3 - ssp. *pseudolatispinus*
- 21. - *D. CRYSTALLOPHILUS*
- J. - DISCOCACTUS PLACENTIFORMIS-GROUP**
- 22. - *D. PLACENTIFORMIS*
- 22.1 - ssp. *placentiformis*
- 22.1.1 var. *placentiformis* (+ *fa. minor horridulum* HU327)
- 22.1.2 var. *alteolens*
- 22.1.3 var. *pugionacanthus*
- 22.2 - ssp. *multicolorispinus*
- 23. - *D. INSIGNIS* (*pseudo-insignis*)
- 24. - *D. HORSTII*

Podobné rozdělení se v posledních letech objevilo několikrát s menšími obměnami ve skupinách, pro nás to však nemá žádný výrazný význam. Naopak Kuntze uznává mezi asi 80 jmény jen 7 druhů a 4 subspecie:

- Discocactus albispinus* Buining & Brederoo 1974 = ***Discocactus zehntneri***
- Discocactus alteolens* Lem. ex A.Dietrich 1846 = ***Discocactus placentiformis***
- Discocactus araneispinus* Buining & Brederoo 1976 = ***Discocactus zehntneri***
- Discocactus bahiensis*** Britton & Rose 1922
- Discocactus bahiensis* subsp. *subviridigriseus*** (Buining & Brederoo) P.J.Braun & Esteves 1993
- Discocactus subviridigriseus* Buining & Brederoo 1977
- Discocactus besleri* F.A.C.Weber ndat : ?
- Discocactus boliviensis* Backeb. 1963 = ***Discocactus heptacanthus***
- Discocactus boomianus* Buining & Brederoo 1971 = ***Discocactus zehntneri* subsp. *boomianus***
- Discocactus buenekeri* Abraham 1987 = ***Discocactus zehntneri***
- Discocactus cangaensis* Diers & Esteves 1980 = ***Discocactus heptacanthus***
- Discocactus catingicola* Buining & Brederoo 1974 = ***Discocactus heptacanthus* subsp. *catingicola***
- Discocactus catingicola* subsp. *griseus* (Buining & Brederoo) P.J.Braun & Esteves 1995 =
- Discocactus heptacanthus***
- Discocactus catingicola* subsp. *rapirhizus* (Buining & Brederoo) P.J.Braun & Esteves 1993 =
- Discocactus heptacanthus***
- Discocactus cephaliaciculosus* Buining & Brederoo 1995 = ***Discocactus heptacanthus***
- Discocactus cephaliaciculosus* subsp. *nudicephalus* P.J.Braun & Esteves 1995 = ***Discocactus heptacanthus***
- Discocactus crassispinus* P.J.Braun & Esteves 1994 = ***Discocactus heptacanthus***
- Discocactus crassispinus* subsp. *araguiensis* P.J.Braun & Esteves 1996 = ***Discocactus heptacanthus***
- Discocactus crystallophilus* Diers & Esteves 1981 = ***Discocactus placentiformis***
- Discocactus diersianus* Esteves 1979 = ***Discocactus heptacanthus***
- Discocactus diersianus* subsp. *goianus* (Diers & Esteves) P.J.Braun & Esteves 1995 = ***Discocactus heptacanthus***
- Discocactus diersianus* var. *goianus* (Diers & Esteves) P.J.Braun 1993 : ?

Discocactus estevesii Diers & Esteves 1978 = ***Discocactus heptacanthus***
Discocactus ferricola Buining & Brederoo 1975
Discocactus flavispinus Buining & Brederoo 1976 = ***Discocactus heptacanthus***
Discocactus goianus Diers & Esteves 1980 = ***Discocactus heptacanthus***
Discocactus griseus Buining & Brederoo 1975 = ***Discocactus heptacanthus***
Discocactus hartmannii (K.Schum.) Britton & Rose 1922 = ***Discocactus heptacanthus***
Discocactus hartmannii subsp. *giganteus* P.J.Braun & Esteves 1996 = ***Discocactus heptacanthus***
Discocactus hartmannii subsp. *magnimammus* (Buining & Brederoo) P.J.Braun & Esteves 1995 =
Discocactus heptacanthus* subsp. *magnimammus
Discocactus hartmannii subsp. *patulifolius* (Buining & Brederoo) P.J.Braun & Esteves 1995 =
Discocactus heptacanthus
Discocactus hartmannii subsp. *setosiflorus* P.J.Braun & Esteves 1994 = ***Discocactus heptacanthus***
Discocactus heptacantha subsp. *catingicola* (Buining & Brederoo) N.P.Taylor & Zappi 1997 =
Discocactus heptacanthus* subsp. *catingicola
Discocactus heptacanthus (Rodr.) Britton & Rose 1922
Malacocarpus heptacanthus Rodr. 1898
Echinocactus hartmannii K.Schum. 1900
Discocactus hartmannii (K.Schum.) Britton & Rose 1922
Discocactus paranaensis Backeb. 1960
Discocactus boliviensis Backeb. 1963
Discocactus mamillosus Buining & Brederoo 1974
Discocactus patulifolius Buining & Brederoo 1974
Discocactus hartmannii subsp. *patulifolius* (Buining & Brederoo) P.J.Braun & Esteves 1995
Discocactus griseus Buining & Brederoo 1975
Discocactus catingicola subsp. *griseus* (Buining & Brederoo) P.J.Braun & Esteves 1995
Discocactus pachythele Buining & Brederoo 1975
Discocactus rapirhizus Buining & Brederoo 1975
Discocactus catingicola subsp. *rapirhizus* (Buining & Brederoo) P.J.Braun & Esteves 1993
Discocactus semicampaniflorus Buining & Brederoo 1975
Discocactus silicicola Buining & Brederoo 1975
Discocactus flavispinus Buining & Brederoo 1976
Discocactus melanochlorus Buining & Brederoo 1976
Discocactus heptacanthus subsp. *melanochlorus* (Buining & Brederoo) P.J.Braun & Esteves 1993
Discocactus nigrisaetosus Buining & Brederoo 1976
Discocactus spinosior Buining & Brederoo 1976
Discocactus squamibaccatus Buining & Brederoo 1976
Discocactus magnimammus subsp. *bonitoensis* Buining & J.Theun. 1977
Discocactus silvaticus Buining & J.Theun. 1977
Discocactus estevesii Diers & Esteves 1978
Discocactus diersianus Esteves 1979
Discocactus cangaensis Diers & Esteves 1980
Discocactus goianus Diers & Esteves 1980
Discocactus diersianus subsp. *goianus* (Diers & Esteves) P.J.Braun & Esteves 1995
Discocactus subterraneo-proliferans Diers & Esteves 1980
Discocactus lindaianus Diers & Esteves 1981
Discocactus prominentigibbus Diers & Esteves 1988
Discocactus crassispinus P.J.Braun & Esteves 1994
Discocactus hartmannii subsp. *setosiflorus* P.J.Braun & Esteves 1994
Discocactus cephaliaciculosus subsp. *nudicephalus* P.J.Braun & Esteves 1995
Discocactus piauiensis P.J.Braun & Esteves 1995
Discocactus cephaliaciculosus Buining & Brederoo 1995
Discocactus crassispinus subsp. *araguaiensis* P.J.Braun & Esteves 1996
Discocactus hartmannii subsp. *giganteus* P.J.Braun & Esteves 1996
Discocactus heptacanthus var. *riomortensis* P.J.Braun & Esteves (Nom inval.) 1998
Discocactus squamibaccatus var. *longiflorus* P.J.Braun & Esteves (Nom inval.) 1998
Discocactus heptacanthus* subsp. *magnimammus (Buining & Brederoo) N.P.Taylor & Zappi 1991
Discocactus magnimammus Buining & Brederoo 1974
Discocactus hartmannii subsp. *magnimammus* (Buining & Brederoo) P.J.Braun & Esteves 1995

Discocactus heptacanthus subsp. *melanochlorus* (Buining & Brederoo) P.J.Braun & Esteves 1993 = ***Discocactus heptacanthus***

Discocactus heptacanthus subsp. *semicampaniflorus* (Buining & Brederoo) P.J.Braun & Esteves 1993

Discocactus heptacanthus var. *riomortensis* P.J.Braun & Esteves (Nom inval.) 1998 = ***Discocactus heptacanthus***

Discocactus horstii Buining & Brederoo ex Buining 1973

Discocactus woutersianus Brederoo & van de Broek 1980

Discocactus insignis Buining non Pfeiff. 1980 = ***Discocactus pseudoinsignis***

Discocactus insignis Buining non Pfeiff. 1986 = ***Discocactus pseudoinsignis***

Discocactus insignis Pfeiff. 1837 = ***Discocactus placentiformis***

Discocactus latispinus Buining & Brederoo 1976 = ***Discocactus placentiformis***

Discocactus latispinus subsp. *pseudolatispinus* (Diers & Esteves) P.J.Braun & Esteves 1993 = ***Discocactus placentiformis***

Discocactus latispinus subsp. *pulvinicapitatus* (Buining & Brederoo) P.J.Braun & Esteves 1993 = ***Discocactus placentiformis***

Discocactus lehmannii Pfeiff. ndat : ?

Discocactus lindaianus Diers & Esteves 1981 = ***Discocactus heptacanthus***

Discocactus linkii Pfeiff. ndat : ?

Discocactus magnimammus Buining & Brederoo 1974 = ***Discocactus heptacanthus* subsp. *magnimammus***

Discocactus magnimammus subsp. *bonitoensis* Buining & J.Theun. 1977 = ***Discocactus heptacanthus***

Discocactus mamillosus Buining & Brederoo 1974 = ***Discocactus heptacanthus***

Discocactus melanochlorus Buining & Brederoo 1976 = ***Discocactus heptacanthus***

Discocactus multicolorispinus P.J.Braun & Brederoo 1981 = ***Discocactus placentiformis***

Discocactus nigrisaetosus Buining & Brederoo 1976 = ***Discocactus heptacanthus***

Discocactus pachythele Buining & Brederoo 1975 = ***Discocactus heptacanthus***

Discocactus paranaensis Backeb. 1960 = ***Discocactus heptacanthus***

Discocactus patulifolius Buining & Brederoo 1974 = ***Discocactus heptacanthus***

Discocactus piauiensis P.J.Braun & Esteves 1995 = ***Discocactus heptacanthus***

Discocactus placentiformis (Lehm.) K.Schum. 1894

Cactus placentiformis Lehm. 1826

Discocactus insignis Pfeiff. 1837

Discocactus alteolens Lem. ex A.Dietrich 1846

Discocactus placentiformis subsp. *alteolens* (Lem. ex A.Dietrich) P.J.Braun & Esteves 1995

Discocactus tricornis Monv. ex Pfeiff. 1850

Discocactus latispinus Buining & Brederoo 1976

Discocactus pugionacanthus Buining & Brederoo 1976

Discocactus placentiformis subsp. *pugionacanthus* (Buining & Brederoo) P.J.Braun & Esteves 1995

Discocactus pulvinicapitatus Buining & Brederoo 1976

Discocactus latispinus subsp. *pulvinicapitatus* (Buining & Brederoo) P.J.Braun & Esteves 1993

Discocactus multicolorispinus P.J.Braun & Brederoo 1981

Discocactus placentiformis subsp. *multicolorispinus* (Buining & P.J.Braun) P.J.Braun & Esteves 1993

Discocactus crystallophilus Diers & Esteves 1981

Discocactus pseudolatispinus Diers & Esteves 1987

Discocactus latispinus subsp. *pseudolatispinus* (Diers & Esteves) P.J.Braun & Esteves 1993

Discocactus placentiformis subsp. *alteolens* (Lem. ex A.Dietrich) P.J.Braun & Esteves 1995 = ***Discocactus placentiformis***

Discocactus placentiformis subsp. *multicolorispinus* (Buining & P.J.Braun) P.J.Braun & Esteves 1993 = ***Discocactus placentiformis***

Discocactus placentiformis subsp. *pugionacanthus* (Buining & Brederoo) P.J.Braun & Esteves 1995 = ***Discocactus placentiformis***

Discocactus prominentigibbus Diers & Esteves 1988 = ***Discocactus heptacanthus***

Discocactus pseudoinsignis N.P.Taylor & Zappi 1991

Discocactus insignis Buining non Pfeiff. 1980

Discocactus insignis Buining non Pfeiff. 1986

Discocactus pseudolatispinus Diers & Esteves 1987 = ***Discocactus placentiformis***
Discocactus pugionacanthus Buining & Brederoo 1976 = ***Discocactus placentiformis***
Discocactus pulvinicapitatus Buining & Brederoo 1976 = ***Discocactus placentiformis***
Discocactus rapirhizus Buining & Brederoo 1975 = ***Discocactus heptacanthus***
Discocactus semicampaniflorus Buining & Brederoo 1975 = ***Discocactus heptacanthus***
Discocactus sillicicola Buining & Brederoo 1975 = ***Discocactus heptacanthus***
Discocactus silvaticus Buining & J.Theun. 1977 = ***Discocactus heptacanthus***
Discocactus spinosior Buining & Brederoo 1976 = ***Discocactus heptacanthus***
Discocactus squamibaccatus Buining & Brederoo 1976 = ***Discocactus heptacanthus***
Discocactus squamibaccatus var. *longiflorus* P.J.Braun & Esteves (Nom inval.) 1998 = ***Discocactus heptacanthus***
Discocactus subnudus Britton & Rose 1922 : ?
Discocactus subterraneo-proliferans Diers & Esteves 1980 = ***Discocactus heptacanthus***
Discocactus subviridigriseus Buining & Brederoo 1977 = ***Discocactus bahiensis*** subsp. ***subviridigriseus***
Discocactus tricornis Monv. ex Pfeiff. 1850 = ***Discocactus placentiformis***
Discocactus woutersianus Brederoo & van de Broek 1980 = ***Discocactus horstii***
Discocactus zehntneri Britton & Rose 1922
Discocactus albispinus Buining & Brederoo 1974
Discocactus zehntneri subsp. *albispinus* (Buining & Brederoo) P.J.Braun & Esteves 1995
Discocactus araneispinus Buining & Brederoo 1976
Discocactus zehntneri subsp. *araneispinus* (Buining & Brederoo) P.J.Braun & Esteves 1995
Discocactus buenekeri Abraham 1987
Discocactus zehntneri subsp. *buenekeri* (Abraham) P.J.Braun & Esteves 1993
Discocactus zehntneri subsp. *horstiorum* (P.J.Braun) P.J.Braun & Esteves 1995
Discocactus zehntneri subsp. *albispinus* (Buining & Brederoo) P.J.Braun & Esteves 1995 =
Discocactus zehntneri
Discocactus zehntneri subsp. *araneispinus* (Buining & Brederoo) P.J.Braun & Esteves 1995 =
Discocactus zehntneri
Discocactus zehntneri subsp. ***boomianus*** (Buining & Brederoo) N.P.Taylor & Zappi 1991
Discocactus boomianus Buining & Brederoo 1971
Discocactus zehntneri subsp. *buenekeri* (Abraham) P.J.Braun & Esteves 1993 = ***Discocactus zehntneri***
Discocactus zehntneri subsp. *horstiorum* (P.J.Braun) P.J.Braun & Esteves 1995 = ***Discocactus zehntneri***
Discocactus zehntneri var. *boomianus* (Buining & Brederoo) F.Ritter 1990 : ?

Pro většinu pěstitelů jsou diskokaktusy přitažlivé svou velikostí, kulatým tělem s mohutnými trny a výrazným cefálem, z něhož vyrůstají krásně voňavé, bílé květy, které kvetou jen jednu noc, popřípadě jeden den. Může si je dovolit pěstovat jen ten, kdo jim i přes zimu dopřeje potřebné teplé zimování kolem 20°C. Při tomto zimování je třeba kaktusy mírně zalévat i v zimě, při nižším zimování po suchu.

Lumír Král

Recenze nových publikací

ECHEVERIA CULTIVARS, SCHULZ Lorraine and KAPITANY Attila, 208 stran, 541 barevných fotografií, ISBN 0958516774, pevná vazba, Schulz publishing, Australia 2005. Anglicky, cena 1500 Kč, www.palkowitschia.cz

Rostliny rodu *Echeveria* zahrnují více než stovku popsanych taxonů a jsou nedílnou položkou flóry střední a latinské Ameriky. Kolekce botanicky čistých druhů je sice zajímavá, ale pěstitelsky jsou mnohem atraktivnější kultivary, kterým je tato

publikace ostatně věnována. Pokud se dá v čeledi *Crassulaceae* u identifikace jednotlivých rostlin hovořit o nejasnostech, pak v oblasti kultivarů se jedná o dokonalý zmatek. Publikace představuje více než 140 taxonů rostlin *Echeveria* a několik taxonů z příbuzných rodů.

V úvodu knihy autoři čtenáře seznamují s vlastním rodem a základními botanickými definicemi, s výskytem rostlin v přírodě a prvopočátky křížení pro zahradnické účely. Nechybí zmínka o mezirodovém křížení včetně fotografické dokumentace jednotlivých hybridů. Následují pěstitelské rady jak rostliny *Echeveria* množit a pěstovat, autoři uvádějí zkušenosti s nároky na světlo, prostor či zálivku. Další kapitola je věnována vyskytujícím se škůdcům, houbovým a bakteriálním onemocněním rostlin. Důležitou kapitolou pěstování eševerií je množení již získaných hybridů a vytváření dalších atraktivních kříženců. Následuje rozsáhlá a podrobná fotogalerie 129 kultivarů a vybraných barevných odchylek některých druhů, kdy každá rostlina je zdokumentována kvalitními fotografiemi a krátkým, ale jednoznačným popisem. Fotografie zachycují i barevné proměny rostlin v průběhu jednotlivých ročních období. Pravdou je, že většina snímků byla pořízena za ideálních klimatických podmínek a u rostlin v perfektní růstové kondici.

Knihu hodnotím jako velmi zdařilou a lze ji jen doporučit, a to nejen zarputilým pěstitelům sukulentů, ale všem milovníkům překrásných a zajímavých rostlin.

ALSTERWORTHIA INTERNATIONAL - SPECIAL ISSUE 8 – MADAGASKAR,
AUDISSOU Jean-André, 96 stran, 252 barevných fotografií, měkká vazba, 2006.
Anglicky, cena 550 Kč, www.palkowitschia.cz

Cestopisná publikace popisující dvě expedice na Madagaskar. Po stručném úvodu seznamujícím čtenáře s ostrovem následuje vlastní text. Na mne publikace působila dojmem volného přepisu poznámek z cesty-expedice, a to v podobném stylu, jakým zápisky provádím na svých cestách i já. Relativně strohý text typu jsme tam a tam, viděli jsme toto a rostou zde tyto rostliny, popřípadě žijí zde tato zvířata. Jelikož počtem vycházejí dvě a půl fotografie na stránku a jedná se zároveň o cestopisnou knihu, dalo by se předpokládat, že zde tedy budou jednotlivé objekty (místa, rostliny, zvířata, lidé atd.) zdokumentovány zejména fotograficky. Bohužel, ani zde jsem nebyl nadšen. Některé fotografie jsou rozmazané (možná chyba tisku), některé jsou jednoznačně neostře (!!!!!!!), ale u některých fotografií zvířat bych jen s obtížemi bez připojeného popisu určil o jakého živočicha se vlastně jedná :-((.

Knihu lze doporučit pouze opravdovým nadšencům a knihomolům, kteří nad publikací zavrou obě oči, nebo těm, kteří sbírají vše, co má jakoukoli souvislost se sukulentní flórou. Osobně tuto publikace ve své knihovničce oželím

WILDFLOWERS OF SOUTH AFRICA, MANNING John, 352 stran, více než 900 barevných fotografií, ISBN 1875093427, měkká vazba, Briza publications, South Africa 2003. Anglicky, cena 1235 Kč, www.palkowitschia.cz

Velmi důkladně zpracovaná publikace, jež se snaží čtenářům nenáročnou formou, ale přesto fundovaně přiblížit rozmanitost jihoafrické flóry. Publikace podává všeobecný přehled o rostlinách, a to podle oblastí výskytu. Nejedná se tedy o úzce specializovanou monografii nějakého rodu či dané čeledi.

Seznámit čtenáře na „pár“ stránkách s přibližně 19000 taxony unikátní a bohaté jihoafrické flóry je zhruba nemožné. Autor se tedy zaměřil na necelou tisícovku taxonů vyšších rostlin, které patří mezi běžnější a s kterými se obyčejný návštěvník

Jihoafrické republiky, Namibie, Lesotha nebo Swazijska může setkat v přírodě. V úvodu knihy je čtenář seznámen s typy srážkových (klimatických) oblastí a s tím související rozdílností flóry daných oblastí (Namaqualand, Fynbos, savany). Každá oblast je podrobně definována, pak následuje přehled typických zástupců, a to včetně botanického zařazení a kvalitního fotografického vyobrazení rostliny. Nechybí ani dílčí distribuční mapky nebo domorodé názvy popisovaných taxonů. Na závěr je uveden výkladový botanický slovníček.

Knihu řadím jednoznačně ke kvalitním, populárně naučným dílům, která slouží k rychlé orientaci v dané oblasti, v čeledi či rodu, což je důležité zejména pro cestovatele nebo pro botaniky-specialisty na úzkou oblast. Doporučuji ji tedy všem, kteří si chtějí rozšířit znalosti v botanice jižní Afriky a přitom nechtějí setrvat jen u kosmaticů nebo amarylisů.

Roman Štarha - starha@tiscali.cz

Říjen u pana Krále

Po teplém září, pokračovalo několik teplých dnů i v říjnu. Kaktusům velmi prospívá střídání denních a nočních teplot, kdy teploměr ve dne stoupá až ke 20°C, zatímco v noci klesá na 5-8°C. I když se následně přes den ochladilo, v noci teploty zůstávaly stejné, přízemní mrazíky přicházejí až v půli měsíce. Poté se znovu oteplilo a bylo krásně prakticky celý měsíc, koncem měsíce teploty trhaly dlouhodobé teplotní rekordy. Ojedinele ještě nějaký ten kaktus zakvete, zvláště nevyzpytatelné jsou např. matukany, které si kvetou kdy se jim chce. Z druhé strany pozdní léto a podzim je doba kvetení „živých kamenů“, které u mě letos kvetly o něco později než jiné roky. Obzvláště krásné a velké květy mají např. pleiospilosy či faucarie, které kvetly prakticky celý říjen. Kaktusy se pomalu chystají k zimnímu spánku.

Z naší činnosti

Říjnovou schůzi klubu zahájil a ve finále i celou vedl př. Štarha. Po všeobecných informacích následovala informace Romana Štarhy o účincích a používání přípravků určených k ochraně našich rostlin. Bylo představeno několik přípravků proti škůdcům i proti plísním a houbám, a protože je většina z nás i používá, tak se zozvlnula i kratší diskuse na dané téma. Někteří z pěstitelů nás informovali o svých zkušenostech, a tak bylo možno se poučit. Protože př. Štarha donesl i krabici s představovanými přípravky, bylo možno tyto následně koupit za ceny víc než zajímavé. Následovala informace o zavírání sezóny v Chrudimi, Z ní bylo jasné, že se asi jedná o naši největší kaktusářskou akci, která již přerostla evropské poměry. Účast asijské návštěvy a jejich vytřeštěné oči nad bohatostí burzy byly prý zřejmé. Jediné co by bylo možno jí vyčíst, byla slabá účast Ostraváků, no, my se polepšíme! Vždyť naši kaktusáři měli vždy dobré jméno. V druhé polovině představil několik dia ze své sbírky, nebo lépe, ze začátků jeho kaktusářství. Ve velké míře se jednalo o rostliny rodu Tubinacarpus, a to jak rostliny "čisté" tak jeho vlastní hybridy, kterým se v minulosti věnoval. Z uvedených snímků bylo všem jasné že je ve sbírce, tak trochu puntičkář. Kytky úhledné, pravidelné v květináčcích s drobným štěrkem na povrchu, jak se říká, aby to lahodilo oku. Samozřejmě se nejednalo jen o Turbicarpusy, ale to všem co na schůzi byli nemusím připomínat. Na závěr! No jako vždy malá tombola o hezké rostliny.

Ostravský Ota

OSTNÍK – 2006

Naši jubilanti

V listopadu slaví svá významná jubilea hned několik našich členů. Musím vzpomenout i 65. narozeniny (2.11.) známého Frýdeckého kaktusáře, který vykonával dlouhá léta funkci předsedy ve FM – pan **Jaroslav Žwak**. Jeho pěstitelské úspěchy znají především starší členové z dob našich výstav. Jeho rostliny byly kladně ohodnoceny např. na výstavě v Polsku, na Floře v Olomouci a jinde. Po cestě v Mexiku se v posledních letech opět vydal za kaktusy na jejich přirozená stanoviště, tentokrát v Jižní Americe (Čile, Argentina).

Nedávno jsme vzpomínali kulaté výročí našeho Čestného předsedy **MUDr. Vladimíra Plesníka**, loni vyznamenaného oceněním za celoživotní práci s kaktusy Zlatým Albertem a už tu máme jubileum další. Dne 6.11. náš oslavenec oslaví tři čtvrtě století. Připomínat co všechno náš pan doktor udělal pro Ostravský Klub, by bylo nošení dříví do lesa. Celý jeho životopis jsme si mohli přečíst loni v časopisu Kaktusy.

Do třetice oslaví kulaté výročí šesti křížků, náš bývalý pokladník **Ing. Karel Kudrýs**. Každý rok se nečekaně alespoň jednou, dvakrát ročně objeví na naší schůzce vyzvednout časopisy zaplatit členské příspěvky. Je to dáno tím, že je pracovní velmi vytížený, ale svým kaktusům se stále intenzivně věnuje.

Přejeme našim jubilantům do dalších let hodně zdraví, štěstí, spokojenosti a pěstitelských úspěchů se svými rostlinkami.

Informace

--- Na zasedání výboru SČS PKS v Chrudimi byl kromě jiného schválen návrh, **aby předplatné časopisu na rok 2007 zůstalo nezměněno, tj. ve výši 230,- Kč za ročník**, s příplatkem na poštovné u individuálních zásilek pak na 290,- Kč, dále ocenění Zlatý Alberto pro rok 2007 uděluje **Prof. MUDr. Vlastimil Habermannovi z Plzně**.

--- Tak to tu máme zase. Rok uplynul jak voda a příští měsíc chystáme tradiční „**Mikulášskou**“ s velkou tombolou. Jako každý rok, chtěli bychom i letos poprosit všechny přátele, kteří chtějí udělat radost svým přátelům a věnovat několik přebytků do tomboly, necht' informují předsedu.

--- Schůzka v lednu proběhne až v druhé **pondělí 8.1.2007**

--- Ve dnech 1.-3.6.2007 chystáme autobusový zájezd do sbírek v Praze a okolí. Zájemci necht' se hlásí u předsedy.

Adresy autorů:

Král Lumír, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 723 274 571.

MUDr. Plesník Vladimír, Nezvalovo nám. 846, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 596 910 790.

Ostravský Ota, Horymírova 24, Ostrava – Zábřeh, tel.: 731 153 579.

Štarha Roman, e-mail: starha@tiscali.cz

OBSAH – LISTOPAD 2006

Z literatury	134
Dr. Beneš o A.V.Fričovi	136
Rod <i>Scadoxus</i>	139
Rod <i>Discocactus</i> Pfeiffer	140
Recenze nových publikací	145
Říjen u pana Krále	147
Z naší činnosti	147
Naši jubilanti	148
Informace	148

OSTNÍK

Vydavatel: Klub kaktusářů v Ostravě, listopad 2006

Šéfredaktor: Lumír Král, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 723 274 571.

Objednávky a distribuce: Ing. Skoumal Vladimír, M.Bayera 6038, 708 00 O.-Poruba, tel: 596951955.

OSTNÍK – 2006

Ostník

Časopis Klubu kaktusářů v Ostravě

Číslo 355.
Ročník 35.
Prosinec 2006

Epiphyllum hybrid s červeným květem

Z literatury

Kakteen und andere Sukkulente č. 3 / 2004

Na titulní straně je nezvyklý pohled do temene silně otrněného kaktusu se zvláštním tvarem květu, připomínajícím štíhlou červenou okurku. Z jejího vrcholu ční hustý svazek prašníků a blizna stejné barvy. Až průvodní text čtenáři prozradí, že je to snímek kvetoucí *Denmoza rhodacantha*. Také jsem ji dříve pěstoval, ale i když už byla velká a těžká, nikdy mi nekvetla. Kdybych dříve tušil zvláštnost jejího květu, možná bych déle vydržel i značné potíže s každoročním stěhováním této rostliny.

Námětem doktorské práce Gisely Bertramové bylo studium nalezišť a jejich vlivu na růst a vzhled *Gibbeum cryptopodium* (= se skrytou nohou). Rod *Gibbeum* roste výlučně v oblasti Malé Karoo Jihoafrické republiky. Název Malé Karoo je poněkud zavádějící, naleziště *Gibbeum cryptopodium* má rozlohu cca 200 km x 150 km. Roste na ohraničených plochách s křemičitým štěrkem, jen zřídka pod krytem jiné rostliny. Většinou bývá tělo až po temeno ponořeno do půdy, některé rostliny mají velký počet (200 i více) párů listů. Při kultivaci ve skleníku nedochází k zatahování těla do substrátu, jednak pro u nás menší intenzitu slunečního světla a menší výpar vody, jednak pro lepší zásobení vodou. Za jeden z hlavních výsledků své práce autorka považuje zjištění, že zatahování rostliny do půdy není dáno geneticky, ale vyvolávají je poměry (zejména dostupnost vody) v místě kde roste (8 barevných snímků, plánků nalezišť a dva grafy, zachycující rozdílnou výšku listů nad půdou).

Milovníky agáví jistě potěší článek o množení vzácnějších druhů rodu **Agave**. Máme-li dostatečně velkou a silnou rostlinu (a máme-li také dost odvahy), stačí vyříznout její vegetační střed a zkrátit část zbylých horních listů. Po 1-2 letech se většinou dočkáme několika nových, poměrně rychle rostoucích hlav, vyrůstajících ve středu rostliny. Pochopitelně je také třeba mateční rostlinu zásobit vydatnější závlivkou a živinami. Nové hlavy po dosažení přiměřené velikosti vykroučíme nebo vyřízneme a uložíme na sucho až z nich vyraší kořeny. Pokud mateční rostlina žije, ale nové hlavy ani po dvou letech nenasazuje, může pomoci opětovné přeříznutí vegetačního středu. Než se pustíte do kupírování nějakého unikátu vyzkoušejte si tuto metodu a svou zručnost na běžně pěstovaných agávích, které jsou třeba už pro dané poměry příliš velké (4 snímky).

Echinopsis crassicaulis (*Helianthocereus* Backbg, *Lobivia* Kiesling) je mohutný, ale pomalu rostoucí kaktus, trsovitého růstu, s silnými trny a velkými květy (Ø 6-7 cm) s petály karmínové barvy. Kontrastem černého jícnu květu jsou velké žluté prašníky na červených nitkách a velká bleďožlutá blizna. Roste v každém substrátu, ale ke květu musí delší čas „dozrávat“ (podle autora 20 let, podle Backebega musí mít výšku aspoň 15 cm). Mé vlastní zkušenosti říkají, že desetiletá rostlina je na kvetení ještě příliš mladá. Údajně k nasazení květu přispívá suché a chladné (2-3°C) zimování na světle, v létě při vydatnější závlivce snáší i výsluní (2 snímky).

Seriál doporučených rostlin obsahuje tentokrát jen tři druhy: ***Coleocephalocereus aureus*** (často uváděný také jako *Buiningia*, má pro rod typické postranní cefálie ze žlutobílé vlny, narůstající již cca 15 cm vysokým rostlinám. Maximálně dosahuje 40 cm výšky. Dobře roste v čistě minerálním substrátu na teplém, slunném stanovišti a v létě s bohatší závlivkou. Zimovat suše při teplotě neklesající pod 10°C); ***Turbincarpus valdezianus*** (od prvního popisu v roce

1930 byl postupně přiřazován k rodům *Gymnocactus*, *Normanbokea* nebo *Thelocactus*. Tato malá mexická kráska má areoly se zpeřenými, těsně k tělu přiléhajícími, hřebenovitě postavenými trny bílé barvy. Kultura je náročná, proto se často roubuje, ale pak ztrácí na kráse. Pravokořenné kusy vyžadují čistě minerální substrát s malým přídávkem vápna. Plné slunce, hodně tepla, ale i v létě jen malá, opatrná zálivka. Zimovat v naprostém suchu a chladnu. Množí se výsevem, semenáčky rostou velmi pomalu); ***Echeveria pulidonis*** (tvoří ploché růžice o Ø až 8 cm. Okraje listů mají výrazně červený lem, květ je zářivě žlutý. Daří se v písčitých směsích, v létě dobře snáší pobyt venku na výsluní. Zimovat na světle a chladně, s minimální zálivkou. Množí se odnožemi, nebo zakořeněnými listy).

Gymnocalycium matoense (pochází z brazilského státu Mato Grosso do Sul) patří do skupiny *Muscosemineum* Schütz, je blízce příbuzné až totožné s *G. marsoneri* a *G. megatae*. Tělo o Ø až 15 cm a výšce až 7 cm kryje tmavě zelená, na slunci až čokoládově hnědá pokožka s tmavými puntíky. Úzká žebra (až 21) tvoří mezi areolami výrazné hrboly. Z areol vyrůstají žlutohnědé trny. Krajiní jsou v protistojných 3-4 párech, až 15 mm dlouhé, směřují do stran. Starší rostliny mívají 1 střední trn o délce až 2 cm. Květ vyrůstající v blízkosti temene má tvar štíhlé trubky o délce až 38 mm, okvětní lístky jsou bílé s růžově hnědou špičkou, prašnickové nitky, prašníky a blizna jsou bílé. V domovině většinou roste na téměř holých skaliskách. Doporučuje se pěstovat v propustném, lehce kyselém substrátu s troškou jílu, roste však i v běžných substrátech pro kaktusy. V létě teplé a vlhčí stanoviště, na úpal reaguje zhnědnutím pokožky a zastavením růstu. Ztratí-li kořeny jen obtížně znovu koření. Zimovat na světle při 5-10°C, za slunných dnů lehce zalít. Lepší výsledky dává výsev semen, která byla rok skladována. Roubování je zbytečné (2 barevné snímky).

Aptenia cordifolia (= s listy srdčitého tvaru) patří mezi jedny z prvně popsáných (1782) kosmatcovitých sukulentů. V dnešních sbírkách je spíše raritou, ač by se pro poléhavý růst až 80 cm dlouhých výhonů, porostlých cca 2,5 cm velkými, plochými, sukulentními listy srdčitého tvaru, dobře uplatňovala k pokryvu půdy mezi soliterně umístěnými exponáty. Početné, k výhonům přisedlé květy o Ø 2 cm mají obvykle purpurovou až fialovou barvu přecházející do středu v oranžový odstín, výjimečné jsou bílé kvetoucí formy. Pochází z Namibie v jižní Africe, ale zdomácněla v řadě zemí, např. Kalifornie, Florida a téměř ve všech státech kolem Středozemního moře. Přezimuje v chladném skleníku, snáší teploty dosahující až bodu mrazu, ale nesmí přeschnout. Dobře roste a kvete v miskách zavěšených na světlém stanovišti. Snadno se na podzim množí cca 10-15 cm odřezky výhonů, které se zasadí do mírně vlhkého písku a uchovávají na teplejším místě (barevný snímek).

Čeled' hvězdicovitých (*Asteraceae*) má asi 1000 rodů a 20.000 druhů, ale sukulentní růst vykazuje jen 9 rodů. Neznámější jsou rody starček - *Senecio*, *Othona* a *Kleinia*. Lavranos a McCoy uveřejňují popis nového druhu ***Kleinia butleri***, který objevili v Ománu na skaliscích provincie Dhofar. Na sedm obrázků, provázejících latinský popis a srovnávací tabulku s jinými druhy kleinií, se bude zálibně dívat jen jejich mimořádný fanda.

Další z už stereotypních cestopisů tentokrát informuje o nalezištích ***Puya raimondii*** v Peru.. Na čtyřech snímcích je zachycen zvláštní ráz těchto krajin a rostliny samotné. Nechybí prvky dobrodružství na cestě, zážitky s počasím, s domorodci a další příměsi, obvyklé v cestopisech.

Parodia allosiphon je podle autora A. Hofackera málo známý uruguayský kaktus. Po pravdě je však mnohem známější pod názvem *Notocactus allosiphon*, jehož semena i rostliny jsou u nás běžně dostupné. Prvně ji popsal Marchesi (1972)

jako notokaktus. Kulovité tělo s 15 žebry, která na areolách nesou tuhé a ostré trny (4 střední a 8 krajních) a typicky notokaktusový květ o průměru až 6 cm s karmínovou bliznou, připomíná parodii jen málo. (*Prosím čtenáře o omluvu, že na rozdíl od autora článku a možná i jiných, stále považuji tuto rostlinu za notokaktus*). Velmi podobný *Notocactus (Parodia) orthacanthus* se liší hlavně nápadným středním trnem. Pěstování je snadné, vyžaduje slunečné místo, v létě je optimální vystavení na venku. Letní růstové období je vhodné podpořit bohatší zálivkou a přihnojením, což podporuje lepší vytrnění. Květy jsou samosprašné, takže i když rostlina prakticky nikdy neodnožuje, mívá dostatek rychle klíčících semen (5 snímků).

Dne 22.3.2004 uplynulo právě 100 let co zemřel po operaci močového měchýře v pouhých 52 letech profesor Dr. Karl Moritz Schumann. Přes poměrně krátký život, vepsal se do historie kaktusářství jednak jako redaktor časopisu „*Monatsschrift für Kakteenkunde*“ (=Měsíčník pro pěstování kaktusů), spoluzakladatel Německé společnosti kaktusářů (DKG), jednak studiem systematiky kaktusů. Výsledky studia publikoval během šesti let v monografii „*Gesamtbeschreibung der Kakteen*“ (= Popis všech kaktusů). Věnoval se systému kaktusů s ohledem na jejich naleziště a na žádost DKG vydával v letech 1900-4 dodnes ceněnou obrazovou publikaci „*Blühende Kakteen*“ (= Kvetoucí kaktusy).

MUDr. Vladimír Plesník

Drobničky

♣ Sběratelé starších knih o kaktusech (a není jich málo !) byli dříve nuceni, pokud neplenili knihovny kaktusářského spolku (ani těch není málo !!), hledat antikvariáty a v nich procházet regály a stohy odložených knih, než se jim podařilo něco najít. Zdálo by se, že o tu námahu a ztrátu času měli z nálezů více radosti. Dnes by však takto postupoval jen fantasta s pevnou vírou, že přece jednou se to musí podařit. V zahraničí jsou velké antikvariáty inzerující starou kaktusářskou literaturu a časopisy. Pro naše čtenáře jsou tyto inzeráty jen ránou do srdce, co by si mohli opatřit, kdyby na to měli. Ale i u nás jsou firmy nabízející prodej zajímavých starších časopisů a knih o kaktusech. Jejich nabídky najdete v časopisech nebo v seznamech, které nejspíš přichází na adresy jednatelů jednotlivých místních organizací. Máte-li internet, máte vyhráno aspoň z části. Nabídka je zde velká, nejen z Evropy, ceny díky konkurenci přec jen nižší (ale to poštovné !) Je zde také další zajímavá sběratelská oblast - sběr fotografií a obrázků kaktusů. Opět jde především o starší vyobrazení, pokud možno s původním názvem a pochopitelně slušně zachovalá. Vzpomínáte na dopisnice s obrazy kaktusů ?

♣ Do archivu DKG byl v roce 2004 zařazen již desetitisící prvý popis příslušníka čeledě *Cactaceae*. Kdo se pokouší uvést do světa svůj popis nového rodu, druhu, variety atd. měl by si především ověřit, zda rostlina již nebyla popsána někým jiným, nebo zda název již nezdobí jinou rostlinu. K tomu má posloužit již 17 let budovaný archiv prvopisů, obsahující jejich kopie.

♣ „Verbujte nové členy všude kde je to možné !“ S tímto provoláním se obrací DKG na všechny místní organizace proto, že stejně jako v jiných zájmových spolcích

i mezi kaktusáři je zřetelný a trvalý pokles členů. Staří mají už při pěstování kaktusů řadu zdravotních překážek a umírají, mladí se do spolku nehrnou, mají diskotéky, počítače, či dokonce drogy, takže je nakrátko zaujme jen tak pěstování lofofor. Je sice ideální, když záliba v kaktusech začne už v dětství a vytrvá, to je však vzácností. Náborové akce mezi školáky rozhodně nelze podceňovat, ale trvalé výsledky jsou bídné. Myslím, že největší počet nových příznivců lze získat mezi dospělými pomocí výstav, propagace v tisku a televizi, nabídkou prohlídek sbírek i nabídkou levných (případně darovaných) kaktusů. V obchodních domech bývá slušná nabídka kaktusů a sukulentů, ale za přímo neslušně vysoké ceny. Navíc několikátýdenní pobyt rostlin v tomto prostředí navždy poznamená jejich vzhled i další osud. Slyšel jsem také tvrzení, že dokud se kaktusy kradou není třeba mít obavy, že kaktusářství zajde na úbytě. Mne vykradli čtyřikrát, ještě jsem nezašel, ale znám kaktusáře, kterým taková krádež výrazně zkrátila život.

MUDr. Vladimír Plesník

Recenze nových publikací

B. Juan Chahinian: The Splendid Sansevieria, ISBN 987-439250-9, 180 stran 22x17 cm, Buenos Aires, 1 vydání, 2005, anglicky, cena 1450 Kč, získáno od www.palkowitschia.cz.

Když se mi dostala do rukou nová publikace o rodu *Sansevieria*, tak jsem samozřejmě očekával, že bude celá věnována známým, ale poněkud staromódním rostlinám s českým označením *Tenura* (č. *Agavaceae*). Patrně každý si pamatuje relativně běžné „tchýniny jazyky“, *S. trifasciata*, popřípadě v lepším případě jejich barevnou mutaci „Golden Hahnii“ nebo zakrslou formu „Hahnii“. K těmto rostlinám jsem doposud neměl téměř žádný kladný vztah. Ovšem po přečtení knihy chilského autora knihy jsem částečně změnil názor. Zejména vybrané kultivary *tenur* jsou velmi dekorativní. Škoda jen, že nejsou v našich krajích běžně dostupné.

Po stručném úvodu a zasvěcení čtenáře do základní botanické terminologie následuje popis jednotlivých taxonů v abecedním uspořádání. Autor v publikaci popisuje zejména stoprocentně jisté položky (druhy, variety, kultivary). Celkem je v knize zdokumentováno 107 taxonů, a to jak přírodních druhů a jejich variet tak i vybraných kultivarů. U každé rostliny jsou uvedeny základní faktografické informace, jako popis rostliny, výskyt a původ. Navíc je každá rostlina zdokumentována půlstránkovou fotografií a to bez rušivých jevů (většinou jako solitéra). V závěru knihy je uveden jednoduchý určovací klíč. Knihu mohu doporučit všem zahradníkům a milovníkům pokojových rostlin.

Sakkie Rothmann: Aloes, aristocrats of Namibian Flora, ISBN 99916-784-4-1, 96 stran 21x15 cm, Swakopmunder Buchhandlung, 1 vydání, 2004, anglicky/německy, cena 630 Kč, získáno od www.palkowitschia.cz.

Na tuto publikaci jsem se upřímně těšil. Byla sice vydána dříve, ale v ČR je v prodeji teprve nyní. Jedná se o pokračování monografií týkajících se aloí Jižní Afriky, Malawi a dalších států a kniha je psána i v podobném duchu jako zmiňované

publikace. Sešitový formát v měkkých deskách nic neubírá na kvalitě díla, které mapuje další část jihoafrického kontinentu. Po stručném úvodu následují kapitoly ochranné, kapitola o onemocněních a škůdcích, výsevech a poté už je abecední sled aloí vyskytujících se v Namibii, popř. Angole, RSA a Botswaně. Všechny 27 namíbijských taxonů je popsáno, je zde vždy uvedena mapka výskytu, několik kvalitních barevných fotografií. Pro znalce namíbijské flóry nemusím připomínat, že zde samozřejmě najdou takové perly jako jsou výrazně otrněné *A. pachygaster* nebo *A. erinacea*, na skalách „hlavou dolů“ rostoucí *A. omanvandae* nebo aloi, která se výskytem mírně vymyká, protože hlavní areál výskytu je v Zambii a Zimbabwe – *Aloe chabaudi*. Je zde rovněž zmínka o namíbijském endemitu, jedné z nejmenších aloí vůbec – *Aloe sladeniana*. Knihu mohu pouze doporučit a jelikož náklad vydání je malý, tak vážní zájemci o tuto knihu by neměli s koupí dlouho váhat.

Roman Štarha (starha@tiscali.cz)

Rod *Blossfeldia* Werdermann

Kakteenkunde, 1937: 162, (1937).

Syn.:

Parodia Speg., Anales Soc. Ci. Argent. 96: 70. (1923).

Snad nejmenší kaktus z celé čeledi *Cactaceae* pochází z hraniční oblasti severní Argentiny a jižní Bolívie (Jujuy, Salta, Catamarca - Argentina, Potosi – Bolivia). V době sucha stonky úplně sesychají na lístkové útvary a jsou pokryty prachem, takže dokonale splývají s okolím, jsou ploché, v době sucha téměř lupenité jako stélky lišejníků. Dospělí jedinci vykvétají už ve velikosti asi 0,5 m a vypadají jako knoflíčky. Ano jsou to blosfeldie. Jednotlivá hlavička však nezůstává osamocena, ale rostlina tvoří trsy. Největší jedinci však mohou dorůst do velikosti 3 cm. V areolách se trny nenachází, zato jsou vyplněny bělavou vatou. Květy se objevují v létě s nevýraznými barvami bílé (vnější okvětní plátky někdy do červena) a mají nálevkovitý tvar, jsou jen okolo 1 cm v průměru. Plody zrají během několika týdnů a obsahují velmi drobná semena.

Rostliny byly objeveny už ve třicátých letech, když se hledaly zapomenuté naleziště minerálů. Rod je pojmenován po sběrateli kaktusů Harry Blossfeldovi. V posledních letech bylo nalezeno řadu nových populací, dokonce s červenými květy. Jsou to jen lokální formy, které se odlišují barvou pokožky, velikostí plstnatých beztrnných areol, pigmentací květů apod. V podstatě jsou to jen drobné odchylky od standardu, které jsou v přírodě zcela běžné. Protože však rostou na samostatných lokalitách, byly popsány jako nové druhy a stále se objevují nová navrhovaná jména. Někteří je řadí jako variety či formy, avšak dnes se všeobecně uvádí jako jediný druh a tyto názvy jako synonyma:

***Blossfeldia* Werderm. 1937**

Blossfeldia atroviridis F.Ritter 1965 = *Blossfeldia liliputana*

Blossfeldia campaniflora Backeb. (Nom. inval.) 1959 = *Blossfeldia liliputana*

Blossfeldia fechseri Backeb. (Nom. inval.) 1962 = *Blossfeldia liliputana*

***Blossfeldia liliputana* Werderm. 1937**

Syn.: *Blossfeldia campaniflora* Backeb. (Nom. inval.) 1959

Blossfeldia fechseri Backeb. (Nom. inval.) 1962

Blossfeldia atroviridis F.Ritter 1965
Blossfeldia liliputana var. *atroviridis* (F.Ritter) Krainz 1975
Blossfeldia pedicellata F.Ritter 1965
Blossfeldia minima F.Ritter 1980
Blossfeldia liliputana var. *atroviridis* (F.Ritter) Krainz 1975 = ***Blossfeldia liliputana***
Blossfeldia minima F.Ritter 1980 = ***Blossfeldia liliputana***
Blossfeldia pedicellata F.Ritter 1965 = ***Blossfeldia liliputana***

Rod *Blossfeldia* je údajně nejbližší příbuzný k rodu *Frailea*, avšak N.P.Taylor jej zařadil do rodu *Parodia*. Už první pohled na květ napovídá, že to není správný směr, neboť tyto květy mají na trubce množství trnů, zatímco blosfeldie je nemají. Jestliže se květy a semena frailejí podobají astrofytům, dokonce J.Halda přeřadil frailee mezi astrofytů, dalo by se uvažovat i o přeřazení blosfeldií mezi severoamerické kaktusy, které mají podobné znaky např. s rodem *Turbinacarpus*. Tyto úvahy však necháme odborníkům.

Pěstování je poněkud obtížnější, výsev velmi malých semen se daří jen ojedinele, takže se rostliny většinou roubují. Po naroubování hojně odnožují, žijí však krátce a po několika letech odumírají. Je stále třeba rostliny obnovovat, nejlépe novými odnožemi.

Lumír Král

Vyprávějí si také kaktusy ?

K hlavním potřebám živých organismů nepochybně patří obstarávání potravy, způsoby ochrany své vlastní existence a v neposlední řadě to, co u vyšších organismů nazýváme rozmnožovacím pudem. V každé společnosti živých organismů najdeme způsoby vzájemného dorozumívání, sloužící především k naplnění výše uvedených hlavních potřeb života.

Člověk jako „Pán tvorstva“ má v podobě řeči asi ze všech tvorů nejdokonalejší způsob dorozumívání se. Je možno namítat, že lidé přece hovoří různými jazyky a velká většina lidí si ani vzájemně nerozumí. Na rozdíl od jiných tvorů je však člověk schopný pochopit a naučit se ovládat i cizí řeči. Někdo jich zvládá více, někdo méně, každý však využívá i dalších možností dorozumívání pomocí mimiky, gestikulace, nebo i malování, ze kterého se vyvinulo písmo.

O zvířatech mluvících lidskou řečí se píše jen v pohádkách. Čestnou výjimku představují jen někteří ptáci, kteří „papouškují“ odposlouchané a naučené zvuky a slova. Neznám člověka, který by uměl hovořit řečí zvířat a rozuměl jí. Myslivci znají a používají zvukové signály např. vysoké zvěře, vyrábí si také různé vábničky Každý milovník psů nebo koček sice tvrdí, že si se svým miláčkem také povykládá, že rozumí jeho nevysloveným přáním a potřebám, ale zdaleka nejde o skutečný rozhovor člověka se zvířetem.

Zatím co známe přesvědčivé důkazy o hlasové, či aspoň zvukové (dupání) signalizaci zvířat při varování před nebezpečím, při svolávání ke zdroji potravy, vody, nebo při vyhledávání partnerů, teprve v posledních letech se dovídáme o „řeči“ ryb. Velmi působivé jsou například hluboké tóny jazyka velryb. Bzučení roje včel, nebo pištění mračen komárů nelze asi považovat za způsob jejich řeči, nejspíš je to jen zvukový efekt provázející rychlé pohyby křídel. Včely a hmyz vůbec využívají jiné možnosti vzájemného dorozumívání se, jako opakované pohyby těla (tanečky), nebo tvorbu a vnímání na dálku specifických látek, tzv. feromonů.

Ani obrovská společnost rostlin však není němá. Až donedávna existovaly jen domněnky o „řeči stromů“. Výzkumy z posledních deseti let odhalily, že rostliny se mezi sebou vzájemně dorozumívají pomocí plyných organických látek (volatile organic compounds – VOCs). Až třetinu asimilovaného oxidu uhličitého vypouští olistěné rostliny do ovzduší jako VOCs. Tyto plyné komplexy slouží např. ke sladění doby zakvetení, nebo k ochraně před škůdci a zvířaty, živícími se rostlinami (herbivory). Jednotná doba otevírání květů vede ke zvýšení pravděpodobnosti opylení a ke vzniku nového, zdatnějšího potomstva. Uvolňování VOCs z napadených rostlin funguje také jako varování, které u rostliny-příjemce navozuje obranné reakce. Bylo prokázáno, že dojde ke zvýšení tvorby fenolických látek, alkaloidů, terpenoidů a obranných proteinů, které jsou sto odradit, až zničit škůdce rostliny. Dokonce některé z těchto komplexů slouží k přilákání parazitů a členovců, kteří se žijí samotnými škůdci rostlin (např. sluněčka proti mšicím). Již dříve bylo zjištěno, že z kořenů řady rostlin jsou vylučovány specifické látky, které mohou potlačovat růst konkurence, nebo naopak podporovat růst vlastních potomků. V podstatě jde také o dorozumívání se rostlin navzájem. Ukázalo se, že jde o velmi složité pochody, do nichž je zapojen půdní edafon. Tímto odborným termínem se rozumí soubor všech živých organismů v půdě. Patří mezi ně půdní bakterie, řasy, houby, z živočichů pak řada bezobratlých a malí obratlovci. Odborníci znají a studují chování (interakce) společenství i nejmenších organismů, prvoků a mikrobů. Ač o jejich jazyku není ani řeči, přec jen poznatky o vzájemné výměně genetického materiálu, o evoluci a změnách složení obalů a působků mikrobů, stále přináší lidem, někdy i rostlinám, prospěšné a mnohdy zcela nečekané výhody. Můžeme sem zařadit objev antibiotik, ale i vznik odolnosti (rezistence) mikrobů na ně. Krásnou ukázkou „řeči rostlin“ je biologický přípravek proti houbovým chorobám rostlin – Polyversum. Obsahuje spóry parazitické houby *Pythium oligandrum*, která navozuje v rostlinách obranné reakce proti houbám, které rostlinám škodí (tzv. plíseň pokožky, hniloba rostlinných pletiv, „padání semenáčků“ atd.). Pro člověka i zvířata je preparát naprosto neškodný, dokonce se objevují první zprávy o jeho využití při léčbě některých plísňových

onemocnění kůže. Podmínkou úspěchu je však přesné dodržení pokynů, uvedených v přibaleném letáku.

Ale už jsem čtenáře dost napínal, nyní odpověď na otázku položenou v nadpisu. Jasně důkazy o dorozumívání se kaktusů mezi sebou zatím nemáme. Zkušený pěstitel tuší, že něco takového nelze vyloučit a našel by i příklady, které by podporovaly tuto možnost. Stejně jako je tomu u jiných rostlin můžeme předpokládat, že i kaktusy užívají podobné způsoby komunikace. Ve světle uvedených poznatků o řeči rostlin musíme si však přiznat, že člověk o těchto skutečnostech zatím ví jen málo a většina obyčejných smrtelníků tomu ještě méně rozumí. Ale kaktusáři přece nejsou „obyčejní smrtelníci“ !

Použitá literatura:

Baldwin IT, Halitschke R, Paschold A, van Dahl CC, Preston CA.: Volatile Signaling in Plant-Plant Interactions: „Talking Trees“ in the Genomics Era. SCIENCE, Vol. 311, 10 Feb 2006, 812-819.

MUDr. Vladimír Plesník

Urychlení a sjednocení klíčení semen

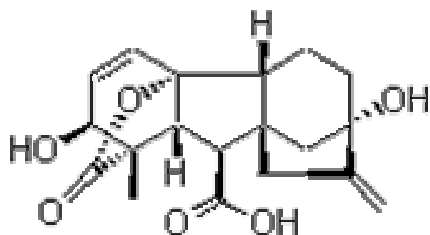
Pěstování rostlin, jejich množení a šlechtění v současnosti není jenom záležitostí zkušeného zahradníka, kvalitního botanického materiálu a vhodných podmínek. Čím dál tím více je nutné znát základy chemie a potenciálně úspěšný pěstitel je musí umět vhodně používat. V minulém příspěvku se čtenáři dozvěděli základní informace o insekticidech a fungicidech, a to zejména o těch přípravcích, které jsou schválené a povolené pro použití v ČR. Následující příspěvek jsem nejprve chtěl pojmut obšírněji a seznámit čtenáře se stimulanty růstu kořenů a stimulanty klíčení semen, ovšem po posouzení rozsáhlosti tématu jsem se zaměřil pouze na jednu aktivní skupinu sloučenin, o které se v posledních deseti letech v oblasti výzkumu fytohormonů (rostlinné hormony) intenzivně mluví.

Snad každý pěstitel se pokusil množit rostliny výsevem. A bohužel, právě u těch vzácnějších nebo méně dostupných položek jsou semena buď omezeně klíčivá nebo neklíčí vůbec. Po marných pokusech s laickou „aktivací“ semen většina pěstitelů neúspěšných pokusů zanechá. A právě u těchto obtížně klíčících nebo „spících“, ale přesto životaschopných semen lze použít fytohormony.

Základní informace pro řízení růstu rostlin je kódována v DNA každé rostlinné buňky, ale každá buňka se navíc okamžitě „přizpůsobuje“ okolním podnětům. V této oblasti jsou patrně nejdůležitější fytohormony tří hlavních skupin (gibberelliny, auxiny a cytokininy). My se zaměříme na snadno dostupné, populární a značně účinné gibberelliny.

Již koncem 19. století japonští fytopatologové popisovali onemocnění rostlin, které se projevovalo abnormálně rychlým růstem. V r. 1898 Shotaro Hori poukázal na fakt, že tuto abnormalitu způsobuje houba *Gibberella fujikuroi*. Roku 1926 Eiichi Kurosawa potvrdil, že tyto „poruchy“ růstu způsobují poměrně stabilní (4 hod při 100°C) produkty této houby a roku 1935 byla poprvé Teijiro Yabutem vyizolovaná aktivní složka pojmenovaná Gibberellin. V současnosti známe přibližně 80 různých sloučenin odvozených od kyseliny gibberellové (GA) vyskytujících se jak v přírodních materiálech tak i cíleně „vyprodukovaných“ houbami (biotechnologicky). Kyselina

gibberellová (2,4a,7-Trihydroxy-1-methyl-8-methylenegibb-3-en-1,10-dicarboxylová kyselina 1,4a-lakton) a její deriváty patří mezi nejúčinnější přírodní růstové regulátory vůbec.

Gibberelliny, vysoce účinné deriváty GA, jsou široce používané v zemědělství k regulaci a iniciaci růstu rostlin. Účinky kyseliny gibberellové na rostliny se dají shrnout do následujících bodů:

1. Přerušení dormance. Ošetření semen roztokem GA přeruší dormanci (klidovou fázi) semen a dochází k rychlému, jednotnému a hromadnému klíčení semen.
2. Předčasný květ. Dostatečně vzrostlé rostliny lze přinutit ke květu ošetřením 100-300 ppm GA. Koncentrace vyšší než 600 ppm naopak tvorbu květů potlačují. Koncentrace 2 ppm podporuje časnější rašení pupenů.
3. Zvýšení plození. Týká se především užitkových rostlin. Aplikace GA zvýší sice tvorbu a velikost plodů, ale tyto plody mohou být částečně nebo úplně bezsemenné.
4. Křížení. Aplikací GA se může podpořit opylení (manuální) a hybridizace příbuzných i nepříbuzných druhů rostlin.
5. Zvýšení přírůstků. Aplikace 10000 ppm zvyšuje přírůstky dřevin.
6. Inhibice tvorby kořenů. Použití GA na řeznou plochu potlačuje tvorbu kořenů.

Důležitou otázkou je jistě správná příprava roztoku a také, co to jsou za jednotky ppm? Jednotka ppm (parts per million) se zpravidla používá v analytické chemii a biochemii. 1000 ppm je totéž jako 1 g / 1 litr. Pro aplikace v zemědělství se připravuje roztok krystalické GA v destilované vodě. Pro přerušování dormance a nastartování klíčení rostlin se používají nejčastěji koncentrace v rozsahu 700-1000 ppm. Minimální popsané koncentrace byly 500 ppm, někteří autoři aplikovali koncentrace až 2000 ppm (*Zde si myslím, že v případě sukulentů a kaktusů by při této koncentraci došlo k degradaci semen*). Semena byla namáčena 24 hodin, pak osušena a vyseta na vhodný substrát. U semen se silným osemněním lze máčet 2-3 dny. Zvýšení účinku GA se někdy podporuje kombinací 750 ppm GA s 1000-2000 ppm roztokem dusičnanu draselného.

Z komerčního hlediska se GA prodává buď jako 99 %, bílo-žlutá, krystalická látka s velkoobchodní cenou 1590 Kč/1 g nebo 90 % 895 Kč/1 g. Patrně nejvýhodnější je zakoupení směsi GA s kyselým fosforečnanem amonným (který následně funguje jako hnojivo). Zde je cena cca 200 Kč / 1 g a z tohoto množství GA lze připravit až 100 ml roztoku o koncentraci 1000 ppm (nebo 200 ml/500 ppm), což bez problémů vystačí na několik desetitisícovek semen. Takto připravený roztok lze opakovaně použít (skladuje se v lednici a ve tmě) ke stimulaci klíčení semen rostlin, nebo jej dále naředit a použít k urychlení kvetení nebo k pokusům při opylování rostlin.

Použité zdroje informací:

Riley, J.M. - Gibberellic Acid for Fruit Set and Seed Germination, California Rare Fruit Growers, Inc. 19, str. 10-12 (1987).

Případné technické dotazy k aplikacím popř. informace k objednání poskytne autor Roman Štarha (starha@tiscali.cz).

Přezimování sbírky kaktusů

Málokdo má možnost výběru z několika míst vhodných pro přezimování své sbírky kaktusů. Nejlepší by bylo ponechat sbírku v tepelně temperovaném skleníku, s dostatečným osvětlením, pohybem vzduchu a nízkou vlhkostí. Velká většina kaktusářů takovou možnost nemá a sbírku na zimu stěhuje do nějaké komory či sklepa.

Není pochyb, že naše zima je pro většinu sbírek kaktusů z mnoha důvodů nebezpečnou dobou. Mimo bezohledných pobertů, rozbitých oken, výpadků elektriky, selhání otopu, zaplavení sklepu se sbírkou, mimo hladových myší, invaze slimáků, šíření kořenovky, vlnatky a dalších nežádoucích parazitů, nemilým a nebezpečným překvapením je zjištění, že rostliny ve sbírce jsou napadeny houbovou infekcí.

V podstatě jsou kaktusy proti napadení houbami dosti odolné. Převládající horké a suché prostředí v němž rostou nepřeje rozvoji hub, které vyžadují přítomnost vlhka. Celistvá pokožka kaktusů je na povrchu opatřena navíc voskovitou vrstvou (kutikulou) znemožňující pronikání zárodků (spór) hub do těla kaktusu. Avšak zbytky květů, plodů, nezhojené rány po odebraných odnožích, či dokonce požerky a poranění vzniklá při stěhování rostlin, to jsou nejčastější místa, kterými se houby dostávají do vnitřních pletiv kaktusu. Riziko nákazy houbou pronikající kořeny je v zimě malé, protože ty jsou v suchém substrátu.

Jednou z hub, která napadá nadzemní orgány kaktusů, je *Drechslera cactivora* (neplatný název je *Helminthosporium cactivorum* = „požírající kaktusy“). Jako původce tzv. padání semenáčků byla zjištěna již r. 1931 při výsevu semen mexických kaktusů, z Mexika byla importována s rostlinami a semeny do Evropy. Typické projevy počátečního stádia infekce se většinou objevují u krčku semenáčků v podobě tmavých, měkkých skvrn různého tvaru, které rychle hnijí. Na povrchu rány se objevuje tmavý, jakoby sametový povlak, změkklý krček vede k naklonění (padnutí) hlavičky semenáčku. Podobný obraz je i po napadení jinými houbami, např. *Pythia* nebo *Phytophthora*. Tyto však napadají nejprve kořeny, které jsou hnědé a chybí charakteristický sametový povlak. Bázi kaktusů napadají také houby z rodu *Fusarium*, vyvolávající tzv. suchou hnilobu, na místě poškození (léze) bývají růžové nebo oranžové kopečky spór. Suchou hnilobu báze kaktusu působí také *Rhizoctonia*, viditelné spóry ale chybí.

Nejdůležitějším preventivním opatřením v prostoře, kde kaktusy zimujeme, je udržení chladna a sucha. Tu a tam doporučované „přestříknutí“ sbírky vlažnou vodou, aby rostliny nepřeschly (kaktusy!), nebo ke spláchnutí prachu, velice přispívá ke klíčení zárodků všudypřítomných hub. Takto, podobně jako při kapání kondenzované vody se stropu, se voda dostává na měkkou tkáň růstového vrcholu rostlin, kde začne hniloba.

Stejně velkou chybou je postřik celé sbírky uložené k zimování pokud se na některé rostlině objeví požerky a pavučinky svilušek (červeného pavoučka), bílé chomáčky vlnatek, nebo štítky puklic. Zjevně napadené rostliny, včetně rostlin z jejich okolí, okamžitě vybereme a izolujeme na místě, kde je můžeme ošetřit i případným postřikem (1-2 týdny při cca 20 °C). Před návratem mezi ostatní uložené kaktusy raději postřik zopakujeme preparátem jiného složení, protože málokdy se podaří najednou zlikvidovat všechna vývojová stádia škůdce. Ale hlavně vyzbrojíme se dobrou lupou a velkou trpělivostí. Prohlídka uložené sbírky by měla být opakována ideálně v týdenních intervalech, rostliny s podezřelým nálezem raději ihned dáme stranou a jejich kontrole se věnujeme ještě častěji.

V současnosti mají specializované zahradnické prodejny poměrně velký výběr přípravků proti houbovým chorobám i sajícím členovcům, bohužel za poměrně vysoké ceny. Dříve doporučovaný Chinosol, nebo preparáty se sloučeninami mědi, jsou na houby stále účinné, ale ještě lepší a méně rizikové jsou přípravky obsahující Dithane. Nebudu však dělat reklamu a každému doporučuji, aby se poradil u odborníka a předem si důkladně přibalový leták k zakoupenému preparátu.
MUDr. Vladimír Plesník

Z kapsáře starého kaktusáře – 1.

Starý bych sice byl, ale kapsář jsem nikdy nenosil, ani jím nebyl. Zalíbila se mi tato slovní hříčka v titulu pro články, které by měly postupně přinášet zlomky moudrosti a zkušenosti našich předchůdců - kaktusářů. Předem také říkám, že nejde o rady ověřené důkazy a že mnohdy ani není jasné jak a proč fungují. Přesto si myslím, že jsou zajímavé a za vyzkoušení zvědavému pěstiteli stojí.

Pro začátek jsem zvolil **kozlíkové kapky**. Dnes je znají už jen bylinkáři a hodně staří lidé, většinou však pod zlidovělymi názvy „baldriánské kapky“, nebo jen „baldrián“. Jejich užívání bylo dříve velmi rozšířené. Každá lékárna je kdysi vyráběla ve značném množství jako Tinctura Valerianae máčením a extrakcí listů kozlíku lékařského v čistém lihu, nebo smísením 15 g šťávy z čerstvých kořenů kozlíku s 15 g čistého lihu. Po scezení vzniklá tinktura se třikrát denně podávala v dávkách po 5-10 kapkách při „nervóze“, nespavosti, předrážděnosti až hysterii a při potížích s činností srdce. Zklidňovala chování pacienta a mírně navozovala spánek. Apatykou se pak linula typická vůně nebo pach, podle které se poznal i pacient užívající baldriánové kapky.

U nás rostou čtyři druhy kozlíků, z nichž kozlík lékařský volně roste ve světlých lesích a na skalnatých stráních v nižších polohách teplejších oblastí. V lepší půdě dorůstá stonek kozlíku výšky 40-100 cm, zakvétá v květnu-červnu. Květenství na vrcholu stonku je složeno ze světle až tmavě růžových drobných kvítků charakteristického pachu. Jako droga se pro farmaceutický průmysl sbíral v zemědělských podnicích oddenek s kořeny rostlin vyšlechtěných na vyšší obsah účinných látek. V lidovém léčení se užívá květ a nadzemní část stonku planě rostoucích rostlin. K zamezení větší ztráty obsažených silic suší se surovina proudem vzduchu o teplotě nejvýše 40 °C a uchovává se pak v dobře těsnících plechovkách nebo v dózách ze skla. Biologický účinek drogy je u lidí dán řadou látek, jednak estery kyseliny valerové, jednak různými alkaloidy, flavonoidy a dalšími. Droga byla podstatnou součástí přípravků Passit a čaje Valofyt.

Nejspíše nějakou náhodou se některému starému kaktusáři „podařilo“ přidat tyto kapky i do zálivky pro kaktusy. Zřejmě si pak všiml, že kytky nápadně ožily, začaly bujněji růst a hlavně bohatě kvetly. Údajně staří kaktusářští mágové přidávali v létě tyto kapky do každé zálivky. Dávkování neznám, zájemce si je musí odzkoušet sám. Stejně tak nevím, čím vysvětlit účinek. Jeho objasnění by chtělo mnohem více znalostí z farmakologie bylin i z fyziologie kaktusů. Třeba se mezi námi najde někdo, kdo kapky nejen vyzkouší, ale i nám řekne co je pravdy na jejich účinku u kaktusů.

Vůně kozlíku také velmi přitahuje kočky. Toho se dodnes využívá při „výuce“ kam má kočka chodit kálet. Až budete kapky zkoušet, dejte pozor, aby vám kočka nepřihnojovala sbírku.

MUDr. Vladimír Plesník

Sbírky za humny

Horst Havelka

Jelikož pocházím z Krnova, tak mezi první kaktusáře, které jsem poznal, byli kaktusáři z Krnova a okolí. Dokonce předseda pan Josef Křípal bydlel jen několik desítek metrů od mého bydliště. Další kaktusáři bydleli v přilehlých vesnicích, kde jsem za nimi často zajížděl na cyklistické výlety, jedním z nich byl Horst Havelka z Nových Heřminov. I když žije v malé vesnici na Bruntálsku, která je daleko od hlavního kaktusářského dění, přesto jeho pěstitelské úspěchy zná mnoho kaktusářů po celé republice. „Kdo nezná Havelku, ten není kaktusář“, tak tato věta zazněla při jednom z prvních setkání kaktusářů Pobeskydí na Palkovických Hůrkách.

S pěstováním kaktusů začínal někdy v první polovině šedesátých let asi kolem roku 1963. Postupně kaktusů přibývalo, stejně jako další sukulenty. Spoustu semen dostával z Německa, kde měl blízké příbuzné. Jeho rodiče totiž byli ze smíšeného manželství, kde otec byl Čech a mamka Němka bydlící v Sudetech. Rád vzpomínám na lámavou češtinu, s kterou mě vítala, když jsem za Horstem zajel na návštěvu.

Kromě kaktusů pěstuje Horst i spoustu jiných sukulentů, orchidejí a dalších zajímavých exotických rostlin. Ve své době byl jedním z největších pěstitelů mesemb, u kterého se učili například i přátelé Pavelkovi z Příbrami. Ti měli na Bruntálsku v obci podobného jména příbuzné, ke kterým často zajížděli. Jednou zavolal Petr Pavelka st. Horstovi: „Tady Petr Pavelka Staré Heřmanovi, je tam Horst Havelka Nové Heřmanovi“. Po této návštěvě, kdy Petr Pavelka ml. byl ještě školou povinný, oběma Petřům rázem ucarovaly lithopsy a podobné rostliny, takže si jich spoustu odvezli domů. Od té doby uplynulo řadu let a jak už to bývá - učeň předčil mistra.

Horst Havelka a jeho skleníky (v horním jsou kaktusy, dolním sukulenty a jiné exotické rostliny)

V posledních letech už je Horst na důchodě a postupně vylepšuje rodinný dům. Velkou zásluhu na tom má také jeho druhá manželka Mirka, která je mu velkou oporou. Kaktusy už zvláště nerozšiřuje, ale objeví-li se nějaká zvláštní rostlina, tak ji velice rád uvítá ve své sbírce. Několikrát byl za dcerami ve Francii a Africe, odkud si nějakou tu exotickou rostlinku také přivezl. Vždy, když zajedu k Havelkům na pokec, jsem mile přivítán a jak znám dlouhá léta Horsta, milé přivítání patří jistě všem kaktusářům. Rád uvítá ve sbírce podobně postižené po předešlé domluvě. Na závěr si lze jen přát, aby mu jeho pěstitelské úspěchy dělali jen radost a potěšení.

Lumír Král

Z naší činnosti

Na listopadovou schůzku (6.11.) mezi nás zavítal velmi vzácný host z Frýdku-Místku pan Jaroslav Žwak. Starší kaktusáři si jej ještě pamatují z našich výstav, kde vystavoval své nádherné výpěstky. Dlouhá léta zastával funkci předsedy ve FM. Tentokrát k nám přijel, aby nám ukázal obrázky z dovolené na Kanárských ostrovech a záběry z cesty po Chile. Jak sám říkal, kdo chce vidět kaktusy jak ze severní, tak i z jižní Ameriky, ať si zajede na Kanárské ostrovy. Tam všechno uvidí během dvou dnů a za podstatně méně peněz, než které by jej stály cesty do Ameriky. Viděli jsme velké plantáže grusonů, feroaktusů a dalších. Na ostrově Gran Canaria, kde bydlel je čilý turistický ruch a ubytování v přepychových apartmánech. Všude spoustu zajímavých rostlin. V druhé části přednášky jsme zavítali do Chile, kde cestoval spolu manželskými páry Chvastků a Staníků. Viděli jsme nádherné snímky chilských kaktusů, kde zvláště vynikaly kopiapoe, záběry z And i pouště Atacama. Kromě kaktusů jsme viděli i zajímavé rostlinky, které by určitě měl rád každý skalničkář na své skalce. Jaroslav Žwak nezapře, že býval kdysi učitel, neboť jeho slovní doprovod mi připomínal jako reklamu cestovní kanceláře, která láká zákazníky. Dověděli jsme se spoustu zajímavých informací potřebných na cestu. Děkujeme přednášejícímu za pěknou přednášku. Na závěr bylo tradičně slosováno mezi přítomné několik rostlin.

Obsah ročníku 2006

OBSAH – LEDEN 2006

Na úvod nového ročníku	2
Ohlasy na sloučení Klubů	2
Z literatury	3
Drobničky	5
Seznam rodů čeledi <i>Cactaceae</i>	6
Z naší činnosti	18
Prosinec u pana Krále	19
Kalendář kaktusáře – leden	19
Nabídka	19
Informace	20

OBSAH – ÚNOR 2006

Z literatury	22
Drobničky	24
Dcera A. V. Friče má 100 let	24
Za kaktusy cestou necestou	26
Přizpůsobení kaktusů ...	30
Z naší činnosti	31
Naši jubilanti	32
Leden u pana Krále	33
Kalendář kaktusáře – únor	35
Informace	36

OBSAH – BŘEZEN 2006

Z literatury	38
Drobničky	40
Epifytní kaktusy 2. (Rod <i>Rhipsalis</i>)	41
Z naší činnosti	49

Usnesení	50
Únor u pana Krále	50
Zemřel Ing. Ladislav Duda	51
Kalendář kaktusáře – březen	51
Informace	52

OBSAH – DUBEN 2006

Z literatury	54
Drobničky	56
Za kaktusy cestou necestou – II.	57
Rod <i>Ferocactus</i> Br. a R.	61
Naši jubilanti	66
Z naší činnosti	66
Březen u pana Krále	67
Kalendář kaktusáře – duben	67
Informace	68

OBSAH – KVĚTEN 2006

Z literatury	70
Drobničky	72
Za kaktusy cestou necestou – III.	73
Rod <i>Ferocactus</i> Br. a R. - dokončení	75
Jak na ně?	80
Z naší činnosti	82
Naši jubilanti	83
Duben u pana Krále	83
Kalendář kaktusáře – květen	83
Informace	84

OBSAH – ČERVEN 2006

Z literatury	86
Drobničky	88
Za kaktusy cestou necestou – IV.	89
Recenze knih	93
Z naší činnosti	94
40 let PTMK v Glucholazích	94
Naši jubilanti	95
Sbírky za humny – Jaromír Wilk	96
Květen u pana Krále	98
Kalendář kaktusáře – červen	99
Informace	99

OBSAH – ZÁŘÍ 2006

Z literatury	102
Drobničky	104
<i>Sulcorebutia arenacea</i> (Cárd.) Ritt.	105
Z naší činnosti	106
Zájezd 2006	106
Pobeskydí 2006	108
Setkání gymnofilů v Praze 2006	110
Červen a prázdniny u pana Krále	112
Nabídka, poptávka	115
Informace	116

OBSAH – ŘÍJEN 2006

Z literatury	118
Drobničky	120
Rod <i>Ariocarpus</i> Scheidweiler	121
Dovolená v Chorvatsku	127

Nové české známky	130
Z naší činnosti	131
Září u pana Krále	131
Informace	132

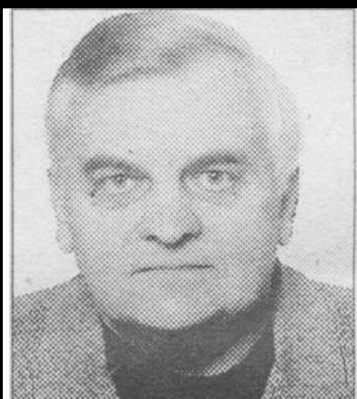
OBSAH – LISTOPAD 2006

Z literatury	134
Dr. Beneš o A.V.Fričovi	136
Rod <i>Scadoxus</i>	139
Rod <i>Discocactus</i> Pfeiffer	140
Recenze nových publikací	145
Říjen u pana Krále	147
Z naší činnosti	147
Naši jubilanti	148
Informace	148

OBSAH – PROSINEC 2006

Z literatury	150
Drobničky	152
Recenze nových knih	153
Rod <i>Blossfeldia</i> Werdermann	154
Vyprávějí si také kaktusy ?	155
Urychlení a sjednocení klíčení semen	157
Přezimování sbírky kaktusů	159
Z kapsáře starého kaktusáře – 1.	160
Sbírky za humny (Havelka)	161
Z naší činnosti	162
Obsah ročníku 2006	162
Opustil naše řady (Černík)	163
Informace	163

Opustil naše řady

S hlubokým zármutkem oznamujeme, že naše řady opustil dne 22.11.2007 po dlouhé těžké nemoci ve věku 64 let pan **Horst Černík** z Hošťákovic. Naším členem v Ostravském kroužku kaktusářů byl krátce po jeho založení v roce 1954, kde docházel jako kluk školou povinný. V 80. letech do Klubu přestal docházet a vrátil se znovu asi o deset let později. V posledních letech jsme jej alespoň dvakrát do roka (pokud mu to zdraví dovolilo) mohli na našich schůzkách vidět. Odešel skromný člověk, který měl rád přírodu. Ostravští kaktusáři na něj nikdy nezapomenou.

Čest jeho památce !

Informace

--- **POZOR !!! Důležité upozornění !!!** – První pondělí v měsíci je svátek, proto schůzka v lednu proběhne až druhé pondělí v měsíci **dne 8.1.2007**.

OSTNÍK – 2006

--- Porubští kaktusáři pořádají vánoční schůzku s přednáškou Ing. Rudolfa Gryma a velkou tombolou **v pátek 15.12.2006 v 17. hodin v restauraci OASA**. Spojení: tramvají na konečnou Vřesinskou smyčku, odtud směr koupaliště asi 5 minut pěšky. Možno věnovat kytky do tomboly nebo předat osobní dárky. Pořadatelé srdečně zvou všechny kaktusáře. Občerstvení zajištěno.

--- Upozorňuji všechny přátelé, aby si opravili novou emailovou adresu, na kterou mi mohou nyní psát: **Lumir.Kral@seznam.cz** Zároveň se omlouvám za potíže s tímto spojením. KL

--- V únorovém Ostníku bylo psáno o **100. výročí dcery A.V.Friče**, kterou před pár lety objevili čeští cestovatelé v Paraguayi. Potomci z Prahy několikrát navštívili příbuzné v Paraguayi a díky hlavní organizátorce Yvonně Fričové, byla uspořádána pomoc pro příbuzné v Jižní Americe. Díky několika českým dárcům a státní dotaci bylo věnováno potomkům A.V.Friče 140 „českých“ krav, které se mají mezi příbuzné po letech rozdělit rovným dílem. Píše o tom PRÁVO ze dne 11.11.2006.

--- Schůzky pěstitelů kaktusů a jiných sukulentů s promítáním diapositivů a přednáškou se konají **každé první pondělí v měsíci** (mimo letních prázdnin) od 17.hodin na ubytovně ČD v sadu B.Němcové. Přijďte mezi nás.

--- Internetové stránky Frýdeckého Klubu kaktusářů lze najít na adrese: **www.kaktus.kuduk.cz**

--- Internetové stránky Pavla Kloudy z Poruby: **www.cmail.cz/klouda/kaktusy/index.htm**

--- Internetové stránky našeho Klubu: **http://www.gardening.cz/ostnik**

--- Internetový fotoalbum Lumíra Krále, kde jsou i kaktusy: **www.kaktus.rajce.net**

--- Informace týkající se činnosti Klubu kaktusářů v Ostravě i příspěvky do Ostníku zasílejte na adresu předsedy: **Lumir.Kral@seznam.cz**

PF 2007

Redaktor Ostníku přeje všem našim čtenářům a spolupracovníkům do Nového roku 2007 především hodně zdraví, štěstí a spokojenosti jak v rodinném kruhu, tak i mezi svými přáteli, zajímavé a poutavé články v Ostníku, ale především hodně radosti se svými pichlavými rostlinkami.

Uebelmannia buiningii

Leuchtenbergia principis

Escobaria roseana

Adresy autorů:

Král Lumír, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 723 274 571.

MUDr. Plesník Vladimír, Nezvalovo nám. 846, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 596 910 790.

Štarha Roman, e-mail: starha@tiscali.cz

Tůma Milan, Podroužkova 1679, 708 00 Ostrava – Poruba, mobil: 604 181 134.

OSTNÍK

Vydavatel: Klub kaktusářů v Ostravě, prosinec 2006

Šéfredaktor: Lumír Král, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 723 274 571.

Objednávky a distribuce: Ing. Skoumal Vladimír, M.Bayera 6038, 708 00 O.-Poruba, tel: 596951955

OSTNÍK – 2006